

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»

«Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ
ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ»

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: κ. ΣΕΜΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2012

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΓΕΩΠΟΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ ΤΜΗΜΑ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ

Η ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ
ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ Β. ΣΕΜΟΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ Α.Π.Θ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2012

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον καθηγητή της Γεωπονικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Αναστασίου Σέμου για την επίβλεψη και καθοδήγηση του κατά τη διάρκεια, τόσο της παρούσας εργασίας, όσο και καθ' όλου του κύκλου των μεταπτυχιακών σπουδών. Επίσης θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στα μέλη της τριμελούς επιτροπής.

Τέλος θα ήθελα να ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την στήριξη και συμπαράσταση τους.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα εργασία μελετάει την ανταγωνιστικότητα που παρουσιάζουν οι ελληνικοί οίνοι σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες σε δυο αγορές της Γερμανίας και της Κίνας. Οι ανταγωνίστριες χώρες τοποθετήθηκαν αρχικά σε δυο ομάδες α) τις παραδοσιακές δυνάμεις στην παραγωγή και εμπόριο οίνου (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) και β) τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο οίνου (Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α, Ν. Αφρική). Ο αρχικός διαχωρισμός μεταξύ των ανταγωνιστριών χώρων έγινε βάσει κοινών χαρακτηριστικών που παρουσιάζουν οι παραπάνω χώρες στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου. Ακολούθησε ανάλυση της ανταγωνιστικότητας της Ελλάδας σε σχέση με κάθε μια από τις παραπάνω χώρες. Για τον παραπάνω λόγο εκτιμήθηκαν και ερμηνεύτηκαν οι δείκτες: α) μερίδιο αγοράς, β) ο δείκτης Ανταγωνιστικότητας-Εξειδίκευσης, γ) ο δείκτης Grubel-Lloyd, δ) ο δείκτης εμπορικής έντασης, ε) ο δείκτης ειδίκευσης και στ) ο δείκτης του αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Η επιλογή των αγορών έγινε με κριτήριο τη βαρύτητα που έχουν ή δύναται να αποκτήσουν στις ελληνικές εξαγωγές οίνου. Η αγορά της Γερμανίας είναι ο κυρίως εξαγωγικός προορισμός των ελληνικών κρασιών. Η αγορά της Κίνας αναπτύσσεται συνεχώς και αναμένεται στο μέλλον να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στο εμπόριο των οίνων (ως χώρα εισαγωγής). Στην εργασία περιλαμβάνονται ακόμα στοιχεία που αφορούν α) την πολιτική της Ε.Ε ως προς τον οίνο, β) ποικιλίες και εδαφοκλιματικές συνθήκες των χωρών, γ) την παραγωγή και το εμπόριο του οίνου, δ) τη βιολογική παραγωγή οίνου.

SUMMARY

This project studies the competitiveness of Greek wine in relation to the rival countries in two markets: Germany and China. The rival countries were separated at first in two groups: a) the traditional market leaders in the production and trade of wine (France, Italy, Spain and Portugal) and b) the developing ones in the production and trade of wine (Chile, Australia, U.S.A, South Africa). The original separation between the rival countries was based on the common features that the countries mentioned above present in the production and trade of wine. After that, there was analysis of the competitiveness of Greece in relation to each one of the countries mentioned above. For this reason the following indexes were studied and interpreted:

- a. Export Market Share
- b. Net Export Index, NX
- c. Grubel-Lloyd Index
- d. Trade Intensity Index
- e. Specialization Index
- f. Revealed Comparative Advantage Index

The selection of the markets was based on the importance they have or are likely to get in the Greek exports of wine. The German market is the main destination of the Greek exports of wine. The Chinese market is a developing one and is expected to play an important role in the trade of wine in the future (as an import country). This project also includes some points that relate to a) the European Union policy regarding wine, b) varieties and soil-climatic conditions of the countries, c) the production and trade of wine and d) the organic production of wine.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	σελ.1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	σελ.2
SUMMARY	σελ.3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ.9
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	σελ.11
ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ	σελ.12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ	σελ.14
1.2 ΣΤΑΦΥΛΙ-ΚΑΤΑΓΩΓΗ-ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΒΑΣΕΙ ΒΟΤΑΝΙΚΗΣ	σελ.19
1.3 ΤΥΠΟΙ ΚΡΑΣΙΟΥ	σελ.23
1.3.1 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΧΡΩΜΑΤΟΣ	σελ. 23
1.3.2 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΩΝ ΑΖΥΜΩΤΩΝ ΖΑΚΧΑΡΩΝ	σελ.26
1.3.3 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ	σελ.26
1.3.4 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΧΡΟΝΟΥ ΠΑΛΛΑΙΩΣΗΣ	σελ.29
1.3.5 ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΟΙΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΠΡΟΣΘΕΣΗΣ ΦΥΣΙΚΩΝ ΑΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΟΥΣΙΩΝ	σελ.29
1.3.6 ΛΟΙΠΟΙ ΤΥΠΟΙ ΕΙΔΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ (Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΕΤΣΙΝΑΣ)	σελ.30
1.4 ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΟΙΝΩΝ	σελ 31
1.4.1 ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ/ΖΩΙΚΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΑΜΠΕΛΙΟΥ	σελ.32
1.4.2 ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΑΜΠΕΛΙΟΥ	σελ.32
1.4.3 ΖΩΙΚΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΑΜΠΕΛΙΟΥ	σελ. 33
1.5 ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ	σελ.33
1.6 ΠΕΡΙΟΧΕΣ & ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΟΙΝΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ	
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	σελ.39
1.7 ΠΕΡΙΟΧΕΣ & ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΟΙΝΟΥ ΑΓΟΡΩΝ ΣΤΟΧΩΝ	σελ.45
1.7.1) ΓΕΡΜΑΝΙΑ	σελ.45

1.7.2) ΚΙΝΑ	σελ.48
1.8 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	σελ.48
1.9 ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΡΑΣΙ	σελ.58
1.9.1.ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ	σελ.58
1.9.2 ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΡΑΣΙ	σελ.58
1.9.3 ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΟΙΝΟΥ	σελ.59
1.9.4 ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ	σελ.60
1.9.5 ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΟΥ	σελ.60
1.9.6 ΚΡΑΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΛΟΠΟΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ	σελ.63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1 ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ	σελ.65
2.2 ΠΛΑΙΣΙΟ ΟΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΥΠΙΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	σελ.72
2.3 ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΚΓΠ 2013& ΜΕΤΑ(ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΟΙΝΟ)	σελ.73

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

3.1 ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	σελ.75
3.1.1) Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΟΥ RICARDO & ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ	σελ.76
3.1.2) ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΚΕΚΤΗΜΑΤΟΣ	σελ.77
3.1.3) ΒΑΣΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ	σελ.78
3.2 ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ	σελ.79
3.3 GATT (ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ)	σελ.80
3.3.1) ΒΑΣΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ GATT	σελ.80
3.3.2) “ΓΥΡΟΙ” ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΔΑΣΜΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	σελ.83

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ

4.1 ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΣΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ	σελ.85
4.1.1) ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ	σελ.86
4.1.2) ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΕΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΣΤΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ	σελ.92
4.1.3) ΧΩΡΕΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΑΥΞΗΤΙΚΕΣ ΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ	σελ.98

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ

5.1 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	σελ.101
5.2 Η ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	σελ.107

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ- ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	σελ.113
6.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΔΕΙΚΤΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΠΟΥ ΕΠΙΛΕΧΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΕΡΓΑΣΙΑ	σελ.115
6.2.1) ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ (EXPORT MARKET SHARE)	σελ.115
6.2.2) ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ – ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ (NET EXPORT INDEX,NX)	σελ.116
6.2.3) ΔΕΙΚΤΗΣ Grubel-Lloyd	σελ.116
6.2.4) ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ (Revealed Comparative Advantage Index)	σελ.117
6.2.5) ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ(Specialization Index)	σελ.119
6.2.6) ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ(Trade Intensity Index)	σελ.120

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΥΤΩΝ

7.1 ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ	σελ.122
7.2 ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ (ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΙΝΟ) ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	σελ.124
7.3 ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ(ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΙΝΟ) ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	σελ.127
7.4 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	σελ.129
7.5 ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ-ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ(NX) ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	σελ.131
7.6 ΔΕΙΚΤΗΣ Grubel-Lloyd ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	σελ.133
7.7 ΔΕΙΚΤΗΣ Grubel-Lloyd ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	σελ.136
7.8 Ο ΔΕΙΚΤΗΣ R.C.A ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΕΣ ΤΗΣ ΧΩΡΕΣ	σελ.138
7.9 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ(S.I)	σελ.140
7.10 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ(S.I)	σελ.143
7.11 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ(ΤΠ) ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ	σελ.145
7.12 ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ(ΤΠ) ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ	σελ.148

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

8.1 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σελ.152
8.2 ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ	σελ.156
8.3 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΟΙΝΩΝ	σελ.158
8.3.1) ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ-ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ	σελ.159
8.3.2) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	σελ.161
8.3.3) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ ΣΤΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΗ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ	σελ.162

8.3.4) ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΥΞΗΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΒΑΣΙΖΟΜΕΝΕΣ
ΣΤΟΥΣ ΟΙΝΟΥΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ σελ.163

**8.4 Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΡΕΤΣΙΝΑΣ ΩΣ ΜΟΧΛΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ
ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ σελ.165**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ σελ.166

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ σελ.167

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ σελ.171

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο οίνος παράγεται στην Ελλάδα από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα και είναι συνυφασμένος με τις παραδόσεις, τα ήθη και έθιμα των Ελλήνων. Το εμπόριο του οίνου έχει τις ρίζες του στην αρχαιότητα όταν οι πόλεις κράτη εμπορευόταν το προϊόν με τις αποικίες που είχαν. Με την πάροδο του χρόνου είχαμε αύξηση της παραγωγής (λόγω νέων καλλιεργειών και χρήση λιπασμάτων φυτοφαρμάκων) και ανάπτυξη του εμπορίου που βασίζεται στην πρόοδο της τεχνολογίας (μεταφορές και συντήρηση προϊόντων) και στις σύγχρονες προτιμήσεις των καταναλωτών. Ο οίνος ως προϊόν έχει μεγάλες δυνατότητες για τυποποίηση και συσκευασία με αποτέλεσμα να παρουσιάζει ικανοποιητική προστιθέμενη αξία. Κατά κύριο λόγο η παραγωγή και το εμπόριο του κρασιού γινόταν από τις Μεσογειακές χώρες (Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ελλάδα) ορίζοντας το προϊόν ως μείζονος σημασίας για τις εξαγωγές των παραπάνω χωρών. Τα τελευταία χρόνια (από το 1990 και μετά) γίνεται μια συστηματική προσπάθεια από τις επανομαζόμενες αναπτυσσόμενες δυνάμεις (Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α, Β. Αφρική) για αύξηση της παραγωγής και αύξηση του μεριδίου αγοράς σε χώρες που κάνουν εισαγωγές οίνου, αποτέλεσμα της όλης προσπάθειας είναι η ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων δυνάμεων εις βάρος των παραδοσιακών που όμως ακόμα ελέγχουν το παγκόσμιο εμπόριο οίνου. Η αγορά της Γερμανίας είναι από τους μεγαλύτερους εισαγωγείς οίνου σε παγκόσμιο επίπεδο και ο μεγαλύτερος στην Ευρώπη (χαρακτηριστικό είναι ότι οι εισαγωγές οίνου της Γερμανίας το 2008 ήταν 13708 (1000HL) πηγή www.stat.oiv). Η Κίνα έχει μια αναπτυσσόμενη οικονομία που σε συνδυασμό με το πληθυσμό της χώρας και την στροφή των κατοίκων σε καταναλωτικά πρότυπα δυτικών χωρών (πχ κατανάλωση οίνου) αναμένεται να διαδραματίσει καταλυτικό ρόλο στο εμπόριο του οίνου ως χώρα εισαγωγέας.

Η Ελλάδα διαθέτει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι των άλλων χωρών όπως α) σύσταση εδάφους (ιδανική για κρασιά ποιότητας), β) κλίμα μεσογειακό (που θεωρείται από τα καλύτερα για παραγωγή οίνου), γ) μεγάλη γενετική ποικιλομορφία αμπελώνων (η οποία ήταν προϊόν της εξέλιξης που γνώρισε το σταφύλι στη χώρα μας εξαιτίας του ότι καλλιεργείται χιλιάδες χρόνια) παράδοση στη δημιουργία οίνων κ.α. Τα παραπάνω όμως πλεονεκτήματα της χώρας δεν αξιοποιούνται πλήρως και σε συνδυασμό με την ελλιπή προώθηση των ελληνικών οίνων στις διεθνείς αγορές και την μη ανάπτυξη της τεχνολογίας στον τομέα της παράγωγης οίνων (σε σχέση με

άλλες χώρες π.χ. Γαλλία) έχουν ως αποτέλεσμα η χώρα μας όχι μόνο να μην έχει τη θέση που τις αρμόζει στις διεθνείς αγορές αλλά να περιορίζει και τις εξαγωγές της (από 68478652 ευρώ το 2000 σε 57874315 ευρώ το 2010 πηγή ΕΣΥΕ) λόγω της πίεσης που δέχεται από τις ανταγωνίστριες χώρες στον τομέα της παράγωγης και το εμπόριο του οίνου.

Ο οίνος δεν είναι ένα απλό γεωργικό προϊόν αλλά υφίσταται μεταποίηση (η οποία συμμετέχει στην τελική ποιότητα) προκειμένου να καταναλωθεί από το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Σήμερα η ανάγκη α) για μια βιώσιμη πολιτική στον τομέα του οίνου, β) η εισαγωγή νέας τεχνολογίας (στα οινοποιεία), γ) η δημιουργία δικτύων προώθησης των προϊόντων, δ) η γνωστοποίηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών στο διεθνές καταναλωτικό κοινό, ε) η στόχευση σε συγκεκριμένες αγορές στόχους (πχ Γερμανία-Κίνα) που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και στ) η διαφοροποίηση του προϊόντος (πχ βιολογικά κρασιά από ελληνικές ποικιλίες) για προσέγγιση συγκεκριμένου καταναλωτικού κοινού (υψηλών εισοδημάτων) είναι πιο έκδηλες από ποτέ προκειμένου να έχουμε την επιθυμητή ανάπτυξη στον τομέα της παράγωγης και εμπορίας του οίνου.

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα εργασία πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος της Αγροτικής Οικονομίας της Γεωπονικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και αποτελεί μια προσπάθεια για την εκτίμηση και ερμηνεία της ανταγωνιστικότητας που παρουσιάζουν οι Ελληνικές εξαγωγές οίνου σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Η εκτίμηση εστιάζεται στη χρονική περίοδο 1998-2009, εξαιτίας του ότι είναι η τελευταία που έχουμε τη δυνατότητα να εξετάσουμε αφού τα διαθέσιμα στοιχεία για την επεξεργασία καλύπτουν μέχρι και το 2009. Η γνώση της ανταγωνιστικότητας σε συνδυασμό με τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα που παρουσιάζει ο τομέας της παραγωγής και εμπορίου οίνου στην Ελλάδα μπορεί να μας δώσει τη δυνατότητα για επιλογή των καλύτερων δυνατών αποφάσεων για την αύξηση των εξαγωγών και τη βελτίωση της θέσης της χώρας μας στο παγκόσμιο εμπόριο οίνου, με θετικά αποτελέσματα για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των ανθρώπων που ασχολούνται με τον παραπάνω τομέα.

Οι επιμέρους στόχοι της εργασίας είναι

- 1) Η διαχρονική εξέλιξη που παρουσιάζει η παραγωγή του οίνου στην Ελλάδα σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες
- 2) Ο τρόπος με τον οποίο η ανάπτυξη των ανταγωνιστριών χώρων επηρέασαν την ελληνική παραγωγή και το εμπόριο οίνου
- 3) Το θεσμικό πλαίσιο που οφείλει να ακολουθήσει η Ελλάδα ως μέλος της Ε.Ε και του W.T.O (παλιότερα της GATT) καθώς και οι δυνατότητες που δίνονται για ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών οίνου μέσα από τους παραπάνω οργανισμούς.
- 4) Η ανάλυση και εκτίμηση δεικτών (αναγνωρισμένων από την διεθνή βιβλιογραφία για την αξιοπιστία και την εγκυρότητα τους) προκειμένου να οδηγηθούμε σε ασφαλή συμπεράσματα για την πορεία των ελληνικών εξαγωγών οίνου και τη μορφή που εμφανίζει το εξαγωγικό εμπόριο.

5) Η εμφάνιση των αγορών που έχουν σημαντική βαρύτητα για τις Ελληνικές εξαγωγές και τρόποι περαιτέρω διείσδυσης.

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ

Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται γενικά χαρακτηριστικά που αφορούν την οινοποίηση και την παραγωγή σταφυλιών. Επίσης γίνεται αναφορά στις διάφορες ποικιλίες αμπελιού και τις εδαφοκλιματικές συνθήκες που υπάρχουν στις χώρες που μελετάμε. Ακόμα γίνεται εκτενής αναφορά για την κατάσταση που επικρατεί σχετικά με τον οίνο στην Ελλάδα όπως καλλιεργούμενες εκτάσεις, παραγωγή, εισαγωγές, εξαγωγές και κατανάλωση. Τέλος γίνεται αναφορά στη βιολογική καλλιέργεια σταφυλιών και στη βιολογική οινοποίηση της Ελλάδας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναφέρεται η οινολογική πολιτική που ακολούθησε η Ευρώπη από το 1958 έως και σήμερα με έμφαση στη νομοθεσία που ισχύει την τρέχουσα χρονική περίοδο και επηρεάζει τη χώρα μας. Τέλος γίνεται μια αναφορά στις μελλοντικές τάσεις που αναμένεται να ισχύσουν στην αναθεώρηση της ΚΑΠ το 2013, οσον αφορά τον τομέα του οίνου.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε γενικά χαρακτηριστικά του διεθνούς εμπορίου. Ακόμα αναφέρονται οι δεσμεύσεις-υποχρεώσεις που πρέπει να τηρεί η χώρα μας ως μέλος του παραπάνω οργανισμού, όπως και στον W.T.O που είναι η εξέλιξη της GATT.

Στο τέταρτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στα χαρακτηριστικά που έχουν οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας (παραδοσιακές και αναπτυσσόμενες δυνάμεις). Τα χαρακτηριστικά αφορούν την παραγωγή και το εμπόριο οίνου από τις παραπάνω χώρες, πιο συγκεκριμένα αναφερόμαστε σε στοιχεία παραγωγής, κατανάλωσης, εξαγωγών και των εισαγωγών.

Στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στις αγορές-στόχους των Ελληνικών εξαγωγών οίνου που ασχολείται η παρούσα εργασία (Γερμανία και Κίνα). Στη περίπτωση της Γερμανίας γίνεται μια σύντομη αναφορά στα δίκτυα και τους τόπους πώλησης οίνου, ενώ στη Κίνα αναφέρεται η διαδικασία που πρέπει να ακολουθηθεί προκειμένου να γίνει εισαγωγή οίνου στη χώρα η οποία είναι διαφορετική από τη Γερμανία εξαιτίας του ότι η μια (Γερμανία) ανήκει στην Ε.Ε ενώ η άλλη όχι (Κίνα). Ακόμη γίνεται αναφορά στις εισαγωγές και την κατανάλωση οίνου που παρουσιάζουν οι δυο χώρες ως προς τον οίνο σε σχέση με άλλα αλκοολούχα ποτά.

Στο έκτο και έβδομο κεφάλαιο αναφέρουμε την μεθοδολογία που επιλέχτηκε για την συγκεκριμένη εργασία καθώς και την εκτίμηση και ερμηνεία των δεικτών. Οι δείκτες επιλέχθηκαν από τη διεθνή βιβλιογραφία με κριτήριο την εγκυρότητα, αξιοπιστία, τα δεδομένα που είχαμε στη διάθεση μας και την καλύτερη δυνατή εξυπηρέτηση του θέματος που επιλέξαμε να ασχοληθούμε.

Στο όγδοο κεφάλαιο αναφέρουμε τα συμπεράσματα τις προτάσεις και τους προβληματισμούς που προέκυψαν από την παρούσα έρευνα. Στο τέλος της εργασίας παρατίθεται παράρτημα με τα στατιστικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για την επεξεργασία των δεικτών. Σε όλη την εργασία χρησιμοποιήθηκαν στατιστικά στοιχεία από διάφορες βάσεις δεδομένων αναγνωρισμένης αξιοπιστίας. Στο κομμάτι της επεξεργασίας χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία μόνο από το fao.stat λόγω της αξιοπιστίας, της πληρότητας, της εγκυρότητας και την αποφυγή λαθών-παρεκλίσεων που θα προέκυπτε από τη χρησιμοποίηση στοιχείων από διαφορετικές βάσεις δεδομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΟΙΝΩΝ – ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

1.1 Ιστορική Αναδρομή

Το κρασί αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της πολιτισμικής παράδοσης των Ελλήνων.

Οι παραδόσεις και οι γιορτές είναι συνδεδεμένες με τον οίνο. Από αρχαιοτάτων χρόνων η αμπελουργία και η οινοποιία γνώρισαν μεγάλη ανάπτυξη στη χώρα μας που οφείλεται εν μέρει στο ευνοϊκό της κλίμα και στη γεωμορφολογία της και εν μέρει στη σύνδεση του κρασιού με τα πολυάριθμα και ποικίλα έθιμα και ήθη των Ελλήνων.

Αναφορές για το κρασί έχουμε σε πολλά αρχαία κείμενα και από πολλούς αρχαίους συγγραφείς οι οποίοι μίλησαν για τον οίνο, ανάμεσα σε αυτούς ήταν:

A) Δημόκριτος που έζησε το 362-253πΧ

B) Πλίνιος φυσιογράφος οποίος έζησε το 23-79μΧ, έγραψε αρκετά για την άμπελο και τον οίνο, συγκεκριμένα γνώριζε:

-50 είδη ευγενών οίνων

-38 έτερα είδη

-7είδη αλμύρων οίνων

-18είδη γλυκών οίνων

-3 είδη κατώτερων οίνων

-66 είδη οίνων τεχνιτών

Επίσης αναφέρει βραστούς οίνους και οίνους από ξηρά σταφύλια.

Γ) Ο Αριστοφάνης (450πΧ) παραβάλλει τους οίνους της Θάσου σαν Νέκταρ των θεών. Οι αρχαίοι πάνω στους αμφορείς που περιείχαν οίνους έγραφαν το όνομα του Αυτοκράτορα που επί Βασιλείας του οποίου είχε συγκομισθεί ο οίνος.

Δ) Ο Ηρόδοτος (484 π. Χ.) αναφέρει για τον Κλεομένη βασιλιά των Μακεδόνων όταν θέλησε να πιει «οίνων καθαρό» κατελήφθη από ένα είδος μανίας.

Ε) Ο Όμηρος αναφέρει οίνο ο οποίος μπορούσε να αναμιχθεί με εικοσαπλάσια ποσότητα νερού.

Στ) Ο Λυκούργος έφερε ως ανεπιθύμητο παράδειγμα για τους Έλληνες τους μεθυσμένους δούλους.

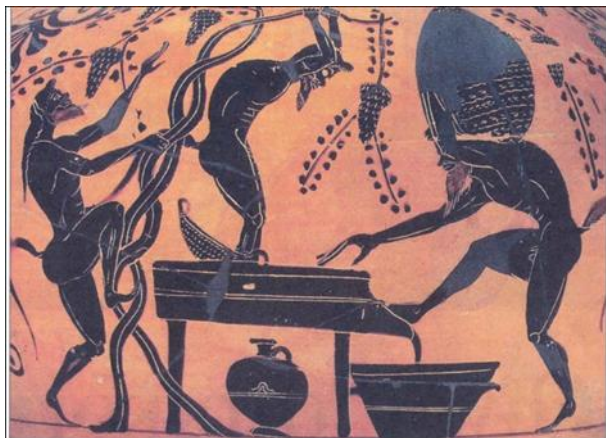
Ζ) Ο βασιλιάς Σολομών (1016-976 π.Χ) απέδιδε στον οίνο τη δύναμη της ισχυροποίησης της διάνοιας.

Η) Ο Αισχύλος (525 π.Χ) έψαλε τις αρετές του οίνου.

Θ) Ο φιλόσοφος Πλάτωνας απαγόρευε την κατανάλωση κρασιού σε όσους είχαν ηλικία μικρότερη των 22 ετών.

Ι) Ο Αριστοτέλης κατά τον 4^ο αιώνα π.Χ είπε ότι οι οίνοι της Αρκαδίας αποξηραίνονται στους ασκούς, και πρέπει να διαλύονται στο νερό προκειμένου να είναι πόσιμοι, επίσης απαγόρευε την κατανάλωση οίνου στους νέους.

Κ) Ο βοτανολόγος Διοσκουρίδης κατά τον 1^ο αιώνα έλεγε ότι το 7^ο έτος είναι η ηλικία κατά την οποία πρέπει να πίνονται γλυκοί οίνοι.

Υπάρχουν πολλές αναφορές ότι οι αρχαίοι Έλληνες έπιναν το κρασί αναμιγνύοντας το με νερό σε αναλογία συνήθως 1:3 (ένα μέρος οίνου προς τρία μέρη νερού).

Εικόνα 1.1

Η λέξη κρασί υποδηλώνει ακριβώς τον αναμιγμένο με νερό οίνο, ενώ άκρατος λεγόταν ο ανόθευτος οίνος. Διέθεταν ειδικά σκεύη τόσο για την ανάμιξη (κρατήρες) όσο και για την ψύξη του. Η πόση κρασιού που δεν είχε αναμιχθεί με νερό θεωρείτο βαρβαρότητα και συνηθιζόταν μόνο από αρρώστους ή κατά την διάρκεια ταξιδιών ως τονωτικό. Διαδεδομένη ήταν ακόμη και η κατανάλωση κρασιού με μέλι καθώς και η χρήση μυρωδικών. Η προσθήκη άψιθου στο κρασί ήταν επίσης γνωστή μέθοδος (αποδίδεται στον Ιπποκράτη και αναφέρεται ως «Ιπποκράτειος οίνος» όπως και η προσθήκη ρητίνης). (Θ' Τριήμερο εργασίας Αδριανής Δράμας, Τέχνη και Τεχνική στα Αμπέλια και τους Οινεώνες της Βορ. Ελλάδος, 2002)

Η αρχαιότερη γραπτή μαρτυρία για την μεταφορά κρασιού από την θάλασσα δίνεται στον Όμηρο. Στην ένατη ραψωδία της Ιλιάδας (στ.71-72), ο Νέστωρας θυμίζει στον Αγαμέμνονα πως τα καράβια είναι γεμάτα κρασί που μεταφέρουν κάθε μέρα από τη Θράκη τα πλοία των Αχαιών, διασχίζοντας το πέλαγος από αυτούς τους στίχους και πολλούς άλλους διαπιστώνουμε την ύπαρξη ενός εντατικού εμπορίου κρασιού τον 8^ο αιώνα π.Χ μεταξύ Θράκης, Λήμνου και Τροίας. Τον 5^ο αιώνα π.Χ. η άνθηση της Αθηναϊκής ηγεμονίας δημιουργεί μια έντονη εμπορική δραστηριότητα στο Αιγαίο που απλώνεται μέχρι τον Εύξεινο Πόντο και τον Δούναβη. Οι αμπελουργοί και οι οινοποιοί των παραλίων της Θράκης, της Θάσου και των άλλων γειτονικών νησιών επωφελούνται αυτής της εμπορικής κίνησης για να αναπτύξουν την παραγωγή του κρασιού και την εξαγωγή του. Πράγματι το βόρειο Αιγαίο στα κλασικά χρόνια φημίζεται για την υψηλή ποιότητα των κρασιών του, με αποτέλεσμα να κρατάει το μονοπώλιο του πολυτελούς οίνου στον αρχαίο κόσμο. Η Κρήτη λοιπόν, ρωμαϊκή επαρχία από το 67 π.Χ., αναπτύσσει την καλλιέργεια της αμπέλου και η χρυσή περίοδος του κρασιού της τοποθετείται μεταξύ του 1^{ου} και του 3^{ου} αιώνα μΧ. Οι πρόσφατες έρευνες στο νησί έφεραν στο φως γύρω στα 15 εργαστήρια παραγωγής αμφορέων κρασιού, των οποίων η μελέτη μας επιτρέπει να σκιαγραφήσουμε και τις ζώνες εξαγωγής του. Κρητικοί αμφορείς έχουν βρεθεί μέχρι στιγμής στη Λυών και σε ναύαγια της Νότιας Γαλλίας, στη Βιντόνισσα της Ελβετίας, σε δεκάδες ιταλικές πόλεις, μεταξύ των οποίων οι πιο σημαντικές είναι η Πομπηία και η Όστια, λιμάνι της Ρώμης. (Τα Ελληνικά Κρασιά, Lambert M, 1993)

Η άμπελος και ο οίνος δεν επηρέασαν μόνο τον πολιτισμό των λαών που την καλλιεργούσαν αλλά συνέβαλε και στον καθορισμό της μορφής της κοινωνίας διαμέσου των αιώνων. Η άμπελος είναι κατ' εξοχήν εποικιστικό φυτό, που ανάγκασε

τον άνθρωπο να προσηλωθεί στη γη και να σταματήσει τις μεταναστεύσεις του, περνώντας από το νομαδισμό στη δημιουργία κατοικημένων κέντρων, από το κυνήγι και το ψάρεμα στην περισσότερο εξελιγμένη καλλιέργεια της γης. Έτσι λοιπόν παρατηρούμε ότι όπου αναπτύχθηκε η καλλιέργεια της αμπέλου, η δημογραφική καμπύλη ακολουθεί ανοδική πορεία.

Αυτός ο τεράστιος χώρος που καταλαμβάνεται από την άμπελο και τον οίνο στις διάφορες πλευρές της ανθρώπινης κοινωνίας των μεσογειακών λαών, έχει σχέση με μία εξίσου μεγάλη επίπτωση της αμπελουργίας και οινοπαραγωγής στην οικονομία και στην πολιτική. Περισσότερο από δύο χιλιάδες χρόνια η σπουδαιότητα της αμπελουργίας και της οινοπαραγωγής υπήρξε τέτοια που απαιτούσε σχολαστικές ρυθμίσεις της παραγωγής και του εμπορίου του οίνου, αυστηρότατες διατάξεις εναντίον της απάτης, μέτρα περιορισμού της αμπελοκαλλιέργειας σε περιόδους σοβαρών κρίσεων που οφείλονται σε πλεονάσματα, κανονισμούς αγοράς, ενώ ο οίνος ήταν άσβεστη και αναντικατάστατη πηγή φόρου. Μπορούν να αναφερθούν: ο ρωμαϊκός νόμος των XII πινάκων, του 450 π.Χ., ο οποίος περιλάμβανε διατάξεις για το κλάδεμα, το διάταγμα του Δομιτιανού του 92 μ.Χ. το οποίο δέσμευε την καλλιέργεια της αμπέλου (και ανακλήθηκε από τον Πρόβο μετά δυο αιώνες), οι μεταρρυθμίσεις του Διοκλητιανού, οι οποίες συνέδεαν τους αγροτοεργάτες με τη γη, το διάταγμα του Ροταρίου του 643 μ.Χ., το κείμενο νόμου de Villis του Καρλομάγνου γύρω στο 800 μ.Χ., το οποίο προώθησε εκ νέου την καλλιέργεια της αμπέλου, και πολλές ακόμα μαρτυρίες κάθε εποχής σε σχέση με τους φόρους που συνδεόταν με τον οίνο.

Όπου υπήρχε άμπελος, ανεπτύχθη το εμπόριο οίνου. Ήδη 1500 χρόνια π.Χ. οι Φοίνικες διέσχισαν την Μεσόγειο μεταφέροντας με τα πλοία τους τον οίνο που παραγόταν στην Ελλάδα, στην Ιταλία και την Ισπανία. Μετά τους Φοίνικες οι Έλληνες που ανακάλυψαν την ιταλική χερσόνησο γύρω στον 8^ο π.Χ. αιώνα ίδρυσαν δικές τους αποικίες και ακμάζοντα εμπορικά κέντρα στα οποία το εμπόριο του οίνου ήταν πρωταγωνιστής. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι στην αρχή και για χιλιετηρίδες, στο εμπόριο του οίνου ο ρόλος του εμπόρου ήταν καταλυτικός, συνήθως ήταν επιχειρηματίας κάτοικος της πόλης που διέθετε ειδική τεχνική, εμπορική και οικονομική οργάνωση σε αντίθεση με τον αμπελουργό οινοποιό που δεν διέθετε τα παραπάνω. Οι πρώτες αξιόλογες ενδείξεις εμπορικής οργάνωσης των αμπελουργών οινοποιών (μετά τον 17^ο αιώνα) αποδίδεται σε θρησκευτικά ιδρύματα ή σε μεγάλες ιδιοκτησίες ευγενών. Η άμεση παρουσία στις μεγάλες αγορές οίνου ενός καινούριου

τύπο αγροτικού υπεύθυνου παράγοντα δηλαδή η ύπαρξη συλλογικής επιχείρησης των αμπελουργών οινοποιών όπως η συνεταιριστική αποθήκη που οι συνεταιρισμένοι παραγωγοί διαθέτουν τα σταφύλια τους για βιομηχανική παρασκευή και διατήρηση οίνου συναντάται στο τέλος του 19^{ου} αιώνα.

Από την αρχαιότητα μέχρι τον 20^ο αιώνα πάντοτε η ανάπτυξη της αμπελουργίας και οινοπαραγωγής εξελίχθηκε με μικρά βήματα. Η αμπελοφυτεία πέρασε περιόδους μεγάλης οικονομικής ύφεσης. Από την αρχή, μέχρι την εποχή του ζενίθ της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, η άμπελος απλωνόταν σταδιακά σε όλα τα εδάφη της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής. Η άνοδος της καλλιέργειας της αμπέλου στην γεωργία και την οικονομία ήταν συνάρτηση των συνηθειών των μεσογειακών λαών. Μετά την πτώση της αυτοκρατορίας η αμπελοκαλλιέργεια όπως και όλη η γεωργία, οδηγήθηκαν σε ταχεία παρακμή. Οι επιδρομές των βαρβάρων σε συνδυασμό με την κατάρρευση της Ρώμης οδήγησαν την άμπελο στο ναδίρ της καλλιέργειας της με φυσικό επακόλουθο και τη μείωση της παραγωγής οίνου. Ιδιαίτερη σημασίας εκείνη την περίοδο ήταν το έργο που επιτέλεσαν μοναστικά τάγματα (Βενεδικτίνων και Συστησιακών) τα οποία συγκεντρωμένα στα μοναστήρια τους προφυλαγμένα από επιδρομές κράτησαν ζωντανή για αιώνες την αγροτική τέχνη και ιδιαίτερα την παραγωγή οίνου. Η ανακάλυψη της Αμερικής ήταν μείζονος σημασίας για την άμπελο αφού με την καλλιέργεια της αμπέλου εκεί η μάστιγα της φυλλοξήρας, που έφτασε στο σημείο να καταστρέψει την καλλιέργεια της αμπέλου στην Ευρώπη κατά το τέλος του 19^{ου} αιώνα νικήθηκε χάρη στη συμβολή της αμπελοκαλλιέργειας στην νέα ήπειρο την Αμερική. Από το παραδοσιακό περιβάλλον της αμπέλου που ήταν η μεσόγειος, η άμπελος καλλιεργήθηκε σιγά σιγά και σε άλλες περιοχές της γης λόγω της ικανότητας προσαρμογής της για αυτό και ευδοκίμησε σε περιοχές της γης, από την Χιλή μέχρι την Καλιφόρνια, από την Νότια Αφρική μέχρι την Αυστραλία, από τη Βραζιλία μέχρι την Βόρειο Αφρική, από την Νέα Ζηλανδία μέχρι τον Καναδά και το Μεξικό.

Σήμερα με την μεταποίηση και τη συσκευασία δίνεται η δυνατότητα να διατηρηθούν και να φθάσουν σε άριστη κατάσταση τα μεταποιημένα αγροτικά προϊόντα, όπως το κρασί σε όλα τα μήκη και τα πλάτη του πλανήτη. Τα μέσα μεταφοράς όπως αεροπλάνα, τρένα, υπερσύγχρονα πλοία και οχήματα που έχουν τη δυνατότητα να μεταφέρουν μεγάλες ποσότητες προϊόντων βοηθούν στο δίκτυο διανομής με ασφάλεια και χαμηλότερο κόστος. Η προώθηση γίνεται μέσω

διαφήμισης και υπάρχει δυνατότητα ενημέρωσης των καταναλωτών για ένα συγκεκριμένο τύπο κρασιού σε οποιοδήποτε μέρος του κόσμου μέσω εφημερίδων, περιοδικών, τηλεόρασης, διαδικτύου. Οι μεταβολές που έγιναν τα τελευταία χρόνια σε όλο τον κύκλο της παραγωγής ήταν επόμενο να επηρεάσουν το σύστημα ανταλλαγής και ως εκ τούτου τους κώδικες που το υπαγορεύουν, οι οποίοι προσαρμόστηκαν στις απαιτήσεις της αγοράς. Η παγκόσμια παραγωγή οίνου πέρα από το ότι αντιπροσωπεύει μια αναντικατάστατη πηγή εισοδήματος για τη γεωργία των μεγαλύτερων αμπελουργικών χωρών, αποτελεί επίσης αντικείμενο μιας σημαντικής εμπορικής και βιομηχανικής δραστηριότητας. Το διεθνές εμπόριο αποτελεί μια σημαντική πλευρά της αμπελο-οινικής οικονομίας. Πραγματικά, όσο και να προσπαθεί κάθε οινοπαραγωγός χώρα να προστατέψει την δική της αμπελουργία από τον ανταγωνισμό των ξένων οίνων και όσο και αν οι διάφοροι λαοί τείνουν αυθόρμητα να ευνοήσουν την κατανάλωση των δικών τους οίνων, οι ποσότητες οίνου που εξάγονται (ή εισάγονται αντίστοιχα) από διάφορες χώρες είναι σημαντικό κομμάτι του διεθνές εμπορίου στην παραγωγή οίνου.

1.2 Σταφύλι-Καταγωγή-Κατάταξη βάσει Βοτανικής

Το αμπέλι, το φυτό αυτό το τόσο πλούσιο σε ιστορία, σε πολιτιστικές παραδόσεις και σε οικονομική και κοινωνική σημασία, είναι ένα είδος αυτόχθονου φυτού του γεωγραφικού χώρου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Όσο και αν υπάρχουν ενδείξεις ύπαρξης του είδους *Vitis* κατά την τριτογενή περίοδο (Πλειόκαινο: 10-1 εκατομμύρια χρόνια π.Χ.) καθώς επίσης και στη Μικρά Ασία, στην Ανατολική Ευρώπη και ούτε λίγο ούτε πολύ στην Αμερική, είναι βέβαιο ότι η *Vitis silvestris* υπήρχε στην αυτοφυή χλωρίδα στην Ελλάδα, στην Ιταλία, στη Γαλλία, στη Γερμανία και στην Ισπανία από την αρχή της τεταρτογενούς περιόδου (1-0,6 εκατομμύρια χρόνια π.Χ.), ενώ αντίθετα η *vitis vinifera* (το καλλιεργήσιμο αμπέλι) είναι σίγουρα αποτέλεσμα καλλιέργειας κατά την εποχή του ορείχαλκου (3000- 1500 π.Χ) στην Αίγυπτο και στα νησιά του Αιγαίου – Ελληνικά νησιά από την εποχή του σιδήρου (1500-1000π.Χ.), στην Ιταλία και σε άλλες περιοχές της Ευρώπης που καλλιεργούν ακόμα και σήμερα την άμπελο. Και με τα ίχνη της *vitis vinifera* εμφανίζονται κατά την εποχή του ορείχαλκου, και τα ίχνη του κρασιού, με

μορφή αγγείων κρασιού (βαρέλια, πήλινα αγγεία, αμφορείς, καράφες, κύπελλα, φλιτζάνια, κάλυκες), πιεστηρίων και οйнаποθηκών. (Θ' Τριήμερο εργασίας Αδριανής Δράμας, Τέχνη και Τεχνική στα Αμπέλια και τους Οινεώνες της Βορ. Ελλάδος, 2002)

Το αμπέλι ανήκει στα σπερματοφύτα τα οποία αποτελούν το τελευταίο άθροισμα του φυτικού βασιλείου. Κύριο χαρακτηριστικό τους είναι ότι σχηματίζουν πολυκύτταρες δομές τα σπέρματα, αντί για τα μονοκύτταρα των σποριόφυτων. Τα σπέρματα αναπτύσσονται στην ωοθήκη μετά τη γονιμοποίηση. Τα σπερματοφύτα είναι τα πλέον τελειότερα φυτά από άποψη εξέλιξης. Χαρακτηρίζονται από την διαφοροποίηση τους σε φύλλα, βλαστό και ρίζα και από το έντονο εκφυλισμένο γαμετόφυτο το οποίο αναπτύσσεται επί του σποριόφυτου. Η εναλλαγή γενεών που υπάρχει δεν είναι εμφανής. (Μορφολογία και Ανατομία Φυτού, Δεληβόπουλος Σ., 1994)

Στην ομάδα αγγειόσπερμα που τα φυτά της ομάδας αυτής απαρτίζουν το τρίτο υποάθροισμα των σπερματοφύτων που φέρει το όνομα Magnoliophytina. Τα αγγειόσπερμα διακρίνονται σε δύο κλάσεις, τα δικότυλα και μονοκότυλα. Η άμπελος ανήκει στην κλάση δικότυλα τα οποία με εξαίρεση μεμονωμένες περιπτώσεις χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι πλευρικά στο έμβρυο φέρουν δύο κοτυληδόνες γνώρισμα που δίνει και το όνομα στα φυτά της κλάσης αυτής. Ακόμη, η άμπελος ανήκει στην υποκλάση Rosidae, στην τάξη Rhamnales και στην οικογένεια Vitaceae που αποτελείται κυρίως από αναρριχώμενα φυτά, που φέρουν για το σκοπό αυτό βλαστοέλικες. Τα αρρενωθήλεα άνθη είναι μικρά, υποπράσινα και ακτινόμορφα με 4-5μερείς κύκλους και 2 καρπόφυλλα που σχηματίζουν καρπό ράγα. Οι οικογένεια περιλαμβάνει πολλά είδη των τροπικών και υποτροπικών χωρών, που ανήκουν σε λίγα γένη με κυριότερο από αυτά το γένος *Vitis*. Κυριότερο είδος είναι το *Vitis Vinifera* (άμπελος ή οινόφωρος), που σήμερα καλλιεργούνται πολλές ποικιλίες είτε για την παραγωγή κρασιού είτε για επιτραπέζιους ενδόδημους καρπούς. Η άμπελος είναι φυτό που καλλιεργείται από αρχαιοτάτων χρόνων και συνδέεται στενά με την ιστορία του ανθρώπου πάνω στην γη.

Κρασί είναι το ποτό το οποίο προέρχεται από την μερική ή ολική αλκοολική ζύμωση νωπών σταφυλιών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δίνει τον παρακάτω ορισμό: «Κρασί καλείται το προϊόν που παράγεται αποκλειστικά με αλκοολική ζύμωση ολική

ή μερική νωπών σταφυλιών, σπασμένων ή όχι, ή γλεύκους σταφυλιών».
(www.keosoe.gr, 20/12/2011)

Ορίζεται δηλαδή από τον νόμο ότι το σταφύλι είναι η πρώτη ύλη της οινοβιομηχανίας.

Το σταφύλι περιλαμβάνει δύο ξεχωριστά μέρη; Τους καρπούς και το ξυλώδες. Κάθε καρπός αποτελείται από το φλοιό ή επιδερμίδα, τα κουκούτσια ή σπόρους και την σάρκα, ουσία εύθραυστη, της οποίας το στύψιμο δίνει το χυμό, τον μούστο. Ο μούστος που βγαίνει από το σταφύλι με ελεύθερη ροή είναι θολός γιατί περιέχει ιζήματα που αποτελούνται από κυτταρίνη, πηκτινικές, πήξη του πρωτοπλάσματος και από υπόλοιπα φλοιών. Όπως και για όλα τα τρόφιμα, έτσι και για το κρασί για να παραχθεί τελικό προϊόν καλής ποιότητας, πρέπει να διαθέτουμε καλή πρώτη ύλη. Για τον οινοποιό, εκείνα που έχουν ιδιαίτερη σημασία είναι η περιεκτικότητα σάκχαρα και σε οξέα. Το σάκχαρο το οποίο αποτελεί και τη βασική τροφή των ζυμομυκήτων, θα δώσει την επιθυμητή αλκοόλη. Τα οξέα επηρεάζουν τόσο την υγιεινή διεξαγωγή μιας ζύμωσης όσο και τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του κρασιού. Σημαντική σπουδαιότητας είναι και τα άλλα συστατικά γιατί χρειάζονται για την ζύμωση (αζωτούχες ύλες, φωσφορικά και άλλα ανόργανα) και γιατί συνεισφέρουν στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά όπως στο χρώμα, στη γεύση και στην οσμή του τελικού προϊόντος. Η γνώση της χημικής σύνθεσης του μούστου επιτρέπει και προβλέπει την παραγωγή διαφόρων τύπων οίνων καθώς και ανάμιξης για την τυποποίησή τους.

Για να δημιουργήσουμε κρασιά ποιότητας, τα σταφύλια πρέπει να έχουν κατάλληλη σύνθεση και χαρακτηριστικά για τους τύπους των κρασιών που επιθυμούμε να παρασκευάσουμε. Εξαιτίας αυτού μεγάλη σημασία έχει η σύνθεση των σταφυλιών κατά το στάδιο της ωριμότητας και συνεπώς της συγκομιδής. Γενικώς από το σύνολο ενός τσαμπιού σταφυλιού, τα κοτσάνια (βόστρυχες) αποτελούν το δύο με έξι τοις εκατό. Ο μούστος αποτελείται από 0 έως 5% γιγαρτά, από 5-12% φλοιούς και από 80-90% χυμό. (Οινοτεχνία – η επιστήμη του κρασιού στην πράξη, Τσέτουρας Π, 2003)

Η ποικιλία της αμπέλου, ο τρόπος καλλιέργειας, οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν κατά την τρέχουσα καλλιεργητική περίοδο, το γενικό μικροκλίμα της περιοχής, οι συνθήκες γλευκοποίησης και οινοποίησης παίζουν σημαντικό ρόλο στην

παρασκευή ενός καλού κρασιού. Βέβαια και ορισμένα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά έχουν καθοριστική σημασία για τον τύπο του κρασιού, όπως το pH, η οξύτητα, ο βαθμός των σακχάρων κλπ. Ο συνδυασμός όλων μας δίνει τον χαρακτήρα του τελικού προϊόντος. (Wine science Principles and Applications, Jackson Ron S, 1994)

Η απόδοση των σταφυλιών σε χυμό, και κατά συνέπεια σε μούστο εξαρτάται από διάφορους παράγοντες όπως:

- A) την ποικιλία των σταφυλιών
- B) το στάδιο της ωρίμανσης τους
- Γ) την φύση του εδάφους στο οποίο είναι φυτεμένη η άμπελος
- Δ) την κατάσταση και το μέγεθος των ρογών
- E) τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν κυρίως κατά τη διάρκεια της ωρίμανσης και του τρυγητού
- Στ) τον τρόπο κατεργασίας των σταφυλιών και την εξαγωγή του χυμού

Τα στάδια ανάπτυξης του σταφυλιού διακρίνονται ως εξής:

- A) στάδιο της αύξησης του σταφυλιού μετά την καρπόδεση
- B) γυάλισμα ή περκασμός
- Γ) ωρίμανση του σταφυλιού

(Wine science Principles and Applications, Jackson Ron S, 1994)

Μετά την καρπόδεση κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού με τις κατάλληλες θερμοκρασίες ολοκληρώνεται η κανονική ανάπτυξη του σταφυλιού. Σε χαμηλές θερμοκρασίες και χωρίς ηλιοφάνεια η ανάπτυξη επιβραδύνεται, επειδή δεν γίνεται κανονική αφομοίωση. Οι χαμηλές θερμοκρασίες και οι βροχές οψιμίζουν την παραγωγή. Αντίθετα ο καύσωνας δημιουργεί προβλήματα στο αμπέλι, γιατί το φυτό παθαίνει αποπληξία. Σε αυτή την περίοδο η γεύση του σταφυλιού είναι εντελώς ξινή λόγω της μεγάλης ποσότητας των οργανικών οξέων που περιέχει.

Η ισορροπημένη θρέψη αυτή την περίοδο επηρεάζει το μέγεθος, την ποιότητα και τα άλλα χαρακτηριστικά του σταφυλιού. Το γυάλισμα ή περκασμός του

σταφυλιού είναι το πιο χαρακτηριστικό στάδιο της ανάπτυξης του. Στο στάδιο αυτό οι ράγες αυξάνονται μέχρι το διπλάσιο περίπου, αλλάζουν χρώμα και γίνονται μεταβολές στα σάκχαρα, τις χρωστικές και σε άλλα χαρακτηριστικά που μας δίνουν την γεύση, το άρωμα και τις ξεχωριστές ιδιότητες της κάθε ποικιλίας. Το στάδιο της ωρίμανσης του σταφυλιού είναι το τέλος του ετήσιου κύκλου ζωής του αμπελιού. Η ωρίμανση αρχίζει αμέσως μετά το στάδιο του γυαλισματος και διακρίνεται σε φυσιολογική και σε βιομηχανική ωρίμανση. Βιομηχανική ωρίμανση είναι η στιγμή κατά την οποία η ποσότητα των σακχάρων στο χυμό φτάνει ένα μέγιστο και σταματάει η αύξηση τους για μερικές μέρες, ενώ τα οξέα, τα αρωματικά και τα φαινολικά συστατικά του σταφυλιού βρίσκονται σε επιθυμητά επίπεδα. (Handbook of enology volume 2 the chemistry of wine stabilization and treatments, P.Ribereau-Gayon-Y. Glones-A. Maujean-D. Dubourdien, 2003)

Φυσιολογική ωρίμανση είναι η στιγμή κατά την οποία τα κουκούτσια είναι ώριμα και ικανά, κάτω από ορισμένες συνθήκες υγρασίας και θερμοκρασίας, να βλαστήσουν και να δώσουν νέα φυτά.

Η φυσιολογική ωρίμανση προηγείται της βιομηχανικής στις όψιμες ποικιλίες, ενώ στις πρώιμες ποικιλίες είναι συνήθως οψιμότερη.

1.3 Τύποι κρασιού

1.3.1 Διάκριση οίνων βάσει χρώματος

Το χρώμα του κρασιού εξαρτάται από την ποικιλία του σταφυλιού οινοποίησης. Οινοποίηση είναι το σύνολο των ενεργειών με τις οποίες μετατρέπουμε σε οίνο τα σταφύλια και το χυμό τους. Υπάρχει ένας μεγάλος αριθμός από διαδικασίες οινοποίησης, που εξαρτάται από τον τύπο του οίνου που επιθυμούμε να παρασκευάσουμε και από τις εγκαταστάσεις που διαθέτουμε.

Διακρίνουμε τέσσερις κατηγορίες παρασκευής οίνου ή οινοποιήσεων:

Την παρασκευή ερυθρών οίνων ή ερυθρή οινοποίηση

Την παρασκευή λευκών οίνων ή λευκή οινοποίηση

Την παρασκευή ροζέ οίνων ή ροζέ οινοποίηση

Την παρασκευή οίνων ειδικών τύπων ή ειδικές οινοποιήσεις

Εικόνα 1.2

Η μηλογαλακτική ζύμωση

ΕΡΥΘΡΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Προκειμένου να αποκτήσει ο οίνος το ερυθρό χρώμα των ερυθρών σταφυλιών πρέπει, κατά την κλασική ερυθρή οινοποίηση, η αλκοολική ζύμωση ή μέρος αυτής να πραγματοποιηθεί παρουσία στέμφυλων. Τρία κυρίως φαινόμενα συμβαίνουν:

Η αλκοολική ζύμωση

Η εκχύλιση των χρωστικών και άλλων συστατικών κατά την παραμονή των στέμφυλων με το γλεύκος-οίνο

Για την αντιμετώπιση ορισμένων αδυναμιών που εμφανίζονται κατά την κλασσική ερυθρή οινοποίηση ή ακόμη για την παραγωγή ενός προϊόντος με ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά επινοήθηκαν διάφορες σύγχρονες μέθοδοι και συστήματα οινοποίησης όπως: η συνεχής οινοποίηση, η οινοποίηση σε ατμόσφαιρα CO₂ και η θερμοοινοποίηση.

ΛΕΥΚΗ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Εικόνα 1.3

Οι λευκοί οίνοι, κατά κανόνα παράγονται με τη ζύμωση του γλεύκους που προκύπτει από λευκά σταφύλια και η οποία συμβαίνει αποκλειστικά στο χυμό, χωρίς την παρουσία στερεών συστατικών του σταφυλιού. Η σπουδαιότερη διαφορά ανάμεσα στη λευκή και την ερυθρή οινοποίηση είναι ότι η πρώτη δε χαρακτηρίζεται από τη συμπαράμηση των στέμφυλων με το χυμό, γεγονός που περιορίζει στο ελάχιστο την εκχύλιση των διαφόρων συστατικών των στερεών μερών του σταφυλιού. Κατά συνέπεια ο διαχωρισμός του γλεύκους οφείλει να γίνεται το γρηγορότερο δυνατό. Επίσης χρήσιμο να αναφερθεί είναι ότι υπάρχουν περιπτώσεις που ο λευκός οίνος

παράγεται από ερυθρά σταφύλια, όπως συμβαίνει με τον καμπαρνίτη οίνο(Champagne)και περιπτώσεις όπου η ζύμωση μπορεί να γίνει παρουσία στέμφυλων λευκών ποικιλιών. Οι περιπτώσεις όμως αυτές είναι σπάνιες και αποτελούν εξαίρεση στην παραγωγή λευκών οίνων. Η πιο σύγχρονη και διαδεδομένη μέθοδος λευκής οινοποίησης είναι η λευκή.

ΡΟΖΕ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Ο ροζέ οίνος οφείλει το όνομα του στο χαρακτηριστικό του χρώμα, είναι ένας τύπος οίνου ανάμεσα στον ερυθρό και λευκό οίνο. Κατά γενικό κανόνα, οι ρόζε οίνοι παράγονται από έγχρωμα σταφύλια, στα οποία εφαρμόζεται ολική, μέση ή μεγάλη ποσότητα χρωστικών, αντιστοίχως. Μερικές φορές οι ροζέ οίνοι παράγονται από συναινοποίηση λευκών και ερυθρών σταφυλιών. Ωστόσο, η ανάμιξη λευκού και ερυθρού οίνου για παραγωγή ροζέ δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση. Οι περισσότεροι ρόζε οίνοι που παράγονται είναι ξηροί, ενώ κάποιες περιοχές παράγουν και αξιόλογους ημίγλυκους ρόζε. Διακρίνουμε δύο τρόπους παραγωγής:

α) Από λευκή οινοποίηση έγχρωμων σταφυλιών

β) Ερυθρή οινοποίηση με περιορισμένη εκχύλιση

ΕΙΔΙΚΕΣ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (ΑΦΡΩΔΕΙΣ ΟΙΝΟΙ)

Εικόνα 1.5
κατηγορία των αφρώδων οίνων ανήκουν διάφοροι τύποι όπως:

Ο Καμπανίτης οίνος(Champagne)

Οι αφρώδεις οίνοι, που παράγονται με τη μέθοδο της Καμπάνιας

Οι αφρώδεις οίνοι, που παράγονται σε κλειστές δεξαμενές

Οι αφρώδεις οίνοι Asti spumante

Οι ημιαφρώδεις οίνοι

Κυριότερο γνώρισμα των οίνων αυτής της κατηγορίας είναι η παραγωγή αφρού, που προκαλείται κατά το άνοιγμα της φιάλης από την έκλυση διοξειδίου του άνθρακα. Η παρασκευή των αφρώδων οίνων ξεκινάει από μια περιοχή της Γαλλίας, την Καμπάνια. Κάποιος ειδικός στα κελάρια στη Μονή Βενεδικτίνης κοντά στο Rheim, ο Don Perignon, βρήκε και εισήγαγε τον τρόπο παρασκευής της σαμπάνιας. Στην

Οι αεριούχοι οίνοι

Οι ημιαεριούχοι οίνοι

Οι παραπάνω τύποι αφρώδων οίνων διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες: τους τεχνητούς αφρώδεις(αεριούχοι & ημιαεριούχοι οίνοι) και στους φυσικούς αφρώδεις (με όλους τους υπόλοιπους)

1.3.2) Διάκριση οίνων βάσει των αζύμων σακχάρων

Γλυκοί οίνοι λέγονται εκείνοι στους οποίους η αλκοολική ζύμωση δεν ολοκληρώθηκε, αλλά άφησε αζύμωτη κάποια ποσότητα ζαχάρων. Ανάλογα με την ποσότητα των αζύμων ζαχάρων οι οίνοι διακρίνονται σε: ημίξηρους όταν περιέχουν ζάχαρα από 4,1-12g/l, ημίγλυκους όταν περιέχουν ζάχαρα από 12,1-45g/l, και γλυκούς όταν η περιεκτικότητα τους σε ζάχαρα είναι πάνω από 45g/l. (Οινοτεχνία –η επιστήμη του κρασιού στην πράξη, Τσέτουρας Π, 2003). Για την παραγωγή των γλυκών οίνων, η οινοποίηση των σταφυλιών (ερυθρών ή λεύκων) μέχρι το στάδιο της διακοπής της ζύμωσης, είναι ίδια με αυτή που γίνεται στη ερυθρή ή λεύκη οινοποίηση. Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον και η καινοτομία παρουσιάζεται στον τρόπο διακοπής της ζύμωσης, ανάλογα με τον τύπο του παραγόμενου οίνου. Η διακοπή της ζύμωσης γίνεται είτε από μόνη της, λόγω σχηματισμού υψηλής ποσότητας αλκοόλης (πάνω από 14%vol), είτε με την εφαρμογή διάφορων τεχνικών: ψύξη, θέρμανση, μείωση του αζώτου, προσθήκη αλκοόλης κλπ.

1.3.3) Διάκριση οίνων βάσει ποιοτικών χαρακτηριστικών

Η ελληνική νομοθεσία προβλέπει τέσσερις ποιοτικές κατηγορίες κρασιών:

1) Επιτραπέζιοι οίνοι (Vins de Table). Δεν υπάρχουν περιορισμοί στις ποικιλίες και περιοχές προέλευσης των σταφυλιών, οι οινοποιοί εκμεταλλεύονται την ελευθερία αυτή για την παράγωγη κρασιών. Επιτραπέζια είναι το σύνολο των οίνων που κυκλοφορεί στην αγορά με εμπορικές ονομασίες. Τα παραπάνω κρασιά δεν παράγονται σύμφωνα με συγκεκριμένες κρατικές προδιαγραφές με αποτέλεσμα την εύκολη προσαρμογή τους, ανάλογα των προτιμήσεων που έχουν οι καταναλωτές. Η τυποποίηση γίνεται βάση των προδιαγραφών που ορίζουν οι παραγωγοί, απαλλαγμένοι από την υποχρέωση εναρμόνισης τους σε συγκεκριμένες αρχές

2) Τοπικοί Οίνοι (Regional Wines). Τα σταφύλια προέρχονται από μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, η οποία έχει χαρακτηριστεί ως οινοπαραγωγική περιοχή. Σύμφωνα με τους κανόνες η έγκριση πρέπει να βασίζεται στη χρησιμοποίηση σταφυλιών από τις πιο πρόσφορες ποικιλίες που καλλιεργούνται στα κατάλληλα εδάφη και η στρεμματική τους απόδοση δεν υπερβαίνει τα προσδιορισμένα επίπεδα. Το κρασί μπορεί να παράγεται είτε με την ταυτόχρονη ζύμωση των εγκεκριμένων ποικιλιών, είτε με την ανάμιξη κρασιών από τις ποικιλίες αυτές, υπό τον όρο ότι η ανάμιξη θα γίνεται από τους παραγωγούς και όχι από τους εμπόρους. Στις ενδείξεις των τοπικών οίνων μπορούν να χρησιμοποιούνται τα ονόματα νόμων, επαρχιών, αμπελουργικών περιοχών μικρότερων από νόμους ή αμπελουργικών διαμερισμάτων που είναι τα εξής: Πελοπόννησος, Κρήτη, Μακεδονία, Θράκη, Στερεά Ελλάδα, Ιόνια Νησιά, Δωδεκάνησα, Κυκλάδες και Νησιά του Αιγαίου. Τοπωνύμια κοινοτήτων ή νησιών δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται εκτός αν συμπίπτουν με το όνομα του νόμου ή της επαρχίας, μπορούν όμως να χρησιμοποιηθούν τοπωνυμικά επίθετα (πχ Λευκαδίτικος). Το όνομα επαρχίας ή νομού δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί όταν υπάρχει ζώνη ονομασίας προέλευσης στα όρια του νομού, και η ποικιλιακή σύνθεση του τοπικού οίνου δεν μπορεί να είναι ίδια με αυτήν της ονομασίας προέλευσης.

3) Οίνοι Ονομασίας Προέλευσης Ανώτερης Ποιότητας(O.P.A.Π/V.Q.P.R.D)

Πρόκειται για οίνους ανώτερης ποιότητας που προέρχονται από συγκεκριμένες τοποθεσίες, ποικιλίες σταφυλιών και τρόπο παραγωγής. Η ελληνική νομοθεσία έχει προσδιορίσει 27 μικρές αναπαραγωγικές περιοχές προέλευσης ποιοτικών οίνων. Τα κρασιά αυτά φέρουν στο στόμιο κρατική, αριθμημένη, κόκκινη ταινία. Ο όρος ονομασία προέλευσης που έχει αναγνωριστεί ως κοινόχρηστο εμπορικό όνομα των οίνων μιας περιοχής όταν αυτά πληρούν ορισμένους όρους όπως:

Τη ζώνη παραγωγής του οίνου

Την ποικιλιακή σύνθεση του αμπελώνα

Τις καλλιεργητικές τεχνικές

Τις μεθόδους οινοποίησης

Τον ελάχιστο αλκοολικό τίτλο

Τη στρεμματική απόδοση

Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικές περιοχές της χώρας μας που δίνουν κρασιά ΟΠΑΠ. Στη Μακεδονία: α) Αμύνταιο (ποικιλία ξινόμαυρο) έχουμε τρεις τύπους 1)Ερυθρός ξηρός 2)Ροζέ ξηρός, φυσικός αφρώδης οίνος 3)Ροζέ ημίγλυκος, φυσικός αφρώδης οίνος. Οι στρεμματικές αποδόσεις να είναι μικρότερες από 1000 κίλα β) Γουμένισσα (ποικιλίες ξινόμαυρο και νεγκόσκα) τύπος ερυθρός ξηρός. Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 1000 κίλα. Στη Θεσσαλία : α) Αγχιάλος(ποικιλίες ροδίτης και σαββατιανό) τύπος λευκός ξηρός, ο ροδίτης πρέπει να συμμετέχει τουλάχιστον κατά 50% . Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 1000 κίλα β) Ραψάνη (ποικιλίες ξινόμαυρο, κρασάτο, σταυρωτό) τύπος ερυθρός ξηρός. Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 800 κίλα. Στα Νησιά του Αιγαίου : α) Λήμνος (ποικιλία μοσχάτο Αλεξανδρείας) τύπος λευκός ξηρός . Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 800 κίλα β) Ρόδος έχουμε δύο τύπους λευκός ξηρός (ποικιλία αθήρι) και ερυθρός ξηρός (ποικιλία μανδηλαριά). Στρεμματική απόδοση και για τους δύο τύπους μέχρι 600 κίλα. Στη Κρήτη: α) Αρχάνες (ποικιλίες κοτσιφάλι και μανδηλάρι) τύπος ερυθρός ξηρός. Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 1000 κίλα, β) Πεζά έχουμε δύο τύπους ερυθρός ξηρός (ποικιλίες κοτσιφάλι και μανδηλάρι) λευκός ξηρός(ποικιλία βηλάνα). Η στρεμματική απόδοση να είναι μικρότερη από 1000 κίλα.

4) Οίνοι Ελεγχόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Ο.Π.Ε./ΑΟΟ)

Πρόκειται για φυσικούς γλυκείς οίνους ποιότητας συγκεκριμένων σταφυλιών και περιοχών. Τα κρασιά αυτά φέρουν στο στόμιο κρατική, αριθμημένη, μπλε ταινία. Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικές περιοχές της χώρας μας που δίνουν κρασιά Ο.Π.Ε. Σάμος: Έχουμε τρεις τύπους με την ονομασία: α) λευκός φυσικός γλυκός, β) λευκός γλυκός φυσικός, γ) λευκός γλυκός. Παρασκευάζονται από σταφύλια της ποικιλίας Μοσχάτο λευκό. Με στρεμματική απόδοση μέχρι 1000 κίλα. Πάτρα: Έχουμε τρεις τύπους από Μοσχάτο λευκό : α) γλυκός φυσικός, β) φυσικός γλυκός, γ) γλυκός. Με στρεμματική απόδοση μέχρι 1200 κίλα. Κεφαλονιά: Παρασκευάζεται από την ποικιλία Μοσχάτο λευκό και ισχύουν τα ίδια με το Μοσχάτο Πατρών. Λήμνος : Παρασκευάζεται από τη λευκή ποικιλία της Λήμνου, Μοσχάτο Αλεξανδρείας. Με στρεμματική απόδοση μέχρι 1200 κίλα. Έχουμε τέσσερις τύπους: α) λευκός ξηρός, β) λευκός γλυκός, γ) λευκός γλυκός φυσικός, δ) λευκός φυσικός γλυκός.

Σε αυτό το σημείο θα ήταν χρήσιμο να δοθούν κάποιες διευκρινήσεις για τους οίνους Ο.Π.Α.Π και Ο.Π.Ε : για τον χαρακτηρισμό ενός κρασιού στις παραπάνω κατηγορίες πρέπει να πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις όπως συγκεκριμένες ποικιλίες, συγκεκριμένες στρεμματικές αποδόσεις, μέθοδος οινοποίησης της περιοχής, καθορισμένη αμπελουργική περιοχή, ελάχιστη περιεκτικότητα σε σάκχαρα gr/lit ανάλογα με την κάθε περίπτωση. Ο έλεγχος των παραπάνω προδιαγραφών έπρεπε να γίνεται από ειδικές επιτροπές με χημικές αναλύσεις των κρασιών που κυκλοφορούν στην αγορά ως Ο.Π.Α.Π και Ο.Π.Ε προκειμένου να διαπιστωθεί εάν τηρούν τις προϋποθέσεις, στην πράξη κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει με αποτέλεσμα τα κρασιά Ο.Π.Α.Π (κόκκινη ταινία στο στόμιο) και Ο.Π.Ε (μπλε ταινία στο στόμιο) να έχουν περισσότερο διοικητική εγγύηση και να υστερούν στην ποιοτική τους εγγύηση που ήταν και το αρχικό ζητούμενο.

1.3.4) Διάκριση οίνων βάσει χρόνου παλαίωσης

Εικόνα 1.6

Η χρησιμοποίηση ξύλινων βαρελιών για την παράγωγη, διατήρηση και παλαίωση του οίνου έχει βαθιές ρίζες στη παράδοση των οινοπαραγωγών, με αποδεδειγμένα αποτελέσματα στην ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος. Για λευκούς οίνους ο χρόνος παλαίωσης είναι 1-2 χρόνια, ενώ για ερυθρούς 1-3 και σπανιότερα 4-5 χρόνια. Παλαίωση για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα προκαλεί ανεπιθύμητα φαινόμενα στα χαρακτηριστικά και αλλοιώσεις. Τα κρασιά παλαίωσης διακρίνονται σε κρασιά: α) ΚΑΒΑΣ, β) RESERVE, γ) GRAND RESERVE ανάλογα με το χρόνο παλαίωσης σε δεξαμενές, ξύλινα βαρέλια, δρύινα βαρέλια, φιάλες τον τύπο (χρώμα) του οίνου λευκό ή ερυθρό.(www.keosoe.gr,20/12/2011)

1.3.5) Διάκριση οίνων βάσει πρόσθεσης φυσικών αρωματικών ουσιών

(Αρωματισμένοι οίνοι)

Σύμφωνα με το Διεθνές Γραφείο Αμπέλου και Οίνου(O.I.V), αρωματισμένοι καλούνται οι οίνοι που προέρχονται από οίνους ή γλεύκη σταφυλιού ή από γλεύκη και οίνους στους οποίους έχει προστεθεί ζαχαρόζη ή απόσταγμα οίνου ή αλκοόλη αμπελοοινικής προέλευσης ή από ειδικούς οίνους ή ακόμη από ανάμιξη όλων των παραπάνω οίνων, στους οποίους έχουν προστεθεί φυσικές αρωματικές ουσίες φυτικής προέλευσης, σε αναλογίες μη επιβλαβείς στην υγεία του καταναλωτή. Τα παραπάνω άμπελο-οινικά προϊόντα βάσης, που χρησιμοποιούνται για την παρασκευή των αρωματισμένων οίνων, πρέπει ν' αντιπροσωπεύουν ποσοστό τουλάχιστον ίσο με το 75% του τελικού προϊόντος. Η περιεκτικότητα των αρωματισμένων οίνων σε αλκοόλη κυμαίνεται από 15-18% vol, όταν πρόκειται για οίνους aperitifs και από 18-23% vol, όταν πρόκειται για οίνους digestifs. Σε ορισμένες χώρες συνηθίζεται να γίνεται διαχωρισμός ανάμεσα στους αρωματισμένους οίνους, στα βερμούτ και στους φαρμακευτικούς οίνους, αν και η διαδικασία παρασκευής τους δε διαφέρει.

1.3.6) Λοιποί τύποι/είδη κρασιών (η περίπτωση της ρετσίνας)

Εικόνα 1.7

Ιδιαίτερης σημασίας για την περίπτωση της χώρας μας είναι η ρετσίνα αφού έχει αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως κρασί αποκλειστικά Ελληνικής προέλευσης. Παράγεται σε ολόκληρη την Ελλάδα, αλλά η ρετσίνα που προέρχεται από την ποικιλία Σαββατιανό, το οποίο καλλιεργείται στην Αττική, την Εύβοια και τη Βοιωτία θεωρείται η καλύτερη. Χρησιμοποιείται ακόμη για την παρασκευή της η ποικιλία Ροδίτης σε

διάφορες περιοχές της χώρας. Είναι ένα επιτραπέζιο λευκό ξηρό κρασί με μοναδική διαφορά ότι για την παρασκευή της χρησιμοποιούμε 100-300 γραμμάρια ρετσίνας του πεύκου για κάθε 100 λίτρα γλεύκους. Η εμφιαλωμένη ρετσίνα που παράγεται σε μεγάλη κλίμακα με βιομηχανικό τρόπο, διαφέρει από τη ρετσίνα που παράγεται με παραδοσιακό τρόπο σε ξύλινα βαρέλια. Παραδοσιακός τρόπος παρασκευής : Έτσι

παράγεται η ρετσίνα της παραδοσιακής Ελληνικής ταβέρνας. Σε δρύινα βαρέλια χωρητικότητας 600- 1000 λίτρων προσθέτουμε στο γλεύκος θειώδη ανυδρίτη και ρετσίνα. Η ρετσίνα που παράγεται με τον παραδοσιακό τρόπο έχει ελαφρά αφρώδη γεύση λόγω του διοξειδίου του άνθρακα που περιέχει και είναι ανώτερης ποιότητας όταν πίνεται φρέσκια. Πρέπει να καταναλωθεί γρήγορα, επειδή διατηρείται με τις οινολάσπες και είναι εύκολη η αλλοίωση της. Η βιομηχανική παρασκευή της ρετσίνας ακολουθεί τους κανόνες της κλασικής λευκής οινοποίησης, δηλαδή μετά το τέλος της αλκοολικής ζύμωσης ακολουθεί η μετάγγιση, η διαύγαση, η διήθηση, η σταθεροποίηση και η εμφιάλωση. Το σχετικά μικρό κόστος παράγωγης της ρετσίνας που έχει ως αποτέλεσμα την χαμηλή τιμή για τον καταναλωτή, σε συνδυασμό με το ότι έχει αναγνωρισθεί ως κρασί αποκλειστικά Ελληνικής προέλευσης μπορεί να λειτουργήσει ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας, προκειμένου να πετύχει διείσδυση σε αγορές του εξωτερικού(πχ Κινά). Η παραπάνω άποψη θα αναλυθεί περαιτέρω σε επόμενο κεφάλαιο της εργασίας.

1.4 Ασθένειες οίνων

Το κρασί ως ζωντανός οργανισμός μπορεί να υποστεί μείωση της ποιότητας του λόγω των διαφόρων ασθενειών που εμφανίζονται σε αυτά. Εξαιτίας του παραπάνω φαινομένου παρουσιάζονται προβλήματα στην παραγόμενη ποσότητα(μείωση λόγω αλλοιώσεων)και υποβάθμιση της ποιότητας, αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της τιμής που σε συνδυασμό με την πτώση της ζήτησης(λόγω χαμηλότερων ποιοτικών στάνταρ) θα οδηγήσει σε ανεπιθύμητα οικονομικά αποτελέσματα με σαφή διατάραξη του εμπορίου. Ασθένειες είναι οι προσβολές του κρασιού από παθογόνους μικροοργανισμούς, από τους οποίους άλλοι είναι αερόβιοι και άλλοι αναερόβιοι. Στους αερόβιους οφείλονται η άνθηση και το ξίνισμα, στους αναερόβιους η εκτροπή, η πίκρανση, η πάχυνση, και η γαλακτική ζύμωση. Ο PASTEUR απέδειξε ότι στις περισσότερες των περιπτώσεων οι ασθένειες των οίνων προέρχονται από την ανάπτυξη μικροοργανισμών, οι οποίοι χρησιμοποιούν για τον πολλαπλασιασμό τους ουσίες του κρασιού αναπτύσσοντας νέες ουσίες, οι οποίες προκαλούν τις ασθένειες καθιστώντας αυτά μη εμπορεύσιμα. (Handbook of enology volume 2 the chemistry of wine stabilization and treatments, P.Ribereau-Gayon-Y. Glones-A. Maujean-D. Dubourdien, 2003).

Η άνθηση οφείλεται στις μυκοδερμικές ζύμες candida, richia, drettanomycer. Με την επίδραση του αέρα σχηματίζεται από τους μύκητες στην επιφάνεια του οίνου ένα λευκό ή υποκίτρινο στρώμα. Το στρώμα αυτό ονομάζεται άνθος του κρασιού και η ασθένεια άνθηση. Προσβάλλονται τα κρασιά που είναι φτωχά σε αλκοόλη. Το ζίνισμα είναι η ασθένεια που μετατρέπει το κρασί σε ζύδι. Τα βακτήρια του ζυδιού ενεργούν οξειδωτικά με το οξυγόνο του αέρα πάνω στην αιθυλική αλκοόλη την οποία και μετατρέπουν σε οξικό οξύ. Τα βακτήρια του ζυδιού προσβάλλουν πιο εύκολα τα κρασιά που είναι φτωχά σε αλκοόλη. Η πίκραση κατά κύριο λόγο προσβάλλει τους παλαιούς ερυθρούς οίνους που έχουν ήδη υποστεί παλαιώση. Το κρασί που προσεβλήθη από πίκραση αποκτά μια δυσάρεστη οσμή, το χρώμα του γίνεται λιγότερο ζωνρό και η γεύση του άνοστη και υπόγλυκη. Με την πάροδο του χρόνου το κρασί γίνεται πικρό και εμφανίζει γεύση CO₂. Η πάχυνση παρατηρείται κυρίως στα λευκά κρασιά και σπανιότερα στα ερυθρά. Κυρίως προσβάλλονται κρασιά που είναι φτωχά σε οινόπνευμα και τανίνη και περιέχουν αζύμωτα σάκχαρα. Τα προσβεβλημένα κρασιά γίνονται παχύρευστα, θολώνουν και κατά την μετάγγιση παρουσιάζουν ελαιώδη μορφή. Η γαλακτική ζύμωση παρουσιάζεται σε κρασιά που δεν έχουν μεγάλη οξύτητα και το σάκχαρο δεν έχει ζυμωθεί ολοκληρωτικά. Χαρακτηριστική είναι η γλυκόξινη γεύση του κρασιού και η άσχημη μυρωδιά του. Η εκτροπίαση είναι από τις πλέον σοβαρές ασθένειες των κρασιών, εμφανίζεται σε όλα τα κρασιά παλαιά και νέα, ιδιαίτερα στις θερμές χώρες κατά την διάρκεια του θέρους. Τα προσβεβλημένα κρασιά παρουσιάζουν όψη θολή και έχουν ανούσια γεύση και οσμή οξικού αιθυλεστέρα. Γενικά για να εκδηλωθούν οι ασθένειες στους οίνους πρέπει να έχουν υπάρξει ορισμένες προϋποθέσεις: α) κακή ζύμωση β) παρουσία αζύμωτου σακχάρου στο κρασί γ) μικρή οξύτητα ή υψηλό pH δ) χαμηλή περιεκτικότητα σε αλκοόλη ε) αποθήκευση του κρασιού σε μέρη που έχουν υψηλές θερμοκρασίες στ) κακή εμφιάλωση.

1.4.1) Ασθένειες/ζωική εχθροί αμπελιού

Οι ασθένειες και οι ζωικοί εχθροί του σταφυλιού μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα στο εμπόριο του οίνου, αυτά θα είναι αποτέλεσμα α) της κακής ποιότητας των παραγόμενων σταφυλιών (που θα χρησιμοποιηθούν ως πρώτη υλη για τον οίνο) β) μείωση της παραγόμενης ποσότητας, αυτό θα έχει δυσάρεστες συνέπειες

για το εμπόριο οίνου γιατί η μείωση της προσφερόμενης ποσότητας δεν θα κάλυψη την αρχική ζήτηση με αποτέλεσμα αυτό το κενό να το καλύψουν κρασιά από ανταγωνίστριες χώρες κερδίζοντας μερίδιο αγοράς. Για τους παραπάνω λόγους κρίνεται επιβεβλημένη η κατάλληλη αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων στον αγρό προκειμένου να έχουμε ποιοτικά σταφύλια για τη δημιουργία ποιοτικών οίνων.

1.4.2) Ασθένειες αμπελιού

Οι πιο σημαντικές ασθένειες είναι: α) το ωϊδίο, τα βλαστικά όργανα του μύκητα υπάρχουν πιθανόν πάνω στα ευαίσθητα όργανα του φυτού πριν την εκδήλωση της ασθένειας. Ασκοσπόρεια που περιέχονται μέσα στα κλειστοθήκια και κονίδια διασπείρουν την ασθένεια, όταν οι ατμοσφαιρικές συνθήκες είναι ευνοϊκές. β) βοτρυτής, οι κατάλληλες καλλιεργητικές τεχνικές μπορούν να κάνουν το φυτό λιγότερο ευπαθές και να το προφυλάξουν από τον μύκητα. γ) ίσκα, είναι η πιο συνηθισμένη ασθένεια του ξύλου που οφείλεται σε διάφορους μύκητες όπως: *Phellinus igniarius*, *Phialophora parasitica*, *Eutypa lata* και άλλους. δ) νέκρωση, αρρώστια του ξύλου που οφείλεται σε δευτερομύκητα ατελή μορφή του ασκομύκητα *Botryosphaeria obtuse*. ε) φόμοψη, η μετάδοση της ασθeneίας γίνεται σε υγρό και ψυχρό καιρό. Προσβάλλει ειδικά τη βάση της κληματίδας. στ) περονόσπορος, προκαλεί σοβαρή μείωση της παράγωγης. Η μόλυνση επιτυγχάνεται μέσα σε 2 ώρες, εάν έχουμε θερμοκρασία 20c και σταγόνα νερού. Προσβάλλει όλα τα πράσινα μέρη του φυτού. Η κηλίδες χρώματος λαδιού που έπειτα γίνονται καφέ στο επάνω μέρος του φύλλου και η άσπρη μούχλα του μύκητα στο κάτω μέρος του φύλλου είναι χαρακτηριστικό ότι το αμπέλι έχει προσβληθεί από περονόσπορο.

1.4.3) Ζωικοί εχθροί αμπελιού

Οι κυριότεροι ζωικοί εχθροί είναι: α) φυλλοξήρα, έντομο που το 1898 παρατηρείται στην Ελλάδα. Η φυλλοξήρα με τα τσιμπήματα της δημιουργεί φυμάτια στα μικρά ριζίδια και στις μεγαλύτερες ρίζες εξογκώματα. Τα τμήματα που έχουν προσβληθεί σαπίζουν και καταστρέφονται. β) ευδεμίδα, είναι έντομο πολυφάγο με μήκος 8-10 χιλιοστά. Στην Ελλάδα έχει συνήθως 3 γενιές, αλλά στα θερμότερα κλίματα 4 γενιές. γ) φυτόπτης, είναι μικροσκοπικό σκουλήκι, υπάρχουν 2 φυλές η πρώτη προσβάλλει τα φύλλα και η δεύτερη τα μάτια. δ) τετράνυχτοι, είναι ακάρεα που αποζύμουν και αποξηραίνουν μικρά ή μεγάλα φύλλα τα οποία παίρνουν κοκκινωπό χρώμα. ε) ψευδόκοκκοι, συναντώνται στα τροπικά και υποτροπικά κλίματα. Είναι

πολυφάγα έντομα, περισσότερο όμως πλήττουν το αμπέλι. Στα θερμά κλίματα φθάνουν 7 γενεές το χρόνο.

1.5 Ελληνικές ποικιλίες

Μια ποικιλία ευδοκίμει σε μια περιοχή περισσότερο από κάποια άλλη εξαιτίας των παρακάτω παραγόντων: κλιματολογικές συνθήκες, ηλιοθερμικός δείκτης, διαμόρφωση και σύσταση του εδάφους(αργιλώδες, πηλώδης, αμμώδης) και την ατμόσφαιρα ως προς την άποψη της υγρασίας και του αερισμού. (Handbook of enology volume 2 the chemistry of wine stabilization and treatments, P.Ribereau-Gayon-Y. Glones-A. Maujean-D. Dubourdien, 2003). Με την πάροδο του χρόνου ορισμένες ποικιλίες έχουν ευδοκιμήσει σε κάποιες περιοχές δίνοντας αυξημένες ποσότητες και καλύτερη ποιότητα σε σχέση με κάποιες άλλες ποικιλίες που δεν αναπτυχθήκαν στην περιοχή. Στην Ελλάδα λόγω του ότι η άμπελος καλλιεργείται πολλά χρόνια υπάρχουν πολλές ποικιλίες που ευδοκίμούν σε διάφορες περιοχές της χώρας, αυτό το γενετικό υλικό μπορεί να λειτουργήσει ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας μας έναντι ξένων χώρων με αποτέλεσμα την αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών οίνου (βασισμένο στην ποιότητα και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των ελληνικών κρασιών). Παρακάτω αναφέρονται οι περιοχές που καλλιεργούν σταφύλια από ελληνικές ποικιλίες για την παράγωγη οίνου στην Ελλάδα. Ελεγχόμενης ονομασίας προέλευσης.

ΠΕΛΛΟΠΟΝΗΣΟΣ

Η Πελοπόννησος είναι ορεινή , ενώ το ανατολικό της μέρος έχει κλίμα ξηρό, το δυτικό είναι υγρό με πολλές βροχοπτώσεις. Το κλίμα είναι θετικός παράγοντας ανάπτυξης ποικιλιών και παραγωγής οίνων ελεγχόμενης ονομασίας προέλευσης. Αμπελουργικές περιοχές είναι: Μαντίνεια, Νεμέα, Καλαμάτα, Πάτρα. Στο υψίπεδο της Μαντινείας που βρίσκεται στο κέντρο της Πελοποννήσου και έχει υψόμετρο 650μ, συναντάμε τις ποικιλίες :Ασπροφίλερο, Μαυροφίλερο, Σκυλοπνίχτη, Ασπρούδες, Μαυρούδες με κυρίαρχη την παραλλαγή Μοσχοφίλερο. Η Νεμέα έχει το μοναδικό προνόμιο να καλλιεργείται εκεί η καλύτερη ποικιλία που προσφέρεται για ερυθρά οινοποίηση, το Αγιωργίτικο. Από την ποικιλία αυτή παράγεται ο οίνος που έρχεται στην κατανάλωση με το εμπορικό όνομα και με ένδειξη: ονομασία προέλευσης <<Νεμέα>> ανώτερης ποιότητας. Στην αμπελουργική περιοχή της Καλαμάτας καλλιεργούνται οι ποικιλίες Ροδίτης, Φιλέρι, Ασπρούδες, Φωκιανό. Η Πάτρα είναι μια πρόσφορη περιοχή από πλευράς συνθηκών γλυκών μοσχάτων οίνων με λαμπερό χρώμα. Ποικιλίες οινοποιίας από μαύρες ή κόκκινες είναι: Μαυροδάφνη, Μαυρουδιά. Λεύκες: Ασπρούδες, Ροδίτης, Μοσχούδι, Λαγόρθη, Γουστολίδι και Σιδερίτης.

ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ

Στη Στερεά Ελλάδα η Αττική, η Βοιωτία και η Εύβοια είναι οι κατ' εξοχή αμπελουργικές ζώνες παραγωγής λεύκων οίνων και κυρίως της παραδοσιακής ρετσίνας. Η αμπελουργικές ζώνες των παραπάνω περιοχών επεκτείνονται σε μεγάλο εύρος και διαφοροποιούνται από άποψη εδαφολογικών συνθηκών με επιπτώσεις στους οργανοληπτικούς χαρακτήρες των παραγομένων οίνων από περιοχή σε περιοχή παρότι παράγονται από την ίδια ποικιλία Σαββατιανό. Το σύνολο της μεγάλης ποσότητας φθάνει στην αγορά με την μορφή εμφιαλωμένων και επιτραπέζιων οίνων με εμπορικές επωνυμίες του ιδιωτικό ή συνεταιριστικού φορέα. Το Σαββατιανό είναι η ποικιλία που καλλιεργείται στο μεγαλύτερο βαθμό στη χώρα μας. Τη συναντάμε σε όλη την περιοχή των Μεσογείων και Μεγάρων, στην Εύβοια, στην Κάρυστο, στην Βοιωτία και κυρίως στη Θήβα και σχεδόν σε όλη την Ελλάδα. Η επικράτηση της οφείλεται στην μεγάλη αντοχή στην ξηρασία και γιατί δεν προσβάλλεται εύκολα από τον περονόσπορο και το ιώδιο. Ποικιλίες που καλλιεργούνται σε μικρότερο βαθμό

στην Στερεά Ελλάδα είναι: Αθήρι, Ροδίτης, Αγιωργίτικο, Βηλανα, Φωκιανό, Μανδηλαριά.

ΘΕΣΣΑΛΙΑ

Στη μέση της ηπειρώτικης Ελλάδας οριοθετείται η περιοχή της Θεσσαλίας με κύριο γεωγραφικό χαρακτηριστικό την επίπεδη πεδιάδα., χωρίς όμως να παραβλέπεται και ο ορεινός όγκος της περιοχής που δημιουργεί ένα άψογο φυσικό περιβάλλον για την παράγωγή εκλεκτού κρασιού. Η Ραψάνη στους νοτιοανατολικούς πρόποδες του Ολύμπου και στην περιοχή γύρω από τον Κίσσαβο είναι φημισμένη για το κόκκινο κρασί της με ονομασία προέλευσης με σημαντικά οικονομικά αποτελέσματα για τους κατοίκους της περιοχής. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται κυρίως είναι ξινόμαυρο, το σταυρωτό και το κρασάτο. Στη Μαγνησία παράγονται κατά πλειοψηφία λεύκα κρασιά από τις ποικιλίες ροδίτη και σαββατιανό. Δυτικά του Βόλου και γύρω από την πόλη της Καρδίτσας βρίσκεται μια περιοχή με αμπέλια τα όποια είναι η πρώτη υλη για την παράγωγή οίνου, η ποικιλία που κυριαρχεί είναι το σαββατιανό. Μια άλλη σημαντική Θεσσαλική περιοχή είναι Πήλιο που φημίζεται για τα κόκκινα κρασιά του. Η σπουδαιότερη ποικιλία είναι ο συκιώτης, τοπικό σταφύλι της Μαγνησίας για κόκκινο κρασί, αλλά καλλιεργείται και λίγο βραδιανό και λιγότερο λημινό. Στο πέλαγος ανατολικά του Πηλίου είναι οι Βόρειες Σποράδες που είναι εξοικειωμένες με τη ρητίνωση των κρασιών. Η σπουδαιότερη ποικιλία σταφυλιού που καλλιεργείται είναι το λημινό, που συνήθως το κρασί του δεν δέχεται τη ρητίνωση.

ΗΠΕΙΡΟΣ

Στην περιοχή της ηπείρου έχουμε τα αμπελουργικά διαμερίσματα της Ζίτσας και του Μετσόβου με διαφορετικούς τύπους οίνων. Στη Ζίτσα αναπτύσσεται η ποικιλία Ντερμίνα από την οποία παράγονται δύο τύποι οίνων. Ο λευκός ξηρός οίνος με μεγάλη οξύτητα που του προσφέρει χαρακτηριστική φρεσκάδα, και φυσικοί αφρώδεις οίνοι ξηροί ή ημίγλυκοι τύπου Σαμπάνιας. Στο Μέτσοβο η παλιά τοπική ποικιλία βλάχικο αντικαταστάθηκε από ξένες ποικιλίες. Στο νόμο Πρέβεζας επικρατεί η ποικιλία ροδίτης.

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Όπως είναι γνωστό το κλίμα είναι ηπειρώτικο. Η εναλλαγή των κλιματολογικών συνθηκών, όπου επικρατεί ψύχος και τις συννεφιές διαδέχονται ημέρες με μεγάλο ηλιοθερμικό δείκτη ευνοούν την ανάπτυξη ποικιλιών από τις

οποίες παράγονται εξαιρετικά κρασιά. Σημαντική θέση έχουν καταλάβει οι ερυθροί οίνοι της Νάουσας, Αμυνταίου και της Ηγουμένισσας. Το ξινόμαυρο της Νάουσας είναι χαρακτηριστική ποικιλία η οποία παράγει οίνους που δέχονται παλαίωση για βελτίωση του οργανοληπτικού τους χαρακτήρα. Η γήρανση συντελεί στην ποιοτική αναβάθμιση της τελικής ποιότητας του οίνου. Το ξινόμαυρο Αμύνταιου παρ' ότι πρόκειται για την ίδια ποικιλία ο γευστικός του χαρακτήρας διαφοροποιείται λόγω του κάπως διαφορετικού οικοσυστήματος της περιοχής. Στην περιοχή της Γουμένισσας συναντάμε την ολική οξύτητα του ξινόμαυρο χωρίς να ελαττώνει το έντονο χρώμα. Από τις ελληνικές ποικιλίες που έχουν μεταφερθεί στη Χαλκιδική διακρίνουμε το ροδίτη, το αθήρι, και το ασύρτικο. Ο οίνος που παράγεται έρχεται στην αγορά με την ένδειξη τοπικός Οίνος Αγιορείτικος αφού οι αμπελοφυτείες έχουν γίνει στις μοναστηριακές εκτάσεις του Αγίου Όρους. Ποικιλίες που καλλιεργούνται σε μικρότερη έκταση στη Μακεδονία είναι: ζουμιάτικο, μπατική, ροζακί, ροδίτης, σαββατιανό, κουκούλι, λημνιό και άλλες.

ΘΡΑΚΗ

Ο μουσουλμανικός αγροτικός πληθυσμός έχει κρατήσει τη Θράκη φτωχή σε αμπελώνες. Βορειοδυτικά της Ξάνθης καλλιεργείται η ποικιλία μαυρούδι της Θράκης (κλώνος της ποικιλίας manrud) για παράγωγή κόκκινων κρασιών και το ζουμιάτικο για παράγωγή λεύκων. Στην Ορεστιάδα, στο Διδυμότειχο, και το Σουφλί καλλιεργείται η ποικιλία παμίδι για ξηρά επιτραπέζια κρασιά.

ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ

Το κλίμα είναι θαλάσσιο, μεσογειακό και αρκετά ήπιο, εύκρατο με πολλές βροχοπτώσεις. Στα νησιά αυτά παρ' ότι οι κλιματολογικές συνθήκες είναι περίπου ίδιες δεν συναντάμε μόνο κοινές ποικιλίες εξαιτίας του ότι έχουμε διαφοροποίηση στις εδαφολογικές συνθήκες της κάθε περιοχής. Η Ζάκυνθος, η Λευκάδα, και η Κέρκυρα παράγουν κατά κύριο λόγο Επιτραπέζιους οίνους, ενώ η Κεφαλονιά παράγει οίνους ελεγχόμενης ονομασίας προέλευσης. Στην Λευκάδα ευδοκίμει η ποικιλία βερζάμι που την συναντάμε σε ένα υψόμετρο γύρω στα 800μ, άλλες ποικιλίες που παράγονται είναι ο μοσχάτος Κεφαλληνίας και μαυροδάφνη Κεφαλληνίας. Είναι γλυκείς οίνοι ονομασίας προέλευσης. Γενικά στα νησιά του Ιονίου Πελάγους δηλαδή στη Ζάκυνθο, Λευκάδα, και στην Κέρκυρα παράγεται ο οίνος Βερντέα ονομασία που επικρατεί από την αρχαιότητα στη Ζάκυνθο. Στην

Κεφαλονιά παράγονται οίνοι ονομασίας προέλευσης όπως είναι ο Ρομπόλα. Ακόμα πρέπει να σημειωθεί ότι στα παραπάνω νησιά παράγονται και επιτραπέζιοι οίνοι.

ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ

Τα σπουδαιότερα νησιά από πλευράς αμπελοοινικής παράγωγης είναι: η Σάμος, η Λήμνος, η Πάρος, η Σαντορίνη και η Ρόδος. Στη Σάμο παράγονται γλύκα κρασιά τα οποία χαίρουν εκτίμησης στις αγορές του εξωτερικού, ευδοκιμεί η ποικιλία μοσχάτο-λευκό. Το προνόμιο δεν το διαθέτει καμιά άλλη περιοχή στον κόσμο. Στη Λήμνο αναπτύσσεται η ποικιλία λημνιά. Ο ονομαστός γλυκός μοσχάτος οίνος παράγεται από την ποικιλία μοσχάτο-Αλεξανδρείας που ευδοκιμεί στην ημιορεινή Λήμνο. Η νήσος Πάρος παράγει οίνους με εξαιρετο οργανοληπτικό χαρακτήρα. Ευδοκιμούν οι ποικιλίες Μανδηλαριά και Μονεμβασιά με βαθύ κόκκινο χρώμα η πρώτη και λευκό η δεύτερη. Οινοποιούνται μαζί για να βελτιώσουν το παραγόμενο οίνο και χωριστά. Η Σαντορίνη λόγω της γεωλογικής σύστασης και της γεωγραφικής της θέσης δίνει εκλεκτό οίνο ο οποίος φθάνει στην αγορά με το όνομα Σαντορίνη οίνος ονομασίας προέλευσης. Το ηφαιστειογενές έδαφος έχει την ιδιότητα να συγκρατεί υγρασία τη νύχτα, τα δε ρεύματα αέρα δεν επιτρέπουν την ανάπτυξη ασθενειών αφού η υγρασία διαλύεται κατά τις ώρες της ημέρας. Στη Ρόδο συναντάμε την ποικιλία Αθήρι λευκή και τη Μανδηλαριά ερυθρή. Παράγονται ερυθροί, λευκοί και ξηροί οίνοι.

ΚΡΗΤΗ

Οι αμπελοφυτείες στην Κρήτη εκτείνονται αλλού περισσότερο και άλλου λιγότερο σε όλο το μήκος του νησιού. Η Κρήτη έχει ζεστό κλίμα και ξηρό, γίνεται εντονότερο δυτικά προς ανατολικά. Ξέχωρη θέση στην παραγωγή αμπελοοινικών προϊόντων έχουν οι περιοχές: Σητεία, Δάφνες, Αρχάνες, Πεζιά. Με τις παραπάνω τοπωνυμικές ενδείξεις κυκλοφορούν αντίστοιχα κόκκινα κρασιά εμφιαλωμένα από γηγενείς ποικιλίες, από τα πιο φημισμένα λευκά κρασιά της Κρήτης είναι η Βηλάνα. Στη Σητεία ευδοκιμεί το Λιάτικο έγχρωμη ποικιλία που δίνει ερυθρούς οίνους. Στο Ηράκλειο οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι: Μανδηλαριά-Λιάτικο, Αθήρι(Μαυροθήρι)- Κοτσιφάλι Θραψαθήρι.

Στην αμπελουργική περιοχή των Χανίων έχουμε τις ποικιλίες: Ρωμαίικο Μανδηλαριά, Βαλάνα, Μοσχάτο. Στην περιοχή των Πεζών καλλιεργείται σε μεγάλη έκταση η ποικιλία Βηλάνα. Ο Οίνος που παράγεται φθάνει στην αγορά με το

τοπωνύμιο Πεζά, είναι ένα κρασί με έντονους οργανοληπτικούς χαρακτήρες με δροσερότητα, ιδιαίτερο άρωμα και γεύση.

ΞΕΝΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Με την πάροδο των ετών καλλιεργήθηκαν στην Ελλάδα και ξένες ποικιλίες, δίνοντας στις περισσότερες των περιπτώσεων αξιόλογα αποτελέσματα στην παράγωγή οίνου. Παρακάτω αναφέρονται ορισμένες ποικιλίες ξένης προέλευσης.

CABERNET SAUVIGNON: Ποικιλία ερυθρή από τις σημαντικότερες, την συναντάμε στις περισσότερες χώρες που παράγουν κρασί. Ωριμάζει σε θέρμες περιοχές και δίνει κρασί τανικό, στυφό, με έντονο χρώμα, μικρό αλκοολικό βαθμό και πολύπλοκο άρωμα. Το κρασί που δίνει απαιτεί μακρόχρονη παλαίωση.

CABERNET FRANC: Ερυθρή ποικιλία που παράγει κρασιά με υψηλό αλκοολικό βαθμό κόκκινου χρωματισμού με σώμα και τα οποία μετά από παλαίωση αποκτούν ελαφρό ευχάριστο άρωμα.

CINSAUT: Ερυθρή ποικιλία κατάλληλη για οινοποίηση και παρασκευή κρασιών ποιότητας. Μεγάλο πλεονέκτημα της είναι η ανθεκτικότητα που παρουσιάζει στην ξηρασία.

MERLOT: Ερυθρή ποικιλία που παράγει κρασί με χαμηλή οξύτητα, υψηλό αλκοολικό βαθμό και έντονο άρωμα.

SYRAH: Ερυθρή ποικιλία υψηλής ποιότητας που μας δίνει κρασιά με υψηλό αλκοολικό βαθμό και πλούσιο άρωμα. Όταν χρησιμοποιείται μόνη της έχει την δυνατότητα να δώσει σπουδαία κρασιά επιδεχόμενα παλαίωση.

PINOT NOIR: Ερυθρή πρώιμη ποικιλία που μπορεί να καλλιεργηθεί παντού με επιτυχία, δίνοντας κρασί πιο όξινο από το Καμπερνέ αλλά λιγότερο τανικό. Το παραγόμενο κρασί μετά την παλαίωση του αποκτά ευχάριστη γεύση και πλούσιο άρωμα.

GRENACHE ROUGE: Είναι μια από τις καλύτερες ποικιλίες για κόκκινα κρασιά. Δίνει κρασί με φρουτώδη αρώματα, με υψηλό αλκοολικό βαθμό και εξαιρετική ποιότητα.

CHARDONNAY: Είναι από τις καλύτερες και γνωστότερες ποικιλίες στον κόσμο για την παραγωγή λευκών ξηρών κρασιών. Το παραγόμενο κρασί είναι κατάλληλο για να ωριμάσει σε δρύινα βαρέλια. Χρησιμοποιείται στην παραγωγή σαμπάνιας και διακρίνεται για τη λεπτότητα και τον αρωματικό του πλούτο.

UGNI BLANC: Λευκή ποικιλία, καλλιεργείται στις περισσότερες χώρες που παράγουν κρασί. Στην Ελλάδα χρησιμοποιείται ως βελτιωτική ποικιλία της οξύτητας των κρασιών που παράγονται σε πεδινές περιοχές. Δίνει κρασί ουδέτερο, χαμηλού αλκοολικού βαθμού και καλής οξύτητας.

SAUVIGNON BLANC: Θεωρείται ότι είναι μια από τις πιο εκλεκτές ποικιλίες. Το παραγόμενο κρασί είναι αρωματικό με λεπτή γεύση. Έχει χαμηλή οξύτητα και δε συνδυάζεται στην οινοποίηση με ποικιλίες που έχουν λίγα οξέα. Δίνει λευκά κρασιά που δέχονται αργή ωρίμανση.

1.6 Περιοχές & ποικιλίες οίνων ανταγωνιστριών χωρών της Ελλάδας

ΓΑΛΛΙΑ

Η Γαλλία φημίζεται για την ποιότητα των κρασιών της και για την τεχνογνωσία που διαθέτει στην παράγωγή του οίνου. Οι αμπελώνες της Βουργουνδίας και του Μπορντό έχουν καθορίσει σε ένα βαθμό τα στάνταρ του κρασιού στο διεθνές χώρο και έχουν επιβάλει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένα κάλο κρασί.

Η περιοχή του ΜΠΟΡΝΤΟ διαθέτει υποδομές υψηλού επιπέδου για την παράγωγή οίνου. Επίσης μεγάλος αριθμός των κατοίκων της ασχολείται στον τομέα της οινοπαραγωγής. Οι κλιματικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή θεωρούνται ευνοϊκές για την παράγωγή οίνου. Η περιοχή έχει ιστορία στο κρασί, χαρακτηριστικό είναι ο πρώτος αμπελώνας Chateau ιδρύθηκε το 1550. Το πιο διάσημο κρασί είναι το Cabernet Sauvignon το οποίο καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος συλλογής των κλημάτων περίπου 70%.

Η περιοχή της ΒΟΥΡΓΟΥΝΔΙΑΣ διαθέτει ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες και στοιχεία εδάφους που προσδίδουν στον οίνο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η καλλιέργεια του οίνου σε αυτή την περιοχή διαδόθηκε από τους Βενεδικτίνους μοναχούς της Μόνης Cluny και από τους Καστερσιανούς του Clos de Vougeot. Οι κύριοι τύποι κλήματος είναι το Pinot Noir ενώ στην περιοχή της Beaujolais κυριαρχεί το Gamay.

Η περιοχή στην οποία αναφερόμαστε ως ΣΑΜΠΑΝΙΑ (CHAMPAGNE) είναι γνώστη παγκοσμίως για τα προϊόντα που παράγει. Η σαμπάνια μπορεί να θεωρηθεί ως η αιχμή του δόρατος των Γαλλικών εξαγωγών οίνου, με πολύ σημαντικά οικονομικά οφέλη για τους οινοπαραγωγούς που την δημιουργούν. Η σαμπάνια φτιάχνεται από κρασιά διαφορετικών τοποθεσιών μέσα από την ευρύτερη περιοχή και από τους παρακάτω τύπους κλήματος: Pinot Noir, Pinot Meunier και Σαρντονέ.

Η οινοπαραγωγική περιοχή με το υψηλότερο υψόμετρο στη Γαλλία είναι η LANGUEDOC-ROUSSILON. Τα σταφύλια καλλιεργούνται σε τεχνητά διαζώματα με αποτέλεσμα το κόστος συγκομιδής τους να είναι ιδιαίτερα υψηλό. Στην περιοχή έχουμε τους παραδοσιακούς τύπους κλήματος όπως: Grenache, Carignan, Cinsault,

Mourverdre αλλά και διεθνή είδη που με την πάροδο του χρόνου αυξάνεται συνεχώς η καλλιεργούμενη έκταση τους (π.χ το Σιράχ)

Η περιοχή της ΑΛΣΑΤΙΑΣ χαρακτηρίζεται από την σχετικά ψυχρή θερμοκρασία(σε σχέση με άλλες περιοχές της Γαλλίας) με αποτέλεσμα κατά το παρελθόν είχε αντιμετωπίσει ορισμένα προβλήματα στην παράγωγή ποιοτικών οίνων. Με την εφαρμογή νέων μέτρων και τεχνικών στην παράγωγή τα προβλήματα ξεπεράστηκαν και τα κρασιά της ΑΛΣΑΤΙΑΣ θεωρούνται ισάξια με αυτά των άλλων περιοχών της Γαλλίας. Υπάρχει εξειδίκευση στα λευκά κρασιά που χρησιμοποιούν ως πρώτη ύλη της παρακάτω ποικιλίες κλήματος: Ρισλινγκ, Σιλβάνερ, Πινό Μπλαν, Πινό Γκρι, Πινό Νουάρ, Μουσκά και Γκεβούρτστραμινερ.

Η περιοχή του LOIRE έχει εξαιρετικές εδαφοκλιματικές συνθήκες για καλλιέργεια σταφυλιών που χρησιμοποιούνται για κρασί. Ο πόταμος(Λούρος) που διέρχεται από όλη την καλλιεργούμενη έκταση προσδίδει στα κρασιά ιδιαίτερα χαρακτηριστικά αφού επηρεάζει το μικροκλίμα της περιοχής. Το Chenin Blanc είναι ο κυρίαρχος τύπος σταφυλιού και καλλιεργείται από τον 9^ο αιώνα.

ΙΤΑΛΙΑ

Η χώρα έχει μεγάλη ευελιξία σχετικά με τις ποικιλίες κλήματος και τις εδαφοκλιματικές συνθήκες που επικρατούν στις διάφορες αναπαραγωγικές περιοχές της Ιταλίας. Αποτέλεσμα των παραπάνω είναι να υπάρχει μεγάλες διακύμανσης στην ποιότητα του παραγόμενου οίνου ανάλογα από την περιοχή που προήλθε. Η Ιταλία έχει την δυνατότητα να καλύψει τις ποιοτικές ανάγκες μεγάλου μέρους των καταναλωτών, εξαιτίας του ότι παράγει από τα πιο απλά κρασιά(χαμηλή τιμή) στο νότιο μέρος της χώρας μέχρι και τα υψηλής ποιότητας κρασιά της Τοσκάνης και του Πιέμοντ, που είναι από τα πιο ακριβά στον κόσμο.

PIEMMONT

Οι έλληνες και οι ρωμαίοι ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με την παράγωγή οίνου στην περιοχή. Η τεραστία αναγνώριση των οίνων από την παραπάνω τοποθεσία ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1980. Το κλίμα και οι εδαφικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή χαρακτηρίζονται ιδανικές για παράγωγή ποιοτικών οίνων. Σημαντικό ρόλο στην φήμη των κρασιών είχε ο Angelo Caja ο οποίος έκανε αίσθηση στην παγκόσμια αγορά οίνου όταν δημιούργησε το υψηλής ποιότητας κρασί

Barbaresco(από τα πιο διάσημα κρασιά του κόσμου. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι: Νεμπιόλο, Μπαρμπέρα και Ντολτσέτο.

SUDTIROL & TRENTINO

Οι εδαφοκλιματικές συνθήκες της περιοχής είναι αξιόλογες, το συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με άλλες περιοχές της χώρας είναι το ηλιόλουστο κλίμα της περιοχής σχεδόν όλο τον χρόνο, με αποτέλεσμα τα κρασιά να αποκτούν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που τα διαφοροποιούν από τα υπόλοιπα. Το Chardonnay καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό της συνολικής καλλιεργούμενης περιοχής. Στο TRENTINO παράγονται δυο τύποι οίνου που δεν καλλιεργούνται πουθενά άλλου στον κόσμο το Marzemino και το Tegaldego.

LOMBARDY

Είναι από τις σπουδαιότερες περιοχές της χώρας. Τα διαφορετικά μικροκλίματα της περιοχής παίζουν καταλυτικό ρολό στην παράγωγή των οίνων. Διάσημα κόκκινα κρασιά του LOMBARDY είναι το Μερλό και το Καμπερνέ. Τα λευκά κρασιά βασίζονται στις ποικιλίες Τρεμπιάνο Τοσκάνο και Γκαργκανετζε(καλλιεργούνται και τοπικοί τύποι κλήματος)

BENETIA

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία κλημάτων των οποίων η ποικιλομορφία αντικατοπτρίζει τα διαφορετικά κλίματα και τις γεωλογικές συνθήκες. Το κρασί Prosecco συγκαταλέγεται ανάμεσα στα πιο δυνατά σημεία των εξαγωγικών προϊόντων της περιοχής. Ο τύπος κλήματος με την μεγαλύτερη καλλιέργεια είναι το Γκαρκανέγκα. Τα περίφημα κρασιά του Veneto έχουν ως πρώτη υλη την ποικιλία Κορβίνα.

ΣΑΡΔΗΝΙΑ & ΣΙΚΕΛΙΑ

Μόλις τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες για αύξηση της ποιότητας τους. Οι αμπελοκαλλιεργητές έδιναν έμφαση στην ποσότητα λευκά κρασιά έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό επί της συνολικής παράγωγης.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Η Ισπανία συγκαταλέγεται στις χώρες με τις μεγαλύτερες εκτάσεις σταφυλιών για οινοπαραγωγή. Οι καλλιέργειες αμπελιών είναι περισσότερες από την Ιταλία και τη Γαλλία αλλά η παραγόμενη ποσότητα οίνου κυμαίνεται σε χαμηλότερα επίπεδα. Το παραπάνω φαινόμενο αποδίδεται στις εποχιακές ξηρασίες που κρατούν τις σοδειές των σταφυλιών σε χαμηλά επίπεδα. Οι οινοπαραγωγοί της χώρας στο παρελθόν είχαν προσανατολιστεί στην ποσότητα, σήμερα αυτή η λογική έχει αλλάξει και γίνονται προσπάθειες για ποιοτικά κρασιά.

RIOJA

Είναι η πιο διάσημη Ισπανική περιοχή παράγωγης οίνου. Το κλίμα είναι Θέρμο και ξηρό δημιουργώντας αρκετές φορές προβλήματα στις ποσότητες των σταφυλιών(μειωμένες αποδόσεις). Τα χαρακτηριστικά του εδάφους που καλλιεργούνται τα αμπέλια κρίνονται ικανοποιητικά για την παράγωγή ποιοτικών κρασιών. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι: Tempranillo, Garnacha και Carinea.

PRIORATO

Το κλίμα είναι θερμό και ξηρό δημιουργώντας στα αμπέλια τα ίδια προβλήματα που παρουσιάζονται και στην RIOJA. Οι οινοπαραγωγοί δίνουν ιδιαίτερη σημαία στην παραγόμενη ποσότητα οίνου και λιγότερο στην ποιότητα, εξαίρεση αποτελούν τα κόκκινα κρασιά της περιοχής τα οποία έχουν μεγάλες δυνατότητες ωρίμανσης. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι Carinea, , Garnacha και σε μικρότερο βαθμό το Καμπερνέ Σοβινιόν.

PENEDES

Το Cava είναι Ισπανικό αφρώδες κρασί που παράγεται σύμφωνα με την παραδοσιακή μέθοδο της ζύμωσης στο μπουκάλι, και έχει κάνει τις αναπαραγωγικές περιοχές νότια της Βαρκελώνης διάσημες με πολλά οικονομικά πλεονεκτήματα για τους κατοίκους που ασχολούνται με την παραγωγή του. Το Cava φτιάχνεται από τα είδη σταφυλιών Μακαμπέο, Ξαρέλο και Παρελάντα. Έκτος από την παράγωγή αφρωδών κρασιών, από αυτές τις περιοχές προέρχονται και χυμώδη λευκά κρασιά, τα οποία παίρνουν τις ουσίες τους από τα γυψώδη και πηλώδη εδάφη της ευρύτερης περιοχής. Τα κόκκινα κρασιά γίνονται από τα είδη Καρινένα, Γκαρνάτσα και Μοναστρέλ.

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Το κρασί Πόρτο είναι σημαντικό σημείο των εξαγωγικών προϊόντων από τον 17^ο αιώνα. Στο παρελθόν δινόταν βαρύτητα στην παράγωγη παραδοσιακών οίνων, με στόχευση στην ποσότητα και όχι την ποιότητα του προϊόντος. Σήμερα οι νέα γένια των οινοπαραγωγών προσπαθεί να εκμεταλλευτεί τις μεγάλες δυνατότητες του κλίματος και του εδάφους, προκειμένου να παράγει κρασιά που δεν θα επισκιάζονται από τους ανταγωνιστές(πχ Ισπανούς)

VINHO VERDE

Σε αυτή την περιοχή στη βόρειο Πορτογαλία οι εδαφοκλιματικές συνθήκες είναι ιδανικές για δημιουργία ποιοτικών οίνων. Παράγονται κόκκινα και λευκά κρασιά συμπεριλαμβανόμενου και του Πόρτο(το σημαντικότερο κρασί που εξάγει η χώρα). Τα πιο ελαφριά κρασιά περιέχουν υπολείμματα σακχάρων προσδίδοντας τους μια ιδιαίτερη γεύση. Τα κρασιά της περιοχής προκύπτουν από μίξεις των τοπικών σταφυλιών. Το καλύτερο είδος είναι το Αλβαρίνο που καλλιεργείται στον βορρά, στα σύνορα με την Γαλατία.

DOURO

Μπορεί να θεωρηθεί ως η ιδιαίτερη πατρίδα του κρασιού Πόρτο, αφού σε αυτή την περιοχή καλλιεργείται σε μεγάλη έκταση η πρώτη υλη(σταφύλια) για την παραγωγή του. Τα διαζώματα με τα αμπέλια βρίσκονται στις απόκρημνες πλαγιές, με αποτέλεσμα να παρουσιάζεται δυσκολία στη συγκομιδή τους και αύξηση του κόστους. Τα εδάφη αποθηκεύουν υγρασία ώστε να προσφέρουν στα αμπέλια τις απαιτούμενες ποσότητες νερού κατά την καλοκαιρινή ξηρασία. Τα κρασιά της περιοχής προκύπτουν από μίξεις των τοπικών σταφυλιών.

ALENTEJO

Σε αυτή την περιοχή έχει γίνει η μεγαλύτερη προσπάθεια από τους νέους οινοπαραγωγούς για ποιοτικά κρασιά. Παράγονται κόκκινα και λευκά κρασιά από τοπικές ποικιλίες που καλλιεργούνται στα ζέστα εδάφη, των οποίων η θερμοκρασία τα καλοκαίρια ξεπερνάει τους 41° C. Το έδαφος αποτελείται υπάρχει γρανίτης και χαλαζίας προσδίδοντας στον οίνο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Το σταφύλι Αραγκόνεθ είναι βασικό στοιχείο της ποιότητας των κρασιών που παράγονται στην περιοχή του ALENTEJO.

ΧΙΛΗ

Η Χιλή έχει σχεδόν μεσογειακό κλίμα, αυτός ο παράγοντας βοηθάει την ανταγωνιστικότητα της χώρας ως προς τις μεσογειακές χώρες της Ευρώπης(Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, Ελλάδα) που διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην παράγωγή και εμπόριο οίνου παγκόσμιος. Ο ισπανοί φύτεψαν τα πρώτα αμπέλια πριν από 400 χρόνια και έτσι δημιουργήθηκε η πρώτη οινοπαραγωγική χώρα του νοτίου

ημισφαίριου. Η παράγωγή του Χιλιανού κρασιού ανοίχτηκε στην διεθνή αγορά τα τελευταία χρόνια. Στην χώρα καλλιεργούνται Καμπερνέ Σοβινιόν, Σαρντονέ και Σοβινιόν Μπλάν. Το Σαρντονέ παρουσιάζει την πιο ουσιαστική ανάπτυξη με σαφώς εξαγωγικές τάσεις. Τα κόκκινα κρασιά όπως το Cabernet Sauvignon καλλιεργείτε στις πιο θερμές περιοχές της χώρας όπου αυτός ο τύπος κλίματος βρίσκει ιδανικές συνθήκες ανάπτυξης. Ο συνδυασμός ευνοϊκού κλίματος με τις καλές εδαφικές συνθήκες καθιστούν την Χιλή ως υπολογίσιμη δύναμη στην παράγωγή και εμπορία κρασιού σε παγκόσμιο επίπεδο.

ΗΝΩΜΕΝΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Από την δεκαετία του 1970 και μετά η δραστηριότητα της οινοποιίας έχει βιώσει μια ανάπτυξη χωρίς προηγούμενο στην Δυτική ακτή της Νότιας Αμερικής, αυτό προέκυψε από την ανάγκη και της δυνατότητας που υπήρχαν στην αγορά της Αμερικής για κρασί. Σήμερα στην παραθαλάσσια περιοχή μεταξύ του Σιάτλ, στην πολιτεία Ουάσιγκτον στο Λος Άντζελες και στην Καλιφόρνια καλλιεργούνται τα κλήματα Καμπερνέ Σοβινιόν, Σαρντονέ, Σοβινιόν Μπλάν, Μερλό, Πινό Νουάρ, και Σιράχ. Η Καλιφόρνια χαρακτηρίζεται ως η πατρίδα του κρασιού στις Η.Π.Α εκμεταλλεύοντας πλήρως τα φυσικά της πλεονεκτήματα για παράγωγή οίνου όπως: ιδανικές εδαφικές συνθήκες και ευνοϊκό κλίμα που προκύπτει από την εγγύτητα στον ωκεανό, την πρωινή ομίχλη και τους ψυχρούς ανέμους που δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για την καλλιέργεια κρασιού στην θερμή περιοχή και ειδικά στις κοιλάδες Νάπα(Napa) και Σόνωμα (Sonoma). Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής οίνου στις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής παράγεται στην περιοχή της Καλιφόρνιας

ΝΟΤΙΟΣ ΑΦΡΙΚΗ

Η Νότιος Αφρική διαφοροποιείται ως προς το κλίμα και τις εδαφικές συνθήκες σε σχέση με τις άλλες περιοχές της Ηπείρου με αποτέλεσμα να έχει τη δυνατότητα παραγωγής οίνου με αξιολογικά ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η οινοπαραγωγική περιοχή της χώρας υπάρχει από το 1652 όταν οι πρώτοι Ευρωπαίοι πάτησαν επί αφρικανικού εδάφους. Η οινοποιία στο Κέιπ παρουσιάζει αύξηση. Τα κρασιά από το Στέλενμπος ή το Πάαρλ έχουν αυξανόμενη ζήτηση στη διεθνή αγορά όπως και η καλλιεργημένη περιοχή των κόκκινων τύπων κρασιού: Καμπερνέ

Σοβινιόν, Μερλό, Πινοτάζ και Σιράζ. Πάρα την ζέστη πολλά κρασιά της χώρας έχουν περισσότερη οξύτητα από το αναμενόμενο επειδή αυτή η περιοχή επηρεάζεται από τα ψύχρα κύματα της Ανταρκτικής. Οι άνεμοι επιβραδύνονται από τα κύματα ψυχρότητας και έτσι προσφέρουν ένα κατάλληλο κλίμα για την καλλιέργεια του κρασιού. Το χαμηλό κόστος παραγωγής του οίνου οφείλεται σε έναν βαθμό στις χαμηλές αμοιβές του ανθρώπινου δυναμικού, αυτό είναι πλεονέκτημα της χώρας αφού μπορεί να προσφέρει το προϊόν(οίνο) σε χαμηλότερες τιμές στην διεθνή αγορά από τις ανταγωνίστριες χώρες.

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

Αρχικά τα αμπέλια καλλιεργήθηκαν στην περιοχή από τους βρετανούς εποίκους, με προσανατολισμό για φθηνά επιτραπέζια κρασιά χωρίς ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Στα τέλη της δεκαετίας του 1980 έγιναν προσπάθειες με την βοήθεια της τεχνολογίας(σύγχρονες μέθοδοι οινοποίησης) για παραγωγή οίνων που θα διέθεταν ποιοτικά χαρακτηριστικά. Η χώρα δεν διαθέτει γηγενείς ποικιλίες με αποτέλεσμα αυτές που καλλιεργούνται να έχουν εισήχθη από την Ευρώπη. Η τεραστία έκταση της χώρας παρουσιάζει μεγάλη ποικιλομορφία σε κλιματικές και εδαφικές συνθήκες. Υπάρχουν περίπου 60 αμπελοοινικές περιοχές. Το μεγαλύτερο μέρος της παράγωγης βρίσκεται στο Νότο και συγκεκριμένα στην περιφέρεια της Victoria, άλλες σημαντικές περιοχές είναι η New South Wales η κοιλάδα Margaret River. Τα ποιοτικά κρασιά παράγονται σε κρύες περιοχές με μεγάλο υψόμετρο. Οι πιο γνώστες ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι: Chenin, Riesling, Semillon, Syrah, Chardonnay, Muscat και Cabernet Sauvignon.

1.7 Περιοχές & ποικιλίες οίνου αγορών στόχων

1.7.1) Γερμανία

Οι γερμανικές περιοχές οινοπαραγωγής βρίσκονται κοντά στον 51^ο μεσημβρινό, που θεωρείται ως το πιο μακρινό όριο προς τον βορρά για την καλλιέργεια αμπελιών. Το σχετικά ψυχρό ηπειρώτικο κλίμα έχει ως αποτέλεσμα τα σταφύλια να ωριμάζουν αργά και να συλλέγονται στα μέσα του Οκτωβρίου. Η Γερμανία συγκαταλέγεται ανάμεσα στα μικρότερα οινοπαραγωγικά κράτη του

κόσμου. Περίπου στο 20% των οινοπαραγωγικών περιοχών καλλιεργείται το κλήμα Riesling από το οποίο δημιουργούνται κρασιά ποιότητας. Παρακάτω αναφέρονται ενδεικτικές περιοχές παράγωγης οίνου της Γερμανίας:

Η περιοχή του AHR εκτείνεται μεταξύ 50^{ου} και 51^{ου} μεσημβρινού και είναι γνώστη για τα κόκκινα κρασιά της. Η σκληρή δομή του εδάφους σε συνδυασμό με τους ψυχρούς ανέμους και της μεγάλες διακυμάνσεις της θερμοκρασίας έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή απόδοση των κτημάτων οι οποίες δεν μπορούν να καλύψουν την ζήτηση. Η έκταση των αμπελώνων παρουσιάζει φθίνουσα πορεία χαρακτηριστικό είναι ότι μετά τον δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο η περιοχή της καλλιέργειας ήταν διπλάσια από σήμερα. Οι ποικιλίες των σταφυλιών που παράγονται στο AHR είναι Spatburgunder και Riesling.

Η περιοχή των MOSEL-SAAAR-RUWER συγκαταλέγεται στις βόρειες οινοποιητικές περιοχές με έμφαση στην ποιότητα του παραγόμενου οίνου. Τα εδάφη χαρακτηρίζονται από τυπικούς ασβεστόλιθους και αποσαθρωμένους σχιστόλιθους, σημειώνεται ότι όσο πλησιάζουμε στις πεδινές περιοχές γίνεται έντονη η παρουσία ψιλής άμμου. Παρόλο την ευνοϊκή ποσότητα βροχοπτώσεων στις απόκρημνες πλάγιες, η μικρή ηλιοφάνεια που παρουσιάζει η περιοχή έχει ως αποτέλεσμα τα σταφύλια να μην ωριμάζουν κάθε χρόνο. Η μικρή απόδοση των κτημάτων σε συνδυασμό με το υψηλό κόστος συγκομιδής(λόγο της τοποθεσίας) έχει ως αποτέλεσμα την υψηλή τιμή των κρασιών από την περιοχή. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι Riesling,Kerner,Muller-Thurgau.

Περιοχή του MITTEL RheIN στην κοιλάδα του Ρήνου παρουσιάζει φθίνουσα πορεία στην έκταση των αμπελώνων. Οι ευνοϊκές κλιματολογικές συνθήκες βοηθούν να παραχθούν οίνοι αξιόλογης ποιότητας πάρα των δυσχερών γεωλογικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή. . Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι Riesling,Kerner,Muller-Thurgau, Spatburgunder.

Η περιοχή του RHEINGAU έχει τις περισσότερες δυνατότητες για παράγωγη οίνου στη Γερμανία, ειδικά αν τα κλήματα έχουν πρόσωπο προς τον Νότο προκειμένου να εξασφαλίσετε η μεγαλύτερη συγκράτηση των ηλιακών ακτινών. Επίσης για τα δεδομένα της χώρας θεωρούνται ευνοϊκές και η απορρόφηση της ζέστης και υγρασίας, καθώς και η σχετικά σταθερή θερμοκρασία. Στις πλαγιές που βρίσκονται χαμηλά βρίσκουμε ιξώδη εδάφη τα όποια είναι ιδανικά για το Riesling,

εξαιτίας αυτού το σύνολο των αμπελιών της περιοχής ανήκει στην παραπάνω ποικιλία. Σχεδόν το 50% από τα παραπάνω κρασιά εξάγονται, άρα η μελλοντική παρουσία του όξινου Riesling στη διεθνή αγορά είναι άμεσα συνδεδεμένη με την περιοχή του RHEINGAU.

Η περιοχή του RHEINHESSEN παράγει τις μεγαλύτερες ποσότητες οίνου σε άλλη την χώρα. Η ποιότητα των κρασιών είναι σε χαμηλά επίπεδα, πολλοί οινοπαραγωγοί της περιοχής προτιμούν την ποσότητα από την ποιότητα. Η ποικιλία των κλημάτων κάνει δύσκολη την αναγνώριση του κρασιού από το RHEINHESSEN. Περισσότερα από 30 είδη καλλιεργούνται και οι κλασικές ποικιλίες της περιοχής έχουν αντικατασταθεί με άλλες προκειμένου να εξασφαλιστούν οι αυξημένες αποδόσεις. Οι μισές από τις νέες ποικιλίες είναι κόκκινες

Η περιοχή του PFALZ είναι η δεύτερη καλλιεργούμενη περιοχή της Γερμανίας. Το ήπιο κλίμα θυμίζει νότο. Ο συνδυασμός του ευνοϊκού κλίματος με το έδαφος που είναι πλούσιο σε σίδηρο, ασβέστη, σχιστόλιθο είναι ο κύριος λόγος των αυξημένων αποδόσεων της περιοχής. Τα περισσότερα κλήματα είναι Riesling, αλλά υπάρχουν και λίγα τύπου Muller-Thurgau.

Το FRANKEN είναι από τις πιο φημισμένες οινοπαραγωγικές περιοχές της χώρας. Τα λευκά κρασιά κατέχουν πολύ μεγάλο ποσοστό στην παράγωγη σε αντίθεση με τα κόκκινα (μόλις 5%). Η ευρύτερη περιοχή διαμορφώνεται από τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του ηπειρώτικου κλίματος: ενώ τα ξηρά και ζέστα καλοκαίρια ευνοούν τα σταφύλια, οι χαμηλές θερμοκρασίες του χειμώνα που πέφτουν νωρίς, παγώνουν τα αμπέλια. Η μεγαλύτερη έκταση καλλιεργείται από τις ποικιλίες Riesling, Kerner, Muller-Thurgau. Αξιοσημείωτη είναι και οι προσπάθειες των οινοπαραγωγών για την εισαγωγή και νέων ποικιλιών στην περιοχή όπως: Rieslander, Bacchus, Albalonga, Mareinstainer και Scheurebe.

Στο BADEN το ήπιο κλίμα με την πιο μακρά περίοδο ηλιοφάνειας στη Γερμανία σε συνδυασμό με το ηφαιστιογενές έδαφος προσδίδει ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά στα κρασιά που παράγονται σε αυτή την περιοχή. Οι ποικιλίες που καλλιεργούνται είναι: Muller-Thurgau, Riesling, Grauburgunder, Spatburgunder.

Η περιοχή του SAALE-UNSTRUT έχει την μεγαλύτερη ιστορία στην οινοπαραγωγή από όλες τις περιοχές της Γερμανίας. Πριν από 1000 χρόνια οι

Κιστερκίανοί φύτεψαν τα πρώτα σταφύλια στη βορειότερη περιοχή καλλιέργειας της Ευρώπης πάνω από τον 51° μεσημβρινό που θεωρείται κλιματικό όριο για την παγκόσμια καλλιέργεια κρασιού. Η γεωλογική δομή της υπαίθρου αποτελείται κυρίως από ασβεστόλιθο και κόκκινο αμμοχάλικο. Η ποικιλία με την μεγαλύτερη έκταση είναι η Muller-Thurgau, άλλες ποικιλίες που καλλιεργούνται στην περιοχή είναι: Riesling, Bacchus, Kerner, Weissburgunder και άλλες.

Η περιοχή HESSISCHE BERGSTRASSE είναι η μικρότερη οινοπαραγωγική περιοχή της Γερμανίας, χαρακτηριστικό είναι ότι το RHEINHESSEN είναι 50 φορές μεγαλύτερο από αυτή. Η ποσότητα του κρασιού που παράγεται είναι τόσο μικρή που το μεγαλύτερο ποσοστό της καταναλώνετε στην εγχώρια αγορά. Τα ελαφρά εδάφη ζεσταίνονται γρήγορα με αποτέλεσμα να αποθηκεύονται μεγάλες ποσότητες νερού από τις βροχές και να παρέχονται ικανοποιητικές ποσότητες υγρασίας στα αμπέλια. Οι ποικιλίες που κυριαρχούν στην ευρύτερη περιοχή είναι : Riesling και Muller-Thurgau.

1.7.2) Κίνα

Η Κίνα λόγω τις μεγάλης έκτασης της έχει διαφορετικές εδαφοκλιματικές συνθήκες από περιοχή σε περιοχή. Η παράγωγή οίνου στα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αύξηση προκειμένου να καλυφθούν οι συνεχώς αυξημένες ανάγκες των καταναλωτών. Οι οινοπαραγωγοί προσανατολίζονται στην ποσότητα και όχι στην ποιότητα του οίνου, χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι γίνεται ανάμιξη των τοπικών κρασιών με οίνους του εξωτερικού(πχ Χιλής) προκειμένου να επιτευχθεί αύξηση της ποιότητας. Τα κρασιά της Κίνας είναι απλά κρασιά, χωρίς αρωματικές ιδιότητες και με χαμηλά γευστικά χαρακτηριστικά. Στην εγχώρια παράγωγή κρασιού χρησιμοποιείται τεχνογνωσία από την Γαλλία προκειμένου την βελτίωση της ποιότητας. Καλλιεργούνται τοπικές ποικιλίες κατά κύριο λόγο, ενώ τα τελευταία χρόνια έχουμε και εισαγωγή φημισμένων ευρωπαϊκών ποικιλιών (πχ Cabernet Sauvignon, Merlot και άλλες). Η παράγωγή κρασιού από σταφύλια εντοπίζεται στις ανατολικές επαρχίες με ποσοστό περίπου 80% επί του συνόλου της παράγωγης. Οι πιο φημισμένες περιοχές είναι: Shandong, Hebei, Jilin, Tiajin. Πολύ μικρότερες ποσότητες παράγονται βορειοδυτικά στην περιοχή Xinjiang, νότια στην περιοχή Yunnan και στο κεντρικό τμήμα της χώρας στην περιοχή Gangsu.

1.8 Χαρακτηριστικά της Ελλάδας

Η Ελλάδα είναι μια χώρα που το κλίμα της είναι κατάλληλο για παραγωγή κρασιών ποιότητας. Τα οινοποιήσιμα σταφύλια που παράγονται στην Ελλάδα είναι τα καλύτερα στον κόσμο λόγω των ευνοϊκών εδαφοκλιματικών συνθηκών και του μεγάλου αριθμού ποικιλιών που διαφοροποιεί την ελληνική παραγωγή από αντίστοιχες ξένες. Η καλλιεργούμενη έκταση οινοποιήσιμων σταφυλιών στην χώρα μας από το 1991 είχε συνεχώς πτωτική πορεία έως το 1998, στην τριετία 1999, 2000, 2001 παρουσιάζετε μια σταθερότητα, στην επομένη τριετία 2002, 2003, 2004 εμφανίζεται μείωση, ενώ από τα έτη 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010 εμφανίζεται το καθεστώς των δικαιωμάτων φύτευσης και η φυτεμένη έκταση το 2005 παρουσιάζει το μικρότερο μέγεθος της εικοσαετίας (1990-2010). Η πραγματική φυτεμένη έκταση από το 2005 έως το 2008 χαρακτηρίζετε ως αύξουσα, ενώ τα δύο επόμενα έτη από το 2008 παρατηρείται πτώση. Χαρακτηριστικό είναι ότι η πραγματική καλλιεργούμενη έκταση το 2010 είναι το 83% της καλλιεργούμενης έκτασης του 1990 δηλαδή έχουμε πτώση 17%. Η αυξομειώσεις στην καλλιεργούμενη έκταση αμπελιού στην Ελλάδα δεν ήταν αποτέλεσμα μόνο των δυνάμεων της προσφοράς και της ζήτησης, αλλά και της κοινής αγροτικής πολιτικής που ακλούθησε η Ε.Ε στον τομέα της καλλιέργειας σταφυλιών για οινοποίηση. Παρακάτω παρατίθεται ο αντίστοιχος πίνακας που απεικονίζει την παραπάνω κατάσταση.

Πίνακας 1.1

ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΦΥΤΕΥΣΗΣ ΟΙΝΟΑΜΠΕΛΟΥ (ΕΛΛΑΔΑ)

ΕΤΟΣ	ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΔΙΚ. ΦΥΤΕΥΣΗΣ	ΦΥΤΕΜΕΝΗ ΕΚΤΑΣΗ
1990/1991	817435	-	817435
1991/1992	787740	-	787740
1992/1993	775376	-	775376
1993/1994	759087	-	759087
1994/1995	739554	-	739554
1995/1996	727372	-	727372
1996/1997	707922	-	707922
1997/1998	698470	-	698470
1998/1999	695721	-	695721
1999/2000	697581	-	697581
2000/2001	697581	-	697581
2001/2002	775890	-	775890

2002/2003	707940	-	707940
2003/2004	647775	-	647775
2004/2005	711772	44956	666816
2005/2006	737563	38488	699075
2006/2007	731050	29935	701115
2007/2008	730439	20338	710101
2008/2009	715455	14561	700894
2009/2010	689435	10921	678514

ΠΗΓΗ ΚΕΟΣΟΕ

Η ελληνική παράγωγη αποτελείται κυρίως από λευκούς οίνους(περίπου 70%) και δευτερεύοντος από ερυθρούς. Τα οινοποιήσιμα σταφύλια οινοποιούνται σε μεγάλο ποσοστό σε επιτραπέζιου οίνους ενώ το ποσοστό παράγωγης οίνων V.Q.P.R.D είναι μικρό(περίπου 10%). Σύμφωνα με στοιχεία της eurostat στην Ελλάδα η μέση καλλιεργούμενη έκταση για ποικιλίες V.Q.P.R.D είναι 5 στρέμματα ενώ για χώρες της Ε.Ε είναι από 11 μέχρι 70 στρέμματα. Για τις επιτραπέζιες ποικιλίες στη χώρα μας η μέση έκταση είναι 4 στρέμματα ενώ για χώρες της Ε.Ε είναι από 7 έως 35 στρέμματα. Αξιοσημείωτο είναι ότι η συνολική παράγωγη(σε ΗΛ)είχε μείωση 12% στην εικοσαετία 1990 -2010. Η μείωση της παραγόμενης ποσότητας οίνου σε μικρότερο ποσοστό από την μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης οφείλεται στην ανάπτυξη της τεχνολογίας και των σύγχρονων μεθόδων οινοποίησης. Παρακάτω παρατίθεται ο αντίστοιχος πίνακας της ελληνικής οινοπαραγωγής.

Πίνακας 1.2

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗ (ΣΕ 1000ΗΛ)

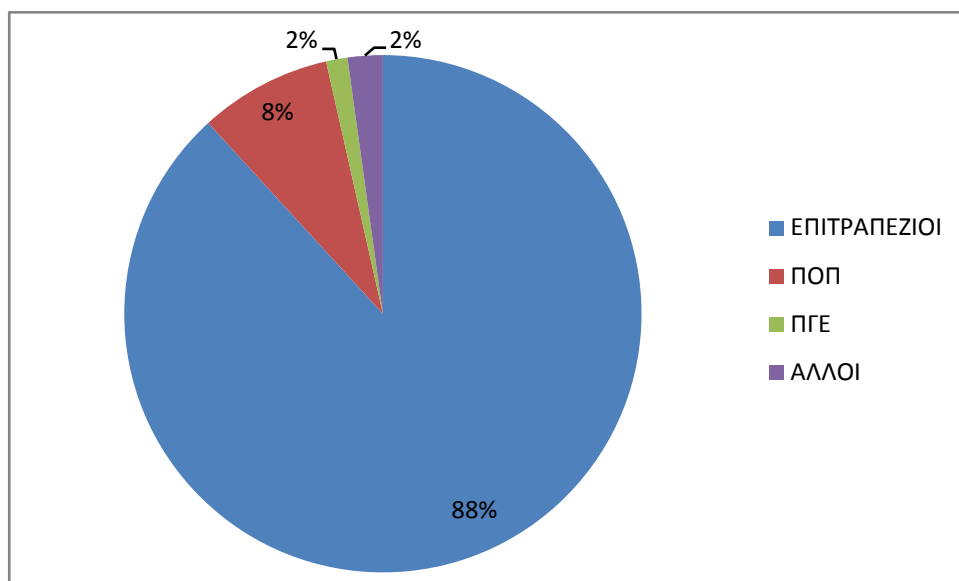
ΕΤΗ	ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟΙ	ΠΟΠ	ΠΓΕ	ΑΛΛΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
1990	2766	259	-	501	3526
1991	3381	199	-	436	4016
1992	3543	236	-	271	4050
1993	3184	203	-	5	3392
1994	2795	223	-	33	3051
1995	3554	266	-	30	3850
1996	3738	313	-	58	4109
1997	3602	342	-	43	3987
1998	3466	358	-	2	3826
1999	3343	337	-	-	3680
2000	3224	327	-	7	3558
2001	3037	338	-	2	3477
2002	2836	249	-	13	3098
2003	3491	372	-	1	3864
2004	3929	366	-	-	4295
2005	3755	338	-	-	4093

2006	3530	370	-	-	3900
2007	3150	350	-	-	3511
2008	3510	345	-	12	3868
2009	2254	340	485	285	3365
2010	2270	280	550	-	3100

ΠΗΓΗ ΥΠ.ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ο Μ.Ο. της ελληνικής οινοπαραγωγής (1000HL) για την χρονική περίοδο 1990-2010 είναι : Επιτραπέζιοι (3255,142), ΠΟΠ (305,28), ΠΓΕ (49,28), ΑΛΛΟΙ (80,90). Τα παραπάνω αποτελέσματα απεικονίζονται στο γράφημα που ακολουθεί.

Μ.Ο.(ΟΙΝΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ) ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ ΟΙΝΟΥ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 1990-2010

ΠΗΓΗ: ΥΠ. ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γράφημα 1.1

- ΠΟΠ: Προστατευμένη Ονομασία Προέλευσης
- ΠΓΕ: Προστατευμένη Γεωγραφική Ένδειξη

Για την χώρα μας ο τομέας του κρασιού είναι κρίσιμης σημασίας λόγω των δυνατοτήτων που υπάρχουν, αλλά και εξαιτίας του ότι η Ε.Ε κατέχει ηγετική θέση στις εξαγωγές οίνου. Το μεγαλύτερο μέρος των εξαγωγών παγκόσμιος προέρχεται από χώρες της Ε.Ε. Οι μεσογειακές χώρες Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία και Ελλάδα έχουν την μεγαλύτερη παραγωγή οίνου μέσα στην Ευρώπη. Τα μεγέθη της παράγωγης των τριών χωρών (Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία) είναι αισθητά μεγαλύτερα από την χώρα μας. Ο κλάδος της οινοποιίας αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους τομείς της ελληνικής οικονομίας όχι μόνο για την εγχώρια αγορά πότων, αλλά και την ανάπτυξη των ελληνικών παραδοσιακών προϊόντων στις αγορές του εξωτερικού. Ο κυρίως εξαγωγικός προορισμός των ελληνικών οίνων είναι η αγορά της Γερμανίας. Παρακάτω παρατίθενται οι αντίστοιχοι πίνακες που δείχνουν τις εξαγωγές και εισαγωγές οίνου ως προς την ποσότητα σε HL και ως προς την αξία σε euro.

Πίνακας 1.3

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ 2000-2010 (ΗΛ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)

ΕΤΟΣ	ΧΩΡΕΣ Ε.Ε	ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2000	414904	40065	454969
2001	740307	46945	787252
2002	268615	41478	310093
2003	552404	44413	596817
2004	300617	50835	351452
2005	296787	40363	337150
2006	268305	39722	308027
2007	284194	54395	338589
2008	220605	48150	268755
2009	266388	37672	304060
2010	332257	53411	385668

ΠΗΓΗ ΕΛ. ΣΤΑΤ.

Πίνακας 1.4

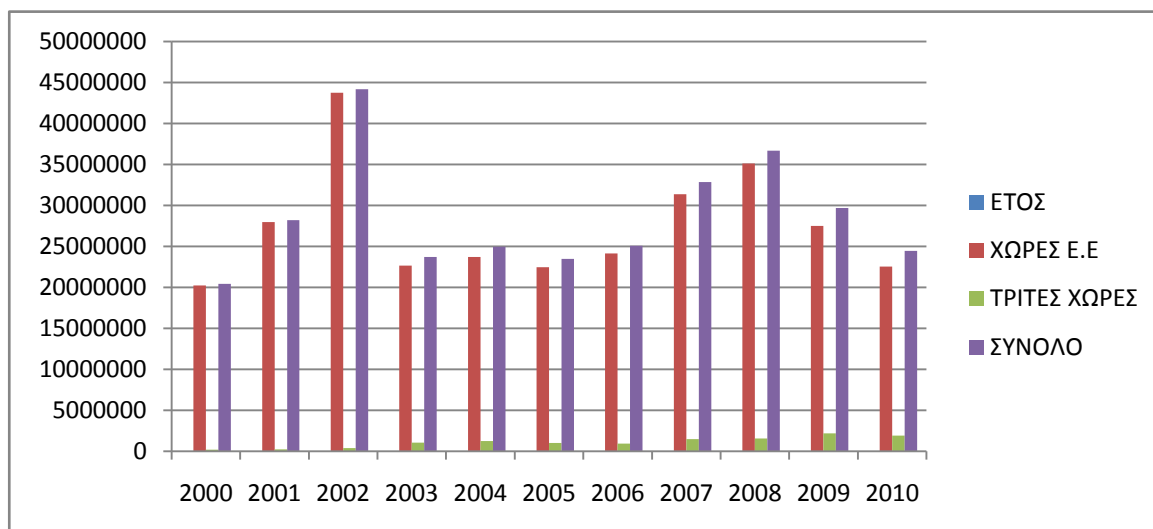
ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ 2000-2010 ΕΛΛΑΔΑΣ(ΣΕ EURO)

ΕΤΟΣ	ΧΩΡΕΣ Ε.Ε	ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2000	57668969	10809683	68478652
2001	67346823	11624787	78971610
2002	40238086	10749167	50987253
2003	55576724	10671173	66247897
2004	50907593	12876620	63784213
2005	47084605	10395635	57480240
2006	41074080	11200961	52275041
2007	44233104	13239882	57272986
2008	42879498	12730370	55609868
2009	46752653	11086691	57839344
2010	44972544	12901771	57874315

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Παρακάτω παρατίθεται σχεδιάγραμμα που απεικονίζει την αξία εξαγωγών οίνου της Ελλάδας τη χρονική περίοδο 2000-2010 (σε ευρώ). Η αξία των εξαγωγών οίνου της Ελλάδας αναφέρεται α) σε χώρες της Ε.Ε., β) σε τρίτες χώρες, γ) συνολικές εξαγωγές. Στον κάθετο άξονα έχουμε την αξία (σε ευρώ) και στον οριζόντιο άξονα έχουμε τα έτη.

ΣΧΕΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΞΙΑΣ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ 2000-2010 ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΕ ΕΥΡΩ)

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Γράφημα 1.2

Η Ελλάδα πέτυχε τη μεγαλύτερη τιμή ως προς την αξία των εξαγωγών της α) στις χώρες τις Ε.Ε το έτος 2001 (67346823 ευρώ), β) σε τρίτες χώρες το έτος 2007 (13239882ευρω) γ) συνολικά το έτος 2001 (78971610ευρω). Η χώρα μας παρουσίασε τη μικρότερη τιμή ως προς την αξία των εξαγωγών της α) στις χώρες τις Ε.Ε το έτος 2002 (40238086 ευρώ), β) σε τρίτες χώρες το έτος 2005 (10395635ευρω), γ) συνολικά το έτος 2002 (50987253ευρω). Παρακάτω αναφέρεται ο μέσος όρος που παρουσίασαν οι εξαγωγές(αξία) τη χρονική περίοδο 2000-2010 στις α) στις χώρες τις Ε.Ε 48975879,91 ευρώ β) σε τρίτες χώρες 11662431ευρω γ) στο σύνολο 60620129ευρω(πηγή προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων ΕΣΥΕ)

Πίνακας 1.5

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ 2000-2010(ΗΛ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ)

ΕΤΟΣ	ΧΩΡΕΣ Ε.Ε	ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2000	179756	2874	182630
2001	497060	1205	498265
2002	123866	1443	125309
2003	320989	5716	326705
2004	241922	4024	245946
2005	133435	2965	136400
2006	146048	3088	149136
2007	186081	4450	190531
2008	229664	4766	234430
2009	158040	4879	162919
2010	101040	5408	107358

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Πίνακας 1.6

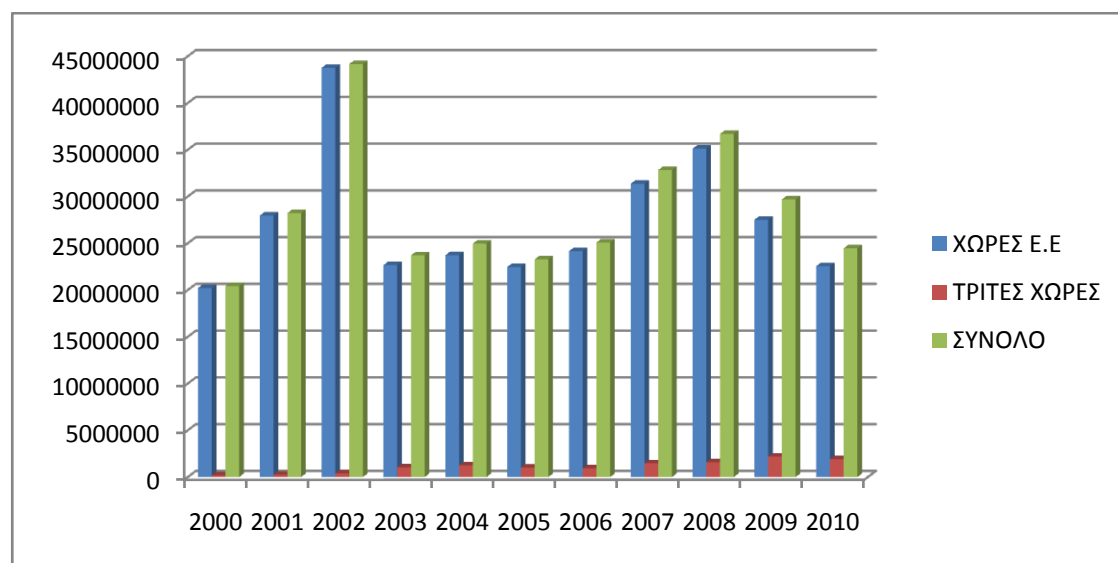
ΑΞΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ 2000-2010 ΕΛΛΑΔΑΣ(ΣΕ ΕΥΡΟ)

ΕΤΟΣ	ΧΩΡΕΣ Ε.Ε	ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
2000	20223030	195802	20418832
2001	27968464	253513	28221977
2002	43762962	401341	44164303
2003	22670144	1039983	23710127
2004	23719135	1250104	24969239
2005	22462599	1018510	23281109
2006	24155788	934199	25089987
2007	31371255	1469208	32840463
2008	35119765	1578868	36698633
2009	27511141	2185903	29697044
2010	22554745	1911486	24466231

ΠΗΓΗ ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Στο σχεδιάγραμμα που ακολουθεί απεικονίζεται η αξία εισαγωγών οίνου της Ελλάδας την χρονική περίοδο 2000-2010. Η αξία των εισαγωγών οίνου αναφέρεται στις εισαγωγές οίνου της Ελλάδας α) από χώρες της Ε.Ε., β) τρίτες χώρες, γ) συνολικές εισαγωγές. Στον κάθετο άξονα έχουμε την αξία εισαγωγών οίνου της Ελλάδας και στον οριζόντιο άξονα έχουμε τα έτη.

ΑΞΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ 2000-2010 ΕΛΛΑΔΑΣ (ΣΕ ΕΥΡΩ)

ΠΗΓΗ: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Γράφημα 1.3

Οι μεγαλύτερες τιμές ως προς την αξία των εισαγωγών οίνου της Ελλάδας για την χρονική περίοδο 2000-2010 είναι το 2002 με 43.762.962 ευρώ από χώρες τις Ε.Ε, το 2009 με 21.859.03 ευρώ από τρίτες χώρες και το έτος 2002 με 44.164.303 ευρώ από το σύνολο του κόσμου. Οι μικρότερες τιμές της αξίας εισαγωγών οίνου από τις χώρες τις Ε.Ε, τις τρίτες χώρες και το σύνολο του κόσμου παρουσιάζονται το έτος 2000. Η τιμή που εμφανίζει ο μέσος όρος από τις χώρες τις Ε.Ε (27.410.821 ευρώ) είναι πολύ μεγαλύτερος από το μέσο όρο της αξίας που παρουσιάζουν οι εισαγωγές από τις τρίτες χώρες (1.112.629) (πηγή προσωπικοί υπολογισμοί βάση επεξεργασμένων στοιχείων ΕΣΥΕ).

Εκμεταλλεούμενες τις δυνατότητες της χώρας για παραγωγή κρασιού, οι ελληνικές οινοβιομηχανίες έχουν κάνει αισθητή τη θέση τους παγκόσμιος και τα τελευταία χρόνια κερδίζουν αρκετά βραβεία σε διεθνείς διαγωνισμούς. Η ουσιαστική ανάπτυξη των ελληνικών βιομηχανιών ξεκίνησε το 1960. Σήμερα ο αριθμός τους είναι μεγάλος και παρουσιάζονται διάφορες ανάμεσα τους όσο αφορά : το μέγεθος, τον αριθμό του εργατικού δυναμικού, το μηχανικό εξοπλισμό, εγκαταστάσεις και αλλά. Ο κλάδος της οινοποιίας αποτελείται κατά κύριο λόγο από παραγωγικές επιχειρήσεις. Η εγχώρια παραγωγή είναι κατακερματισμένη μεταξύ πλήθους οινοποιητικών μονάδων. Στην πλειοψηφία τους πρόκειται για μικρομεσαίες

επιχειρήσεις που ασχολούνται αποκλειστικά με την οινοποίηση. Οι μεγάλες οινοβιομηχανίες αν και ολιγάριθμες καλύπτουν σημαντικό μέρος της παράγωγης, διαθέτοντας στην πλειοψηφία τους σύγχρονες εγκαταστάσεις. Επίσης πρέπει να αναφερθεί ότι στον τομέα της οινοποίησης δραστηριοποιούνται και Ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών με αξιόλογα αποτελέσματα. Στα πλαίσια μελέτης της ICAP για επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παράγωγή οίνου στην Ελλάδα, πραγματοποιήθηκε χρηματοοικονομική ανάλυση των επιχειρήσεων οινοποιίας και συντάχτηκε ομαδοποιημένος ισολογισμός βάση αντιπροσωπευτικού δείγματος 52 παραγωγικών επιχειρήσεων, για τις οποίες υπήρχαν διαθέσιμα στοιχεία ισολογισμών για το 2008 και 2009. Όπως προέκυψε από την επεξεργασία των δεδομένων οι συνολικές πωλήσεις των 52 επιχειρήσεων του δείγματος το 2009 μειώθηκαν κατά 3,5% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος ενώ η αδυναμία των εταιρειών να συμπίσουν το κόστος τους οδήγησε σε σημαντική μείωση του μεικτού κέρδους ανά 10,2%. Ως εκ τούτου, τα συνολικά κέρδη προ φόρου υποχώρησαν δραστικά κατά 46,7%.

Το γεγονός ότι το κρασί είναι παραδοσιακά συνδεδεμένο με την διατροφή και την κουλτούρα των Ελλήνων, έχει ως αποτέλεσμα το επίπεδο της κατανάλωσης να μην επηρεάζεται δραστικά από τις μεταβολές του διαθέσιμου εισοδήματος του καταναλωτή. Μια μείωση του εισοδήματος προκαλεί μεν υποκατάσταση του οίνου με αλλά χαμηλότερης ποιότητας προϊόντα (πχ μπίρα), αλλά κυρίως έχει ως αποτέλεσμα τη μετακίνηση σε κρασιά χαμηλότερης κατηγορίας τιμών ή κατανάλωση μη εμφιαλωμένου κρασιού. Παρακάτω παρατίθεται ο αντίστοιχος πίνακας για την κατανάλωση κρασιού στην Ελλάδα.

Πίνακας 1.7

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ΕΤΗ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ ΣΕ 1000ΗΛ	ΑΝΑ ΚΑΤΟΙΚΟ	ΑΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ
1995/1996	3105	29,6	41,4
1996/1997	3300	31,4	44
1997/1998	2900	27,6	38,7
1998/1999	2958	28,2	39,4
1999/2000	2752	26,21	36,61
2000/2001	2747	26,2	36,7
2001/2002	2942	28	39
2002/2003	2466	23	32,9
2003/2004	2978	28,4	39,48
2004/2005	3207	30,5	42,51
2005/2006	3242	30,9	42,97
2006/2007	3218	30,6	42,66
2007/2008	3188	30,4	42,26
2008/2009	2926	27,9	38,79
2009/2010	3248	30,9	43,05

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ: Ανά κάτοικο 10500000, ανα κατανάλωτη 750.0000 ΠΗΓΗ ΚΕΟΣΟΕ

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η κατανάλωση οίνου στη χώρα μας παρουσίασε αύξηση από 41,4(lit/έτος) τη χρονική περίοδο 1995/1996 σε 43,05(lit/έτος) τη χρονική περίοδο 2009/2010. Τη μεγαλύτερη τιμή την παρουσίασε τη χρονική περίοδο 1996/1997 με 44(lit/έτος) ενώ τη μικρότερη τη χρονική περίοδο 2002/2003 32.9(lit/έτος). Μέση τιμή της κατανάλωσης οίνου ανά καταναλωτή από το 1995 έως το 2010 ήταν 40,0286(lit/έτος).

Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί μελέτη της GPO σχετικά με τις προτιμήσεις των ελλήνων καταναλωτών ως προς τα αλκοολούχα ποτά. Η μελέτη διεξήχθη το έτος 2008 και είχε πολύ ενθαρρυντικά αποτελέσματα για το κρασί, συγκεκριμένα το 55% των ελλήνων καταναλωτών προτιμάει τον οίνο προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες του ως προς τα αλκοολούχα ποτά. Παρακάτω

παρατίθεται ο σχετικός πίνακας με τα αποτελέσματα της μελέτης προκειμένου να έχουμε μια πληρέστερη εικόνα.

1.9 Βιολογικό κρασί

1.9.1) Βιολογική γεωργία

Στην σημερινή εποχή μια από τις πιο πολυσυζητημένες τάσεις των κυβερνήσεων, των παραγωγικών μονάδων αλλά και του καταναλωτικού κοινού είναι οι εναλλακτικοί τρόποι καλλιέργειας και παραγωγής αγροτικών προϊόντων για το καλό του περιβάλλοντος αλλά και των καταναλωτών. Έπειτα από τα διατροφικά σκάνδαλα των τελευταίων ετών αλλά και της οικολογικής συνείδησης που άρχισε να δημιουργείται από φόβο για την καταστροφή της φύσης μεγάλη μερίδα του καταναλωτικού κοινού άρχισε να στρέφεται στην ζήτηση βιολογικών προϊόντων. Το φαινόμενο αυτό άρχισε να δημιουργείται πρώτα σε χώρες του εξωτερικού και μετά στην χώρα μας. Το καταναλωτικό κοινό στην Ελλάδα αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια με αποτέλεσμα να δημιουργηθούν πολλές εταιρείες παραγωγής βιολογικών προϊόντων, εμπορίας βιολογικών προϊόντων αλλά και πολλές που παρήγαγαν συμβατικά προϊόντα να στραφούν στον κλάδο αυτό.

Βιολογική γεωργία: Είναι το σύστημα διαχείρισης και παραγωγής αγροτικών προϊόντων που στηρίζεται α) σε φυσικές διεργασίες, β) στη μη χρησιμοποίηση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων και γ) στη χρησιμοποίηση μη χημικών μεθόδων στην αντιμετώπιση εχθρών και ζιζανίων, όπως αμειψισπορά και ανακύκλωση φυτικών και ζωικών υπολειμμάτων που διατηρούν τη φυσική ισορροπία και τη γονιμότητα του εδάφους (Σιάρδος – Α. Κουτσούρης, 2004, σελ. 235)

1.9.2) Βιολογικό κρασί

Ο όρος <<βιολογικό κρασί>> αμφισβητείται από πολλούς γιατί το προϊόν που

παράγεται (οίνος) είναι συνδυασμός της καλλιέργειας που μπορεί να είναι βιολογική αλλά και της οινοποίησης, για την οποία τα κριτήρια που πρέπει να τηρεί για τον χαρακτηρισμό της ως βιολογική είναι ασαφή και αμφισβητούνται από πολλούς. Εξαιτίας των παραπάνω ο πιο σωστός ορός για την αποφυγή παρερμηνειών είναι κρασί που παράγεται από βιολογική καλλιέργεια αμπελιού (για την αποφυγή επαναλήψεων στη συνέχεια της εργασίας όταν λέμε βιολογικό κρασί εννοούμε οίνο που προήλθε από βιολογικά αμπέλια). Προκειμένου να αποκτήσουμε σφαιρικότερη άποψη για το βιολογικό-οικολογικό κρασί παρατίθενται παρακάτω η άποψη του Παναγιώτη Τσέτουρα από το βιβλίο του <Το Οικολογικό Κρασί> .Οικολογικό κρασί είναι το οργανικό προϊόν που παρασκευάζεται με φυσική οινοποίηση από κρασοστάφυλα που προέρχονται από βιολογική καλλιέργεια. Η παρασκευή του βιολογικού κρασιού προαπαιτεί ότι:

A) Έχουμε βιολογική καλλιέργεια σταφυλιών

B) Το σταφύλι δεν έχει προσβληθεί από παράσιτα και ασθένειες στον αγρό

Γ)Άριστες συνθήκες υγιεινής στο οινοποιείο

Δ)Προσεκτικό τρύγο για την αποφυγή ανεπιθύμητων ζυμώσεων

Ε)Μικρά ξύλινα βαρέλια ή μικρά ανοξείδωτα δοχεία για δεξαμενές ζύμωσης προκειμένου να έχουμε καλύτερο έλεγχο της θερμοκρασίας της ζύμωσης.

Στ)Κατάλληλη τεχνική οινοποίησης που να έχει ως στόχο την παράγωγη καθαρού οργανικού προϊόντος

1.9.3) Ποιότητα βιολογικού οίνου

Η ποιότητα του βιολογικού κρασιού εξαρτάται από πέντε παράγοντες: το έδαφος, την ποικιλία, το κλίμα της περιοχής, την καλλιεργητική τεχνική και την τεχνική οινοποίησης. Η καλλιεργητική τεχνική ειδικά στο βιολογικό κρασί παίζει το σπουδαιότερο ρόλο για το παραγόμενο προϊόν. Πρέπει να φυτέψουμε την κατάλληλη ποικιλία στην κατάλληλη τοποθεσία και να την καλλιεργήσουμε βιολογικά για να παράγουμε καθαρό οργανικό προϊόν. Στην βιολογική καλλιέργεια δε χρησιμοποιούμε ζιζανιοκτόνα, λιπαίνουμε με βιολογικά λιπάσματα, με τις απαραίτητες ποσότητες, ανάλογα με τις ανάγκες του αμπελιού. Ακόμα η προστασία από τις διάφορες ασθένειες και εχθρούς γίνεται με τη χρήση των προϊόντων που επιτρέπονται στα

πλαίσια της νομοθεσίας για τη βιολογική γεωργία. Ειδικά στον βιολογικό οίνο η ποιότητα του είναι ιδιαίτερος σημαντική αφού εξαιτίας της αυξημένης τιμής (σε σχέση με τον συμβατικό οίνο) απευθύνεται τις περισσότερες φορές σε καταναλωτές μεσαίων και υψηλών εισοδημάτων, οι οποίοι επηρεάζονται από την ποιότητα του προϊόντος προκειμένου να το αποκτήσουν, ιδιαίτερος αν είναι σε υψηλότερη τιμή από ένα παρεμφερές συμβατικό προϊόν.

1.9.4) Βιολογική οινοποίηση

Το μεγαλύτερο πρόβλημα στην οινοποίηση και ο χαρακτηρισμός της ως μη βιολογική είναι η χρήση χημικών προσθέτων και η χρήση θειώδους ανιδρώτη προκειμένου να αποφύγουμε τους μικροοργανισμούς που δημιουργούν ασθένειες στα κρασιά. Η αποφυγή θειώδη ανυδρίτη και χημικών προσθέτων μπορεί γίνει με μεθόδους που μας επιτρέπουν να αποφύγουμε τις μικροβιακές προσβολές, όπως αποστειρωτικό φιλτράρισμα, παστερίωση σε χαμηλές θερμοκρασίες, απολύμανση του χώρου και των μηχανημάτων οινοποίησης. Επειδή το βιολογικό κρασί είναι ευαίσθητο προϊόν, επιδιώκουμε κατά την οινοποίηση να παράγουμε κρασί πλούσιο σε οινόπνευμα και οξύτητα για να μπορεί να διατηρηθεί. Όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό του οίνοπνεύματος(αλκοόλης) στο κρασί, τόσο λιγότερους κινδύνους έχει από μικροοργανισμούς κατά τη διατήρηση του. Το ίδιο συμβαίνει και με την οξύτητα του. Όσο πλούσιο σε οξύτητα, τόσο δεν αρρωσταίνει εύκολα(η οξύτητα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ ορισμένων ορίων). Οι σπουδαιότεροι παράγοντες διατήρησης του κρασιού είναι η αλκοόλη και η οξύτητα. Κατά τη βιολογική οινοποίηση, χωρίς χημικά πρόσθετα, είναι απαραίτητη η παστερίωση του κρασιού για τη βιολογική σταθεροποίηση του. Με αυτόν τον τρόπο καταστρέφονται οι μικροοργανισμοί που προκαλούν ασθένειες και τα κρασιά διατηρούνται περισσότερο. Σημειώνετε ότι η θερμοκρασία που συνήθως παστεριώνεται το κρασί στη βιολογική οινοποίηση κυμαίνεται στους 45-50 βαθμούς Κελσίου. Η θέρμανση πάνω από 50βάθμους πρέπει να δηλώνεται στη φιάλη.

1.9.5) Βιολογική καλλιέργεια αμπελιού

Το βασικό στοιχείο της βιολογικής καλλιέργειας αμπελιού είναι να αποκλείσουμε εντελώς τα συνθετικά αγροχημικά παρασκευάσματα από το

παραγόμενο προϊόν. Οι Οργανισμοί Πιστοποίησης στη χώρα μας είναι οι σύμβουλοι της βιολογικής καλλιέργειας και οι ελεγκτές για την πιστοποίηση των προϊόντων και τη χορήγηση του σήματος βιολογικό προϊόν. Ο αμπελουργός που έκανε μέχρι σήμερα

συμβατική καλλιέργεια, χρειάζεται πολύ καιρό για μια αλλαγή στη βιολογική. Το έδαφος πρέπει να αποκτήσει τη φυσική του δομή και να επέλθει ισορροπία στο οικοσύστημα. Η βιολογική καλλιέργεια βασίζεται στη συμβολή των μικροοργανισμών στην παραγωγικότητα του εδάφους. Εάν ο

αμπελουργός δεν προσέξει την οικολογία του εδάφους, τα αποτελέσματα θα εμφανιστούν με έλλειψη στοιχείων, εμφάνιση ασθενειών κλπ. Το έδαφος πρέπει να εμπλουτιστεί με οργανική ουσία. Με χλωρή λίπανση, ζωική κοπριά και επιφανειακά οργώματα μπορούμε να πετύχουμε μια οικολογική ισορροπία στο αμπέλι μας. Τα φυτά πρέπει να έχουν μια ισορροπημένη θρέψη. Έτσι αργότερα μπορεί να αυξηθεί η αντίσταση των φυτών στις ασθένειες. Στη βιολογική καλλιέργεια το κλάδεμα αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Ρυθμίζει την παράγωγή και αξιοποιεί την παραγωγική ικανότητα του αμπελιού. Έχουμε δυο είδη κλαδέματος το χειμερινό και το θερινό. Είναι προτιμότερο να επέμβουμε στο αμπέλι για να μη χρειαστεί να επέμβουμε αργότερα στο κρασί. Για να προλάβουν τα φυτά να αξιοποιήσουν τα θρεπτικά στοιχεία την άνοιξη, θα πρέπει να προσθέσουμε τα οργανικά υλικά το φθινόπωρο. Η βιολογική αμπελοκαλλιέργεια χρησιμοποιεί προϊόντα φυτοπροστασίας και λίπανσης που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον. Για τις ασθένειες και τους εχθρούς του αμπελιού γίνονται ελάχιστες επεμβάσεις μέσα στα πλαίσια της Κοινοτικής Νομοθεσίας για την παράγωγή βιολογικών προϊόντων. Ζιζανιοκτόνα δε χρησιμοποιούνται στο αμπέλι. Τα χημικά και τα ζιζανιοκτόνα αλλοιώνουν τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του κρασιού και το υποβαθμίζουν. Η τεχνική της καλλιέργειας του εδάφους που εφαρμόζεται γίνεται με τους παρακάτω τρόπους: α) σκάψιμο, β) σκάλισμα, γ) ξελάκκωμα.

Παρακάτω παρουσιάζονται στατιστικά στοιχεία που αφορούν τη βιολογική καλλιέργεια του αμπελιού και των αριθμό των μεταποιητικών μονάδων που ασχολούνται με την παραγωγή βιολογικού κρασιού.

Πίνακας 1.8

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΑΜΠΕΛΙΟΥ ΣΕ ΠΛΗΡΗ & ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

	ΕΤΟΣ	ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΕ ΠΛΗΡΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΑΜΠΕΛΙΟΥ	2002	9358,50	16627,10	25985,60
	2003	1946,92	1221,33	3168,24
	2004	1244	2059	3303
	2005	11560	27990	39550

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πίνακας 1.9

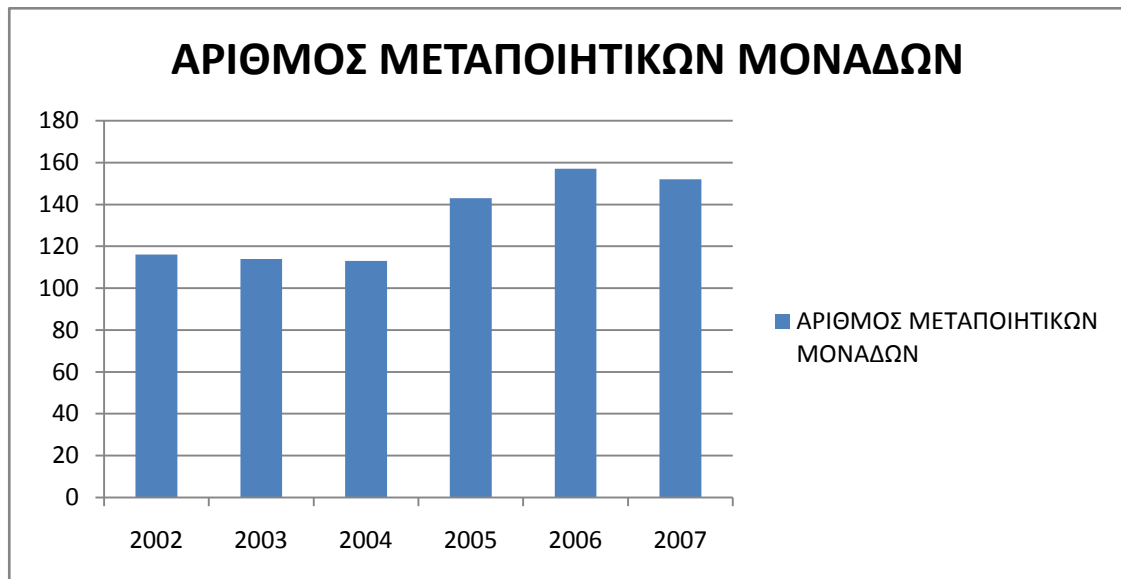
ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΑΓΟΥΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΡΑΣΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΙΝΟΥ	2002	116
	2003	114
	2004	113
	2005	143
	2006	157
	2007	152

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται ο αριθμός των μεταποιητικών μονάδων στην παραγωγή οίνου που προέρχεται από σταφύλια βιολογικής καλλιέργειας τα έτη 2002 -2007 (στην Ελλάδα). Στον κάθετο άξονα έχουμε τα έτη και στον οριζόντιο τον αριθμό των μεταποιητικών μονάδων παραγωγής οίνου.

Σχεδιάγραμμα μεταποιητικών μονάδων παραγωγής οίνου για τα έτη 2002-2007

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Γράφημα 1.4

Το μεγαλύτερο μέρος της παραγωγής βιολογικών σταφυλιών χρησιμοποιείται για την οινοποίηση τους εξαιτίας της υψηλής προστιθέμενης αξίας που προκύπτει από το προϊόν.

Πίνακας 1.10

ΕΚΤΑΣΗ ΒΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΒΡΩΣΗ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΛΗΡΗ ΣΤΑΔΙΟ

	ΕΤΟΣ	ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΕ ΠΛΗΡΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ	2006	3767,01	3389,69	7156,70
ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΟ	2006	19360,50	19511,12	38871,72
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟ	2007	4396,3	4354,7	8751
ΟΙΝΟΠΟΙΗΣΙΜΟ	2007	14525,2	22332,6	36857,8
ΣΥΝΟΛΟ		42049,01	49588,11	91637,22

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.9.6) Κρατικοί και λοιποί ιδιωτικοί φορείς ελέγχου βιολογικού κρασιού

Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με βιολογικό τρόπο ρυθμίζεται στην Ε.Ε με τους κανονισμούς 834/2007 και 889/2008 που συμπληρώθηκαν με τον κανονισμό 1235/2008 συμπεριλαμβάνοντας τους κανόνες εισαγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας από τρίτες χώρες. Με την ΚΥΑ

245090/2006 ΦΕΚ 157β/10.02.2006 που προώθησε ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων προσδιορίζεται η δέσμη συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του συστήματος έλεγχου παράγωγης βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα. Σύμφωνα με την κείμενη Εθνική Νομοθεσία το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων εγκαθιστά σύστημα έλεγχου παράγωγης προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας το οποίο διαχειρίζονται οι εξής αρχές:

Α) Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων ως αρχή έγκρισης των Οργανισμών Έλεγχου.

Β) Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων(Δ/ση βιολογικής γεωργίας) ως εποπτεύουσα αρχή του συστήματος έλεγχου και πιστοποιήσεις.

Γ) Το συμβούλιο βιολογικής γεωργίας με σκοπό να γνωμοδοτεί επί θεμάτων παράγωγης και ανάπτυξης του τομέα βιολογικής γεωργίας και των προϊόντων της.

Δ) Ο AGROCERT(Ο.Π.Ε.Γ.Ε.Π), στον τομέα της πιστοποίησης προϊόντων βιολογικής γεωργίας είναι αρχή που αξιολογεί και επιβλέπει τους Οργανισμούς Έλεγχου και Πιστοποιήσεις προϊόντων βιολογικής γεωργίας, χορηγεί το ενιαίο εθνικό σήμα αναγνωρίσεις στα ελληνικά βιολογικά προϊόντα και τέλος είναι υπεύθυνος του έλεγχου της εμπορίας των προϊόντων της βιολογικής γεωργίας.

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΕΛΕΝΧΟΥ&ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

1)ΔΗΩ: Έδρα Αριστοτέλους 38, ΑΘΗΝΑ(website <http://www.dionet.gr>)

2)ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕ: Έδρα Ν.Πλαστήρα 24 Αλεξάνδρεια Ημαθίας(e-mail fysicert@otenet.gr)

3)ΒΙΟΕΛΛΑΣ ΑΕ: Έδρα Κοδριγκτώνος 11β, Αθήνα(website <http://www.bio-hellas.gr>)

4)A CERT Ευρωπαϊκός Οργανισμός Πιστοποίησης :Έδρα Τήλου 2, Θεσσαλονίκη (website <http://www.a-cert.org>)

5)Q-WAYS ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΑΕ: Έδρα Δημοκρατίας 8, Μελλίσια (website <http://www.qways.gr>)

6)IRIS-A.ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ&ΣΙΑ: Έδρα Αιγαίου 1,Πόρος Ηρακλείου Κρήτης (website <http://www.irisbio.gr>)

7)GREEN CONTROL ΘΩΜΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ ΟΕ:Έδρα 10χλμ Βεροίας-Σκύδρας

8)ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΕ: Έδρα Δ.Δ Παλαιοχωρίου., Δ Πλάτιος Ημαθία (website <http://www.bio-geolab.gr>)

9)GMCERT ΠΑΡΙΑΝΟΣ ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ-ΣΟΥΓΙΟΥΛΤΖΗΣ ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΟΕ: Έδρα Ρήγα Φεραίου 15, Ευκαρπία Θεσσαλονίκη (website <http://www.gmcert.gr>)

10)Q-CERT ΕΠΕ QMSCERT ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΙΣ ΕΛΕΝΧΟΙ-ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΕΠΕ:
Έδρα 26 Οκτωβρίου 90 Θεσσαλονίκη (website <http://www.qmcert.com>)

11)TUV ΕΛΛΑΣ ΑΕ: Έδρα Ελ Βενιζέλου 24,Αγ. Παρασκευή (website
<http://www.tuvhellas.gr>)

12) LACON HELLAS LACON ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕ: Έδρα
Λευκωσίας 8, Πλ. Αμερικής Αθήνα (website <http://www.lacon-institut.com>).Σημειώνεται ότι κατά την περίοδο συγγραφής της παρούσας εργασίας
ότι ο φάκελος της LACON HELLAS είναι υπό εξέταση όπως αναφέρεται στο
επίσημο site του agrocert.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

2.1 Νομοθεσία

Η αυξανόμενη παράγωγή οίνου στα όρια της Ευρώπης, και ειδικά στις χώρες της Μεσόγειου(Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία, Ελλάδα) δημιουργούσε από το παρελθόν ανισορροπία στην αγορά εξαιτίας των αποκλίσεων ανάμεσα στη ζήτηση και την πρόσφορα του οίνου. Η προσπάθεια για την λύση του παραπάνω προβλήματος ξεκίνησε με τη συνθήκη της Ρώμης που άρχισε να ισχύει από 1^η Ιανουαρίου του 1958. Αρχικά στην Κοινή Αγροτική Πολίτική για τον τομέα του οίνου συμπεριληφθήκαν: α) οι χυμοί των σταφυλιών, β) τους οίνους, γ)τα γλεύκη, δ)την αιθυλική αλκοόλη. Οι αρωματικοί οίνοι βερμούτ, απεριτίφ δεν συμπεριληφθήκαν μέσα στους καταλόγους της Κοινής Αγροτικής Πολίτικής , προκειμένου να απολαμβάνουν την ίδια ελευθερία που προσφέρει η αγορά για τα βιομηχανικά ποτά. Με το άρθρο 39 της συνθήκης έγινε προσπάθεια για τη δημιουργία μιας κοινής αμπελοοινικής πολιτικής η οποία θα προσπαθούσε: α) Μέσω της τεχνικής προόδου την ανάπτυξη της παράγωγης , έτσι ώστε έχουμε την ορθολογική ανάπτυξη της αγροτικής πολιτικής και την καλύτερη αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών, β) Την δημιουργία ενός ικανοποιητικού εισοδήματος για τον αγροτικό πληθυσμό, γ) Προσπάθεια για εξομάλυνση των διακυμάνσεων της αγοράς, δ) Συνέχεις εφοδιασμός, ε) Τιμές μέσα σε λογικά πλαίσια για τους καταναλωτές. Με το άρθρο 40&43 έγινε μια προσπάθεια για τη χάραξη Κοινής

Αγροτικής Πολίτικης μέσα σε γενικά πλαίσια που θα προέκυπταν από την αντιπαράθεση των πολιτικών κάθε κράτους. Οι βασικές αρχές ορίστηκαν τον Ιούλιο του 1958 με τη διάσκεψη της Stressa και ήταν οι εξής:

Τα γεωργικά προϊόντα να έχουν ελεύθερη κυκλοφορία η οποία θα εξασφαλίζεται από ένα καθεστώς ενιαίων εγγυήσεων και τιμών για τους παραγωγούς

Η κοινοτική προτίμηση να πραγματοποιείται διάμεσου κοινών δασμών και κοινών συνόρων με τις τρίτες χώρες.

Το σύνολο των κρατών μελών έπρεπε να έχουν οικονομική αλληλεγγύη ως προς τη δαπάνη που απαιτείται για την Αγροτική Πολίτικη ανεξάρτητα από το ποσοστό που αντιστοιχεί σε κάθε χώρα.

Το κοινό δασμολόγιο το 1959 εμπεριείχε και τους οίνους, με αυτόν τον τρόπο η οινοπαραγωγή μέσα στην κοινότητα προστατευόταν από τον ανταγωνισμό του εξωτερικού με βάση την αρχή της κοινοτικής προτιμήσεως και με μια σειρά από δασμούς που οργανωνόταν με κριτήριο τον τύπο και την περιεκτικότητα σε αλκοόλη και σάκχαρα του προϊόντος.

Παρακάτω αναφέρονται οι δράσεις που ανέπτυξε η Ε.Ε μέσω της Κοινής Αγροτικής Πολίτικης για την προστασία της οινοπαραγωγής προκειμένου να περιορίσει τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η οινοπαραγωγή στην Ευρώπη. Το 1958 έχουμε καθορισμό των δασμών στο πλαίσιο του Κοινού Δασμολογίου. Το 1962 θέσπιση του αμπελουργικού μητρώου το οποίο πραγματοποιήθηκε το 1970. Δήλωση παράγωγης και αποθεμάτων. Θέσπιση της κατηγορίας των οίνων ποιότητας που παράγονται σε καθορισμένες περιοχές (VQPRD). Σύσταση της επιτροπής διαχείρισης. Το 1970 έχουμε την ταξινόμηση των ποικιλιών, ορισμό των προϊόντων, κανόνες παράγωγης οίνου, εισαγωγή των τιμών προσανατολισμού και παρεμβάσεις για τον έλεγχο της αγοράς, εισαγωγή της τιμής αναγωγής και, ελλείψει αυτής, μιας εξισωτικής εισφοράς για την εξασφάλιση της κοινοτικής προτίμησης έναντι τρίτων χωρών, ενισχύσεις για τη βραχυπρόθεσμη ή τη μακροπρόθεσμη αποθεματοποίηση, απόσταξη των πλεονασμάτων σε περίπτωση κρίσης της αγοράς, έλεγχο της κυκλοφορίας του οίνου που ασκείται κατ' αρχή στις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών και εν συνεχεία σε όλο το κοινοτικό έδαφος μέσω του συνοδευτικού εγγράφου που είχε εισαχθεί από τον κανονισμό 1769/72, και τέλος τον Ιούνιο του 1970

πραγματοποιείται η ελεύθερη κυκλοφορία του οίνου στην ΕΟΚ(των έξι). Το 1976 έχουμε προσωρινό πάγωμα για 2 έτη των φυτεύσεων αμπελώνων και τριετές πρόγραμμα αναδιάρθρωσης της αμπελουργίας, προαιρετική προληπτική απόσταξη, απόσταξη των προϊόντων που καλύπτονται από μακροπρόθεσμα συμφωνητικά αποθεματοποίησης συνοδευόμενο από <εγγύηση αισίου τέλους> και τέλος το 1976 έχουμε υποχρεωτική απόσταξη των οίνων που προέρχονται από επιτραπέζιες σταφυλές στην Ιταλία και συμπληρωματικό οινικό παρακράτημα στη Γαλλία. Το 1978 οδηγία περί μετατροπής των αμπελώνων στην περιοχή Charentes στη Γαλλία. Το 1979 συστηματικό έλεγχο των αμπελώνων σε περιοχές στη Γαλλία. Το 1980 έχουμε συστηματικό σχέδιο έλεγχου αμπελουργικού δυναμικού, το οποίο προβλέπει ένα καθεστώς φυτεύσεων, βασιζόμενο στην ταξινόμηση των εκτάσεων των φυτευμάτων με αμπέλους σε τρεις κατηγορίες 1,2 ,3 βάσει της αμπελουργικής ικανότητας τους , στην απαγόρευση νέων φυτεύσεων μέχρι το τέλος του 1986 πλην των VQPRD και στην απαγόρευση ενισχύσεων για τη φύτευση ποικιλιών που παράγουν επιτραπέζιους οίνους, απαγόρευση συνοδευόμενη από πριμοδοτήσεις για προσωρινή ή οριστική εγκατάλειψη των εκτάσεων που υπάγονται στις κατηγορίες 2 και 3 καθώς επίσης και από πριμοδοτήσεις παραίτησης από την αναφύτευση και πριμοδοτήσεις πρόωρος διακοπής των αμπελουργικών εκτάσεων σε Γαλλία και στη Ιταλία. Επίσης το 1980 έχουμε θέσπιση του καθεστώτος ελαχίστης τιμής (το οποίο καταργήθηκε το 1982). Συμπληρωματικές ρυθμίσεις της περιόδου 1970-1980 ήταν: α) Ρύθμιση που αφορά τους αφρώδεις οίνους(πρώτος κανονισμός 2893/74), β) διατάξεις περί περιγραφής και παρουσιάσεις των γλευκών, των επιτραπέζιων οίνων και των VQPRD(πρώτος κανονισμός 2133/74), γ) καθορισμός των οινολογικών πρακτικών κανονισμός 1678/77 που ενσωματώθηκε στο παράρτημα ΙΙΙ του κανονισμού 377/79, δ) θέσπιση κοινών μεθόδων ανάλυσης(πρώτος κανονισμός 2984/78). Όμως η όλη VQPRD η νομοθετική προσπάθεια της Ε.Ε δεν μπόρεσε να αποτρέψει την κρίση του 1981 αποδεικνύοντας έτσι την ανεπάρκεια μέτρων που υπήρχε για την αντιμετώπιση κρίσης που μπορούσε να προκύψει από μια πλεονασματική παράγωγη. Γι' αυτόν τον λόγο, μετά από μια επίπονη και καλά επεξεργασμένη συμφωνία, η όποια κατέληξε στο Συμβούλιο των υπουργών στις 18 Μαΐου 1982 ο βασικός κανονισμός 337/79 τροποποιήθηκε σε βάθος το καλοκαίρι του 1982 προκειμένου την βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για τον αμπελοοινικό τομέα για την αποφυγή κρίσεων όπως αυτή του 1981(στις αποφάσεις που πάρθηκαν συνυπολογίστηκε και η μελλοντική ένταξη της Ισπανίας στην ένωση). Οι ουσιαστικές

καινοτομίες στις οποίες παρέχεται μεγάλη εμπιστοσύνη για την εξασφάλιση εγγυήσεων και γαλήνης για την κοινοτική αμπελουργία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

Εγγύηση ελάχιστης τιμής

Προσαρμογή της προαιρετικής προληπτικής απόσταξης

Υποχρεωτική απόσταξη

Απόσταξη στήριξης

Από την κρίση του 1981 και μετά θεσμοθετήθηκαν πολλοί κανονισμοί προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που εμφανίζονταν στη παραγωγή και αγορά του οίνου. Με την πάροδο των χρόνων δημιουργήθηκαν νέα δεδομένα σε παγκόσμιο επίπεδο όπως: α) οι μεγάλες εισαγωγές οίνου από τρίτες χώρες, β) η υποχρέωση της ΕΕ για μείωση του προστατευτισμού (συμφωνία της GATT), γ) η συνεχώς αυξανόμενη παράγωγή των ΗΠΑ(ειδικά της Καλιφορνίας), δ) η αλλαγή των προτιμήσεων των καταναλωτών (προς πιο ποιοτικούς οίνους) έκαναν επιβεβλημένη την ανάγκη νέων μέτρων που εκφράστηκαν με τον κανονισμό 1493/1999 ο οποίος αντικατέστησε 23 παλαιότερους προκειμένου να ανταπεξέλθει στις νέες προκλήσεις της τότε περιόδου. Κατά τους Παπαγεωργίου και Σπάθη(2000) βασικές πτυχές του κανονισμού 1493/1999 ήταν οι εξής:

A) Απαγορεύονται νέες φυτεύσεις έως την 31 Ιουλίου του 2010, με ορισμένες μόνο εξαιρέσεις που αναφέρονται στον κανονισμό.

B) Με στόχο την ισορροπία μεταξύ ζήτησης και προσφοράς δημιουργείται σύστημα για την αναδιάρθρωση και μετατροπή των αμπελώνων. Το μειωμένο εισόδημα των παραγωγών χρηματοδοτήθηκε από την Κοινότητα με μορφή αποζημιώσεις.

Γ) Νέες φυτεύσεις εγκρίνονται μόνο για ορισμένες περιοχές οίνων vqprd που λόγω των ποιοτικών τους χαρακτηριστικών μπορούν να διατεθούν στην αγορά. Η συνολική έκταση των νέων φυτεύσεων για την ΕΕ ήταν 510000 στρέμματα και για την Ελλάδα 10980.

Δ) Δυνατότητα παροχής κινήτρων για μόνιμη εγκατάλειψη της αμπελοκαλλιέργειας σε συγκεκριμένη έκταση.

Ε) Εισαγωγή του θεσμού των ΟΠ (ομάδων παραγωγών). Ο.Π θεωρείται κάθε νομικό πρόσωπο που έχει συσταθεί με πρωτοβουλία παραγωγών (ελεύθερη βούληση) αμπελοοινικών περιοχών και έχει ως στόχο τον προγραμματισμό της παραγωγής και την προσαρμογή της στη ζήτηση σε ότι έχει σχέση με την ποιότητα και ποσότητα, την προώθηση της συγκέντρωσης της προσφοράς και τη διάθεση της παραγωγής στην αγορά, την προσπάθεια αποφυγής της διακυμάνσεως των τιμών του παραγώγου και περιορισμό του κόστους παραγωγής,

ΣΤ) Υποχρεωτική εκρίζωση των αμπελιών που έχουν φυτευτεί μετά την 1^η Σεπτεμβρίου 1998 και το προϊόν οδηγείται αποκλειστικά στην απόσταξη ή φονεύθηκαν κατά παράβαση του καθεστώτος φύτευσης που ίσχυε κατά την φύτευση του αμπελώνα.

Ζ) Δίνεται η δυνατότητα στα κράτη-μέλη να καθορίσουν κανόνες εμπορίας προκειμένου να ρυθμίσουν την πρόσφορα στη αρχική διάθεση των κρασιών στην αγορά, χωρίς όμως τον υπερβολικό περιορισμό της προσφοράς ή συστάσεις τιμών. Οι παραπάνω κανόνες αναφέρονται στη βελτίωση της λειτουργίας της αγοράς για οίνους vinord και επιτραπέζιους.

Η) Η γεωγραφική ένδειξη μπορεί να αναφέρεται σε όνομα δήμου ή κοινότητας ή οικισμού ή μικρής τοποθεσίας ή αμπελουργικής υποπεριοχής και μπορεί να χρησιμοποιείται για επιτραπέζιους οίνους, εφόσον τουλάχιστον το 85% του οίνου προέρχεται από την περιοχή παραγωγής που φέρει το όνομα, έκτος αν τα κράτη μέλη αποφασίσουν να προέρχεται εξ ολοκλήρου από αυτή και παράγεται εξ ολοκλήρου από ορισμένες ποικιλίες.

Παρακάτω αναφέρονται οι βασικοί κανονισμοί που έχουν νομοθετηθεί στα πλαίσια της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής από το 2000 και μετά (οι όποιοι ισχύουν ή έχουν τροποποιηθεί) για τον αμπελοοινικό τομέα:

Κανονισμός αριθ. 491/2009 της 25^{ης} Μαΐου του 2009 για τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 1234/2007 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των γεωργικών αγαθών και ειδικών διατάξεων για ορισμένα γεωργικά προϊόντα

Κανονισμός αριθ. 478/2008 του Συμβουλίου της 29^{ης} Απριλίου 2008, για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς, την τροποποίηση των κανονισμών αριθ.

1493/1999, αριθ. 1782/2003, αριθ. 1290/2005 και την κατάργηση των κανονισμών αριθ. 2392/86 και αριθ. 1493/1999.

Κανονισμός εφαρμογής της Επιτροπής αριθ. 670/2011 της 12^{ης} Ιουλίου 2011 για τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 607/2009 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 479/2008 όσον αφορά τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και της γεωγραφικές ένδειξης, τις παραδοσιακές ενδείξεις, την επισήμανση και την παρουσίαση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα.

Κανονισμός αριθ. 538/2011 της πρώτης Ιουνίου 2011 για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 607/2009 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 479/2008 όσον αφορά τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και της γεωγραφικές ένδειξης, τις παραδοσιακές ενδείξεις, την επισήμανση και την παρουσίαση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα.

Κανονισμός αριθ. 772/2010 της 1 Σεπτεμβρίου 2010 για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 555/2008 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 479/2008 του Συμβούλιου για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς όσον αφορά τα προγράμματα στηρίξεις, το δυναμικό παράγωγης το εμπόριο με τις τρίτες χώρες και τους ελέγχους στον αμπελοοινικό τομέα.

Ο κανονισμός αριθ. 702/2009 της 3 Αυγούστου 2009 για την τροποποίηση και διόρθωση του κανονισμού αριθ. 555/2008 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 479/2008 του Συμβούλιου όσον αφορά τα προγράμματα στηρίξεις, το δυναμικό παράγωγης το εμπόριο με τις τρίτες χώρες και τους ελέγχους στον αμπελοοινικό τομέα.

Ο κανονισμός αριθ. 607/2009 της επιτροπής της 14 Ιουλίου 2009 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 479/2008 όσον αφορά τις προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης και της γεωγραφικές ένδειξης, τις παραδοσιακές ενδείξεις, την επισήμανση και την παρουσίαση ορισμένων προϊόντων του αμπελοοινικού τομέα.

Ο κανονισμός αριθ. 606/2009 της Επιτροπής 10^{ης} Ιουλίου 2009 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ.

479/2008 όσον αφορά τις κατηγορίες αμπελοοινικών προϊόντων , τις οινολογικές πρακτικές και τους περιορισμούς.

Ο κανονισμός αριθ. 436/2009 της Επιτροπής της 26^{ης} Μαΐου 2009 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 479/2008 όσον αφορά το αμπελουργικό μητρώο, τις υποχρεωτικές δηλώσεις και τη συγκέντρωση στοιχείων για την παρακολουθήσει της αγοράς, ή συνοδευτικά έγγραφα των αμπελοοινικών προϊόντων και στον τομέα του οίνου τα βιβλία που πρέπει να τηρούνται.

Ο κανονισμός αριθ. 42/2009 της 20^{ης} Ιανουαρίου 2009 για τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 555/2008 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 479/2008 του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς όσον αφορά τα προγράμματα στηρίξεις, το δυναμικό παράγωγης το εμπόριο με τις τρίτες χώρες και τους ελέγχους στον αμπελοοινικό τομέα.

Ο κανονισμός αριθ. 114/2009 της 6^{ης} Φεβρουαρίου 2009 για τον καθορισμό μεταβατικών μέτρων για την εφαρμογή του κανονισμού 479/2008 όσον αφορά τις αναφορές στους οίνους με προστατευόμενη ονομασία προέλευσης και προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη.

Ο κανονισμός αριθ. 555/2008 της 27^{ης} Ιουνίου 2008 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 479/2008 του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς όσον αφορά τα προγράμματα στηρίξεις, το δυναμικό παράγωγης το εμπόριο με τις τρίτες χώρες και τους ελέγχους στον αμπελοοινικό τομέα.

Παραγωγικό δυναμικό: κανονισμός αριθ. 1227/2000 της επιτροπής 31^{ης} Μαΐου 2000 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού του Συμβουλίου 1493/1999 για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς, όσον αφορά το παραγωγικό δυναμικό.

Οι μηχανισμοί της αγοράς: Κανονισμός αριθ. 1623/2000 της Επιτροπής της 25^{ης} Ιουλίου 2000 για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1493/1999 για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς και για την καθιέρωση κοινοτικού κώδικα των οινολογικών πρακτικών και επεξεργασιών.

Ο κανονισμός αριθ. 1282/2001 της Επιτροπής της 28^{ης} Ιουνίου 2001 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά τις πληροφορίες για την οργάνωση των προϊόντων και την παρακολούθηση της αμπελοοινικής αγοράς και για την τροποποίηση του κανονισμού αριθ. 1623/2000 της Επιτροπής.

Οινολογικές πρακτικές: Κανονισμός αριθ. 1622/2000 της Επιτροπής της 24^{ης} Ιουλίου 2000 για τον καθορισμό ορισμένων λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1493/1999 για την κοινή οργάνωση της αμπελοοινικής αγοράς για την καθιέρωση κοινοτικού κώδικα των οινολογικών πρακτικών και επεξεργασιών.

Περιγραφή, ονομασία, παρουσίαση και προστασία ορισμένων προϊόντων κανονισμός αριθ. 753/2002 της Επιτροπής της 23^{ης} Απριλίου 2002, για τη θέσπιση ορισμένων λεπτομερειών εφαρμογής του κανονισμού αριθ. 1493/1999 του Συμβουλίου όσον αφορά την περιγραφή, την ονομασία, την παρουσίαση και την προστασία ορισμένων αμπελοοινικών προϊόντων.

Συναλλαγές με τρίτες χώρες: Κανονισμός 883/2001 της 24^{ης} Απριλίου 2001 για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού 1493/1999^ο όσον αφορά τις συναλλαγές με τρίτες χώρες στον τομέα του οίνου.

Γενικές διατάξεις: ο κανονισμός 2729/2000 της Επιτροπής της 14 Δεκεμβρίου 2000 για θέσπιση κανόνων εφαρμογής όσον αφορά τους ελέγχους στον αμπελοοινικό τομέα.

Ο κανονισμός αριθ. 884/2001 της Επιτροπής 24^{ης} Απριλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής σχετικά με τα συνοδευτικά έγγραφα μεταφοράς αμπελοοινικών προϊόντων και βιβλίων που πρέπει να τηρούνται στον αμπελοοινικό τομέα.

Οι παραπάνω πληροφορίες για τους κανονισμούς που ισχύουν στον αμπελοοινικό τομέα αντλήθηκαν από τον δικτυακό τόπο <http://ec.europa/agriculture/market/wine> της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Γεωργίας και Ανάπτυξης.

2.2 Πλαίσιο οινολογικής πολιτικής με σημαντικό αντίκτυπο στην Ελλάδα

Στο Συμβούλιο των Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας της ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλες 17-19 Δεκεμβρίου 2007 επιταχυνθεί πολιτική συμφωνία για μεταρρυθμίσεις της Κοινής Οργάνωσης Αγοράς Οίνου(οι όποιες ισχύουν σήμερα) με θετικό αντίκτυπο για τα Ελληνικά συμφέροντα. Η μεταρρύθμιση που αποφασίστηκε τέθηκε σε ισχύ από 1 Αυγούστου του 2008. Σημειώνεται ότι η εφαρμογή των κεφαλαίων που αναφέρονται στις οινολογικές πρακτικές, στις γεωγραφικές ενδείξεις καθώς και τον άρθρων που αναφέρονται στα συνοδευτικά έγγραφα και βιβλία ξεκίνησε την 1 Αυγούστου του 2009. Παρακάτω αναφέρονται τα κύρια οικονομικά οφέλη που καθιστούν την παραπάνω συμφωνία μείζονος σημασίας για την ελληνική οινοπαραγωγή και κατ' επέκταση και για τη χώρα.

A) Αυξημένη κοινοτικοί πόροι ύψους τουλάχιστον 190 εκατ. euro για την περίοδο 2009-2014, έναντι 120 εκατ. euro που εισήχθησαν με το παλαιό καθεστώς την περίοδο 2001-2006

B) Δημιουργία για πρώτη φορά Εθνικού Φακέλου στον οποίο εντάσσονται και κατοχυρώνονται οι πόροι που διατίθενται για τη χώρα μας ,οι οποίοι μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανάλογα με τις ανάγκες και προτεραιότητες μας.

Γ) Δυνατότητα χορήγησης για πρώτη φορά, ενιαίας ενισχύσεις στους οινοποιούς που καλλιεργούν οινοποιήσιμες ποικιλίες.

Δ) Διατήρηση του συνόλου των πόρων εντός του πλαισίου της ΚΟΑ ,δηλαδή στον Α πυλώνα αντί μεταφοράς ενός μέρους στον Β πυλώνα(μέτρα αγροτικής ανάπτυξης)

E) Δυνατότητα επιθετικής εξαγωγικής πολιτικής, μέσω χρηματοδότησης δράσεων προβολής και προώθησης στις αγορές τρίτων χωρών αλλά και της αναγραφής της ποικιλίας και του έτους σοδειάς στην ετικέτα(ιδιαίτερος σημαντικό για τους ελληνικούς οίνους αφού τονίζονται τα ποιοτικά χαρακτηριστικά στα οποία οι ελληνικοί οίνοι πλεονεκτούν). Πιο συγκεκριμένα για την προώθηση και την ενημέρωση η Επιτροπή έχει αποφασίσει πολιτικές 120 εκατ. euro που θα αντλούνται από εθνικά κονδύλια, για μέτρα προώθησης σε τρίτες χώρες με συγχρηματοδότηση

50% από την ΕΕ, για τους οίνους με γεωγραφική ένδειξη η συγχρηματοδότηση ανέρχεται στο 60%.

Ζ) Για κράτη μέλη, που οι ΟΠ εμπορεύονται λιγότερο από το 20% όπως και η περίπτωση της χώρας μας, η κοινοτική χρηματοδότηση στα επιχειρησιακά προγράμματα ανέρχεται στο 60% των δαπανών για ένα δεδομένο έτος, έναντι του 50% που ίσχυε πάλαια.

Στ) Σημαντικό ρόλο εξακολουθούν να παίζουν οι Ο.Π με σημαντικό εργαλείο υποβοήθησης εκσυγχρονισμού και προσαρμογής των παραγωγών τους, την υλοποίηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Μέσω των παραπάνω προγραμμάτων των Ο.Π μπορούν να χρηματοδοτηθούν συλλογικές δράσεις που αφορούν μηχανικό εξοπλισμό, έρευνα και ανάπτυξη, προγράμματα κατάρτισης, επενδύσεις για την βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων, επενδύσεις συσκευασίας και αποθήκευσης κλπ.

Gdfgf) Προσφέρεται επιπλέον στήριξη στην παράγωγή βιολογικών προϊόντων (στα όποια η χώρα μας έχει πολλές δυνατότητες, λόγω των χαρακτηριστικών της πχ μικρός κλήρος, πλούσιο γενετικό υλικό και άλλα).

2.3 Αναθεώρηση ΚΓΠ 2013& μετά (όσον αφορά τον οίνο)

Ο οίνος στην Ευρώπη εξαρτάται από την ΚΓΠ. Η αναδιάρθρωση της ΚΓΠ το 2013 αναμένεται να επηρεάσει και την παράγωγή του κρασιού. Σήμερα δεν έχει ξεκαθαριστεί η ακριβής ΚΓΠ που θα εφαρμοστεί αλλά είμαστε στο στάδιο των συζητήσεων, προτάσεων και των βασικών αξόνων που θα κινηθεί, οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω. Στις 12 Οκτωβρίου 2011 η Επιτροπή παρουσίασε μια δέσμη μέτρων προκειμένου η ΚΓΠ μετά το 2013 να στοχεύσει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και βιωσιμότητας της γεωργίας και την διατήρηση της παρουσίας(της γεωργίας) σε όλες της περιφέρειες της Ευρώπης προκειμένου να εγγυάται στους Ευρωπαίους πολίτες ποιότητα και υγιεινή τροφίμων και ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών με σεβασμό στο περιβάλλον. Οι νομοθετικές προτάσεις συνδεόταν κατά κύριο λόγο με τα παρακάτω:

Με τους κανόνες για τις άμεσες ενισχύσεις

Για μια ενιαία ΚΟΑ

Στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης

Την χρηματοδότηση και τον έλεγχο

Καθορισμό ορισμένων ενισχύσεων και επιστροφών

Το καθεστώς της ενιαίας ενίσχυσης και στήριξης προς τους αμπελλοκαλιεργητές

Προσπάθεια γίνεται η μεταρρύθμιση να δώσει ιδιαίτερη έμφαση στην καλύτερη στοχευμένη εισοδηματικοί ενίσχυση, στα εργαλεία για την αντιμετώπιση κρίσεων(προκειμένου να έχουμε αποφυγή δυσάρεστων αποτελεσμάτων όπως το 1981 με την κρίση του οίνου), πράσινη πληρωμή για τη διατήρηση της μακροπρόθεσμης παραγωγικότητας, πρόσθετες επενδύσεις στην ερευνά και στην καινοτομία, ενθάρρυνση της γεωργό-περιβαλλοντικής αλυσίδας, τόνωση της απασχόλησης στις αγροτικές περιοχές, καλύτερη αντιμετώπιση των ευαίσθητων περιοχών, διευκόλυνση της εγκατάστασης νέων αγροτών(προκειμένου να υπάρξει μια ανανέωση του αγροτικού πληθυσμού) και τέλος σε γενικές γραμμές μιας πιο απλής και αποτελεσματικής ΚΑΠ προκειμένου να αντιμετωπιστούν τα προβλήματα που παρουσιάζονται στον αγροτικό τομέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟ

3.1) Γενικά χαρακτηριστικά διεθνούς εμπορίου

Με την ευρεία έννοια, εμπόριο είναι η συστηματική (και όχι τυχαία ή περιστασιακή) διενέργεια συναλλαγών, δηλ αγορών και πωλήσεων με τη σταθερή επιδίωξη κέρδους. Με αυτή την έννοια το εμπόριο αποτελεί επιχειρηματική δραστηριότητα που ασκείται είτε από φυσικά πρόσωπα(άτομα) είτε από νομικά πρόσωπα(εμπορικές εταιρίες). Το εμπόριο αποτέλεσε πανάρχαια δραστηριότητα που πρωτοεμφανίστηκε όταν άρχισε να αναπτύσσεται η γεωργία και οι άνθρωποι άρχισαν να οργανώνονται σε κοινωνικές ομάδες. Προϋπόθεση της άσκησης του εμπορίου είναι η ύπαρξη της αγοράς που μπορεί είναι από πολύ περιορισμένη έως πολύ εκτεταμένη. Στην περίπτωση καθεστώτος αυταρκείας ένα κράτος αρκείται στα προϊόντα που παράγει. Η δυνατότητα προμηθείας από το εξωτερικό των αγαθών που δεν παράγονται επιτοπίως ή που παράγονται με υψηλότερο κόστος, αποτελεί την αφετηρία του Διεθνούς Εμπορίου. Η ανάπτυξη του Διεθνούς Εμπορίου λόγω του ανταγωνισμού οδηγεί στην εξειδίκευση η οποία συντελεί στην αύξηση της παραγωγικότητας με άμεση επίπτωση στο εισόδημα και κατ' επέκταση στη βελτίωση του επιπέδου ζωής. Η εμφάνιση φυσικών διαφόρων μεταξύ των χώρων, καθώς και το επίπεδο εκμετάλλευσης των πόρων είναι αυτονόητη. Την ύπαρξη και την αξιοποίηση αυτών των διαφορών επισήμαναν οι κλασσικοί οικονομολόγοι όπως Adam Smith, Ricardo, J.S. Mill, κα, αντικρούοντας τις απόψεις των υποστηρικτών του προστατευτισμού. Ελεύθερο Διεθνές Εμπόριο είναι η μορφή του διεθνούς εμπορίου που δεν παρεμποδίζεται από δασμούς, ποσοτικούς περιορισμούς και άλλα (διοικητικά κλπ) μέτρα. Σύμφωνα με τη θεωρία του ελεύθερου εμπορίου, όσο λιγότερα είναι τα εμπορεύματα που παρεμβάλλονται στις εμπορικές σχέσεις μεταξύ των διαφόρων χώρων, τόσο πιο αποτελεσματικά χρησιμοποιούνται οι παραγωγικοί συντελεστές που υπάρχουν στον κόσμο , με αποτέλεσμα την βελτίωση του επιπέδου ζωής των λαών

που συμμετέχουν στο εμπόριο(εξαιτίας της εξειδίκευσης). Γενικά το ελεύθερο εμπόριο επιτρέπει σε κάθε χώρα να προμηθευτεί κάθε προϊόν, από εκεί όπου αυτό βρίσκεται στη μεγαλύτερη αφθονία, κοστίζει λιγότερο και η ποιότητα του είναι καλύτερη. Προστατευτισμός είναι η λήψη δραστικών μέτρων που αποκλείουν ή περιορίζουν τις εισαγωγές ξένων προϊόντων υπ(πχ επιβολή υψηλών δασμών, απαγόρευση εισαγωγών κλπ) ώστε να μην μπορούν αυτά να ανταγωνίζονται στο εσωτερικό της χώρας, τα εγχώρια παραγόμενα ομοειδή προϊόντα. Ο προστατευτισμός μπορεί να είναι απόλυτος, όταν υπάρχει γενική απαγόρευση για οποιαδήποτε εισαγωγή(ή με ελάχιστες εξαιρέσεις σε προϊόντα πρώτης ανάγκης πχ καύσιμα) ή σχετικός, όταν επιτρέπονται μεν οι εισαγωγές, αλλά δυσκολεύεται η πραγματοποίησή τους, λόγω επιβολής μέτρων που τις παρεμποδίζουν. Η βασική διάκριση του εμπορίου είναι αυτή σε εσωτερικό και εξωτερικό. Εσωτερικό λέγεται το εμπόριο που διεξάγεται μέσα στα όρια ενός συγκεκριμένου κράτους, δηλ αφορά την εσωτερική αγορά. Εξωτερικό λέγεται το εμπόριο που έχει ως αντικείμενο τις εμπορικές συναλλαγές μιας χώρας με άλλη, ξένη χώρα, δηλ συνδέει την εσωτερική αγορά με αγορά ή αγορές του εξωτερικού. Το εξωτερικό εμπόριο διακρίνεται σε εισαγωγικό, εξαγωγικό και διαμετακομιστικό(αφορά στην εισαγωγή προϊόντων από το εξωτερικό σε μια χώρα, όχι για να καταναλωθούν μέσα σε αυτή , αλλά περνούν μέσα από αυτή για να καταναλωθούν σε κάποια άλλη.

3.1.1) Η θεωρία του Ricardo & συγκριτικό πλεονέκτημα

Στο ελεύθερο εμπόριο μεταξύ των κρατών είναι πολύ σημαντική η γνώση του συγκριτικού πλεονεκτήματος που εμφανίζει το κάθε κράτος. Τη θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος ή ενίοτε συγκριτικού κόστους διατύπωσε πρώτος ο Ricardo, ο οποίος προχώρησε στην αναζήτηση του πλεονεκτήματος από το διεθνές εμπόριο συγκρίνοντας όχι τις απόλυτες τιμές των αγαθών όπως έπραξε ο Adam Smith, αλλά τις σχετικές τιμές τους. Χρησιμοποίησε το παράδειγμα παραγωγής δυο προϊόντων, οίνου και υφάσματος σε δύο χώρες, Αγγλία και Πορτογαλία, με κριτήριο συγκρίσεως την απαίτηση στον παραγωγικό συντελεστή εργασία. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το εμπόριο μεταξύ δυο κρατών είναι αμοιβαίως επωφελές, ακόμη και όταν η μια χώρα υστέρει έναντι της άλλης και στα δυο προϊόντα κατά τη σύγκριση των απολύτων τιμών τους. Το συγκριτικό πλεονέκτημα αποτελεί την έκφραση σε σχετικές τιμές των διαφορών μεταξύ χωρών ως προς την αφθονία και το επίπεδο αξιοποίησής φυσικών πόρων και τεχνογνωσίας ή γενικότερα παραγωγικών

συντελεστών. Κάθε χώρα έχει ενδιαφέρον να εξειδικεύεται στις δραστηριότητες, όπου συγκεντρώνει τη μεγαλύτερη σχετική αποτελεσματικότητα ή αλλιώς, τα ολιγότερα σχετικά μειονεκτήματα και να συμμετέχει χωρίς περιορισμούς στο Διεθνές Εμπόριο. Με πιο απλά λόγια συγκριτικό πλεονέκτημα είναι η σχέση της απόδοσης δυο προϊόντων που παράγονται σε μια γεωργική επιχείρηση, περιοχή ή χώρα, προς την απόδοση των ίδιων προϊόντων που παράγονται σε μια άλλη γεωργική επιχείρηση, περιοχή ή χώρα, όταν παράγονται από τους ίδιους συντελεστές παραγωγής. Η σχέση της απόδοσης όμως δεν είναι το μόνο κριτήριο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Μπορεί να χρησιμοποιηθούν και άλλα κριτήρια, όπως η σχέση κόστους παραγωγής δυο προϊόντων με την ίδια τιμή διάθεσης τους, το κέρδος ανά μονάδα προϊόντος ή ανά μονάδα εδάφους κλπ, κάτω απ ορισμένους περιορισμούς και προϋποθέσεις.

3.1.2) Συμπλήρωση της θεωρίας του συγκριτικού πλεονεκτήματος

Η θεωρία του συγκριτικού πλεονεκτήματος αποτελεί ένα διαρκές αντικείμενο διερευνήσεων από τους οικονομολόγους. Πρώτος ο E. Hecksher το 1919 και στη συνέχεια ο B. Ohlin το 1933(βραβείο Νόμπελ Οικονομίας 1977) επέκτειναν τη θεωρία του Ricardo σε δυο συντελεστές παράγωγης, με την πρόσθετη υπόθεση ότι οι τεχνικές παράγωγης δεν διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Υποστήριζαν δε ότι κάθε χώρα τείνει να εξάγει εκείνο το προϊόν, το οποίο ενσωματώνει τη σχετικός μεγαλύτερη ποσότητα του παραγωγικού συντελεστή που διαθέτει η χώρα σε σχετική αφθονία. Στην εδραίωση της θεωρίας του συγκριτικού πλεονεκτήματος συνέβαλε ο P. Samuelson με τρία άρθρα του στη δεκαετία του 1940. Έτσι πολλοί συγγραφείς αναφέρονται στη θεωρία του Hecksher-Ohlin-Samuelson ή εν συντομία θεωρία HOS, η οποία συνίσταται α) στην επεξήγηση του συγκριτικού πλεονεκτήματος με βάση τον άνισο εφοδιασμό των χωρών σε παραγωγικούς συντελεστές και την αναλογικώς προς τη διαθεσιμότητα αυξημένη ενσωμάτωση τους στα διάφορα προϊόντα β) στην απόδειξη των αμοιβαίως επωφελών συνεπειών της εξειδίκευσεως(διεθνής διαίρεση εργασίας), η οποία, σε καθεστώς ελεύθερων συναλλαγών θα οδηγήσει στην παγκοσμία εξίσωση του κόστους και της αμοιβής όλων των παραγωγικών συντελεστών. Με την εξειδίκευση και αύξηση της παράγωγης που επακολουθεί, πραγματοποιούνται οικονομίες κλίμακας και ισχυροποιείται ο ανταγωνισμός μεταξύ των παραγωγικών μονάδων. Μια προσπάθεια στατιστικής επαληθεύσεως της θεωρίας του συγκριτικού πλεονεκτήματος το 1953 από τον W. Leontief (βραβείο Νόμπελ

Οικονομίας 1973) δημιούργησε κάποιες αμφιβολίες για την ορθότητα της θεωρίας. Με την επεξήγηση τους όμως η θεωρία αποδείχθηκε ότι αποτελεί το αμετακίνητο στήριγμα των διεθνών συναλλαγών. Συγκεκριμένα ο Leontief υπολόγισε ότι οι εισαγωγές των ΗΠΑ περιείχαν υψηλότερη αναλογία κεφαλαίου παρά εργασίας έναντι των εξαγωγών, παρά το ότι οι ΗΠΑ θεωρούνταν ως αφθονότερα εφοδιασμένες σε κεφάλαιο και όχι σε εργασία εν συγκρίσει προς τα κύρια συναλλασσόμενα κράτη. Αυτή η διαπίστωση, που έρχεται σε αντίθεση με τη θεωρία HOS, ονομάστηκε παράδοξο του Leontief και αποδόθηκε στη διεθνή ετερογένεια της παραγωγικότητας της εργασίας. Οι Helpman και Krugman, στην προσπάθειά τους να ερμηνεύσουν την προέλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων, επέκτειναν την παρατήρησή τους και στις νέες τεχνολογίες πχ πληροφορική. Πολλές χώρες διαθέτουν στις εξαγωγές τους ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, που μεταφράζεται στην υψηλή προστιθέμενη αξία των αγαθών τους, λόγω της ενσωμάτωσης αποτελεσμάτων εντατικής επιστημονικής έρευνας και λόγω της απασχολήσεως στην παράγωγή σημαντικού αριθμού στελεχών ανωτάτης τεχνολογικής παιδείας.

3.1.3) Βασικά σημεία της αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος

Τα βασικά σημεία της αρχής του συγκριτικού πλεονεκτήματος είναι:

A) Εξειδίκευση της παράγωγης μπορεί να υπάρξει μόνο όταν υπάρχει δυνατότητα συναλλαγής(εμπόριο), γιατί ο κόσμος δεν εξειδικεύεται στην κατανάλωση. Η εξειδίκευση πληρώνεται μόνο για ανταλλαγή ανεπιθύμητων με επιθυμητά πράγματα.

B) Κάθε περιορισμός στο εμπόριο πρέπει να είναι προσεκτικός, μήπως και οδηγήσει σε τιμωρία αντί προστασία. Για παράδειγμα περιορισμός ή δασμολόγηση κτηνοτροφικών προϊόντων από χώρα που εξάγονταν ζωοτροφές, θα μειώσει τις εξαγωγές ζωοτροφών

Γ) Ακόμη και περιοχές με κόστος ή τιμές μειονεκτικές σε όλα τα προϊόντα τους, μπορούν να εξειδικευτούν σε αυτό το προϊόν που έχει τα λιγότερα συγκριτικά μειονεκτήματα. Η εξειδίκευση, βασισμένη στο συγκριτικό πλεονέκτημα, κατευθύνεται από τη σχέση κόστους ή τιμών, και όχι από την απόλυτη κατεύθυνση του πλεονεκτήματος.

Δ) Η εξειδίκευση σε κάθε περιοχή σπάνια είναι πλήρης. Μπορεί να αυξάνεται η παραγωγή και οι πώλησης ενός ή δυο προϊόντων, όμως οι επιχειρήσεις πάντα

παράγουν και αλλά προϊόντα. Σε μια περιοχή, πιο συχνά συμβαίνει να αυξηθεί ή να μειωθεί ένα προϊόν λόγω του συγκριτικού πλεονεκτήματος, παρά μια συνολική αλλαγή σε ένα προϊόν. (Γεωργική Μακροοικονομική και Συγκριτική Ανάλυση Γεωργίας, Παπαναγιώτου Ε., 2003)

3.2 Μεταφορές και διεθνές εμπόριο

Εικόνα 3.1

Η διακίνηση των εμπορευμάτων από έναν τόπο σε άλλο γίνεται με τη μεταφορά τους με τεχνικά μέσα που λέγονται μεταφορικά. Τα μεταφορικά μέσα που χρησιμοποιούμε σήμερα είναι α) το αεροπλάνο, β) το τραίνο, γ) τα πλοία, δ) τα αυτοκίνητα(φορτηγά). Το κάθε ένα από τα παραπάνω μέσα μεταφοράς έχει διαφορετικές δυνατότητες α) ως προς την ποσότητα που μπορεί να διακίνηση, β) το κόστος της μεταφοράς, γ) τον χρόνο που χρειάζεται για την μεταφορά. Ακόμα πρέπει να σημειωθεί ότι κάθε ένα από τα μεταφορικά μέσα έχει διαφορετικές απαιτήσεις ως προς τις υποδομές πχ το αεροπλάνο χρειάζεται αεροδρόμιο, το τραίνο σιδηροδρομικό δίκτυο, το πλοίο λιμάνι, το αυτοκίνητο οδικό δίκτυο. Ο ρόλος που παίζουν οι μεταφορές στο Διεθνές Εμπόριο είναι σημαντικές γιατί:

- 1) Διευρύνουν την έκταση αγορών προμήθειας και διάθεσης των αγαθών, με αποτέλεσμα τη δυνατότητα κάλυψης αναγκών των καταναλωτών σε όλο τον πλανήτη.
- 2) Αναπτύσσονται οι εμπορικές συναλλαγές και το εξωτερικό εμπόριο της κάθε χώρας
- 3) Προωθείται η ενίσχυση και η οικονομική ανάπτυξη των φτωχότερων χωρών με την προμήθεια κεφαλαιουχικού εξοπλισμού που έχουν ανάγκη και δεν παράγουν οι ίδιες.
- 4) Αυξάνεται η απασχόληση και η εξειδίκευση των εργαζομένων διεθνώς(αφού μπορούμε να έχουμε τη μεταφορά των προϊόντων)

5) Η ύπαρξη δικτύου μεταφορών αποτελεί σοβαρό παράγοντα για την επιλογή του τόπου εγκατάστασης των βιομηχανικών επιχειρήσεων διεθνώς, γιατί με το δίκτυο αυτό, εξυπηρετείται, τόσο ο εφοδιασμός με πρώτες ύλες, όσο και η διανομή των προϊόντων

6) Το κόστος μεταφοράς αποτελεί ένα σοβαρό στοιχείο του συνολικού κόστους παραγωγής και του κόστους διάθεσης κατά μονάδα (επομένως και της τιμής πώλησης). Μεγάλες βιομηχανίες πριν την εγκατάστασή τους σε μια περιοχή συνυπολογίζουν πάντα το κόστος μεταφοράς των προϊόντων από την περιοχή που θα παράγονται σε σχέση με την τοποθεσία της αγοράς που απευθύνονται.

Γενικά μπορούμε να πούμε ότι οι μεταφορές (μορφή, ποσότητες, κόστος) επιδρούν κατά μεγάλο μέρος στη διαμόρφωση του παγκοσμίου εμπορίου ως προς τα διακινούμενα εμπορεύματα, το χρόνο και τον τόπο.

3.3 Gatt (Γενική συμφωνία δασμών και εμπορίου)

Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου αποτέλεσε αντικείμενο διαπραγμάτευσης κατά τη διάρκεια διάσκεψης του ΟΗΕ για το εμπόριο και την απασχόληση και ήταν αποτέλεσμα της αποτυχίας των διαπραγματεύσεων των κυβερνήσεων για τη δημιουργία ενός διεθνούς οργανισμού εμπορίου. Η GATT υπογράφηκε το 1947 και διήρκησε μέχρι το 1993, όταν αντικαταστάθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Το αρχικό κείμενο της GATT είναι ακόμα σε ισχύ σύμφωνα με το πλαίσιο του ΠΟΕ, με την επιφύλαξη των τροποποιήσεων της GATT του 1994. Η αφετηρία της GATT ήταν ο ‘Χάρτης της Αβάνας’, που ήταν διεθνής σύμβαση (Αβάνα 1948) με σκοπό, την προοδευτική μείωση των τελωνειακών δασμών με βάση την αμοιβαιότητα, την παροχή βοήθειας στις διάφορες χώρες για την ανάπτυξη του εμπορίου τους, την ενίσχυση των καθυστερημένων χώρων για την οικονομική τους ανάπτυξη, τον αποκλεισμό της δημιουργίας ενώσεων που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό. Η GATT ήταν πολυμερής διεθνής εμπορική συμφωνία με σκοπό τη ρύθμιση των εμπορικών και δασμολογικών σχέσεων μεταξύ των μελών της, για την καλύτερη ανάπτυξη του Διεθνούς Εμπορίου. Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου εφαρμόστηκε από 1-1-1948 και οι σκοποί της ήταν

- A) Η διευκόλυνση των διεθνών συναλλαγών
- B) Η αύξηση της παραγωγής
- Γ) Η αύξηση της απασχόλησης
- Δ) Η αύξηση του βιοτικού επιπέδου όλων των λαών του κόσμου

3.3.1) Βασικές διατάξεις της Gatt

Τα κυριότερα σημεία της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου είναι τα εξής

- 1) Η ρήτρα του Πλέον Ευνοούμενο Κράτους(ΠΕΚ). Κατά το πρώτο άρθρο ‘‘κάθε πλεονέκτημα, εύνοια, προνόμιο ή απαλλαγή, που αναγνωρίζεται σε ένα προϊόν προελεύσεως ή προορισμού άλλου συμβαλλόμενου μέρους, επεκτείνεται αυτομάτως και άνευ προϋποθέσεως σε κάθε παρόμοιο προϊόν, προερχόμενο ή προοριζόμενο για το έδαφος όλων των άλλων συμβαλλομένων μερών’’. Πρόκειται για τα τελωνειακά δικαιώματα και τους φόρους κάθε μορφής που επιβάλλονται στις εισαγωγές και εξαγωγές, τους τρόπους εισπράξεως και το σύνολο των σχετικών διατυπώσεων(Άρθρο I)
- 2) Απαγόρευση διακριτικής προστασίας. Επί των προϊόντων των άλλων συμβαλλομένων μερών δεν πρέπει να επιβάλλονται άμεσοι ή έμμεσοι φόροι ή άλλες εισφορές ανώτερες από εκείνες που εφαρμόζονται στα εθνικά προϊόντα στο εσωτερικό μιας χώρας.
- 3) Ελευθερία διαμετακομίσεως. Η διαμετακόμιση εμπορευμάτων και μέσων μεταφοράς δια του εδάφους ενός συμβαλλόμενου μέρους, όταν αποτελεί τμήμα ταξιδιού μεταξύ συμβαλλόμενων μερών, είναι ελεύθερη.
- 4) Dumping και συμψηφίστηκα δικαιώματα. Η διοχέτευση στην αγορά μιας χώρας προϊόντων άλλης χώρας σε χαμηλότερες από τις κανονικές τιμές καταδικάζεται, όταν προκαλεί σημαντική ζημία στην παραγωγή της χώρας ή απειλεί την πρόκληση ζημίας ή ακόμη παρεμποδίζει την ανάπτυξη της εθνικής παραγωγής.
- 5) Τελωνειακή αξία. Η τελωνειακή αξία των εισαγομένων εμπορευμάτων θα πρέπει να θεμελιώνεται επί της πραγματικής αξίας του εισαγόμενου εμπορεύματος, όπου θα επιβληθεί το τελωνειακό δικαίωμα ή επί παρομοίου εμπορεύματος και όχι επί της αξίας εθνικών προϊόντων ή επί αυθαίρετων εικονικών αξιών.

6) Επιβαρύνσεις και διατυπώσεις εισαγωγής- εξαγωγής. Πέραν των κανονικών τελωνειακών δικαιωμάτων δεν επιτρέπεται η επιβολή πρόσθετων εισφορών και διαδικασιών, ασχέτων προς το κόστος των προσφερομένων εξυπηρετήσεων, με σκοπό την έμμεση προστασία των εθνικών προϊόντων.

7) Γενική κατάργηση ποσοτικών περιορισμών. Εκτός των δασμών, φόρων ή άλλων εισφορών, δεν επιτρέπεται η επιβολή απαγορεύσεως ή άλλων περιορισμών, όπως ποσοτώσεων, αδειών εισαγωγής- εξαγωγής κοκ. Εξαιρέση αποτελούν τα μέτρα που λαμβάνονται σε έκτακτες περιπτώσεις(πχ έλλειψη τροφίμων)

8) Περιορισμοί για λόγους ισορροπίας ισοζυγίου πληρωμών. Ένα κράτος μπορεί να επιβάλει περιορισμούς στον όγκο των εισαγωγών με σκοπό την εξασφάλιση της ισορροπίας στο ισοζύγιο πληρωμών και τη διατήρηση της συναλλαγματικής του θέσης, όταν απειλούνται σοβαρά τα συναλλαγματικά του αποθέματα ή όταν έχουν ήδη μειωθεί. Αυτά τα μέτρα απαιτούν δικαιολόγηση και περιορισμένη διάρκεια εφαρμογής.

9) Οι κρατικές επιχειρήσεις. Τα κράτη που αποκτούν ή διατηρούν κρατικές επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν και σε αυτές τα νομοθετικά και ρυθμιστικά μέτρα που ισχύουν για τις ιδιωτικές επιχειρήσεις. Αυτά τα κράτη οφείλουν να ενημερώσουν τα άλλα συμβαλλόμενα για τα εξαγόμενα προϊόντα από τις κρατικές επιχειρήσεις.

10) Επιδότησεις. Ένα συμβαλλόμενο κράτος που χορήγει ή διατηρεί μια επιδότηση, συμπεριλαμβανόμενης της μορφής προστασίας του εισοδήματος ή στηρίξεως μιας τιμής με άμεση ή έμμεση επιδίωξη την αύξηση των εξαγωγών ενός προϊόντος ή τη μείωση των εισαγωγών του ίδιου προϊόντος, οφείλει να το γνωστοποιεί γραπτώς στα άλλα μέρη, περιγράφοντας το είδος, την έκταση και τις αναμενόμενες επιπτώσεις από την επιδότηση. Αν με την επιδότηση θίγονται τα συμφέροντα μιας συμβαλλόμενης χώρας, η πρώτη καλείται να περιορίσει την επιδότηση.

11) Μέτρα διασφάλισης. Στην περίπτωση μαζικής εισαγωγής ενός ή περισσότερων προϊόντων σε μια χώρα μα αποτέλεσμα τη δημιουργία σοβαρών δυσχερειών στη διακίνηση της εγχώριας παραγωγής, η θιγόμενη χώρα μπορεί να λάβει τα απαραίτητα απαγορευτικά μέτρα για όση διάρκεια χρειάζεται μέχρι να αποκατασταθεί η βλάβη(τα μετρά κοινοποιούνται γραπτώς στα συμβαλλόμενα μέλη)

12) Τελωνειακές ενώσεις και ζώνες ελευθέρων συναλλαγών. Τα συμβαλλόμενα μέρη αναγνωρίζουν ότι αυξάνεται η ελευθερία του εμπορίου με την ανάπτυξη συμφωνιών στενότερης οικονομικής συνεργασίας μεταξύ των κρατών. Αναγνωρίζουν επίσης ότι η ίδρυση τελωνειακής ένωσης ή ζώνη ελεύθερων συναλλαγών πρέπει να έχει ως σκοπό τη διευκόλυνση του εμπορίου μεταξύ των ιδρυτικών χώρων και όχι την παρεμπόδιση του εμπορίου με τις μη συμμετέχουσες χώρες.

13) Κατάλογοι προϊόντων και τμηματικές τροποποιήσεις τους. Κάθε συμβαλλόμενο μέλος στη GATT παρουσιάζει κατά την ένταξη του ή κατά τις διαδοχικές δασμολογικές διαπραγματεύσεις ένα κατάλογο με τα προϊόντα και τους αντίστοιχους δασμούς, τους οποίους δεσμεύεται να μην αυξήσει. Το άρθρο XXVIII προβλέπει τη δυνατότητα αναδιαπραγματεύσεως του αρχικώς συμφωνηθέντος επιπέδου δασμών για ένα ή περισσότερα προϊόντα ανά τριετία.

14) Γενικές δασμολογικές διαπραγματεύσεις. Η GATT προβλέπει την περιοδική διοργάνωση διαπραγματεύσεων μεταξύ των μελών με σκοπό τη μείωση των δασμών και άλλων φόρων που επιβάλλονται στις εισαγωγές ή εξαγωγές αφού κατά γενική ομολογία αποτελούν σοβαρό εμπόδιο στην ανάπτυξη του εμπορίου.

15) Κρατικές ενισχύσεις για προώθηση της οικονομικής αναπτύξεως. Στα συμβαλλόμενα μέρη με χαμηλό επίπεδο διαβίωσης του πληθυσμού και με οικονομική ανάπτυξη στα πρώτα στάδια η GATT αναγνωρίζει το δικαίωμα λήψης προστατευτικών μέτρων προκειμένου να προωθηθεί η εγχώρια ανάπτυξη κάποιου βιομηχανικού κλάδου και να προστατευθεί η ισορροπία του ισοζυγίου πληρωμών. Τα παραπάνω μέτρα λαμβάνονται κατόπιν αμοιβαίας ενημερώσεως για συγκεκριμένη διάρκεια και υπόκεινται σε περιοδική επανεξέταση.

16) Μέτρα υπέρ των αναπτυσσόμενων χώρων. Δεδομένης της εξαρτήσεως πολλών αναπτυσσόμενων χωρών από την εξαγωγή μικρού αριθμού βασικών πρωτογενών προϊόντων, τα συμβαλλόμενα μέρη θεωρούν αναγκαία τη λήψη μέτρων βελτιώσεως και σταθεροποιήσεως των αγορών των προϊόντων αυτών. Τα επίπεδα των τιμών τους πρέπει να αποφέρουν μια αναλογικώς δίκαια αμοιβή και να επιτρέπουν την επέκταση της ζήτησεως και του Διεθνούς Εμπορίου, γεγονός που εγγυάται τη δυναμική και σταθερή αύξηση των εξαγωγικών εσόδων. Τα ανεπτυγμένα κράτη οφείλουν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα, χωρίς την απαίτηση της ανταποδοτικότητας, για τη μείωση των δασμών και των άλλων εμποδίων στο εμπόριο με τις αναπτυσσόμενες

χώρες, ώστε να μπορούν ευκολότερα να εισαχθούν τα μεταποιημένα προϊόντα που προέρχονται από τις πτωχές χώρες και να διευκολυνθεί έτσι η διαφοροποίηση της οικονομίας τους

3.3.2) ‘Γύροι’ της γενικής συμφωνίας δασμών και εμπορίου

Για την πραγματοποίηση των σκοπών της η GATT οργάνωσε Διασκέψεις που ονομάζονται ‘Γύροι’(Rounds) και συνδέονται με το όνομα μιας προσωπικότητας, μιας πόλης ή χώρας. Συνολικά στα πλαίσια της GATT πραγματοποιήθηκαν 8 ‘Γύροι’. Ο πρώτος ονομάστηκε ‘Γύρος της Γενεύης’ τον Απρίλιο του 1947. Ο δεύτερος ‘Γύρος του Annecy’ τον Απρίλιο του 1949. Ο τρίτος ‘Γύρος του Tongue’ τον Σεπτέμβριο του 1950. Ο τέταρτος ‘Γύρος της Γενεύης II’ τον Ιανουάριο του 1956. Ο πέμπτος γύρος του Dillon’ τον Σεπτέμβρη του 1960. Ο εκτός ‘Γύρος’ του Kennedy τον Μάιο του 1964. Ο έβδομος ‘Γύρος του Τόκιο’ τον Σεπτέμβριο του 1973. Ο όγδοος(και ο πιο σημαντικός) ‘Γύρος της Ουρουγουάης’. Στον τελευταίο ‘Γύρο’(Γύρος της Ουρουγουάης’) πήραν μέλος 117 κράτη μέλη και υπογράφηκαν 28 συμφωνίες που αφορούσαν τα έξης α) επέκταση των κανόνων του Διεθνούς Εμπορίου στα αγροτικά προϊόντα, β) ρυθμίσεις για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα, γ) ρυθμίσεις για τη διεθνή διακίνηση των υπηρεσιών, ε) ρυθμίσεις για θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας, στ) διευκόλυνση των επενδύσεων σε διεθνές επίπεδο. Γενικοί στόχοι του ‘Γύρου της Ουρουγουάης’ ήταν α) η βελτίωση της πρόσβασης στην αγορά για τα γεωργικά προϊόντα, β) η μείωση της εγχώριας υποστήριξης της γεωργίας με τη μορφή της τιμής που στρεβλώνουν οι επιδοτήσεις και οι ποσοτώσεις, γ) η εξάλειψη των εξαγωγικών επιδοτήσεων στη γεωργία δ) προσπάθεια εναρμόνισης στο μέτρο του δυνατού των υγειονομικών μέτρων των χωρών μελών(σε ότι αφορά τη φυτική παράγωγη στη χρήση φυτοφαρμάκων). Η σημαντικότερη απόφαση αφορά στη μετατροπή της GATT σε ‘Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου’ (W.T.O). Ο W.T.O ξεκίνησε τον ένατο ‘Γύρο’ πολυμερών διαπραγματεύσεων στο πλαίσιο του ‘Αναπτυξιακού Προγράμματος της Ντόχα’(Γύρος της Ντόχα) το 2001. Διάφορες ανάμεσα στην GATT και τον W.T.O είναι α) η πρώτη είχε ως αρμοδιότητα των έλεγχο του διεθνούς εμπορίου υλικών αγαθών, ενώ ο δεύτερος (W.T.O) ελέγχει επί πλέον τη διεθνή μετακίνηση και των υπηρεσιών και των προϊόντων πνευματικής ιδιοκτησίας, β) η GATT είχε προσωρινό χαρακτήρα(παρόλο που έδρασε επί 45 χρόνια) ενώ ο W.T.O συστάθηκε ως μόνιμος διεθνής οργανισμός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΟΙΝΟΥ

4.1 Ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδος στο εμπόριο οίνου

Στο κεφάλαιο που ακόλουθοι γίνεται μια αναφορά στις κύριες ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας στο εμπόριο του οίνου. Οι χώρες χωρίζονται σε δύο ομάδες, στις παραδοσιακές δυνάμεις παραγωγής και εμπορίας οίνου Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία και στις αναπτυσσόμενες δυνάμεις Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α και Ν. Αφρική. Κύρια διαφορά ανάμεσα στις παραπάνω ομάδες είναι η χρονολογία κατά την οποία οι χώρες ξεκίνησαν τον προσανατολισμό τους στις εξαγωγές των κρασιών τους. Οι μεσογειακές χώρες που αναφέρονται από την αρχή της παραγωγής των οίνων τους ήταν προσανατολισμένες στις εξαγωγικές δραστηριότητες. Το ποσοστό που κατέχουν στο παγκόσμιο εμπόριο των οίνων είναι μεγαλύτερο από όλες τις άλλες χώρες μέχρι και σήμερα, από τις αρχές του 1990 εμφανίζονται και οι αναπτυσσόμενες χώρες στην παραγωγή των κρασιών και προσπαθούν και αυτές να πάρουν ένα μερίδιο στην παγκόσμια αγορά οίνου. Οι διαφορές ανάμεσα στα εδαφοκλιματικά χαρακτηριστικά και τις καλλιεργήσιμες ποικιλίες οίνου κάθε χώρας γίνεται στο πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας.

4.1.1) Παραδοσιακές δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου

Οι παραδοσιακές δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο οίνου(Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία) διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στη διάθεση του προϊόντος σε παγκόσμιο επίπεδο. Η αδιαμφισβήτητη θέση που κατείχαν και κατέχουν οι χώρες που έλεγχαν αποκλειστικά την παραγωγή και το εμπόριο του οίνου κατά το παρελθόν αμφισβητήθηκε με την αύξηση της παραγωγής και εμπορίας από τις λεγόμενες αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην παραγωγή οίνου. Η τάση των αναπτυσσόμενων χωρών στην παραγωγή και εμπορία κρασιού για εισχώρηση σε αγορές που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τις θέτει ως ανταγωνίστριες των παραδοσιακών δυνάμεων. Μέτα την αναφορά στατιστικών στοιχείων για τις αναπτυσσόμενες χώρες, κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια παρόμοια αναφορά ως προς α) την έκταση καλλιεργούμενων σταφυλιών που προορίζονται για οίνο, β) την παραγωγή οίνου και γ) τις εξαγωγές οίνου την χρονική περίοδο 1995-2008 και των παραδοσιακών δυνάμεων προκειμένου να αποκτήσουμε μια πληρέστερη εικόνα επί του θέματος.

Πίνακας 4.1

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΟΙΝΟ (1000ΗΑ)

	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	927	927	1196	261	7805
1996	919	917	1162	259	7705
1997	914	910	1168	260	7653
1998	913	900	1171	260	7638
1999	914	909	1180	261	7720
2000	907	908	1229	246	7848
2001	900	892	1211	248	7875
2002	898	872	1202	249	7880
2003	888	862	1207	249	7887
2004	889	849	1200	247	7831
2005	895	842	1180	248	7806
2006	888	843	1174	249	7797
2007	867	838	1169	248	7757
2008	858	825	1165	246	7720

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Η έκταση καλλιεργούμενων σταφυλιών που προορίζονται για οίνο στις παραπάνω χώρες παρουσιάζει πτώση. Η Γαλλία την μέγιστη τιμή την είχε το έτος 1995 με 927(1000HA) και τη μικρότερη το 2008 με 858(1000HA), αντίστοιχα Ιταλία είχε μέγιστη το 1995 με 927(1000HA) και μικρότερη το 2008 με 825(1000HA), η Ισπανία μέγιστη είχε 2000 με 1229(1000HA) και μικρότερη το 1996 με 1162(1000HA) και τέλος η Πορτογαλία μέγιστη τιμή παρουσίασε το έτος 1995 με 261(1000HA) και μικρότερη το 2008 με 246 (1000HA). παρακάτω αναφέρονται οι μέσοι όροι της καλλιεργούμενης έκτασης σταφυλιών που προορίζονται για οίνο (χρονική περίοδο 1995-2008), από τη μεγαλύτερη προς τη μικρότερη Ισπανία με 1186,714(1000HA), Γαλλία με 898,35(1000HA) , Ιταλία με 878,1(1000HA) 4 και Πορτογαλία με 252,21(1000HA).

Πίνακας 4.2

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ ΣΕ ΓΑΛΛΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ(1000 HL)

ΕΤΟΣ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	54354	55702	20876	7255	253678
1996	57047	58772	31000	9712	273116
1997	53561	50894	33218	6124	266394
1998	52671	54188	31175	3750	262121
1999	60535	56454	33723	7844	280847
2000	57541	51620	41692	6710	280373
2001	53389	49865	30500	7789	265671
2002	50353	42507	33478	6677	257123
2003	46360	41807	41843	7340	264266
2004	57386	49935	42988	7481	296734
2005	52105	50566	37808	7266	279918
2006	52127	52036	38137	7542	282600
2007	45672	45981	34755	6074	266546
2008	42654	46970	36240	5689	269785

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Πίνακας 4.3

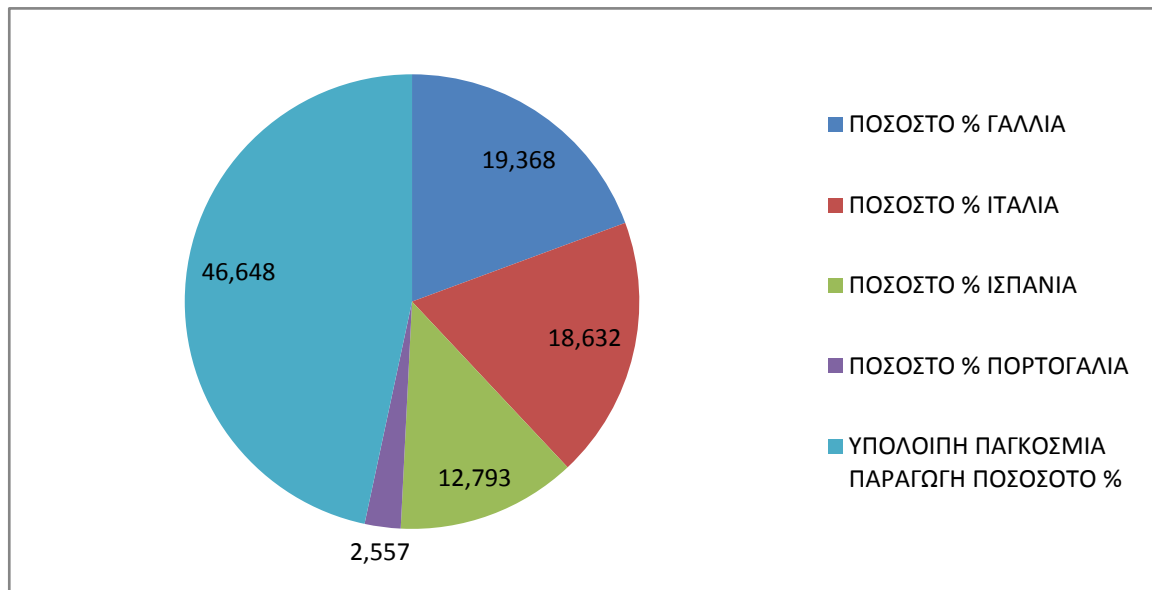
ΠΟΣΟΣΤΟ % ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΓΑΛΛΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ % ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ %
1995	138187	21,426	21,957	8,229	2,859	54,473
1996	156531	20,887	21,519	11,350	3,555	57,313
1997	143797	20,105	19,104	12,469	2,298	53,979
1998	141784	20,094	20,672	11,893	1,430	54,091
1999	158556	21,554	20,101	12,007	2,792	56,456
2000	157563	20,523	18,411	14,870	2,393	56,197
2001	141543	20,095	18,769	11,480	2,931	53,277
2002	133015	19,583	16,531	13,020	2,596	51,732
2003	137350	17,542	15,820	15,833	2,777	51,974
2004	157790	19,339	16,828	14,487	2,521	53,175
2005	147745	18,614	18,064	13,506	2,595	52,781
2006	149842	18,445	18,413	13,495	2,668	53,022
2007	132482	17,134	17,250	13,039	2,278	49,703
2008	131553	15,810	17,410	13,432	2,108	48,762
Μ.Ο.	144838,4	19,368	18,632	12,793	2,557	53,352

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ, ΒΑΣΕΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ stat.oiv

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται ο μέσος όρος (Μ.Ο) του % ποσοστού παραγωγής οίνου που παρουσιάζουν οι χώρες Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία στο σύνολο της παγκόσμιας παραγωγής την χρονική περίοδο 1995-2008

Σχεδιάγραμμα Μ.Ο. (ποσοστό %) χρονικής περιόδου 1995-2008 παραγωγής οίνου των παραδοσιακών δυνάμεων και της υπόλοιπης παγκόσμιας παραγωγής.

Γράφημα 4.1

Η συνολική παραγωγή οίνου των παραδοσιακών δυνάμεων παρουσίασε πτώση από 138187(1000HL) το 1995 σε 131553(1000HL) το 2008. Ο μέσος όρος της παραγωγής του συνόλου των παραπάνω χωρών (1995-2008) ήταν 144838,4(1000HL) και αυτό αντιστοιχεί στο 53,35% της συνολικής παγκόσμιας παραγωγής δηλ το 53,35% του παγκόσμιου οίνου την χρονική περίοδο 1995-2008 παράχθηκε από τις παραπάνω τέσσερις χώρες, εάν συγκρίνουμε το 53,35% με το ποσοστό της ομάδας των αναπτυσσόμενων χωρών που ήταν 16,43% γίνεται εύκολα αντιληπτός ο ρόλος και η θέση που κατέχουν οι παραδοσιακές δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου. Ο μέσος όρος παραγωγής εκφρασμένος ως επί % ποσοστό της παγκόσμιας παραγωγής για κάθε χώρα ξεχωριστά ήταν Γαλλία(19,36%), Ιταλία(18,63%), Ισπανία(12,79%) και Πορτογαλία(2,55%). Η μοναδική από τις παραπάνω χώρες που αύξησε το ποσοστό της σε σχέση με την παγκοσμία παραγωγή οίνου ήταν η Ισπανία που από 8,229%το 1995 το έκανε 12,793% το 2008. Τη μεγαλύτερη πτώση παρουσίασε η Γαλλία που από 21,42% το 1995 πήγε στο 15,81% το 2008.

Πίνακας 4.4

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ, ΙΤΑΛΙΑΣ, ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ (1000 HL)

ΕΤΟΣ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	11478	15832	6260	1728	55013
1996	12990	13415	6729	1976	54506
1997	15737	12550	8679	2500	60551
1998	16485	15191	10718	2299	65018
1999	16105	18320	9308	1969	63974
2000	15039	14675	8651	1941	60378
2001	15126	15856	9946	1673	65131
2002	15541	15794	9594	2141	67871
2003	15148	13283	12359	3162	72529
2004	14210	14123	14042	3229	76763
2005	13834	15721	14439	2627	78856
2006	14720	18390	14340	2900	83791
2007	15249	18507	15079	3411	89449
2008	13703	17500	16914	2866	89868

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Πίνακας 4.5

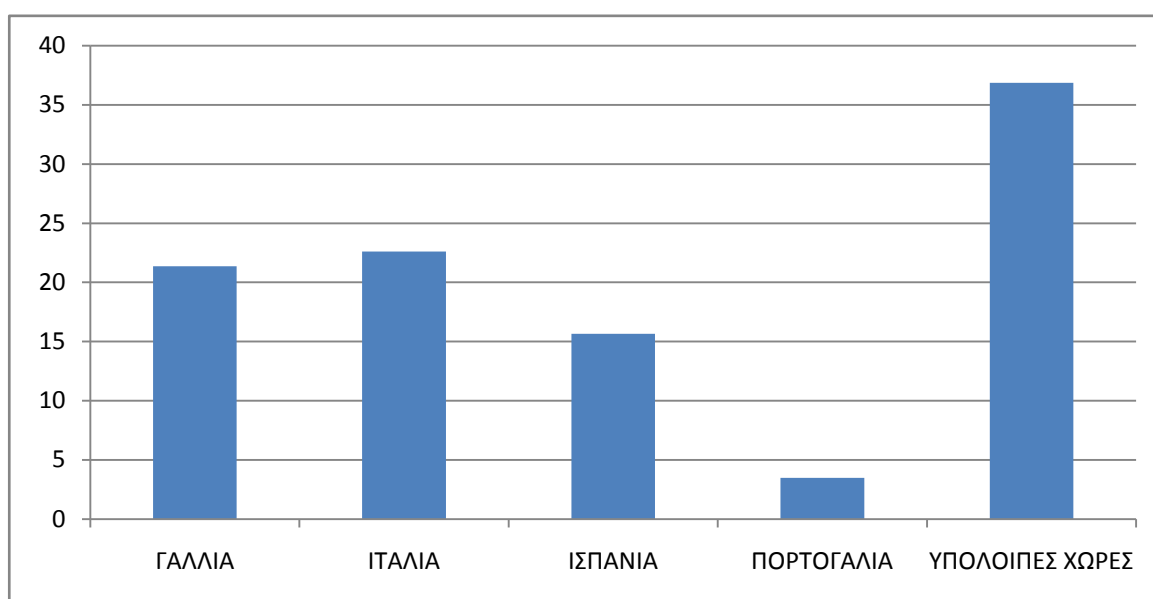
ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΑΛΛΙΑΣ, ΙΤΑΛΙΑΣ, ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΓΑΛΛΙΑΣ %	ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΤΑΛΙΑΣ %	ΠΟΣΟΣΤΟ ΙΣΠΑΝΙΑ %	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ %	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ %
1995	35298	20,86	28,77	11,37	3,14	64,16
1996	35110	23,83	24,61	12,34	3,62	64,41
1997	39466	25,98	20,72	14,33	4,12	65,17
1998	44693	25,35	23,36	16,48	3,53	68,73
1999	45702	25,17	28,63	14,54	3,07	71,43
2000	40306	24,9	24,3	14,32	3,21	66,75
2001	42601	23,22	24,34	15,27	2,56	65,4
2002	43070	22,89	23,27	14,13	3,15	63,45
2003	43952	20,88	18,31	17,04	4,35	60,59
2004	45604	18,51	18,39	18,29	4,2	59,4
2005	46621	17,54	19,93	18,31	3,33	59,12
2006	50350	17,56	21,94	17,11	3,46	60,08
2007	52246	17,04	20,69	16,85	3,81	58,4
2008	50983	15,24	19,47	18,82	3,18	56,73
Μ.Ο.	44000,1	21,36	22,62	15,66	3,48	63,13

ΠΗΓΗ: ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ, ΒΑΣΕΙ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ STAT.OIV

Παρακάτω παρατίθεται διάγραμμα που μας απεικονίζει τον Μ.Ο. των εξαγωγών ως ποσοστό % των παγκόσμιων εξαγωγών των παραδοσιακών δυνάμεων. Στον κάθετο άξονα έχουμε το ποσοστό % και στον οριζόντιο άξονα έχουμε την ποιοτική μεταβλητή των χωρών. (Μ.Ο. 1995-2008)

Ραβδόγραμμα εξαγωγών οίνου των παραδοσιακών δυνάμεων και των υπόλοιπων χωρών ως ποσοστό %

Γράφημα 4.2

Οι συνολικές εξαγωγές οίνου των παραπάνω χωρών ενώ παρουσίασαν αύξηση ως προς την ποσότητα από 35298(1000HL) το 1995 σε 50983(1000HL) το 2008, παρουσίασαν μείωση ως προς το ποσοστό που κατείχαν στις παγκόσμιες εξαγωγές οίνου από 64,16% το 1995 σε 63,13% το 2008, αυτό εξηγείται από την αύξηση της παραγωγής και των εξαγωγών σε παγκόσμιο επίπεδο και την εμφάνιση των αναπτυσσόμενων δυνάμεων στην παραγωγή οίνου στη διεθνή αγορά. Ο συνολικός μέσος όρος του ποσοστού που κατέχουν οι παραδοσιακές δυνάμεις στις εξαγωγές οίνου τη χρονική περίοδο 1995-2008 είναι 63,136%(επί των παγκοσμίων εξαγωγών) προσδίδοντας στις παραπάνω χώρες ηγετικό ρόλο στο παγκόσμιο εμπόριο του οίνου. Το μεγαλύτερο μέσο όρο(1995-2008) σε σχέση με τις παγκόσμιες

εξαγωγές οίνου έχει η Ιταλία(22,628%) και ακολουθούν η Γαλλία(21,36%), η Ισπανία(15,66%) και η Πορτογαλία(3,48%). Τη μεγαλύτερη αύξηση παρουσίασε η Ισπανία που από 11,379%(σε σχέση με τις παγκόσμιες εξαγωγές οίνου) το 1995 κατάφερε να αυξήσει τις εξαγωγές τις στο 18,82% το έτος 2009. Τη μεγαλύτερη πτώση παρουσίασε η Ιταλία που από 28,778%(σε σχέση με τις παγκόσμιες εξαγωγές οίνου) μείωσε τις εξαγωγές τις στο 19,473% το 2008(ποσοστό που εξακολουθεί να θεωρείται υψηλό παρά τη μείωση).

4.1.2) Αναπτυσσόμενες δυνάμεις στη παραγωγή και το εμπόριο οίνου

Προκειμένου να αποκτήσουμε μια πληρέστερη εικόνα για την παραγωγή και το εμπόριο οίνου από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στο κρασί Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α, Ν Αφρική παραθέτουμε παρακάτω ορισμένα στατιστικά στοιχεία που αφορούν α) την έκταση καλλιεργούμενων σταφυλιών που προορίζονται για οίνο, β) την παραγωγή οίνου και γ) τις εξαγωγές οίνου την χρονική περίοδο 1995-2008.

Πίνακας 4.6

ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΟΙΝΟ ΣΕ ΧΙΛΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΗΠΑ, Ν. ΑΦΡΙΚΗ (1000ΗΑ)

	ΧΙΛΗ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΗΠΑ	Ν.ΑΦΡΙΚΗ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	122	73	340	103	7805
1996	125	81	352	106	7705
1997	132	90	363	110	7653
1998	144	99	372	114	7638
1999	158	123	384	120	7720
2000	174	140	412	124	7848
2001	181	148	426	126	7875
2002	184	159	415	129	7880
2003	185	157	415	132	7887
2004	189	164	398	133	7831
2005	193	167	399	134	7806
2006	195	169	399	134	7797
2007	196	174	397	133	7757
2008	198	173	397	132	7720

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Η καλλιεργούμενη έκταση στις παραπάνω χώρες παρουσίασε αύξηση. Μέγιστη τιμή για την Χιλή έχουμε το έτος 1995,για την Αυστραλία το έτος 2007, για τις Η.Π.Α το έτος το 2001 και για τη Ν. Αφρική το έτος 2005(την ίδια τιμή είχε και

το 2006). Όλες οι χώρες είχαν τη μικρότερη τιμή το έτος 1995. Ο μέσος όρος των χωρών στη χρονική περίοδο 1995-2008 ήταν Χιλή 169,71(1000ΗΑ), Αυστραλία 136,92(1000ΗΑ), Η.Π.Α 309,64(1000ΗΑ) και Ν. Αφρική 123,57(1000ΗΑ).

Πίνακας 4.7

ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΧΙΛΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΗΠΑ ΚΑΙ Ν. ΑΦΡΙΚΗ (1000 ΗΛ)

	ΧΙΛΗ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΗΠΑ	Ν.ΑΦΡΙΚΗ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	3164	5028	18668	8339	253678
1996	3824	6734	18877	8451	273116
1997	4549	6174	22000	8115	266394
1998	5475	7415	20504	7703	262121
1999	4807	8511	19050	7968	280847
2000	6674	8064	21500	6949	280373
2001	5452	10731	19200	6471	265671
2002	5623	12168	20300	7189	257123
2003	6682	10835	19500	8853	264266
2004	6301	14679	20109	9279	296734
2005	7885	14301	22888	8406	279918
2006	8448	14263	19440	9398	282600
2007	8227	9620	19870	9783	266546
2008	8683	12448	19330	10165	269785

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Πίνακας 4.8

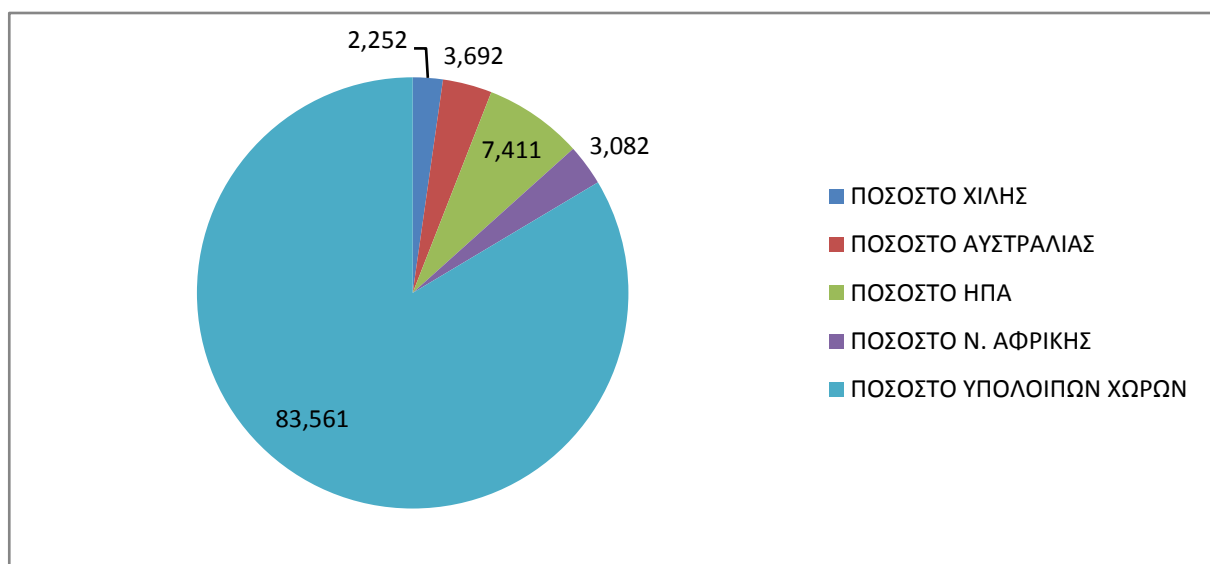
ΠΟΣΟΣΤΟ % ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΟΙΝΟΥ ΤΗΣ ΧΙΛΗΣ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ, ΗΠΑ ΚΑΙ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΙΛΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΗΠΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ %
1995	35199	1,247	1,982	7,358	3,287	13,875
1996	37886	1,400	2,465	6,911	3,094	13,871
1997	40838	1,707	2,317	8,258	3,046	15,329
1998	41097	2,088	2,828	7,822	2,938	15,678
1999	40336	1,711	3,030	6,783	2,837	14,362
2000	43187	2,380	2,876	7,668	2,478	15,403
2001	41854	2,052	4,039	7,226	2,435	15,754
2002	45280	2,186	4,732	7,895	2,795	17,610
2003	45870	2,528	4,100	7,378	3,350	17,357
2004	50368	2,123	4,946	6,776	3,127	16,974
2005	53480	2,816	5,108	8,176	3,003	19,105
2006	51549	2,989	5,047	6,878	3,325	18,240
2007	47500	3,086	3,609	7,454	3,670	17,820

2008	50626	3,218	4,614	7,164	3,767	18,765
M.O.	44647,86	2,252	3,692	7,411	3,082	16,439
ΠΗΓΗ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ	ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ,ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ			
STAT.OIV						

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται ο μέσος όρος (Μ.Ο) του % ποσοστού παραγωγής οίνου που παρουσιάζουν οι χώρες Χιλή, Αυστραλία, Ν. Αφρική, Η.Π.Α., στο σύνολο της παγκόσμιας παραγωγής την χρονική περίοδο 1995-2008

Σχεδιάγραμμα Μ.Ο. (ποσοστό %) χρονικής περιόδου 1995-2008 παραγωγής οίνου των αναπτυσσόμενων δυνάμεων και της υπόλοιπης παγκόσμιας παραγωγής

Γράφημα 4.3

Η συνολική παραγωγή οίνου από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α ,Ν. Αφρική παρουσίασε θεαματική αύξηση, από 35199(1000HL) το 1995 σε 50626(1000HL) το 2008.Η παραπάνω αύξηση δείχνει την τάση ανάπτυξης των παραπάνω χωρών με απώτερο σκοπό την εδραίωση τους στο παγκόσμιο εμπόριο του οίνου, χαρακτηριστικό είναι το αυξανόμενο ποσοστό που παρουσιάζουν επί της συνολικής παραγωγής οίνου του πλανήτη, ο μέσος όρος της παραγωγής στη χρονική περίοδο 1995-2008 αντιστοιχεί στο 16,439 της παγκόσμιας παραγωγής τεκμηριώνοντας ακόμα περισσότερο τη θεώρησή τους ως ανταγωνίστριες χώρες(στον οίνο) απέναντι στις παραδοσιακές δυνάμεις. Το μεγαλύτερο μέσο όρο (1995-2008)

επί της παγκόσμιας παραγωγής οίνου τον είχαν οι Η.Π.Α(7,41%) και ακολουθούσαν η Αυστραλία(3,6927%), η Ν. Αφρική (3,08%) και η Χιλή(2,2527%). Τη μεγαλύτερη αύξηση την πέτυχε η Αυστραλία η οποία αύξησε το ποσοστό της κατά 2,63%.

Πίνακας 4.9

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΧΙΛΗΣ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ, ΗΠΑ ΚΑΙ Ν.ΑΦΡΙΚΗΣ (1000 ΗΛ)

ΕΤΟΣ	ΧΙΛΗ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΗΠΑ	Ν.ΑΦΡΙΚΗ	ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ
1995	1290	1161	1329	712	55013
1996	1841	1477	1615	996	54506
1997	2163	1709	2040	1106	60551
1998	2298	1983	2520	1184	65018
1999	2298	2161	2624	1291	63974
2000	2647	3109	2769	1410	60378
2001	3089	3750	2844	1773	65131
2002	3553	4715	2662	2174	67871
2003	4029	5365	3293	2385	72529
2004	4740	6426	3874	2677	76763
2005	4209	7019	3459	2811	78856
2006	4740	7598	3761	2717	83791
2007	6100	7862	4231	3126	89449
2008	5885	6985	4638	4117	89868

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Πίνακας 4.10

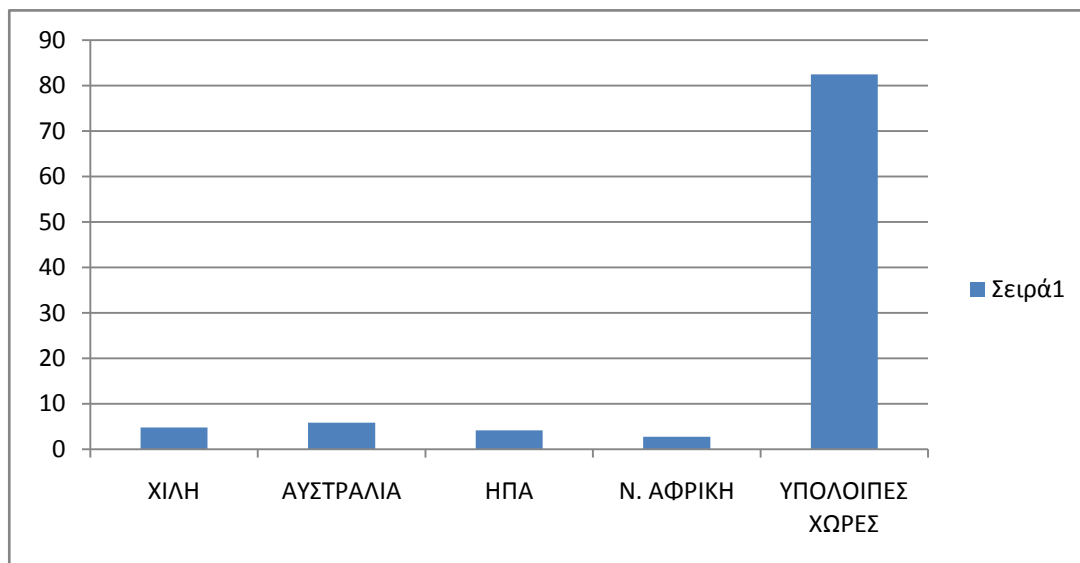
ΠΟΣΟΣΤΟ % ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΟΙΝΟΥ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΧΙΛΗΣ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ, ΗΠΑ
ΚΑΙ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΣ

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΧΙΛΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΗΠΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΟΣΟΣΤΟ
1995	4492	2,34	2,11	2,42	1,29	8,16
1996	5929	3,37	2,71	2,96	1,83	10,87
1997	7018	3,57	2,82	3,37	1,82	11,59
1998	7985	3,53	3,04992463 6	3,8758497 6	1,8210341 8	12,28
1999	8374	3,59	3,38	4,10	2,02	13,09
2000	9935	4,38	5,15	4,58	2,33	16,45
2001	11456	4,74	5,75	4,36	2,72	17,58
2002	13104	5,25	6,95	3,92	3,20	19,30
2003	15072	5,55	7,39	4,54	3,29	20,78
2004	17717	6,17	8,37	5,05	3,48	23,08
2005	17498	5,34	8,90	4,38	3,56	22,18
2006	18816	5,65	9,07	4,48	3,24	22,45
2007	21319	6,82	8,79	4,73	3,49	23,83
2008	21625	6,55	7,77	5,16	4,58	24,06
Μ.Ο	12881,4 3	4,77	5,87	4,14	2,76	17,55

ΠΗΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ, ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
STAT.OIV

Παρακάτω παρατίθεται διάγραμμα που μας απεικονίζει τον Μ.Ο. των εξαγωγών ως ποσοστό % των παγκόσμιων εξαγωγών των αναπτυσσόμενων δυνάμεων δυνάμεων. Στον κάθετο άξονα έχουμε το ποσοστό % και στον οριζόντιο άξονα έχουμε την ποιοτική μεταβλητή των χωρών. (Μ.Ο. 1995-2008)

Ραβδόγραμμα εξαγωγών οίνου των αναπτυσσόμενων δυνάμεων και των υπόλοιπων χωρών ως ποσοστό %

Γράφημα 4.4

Οι συνολικές εξαγωγές οίνου από την Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α, Ν. Αφρική παρουσιάζουν μεγάλη αύξηση, από 8,165%(των παγκόσμιων εξαγωγών οίνου) το έτος 1995 σε 24,063%το έτος 2008. Η παραπάνω αύξηση σε πραγματικούς αριθμούς ήταν 17133(1000HL). Το μεγαλύτερο μέσο όρο εξαγωγών οίνου(επί των παγκόσμιων εξαγωγών οίνου) τη χρονική περίοδο 1995-2008 από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις παρουσίασε η Αυστραλία(5,873%) και μετά ακολουθούν οι υπόλοιπες Χιλή(4,776%), Η.Π.Α(4,139%) Ν. Αφρική (2,764%). Τη μεγαλύτερη αύξηση των εξαγωγών οίνου στο παγκόσμιο εμπόριο οίνου (από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις) την πέτυχε η Αυστραλία με 5,66%(τη χρονική περίοδο 1995-2008) δηλ «κέρδισε» ένα ποσοστό της τάξεως του 5,66% του παγκόσμιου εμπορίου οίνου, τιμή σαφώς αυξημένη σε σχέση με το 2,11% που κατείχε το 1995. Μεγάλες αυξήσεις πέτυχαν και η Χιλή, Η.Π.Α, Ν. Αφρική ισχυροποιώντας και αυτές τη θέση τους έναντι των παραδοσιακών δυνάμεων, και κάνοντας ισχυρή την παρουσία τους σε αγορές που παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

4.1.3) Χώρες που παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις στην παραγωγή και το εμπόριο οίνου

Προκειμένου να αποκτήσουμε μια πληρέστερη εικόνα για τον οίνο στις παραδοσιακές και αναπτυσσόμενες χώρες οινοπαραγωγής έκτος από τα χαρακτηριστικά που αναφέρθηκαν παραπάνω (έκταση ,συνολική παραγωγή, εξαγωγές) κρίνεται σκόπιμο να γίνει μια αναφορά και στη κατά κεφαλή κατανάλωση οίνου στα παραπάνω κράτη. Τα παρακάτω στοιχεία μπορούν να μας βοηθήσουν να αντιληφθούμε πόσο σημαντική είναι η κατανάλωση οίνου στη καθημερινή ζωή των πολιτών κάθε λάου. Παρακάτω παρατίθεται ο πίνακας της κατά κεφαλή κατανάλωσης οίνου στις παραδοσιακές και αναπτυσσόμενες χώρες στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου.

Πίνακας 4.11

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΙΝΟΥ ΣΕ ΓΑΛΛΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ, ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ, ΧΙΛΗ, ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ, ΗΠΑ ΚΑΙ Ν. ΑΦΡΙΚΗΣ (lit/έτος)

	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤ/ΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΑΥΣ/ΛΙΑ	ΗΠΑ	Ν,ΑΦΡΙΚ
1995	62,74	62,17	38,94	56,67	14,81	18,12	8,05	9,88
1996	59,57	60,46	36,63	54,12	15,67	17,97	7,49	9,57
1997	60,60	53,72	36,89	51,76	12,96	18,77	7,54	9,29
1998	61,84	55,38	37,30	49,90	18,05	19,48	7,44	8,74
1999	60,06	54,82	35,73	49,67	18,74	19,69	7,40	8,74
2000	58,29	53,39	34,92	44,93	14,74	20,37	7,44	8,57
2001	57,01	52,11	34,95	45,67	14,43	20,53	7,38	8,48
2002	58,18	47,73	33,73	44,96	14,56	20,44	7,75	8,33
2003	56,58	50,36	32,77	51,06	16,00	21,15	8,1	7,35
2004	54,79	48,40	32,48	46,92	15,8	21,72	8,47	7,32
2005	54,98	46,07	31,54	46,54	16,23	22,27	8,77	7,09
2006	53,77	46,34	31,01	45,23	14,45	22,22	8,88	7,01
2007	52,13	45,02	29,74	42,51	17,91	22,87	9,15	7,23
2008	49,65	43,90	27,35	42,51	13,92	23,35	8,97	7,17

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Τη χρονική περίοδο 1995-2008 οι κάθε μια από τις παραδοσιακές χώρες στη παράγωγη και το εμπόριο οίνου είχε τη μεγαλύτερη κατά κεφαλή κατανάλωση οίνου το έτος 1995 Γαλλία 62,74(lit/έτος),Ιταλία 62,17(lit/έτος) ,Ισπανία 38,94(lit/έτος) , Πορτογαλία 56,67(lit/έτος) αντίστοιχα τη μικρότερη κατανάλωση την είχαν το έτος 2008 Γαλλία 49,65(lit/έτος),Ιταλία 45,02(lit/έτος) ,Ισπανία 29,74(lit/έτος) , Πορτογαλία 42,51(lit/έτος) όπως προκύπτει από τα παραπάνω έχουμε πτώση της κατά κεφαλή κατανάλωσης οίνου στις παραπάνω χώρες αλλά η κατανάλωση

εξακολουθεί να παρουσιάζει υψηλές τιμές. Στις αναπτυσσόμενες χώρες η Χιλή παρουσιάζει τη μικρότερη κατανάλωση το 1997 με 12,96(lit/έτος) ενώ τη μεγαλύτερη το έτος 1999 με 18,74(lit/έτος), η Αυστραλία παρουσιάζει τη μικρότερη κατανάλωση το 1996 με 17,97 (lit/έτος) ενώ τη μεγαλύτερη το 2008 με 23,35 (lit/έτος), οι Η.Π.Α παρουσιάζουν τη μικρότερη κατανάλωση το 2001 με 7,38 (lit/έτος) ενώ τη μεγαλύτερη το 2007 με 9,15 (lit/έτος), η Ν Αφρική παρουσιάζει τη μικρότερη κατανάλωση το 2006 με 7,01 (lit/έτος) ενώ τη μεγαλύτερη το 1998 με 9,88 (lit/έτος). Ο συνολικός μέσος όρος της κατά κεφαλή κατανάλωσης οίνου της Γαλλίας, Ιταλίας, Ισπανίας, Πορτογαλίας (47,615 lit/έτος) της χρονικής περιόδου 1995-2008 παρουσιάζεται πολύ μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο συνολικό μέσο όρο της Χιλής, Αυστραλίας, Η.Π.Α, Ν. Αφρικής που είναι 13,352 lit/έτος(πηγή προσωπικοί υπολογισμοί βάση επεξεργασμένων στοιχείων stat.oiv), επομένως γίνεται εύκολα αντιληπτός ο ρόλος που παίζει η κατανάλωση οίνου στη καθημερινή ζωή των πολιτών των παραδοσιακών χωρών και η αρχική στήριξη που μπορεί να προσφέρει στην εγχώρια βιομηχανία οίνου των παραπάνω χωρών. Ο μέσος όρος των χωρών στη κατανάλωση οίνου τη χρονική περίοδο 1995-2008(για τη κατά κεφαλή κατανάλωση οίνου) αρχίζοντας από τη χώρα που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή παρουσιάζεται παρακάτω Γαλλία 57,15 (lit/έτος) , Ιταλία 51,41 (lit/έτος) , Πορτογαλία 48,03 (lit/έτος) , Ισπανία 33,85 (lit/έτος), Αυστραλία 2,63(lit/έτος) , Χιλή 15,59(lit/έτος) , Ν Αφρική 8,197(lit/έτος) , Η.Π.Α 8,059(lit/έτος) (πηγή προσωπικοί υπολογισμοί βάση επεξεργασμένων στοιχείων stat.oiv.) .

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΑΓΟΡΩΝ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ

5.1 Η αγορά της Γερμανίας

Η Γερμανική αγορά είναι από τις πιο σημαντικές αγορές για όλες τις χώρες που επιθυμούν να εξάγουν τους οίνους τους. Το μεγαλύτερο μέρος εισαγωγών

Εικόνα 5.1

κρασιών στην Ευρώπη γίνεται από την γερμανία. Οι ελληνικές εξαγωγές οίνου ήταν ανέκαθεν προσανατολισμένες προς την παραπάνω αγορά και έκαναν προσπάθειες για περαιτέρω ανάπτυξη τους. Το μέγεθος της χώρας σε συνδυασμό με το οικονομικό

επίπεδο(υψηλό) και τις προτιμήσεις των καταναλωτών(προς την κατανάλωση οίνου) καθιστούν εύλογα την αγορά της Γερμανίας ως <στόχο> τον ελληνικών εξαγωγών. Σήμερα το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών οίνου στη χώρα γίνεται από τις παραδοσιακές δυνάμεις Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην είσοδο νέων δυνάμεων στη Γερμανική αγορά όπως η Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Αυστραλία, Ν Αφρική και άλλες. Παρακάτω παρατίθενται 3 πίνακες που αναφέρουν χαρακτηριστικά της γερμανικής αγοράς ως προς τις εξαγωγές ,εισαγωγές και την συνολική παράγωγή οίνου

Πίνακας 5.1

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ(1000HL)

ΕΤΟΣ	ΕΞΑΓΩΓΕΣ(HL)
1995	2302
1996	2465
1997	2229
1998	2226
1999	2315
2000	2414
2001	2372
2002	2375
2003	2773
2004	2709
2005	2970
2006	3197
2007	3543
2008	3580

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Οι εξαγωγές οίνων από την Γερμανία παρουσιάζουν μια αύξηση στη χρονική περίοδο 1995-2008 κατά 1278(1000HL) με εμφανή την προσπάθεια για περαιτέρω αύξηση των εξαγωγών οίνου της χώρας. Από το 2004 έως το 2008 έχουμε μια συνεχή αύξηση των εξαγωγών. Ο μέσος όρος των εξαγωγών οίνου από την Γερμανία προς τις άλλες χώρες την χρονική περίοδο 1995-2008 ανέρχεται 2676,429(1000HL)

Πίνακας 5.2

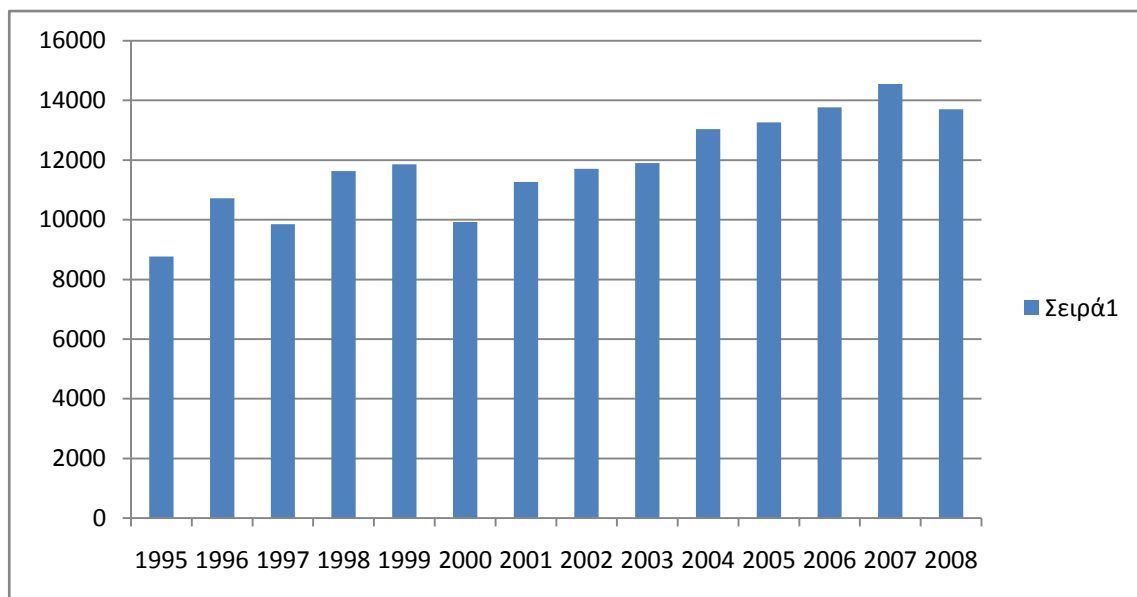
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ(1000HL)

ΕΤΟΣ	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ(HL)
1995	8771
1996	10719
1997	9855
1998	11631
1999	11854
2000	9922
2001	11268
2002	11710
2003	11906
2004	13043
2005	13262
2006	13772
2007	14553
2008	13708

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζονται οι εισαγωγές οίνου της Γερμανίας (1000HL) από το 1995 μέχρι το 2008. Στον κάθετο άξονα έχουμε τις ποσότητες αγορών ενώ στον οριζόντιο άξονα έχουμε τα έτη.

Ραβδόγραμμα εισαγωγών οίνου της Γερμανίας (1000HL)

Γράφημα 5.1

Οι εισαγωγές οίνου της Γερμανίας την χρονική περίοδο 1995-2008 παρουσίασαν αύξηση 4937(1000HL) καθιστώντας τη Γερμανία ως μια από τις μεγαλύτερες χώρες εισαγωγείς οίνου με ιδιαίτερη βαρύτητα ως προς τις χώρες που ασχολούνται με την παραγωγή και το εμπόριο οίνου(πχ Ελλάδα). Μέσος όρος εισαγωγής οίνου της Γερμανίας την περίοδο 1995-2008 ήταν 11855,29(1000HL).

Πίνακας 5.3

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ(1000HL)

ΕΤΟΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΟΙΝΟΥ(HL)
1995	8510
1996	8642
1997	8495
1998	10834
1999	12123
2000	9852
2001	8891
2002	9885
2003	8191
2004	10007
2005	9153
2006	8916
2007	10261
2008	9991

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Οι γερμανοί καταναλωτές προτιμούν την κατανάλωση ερυθρών οίνων σε ποσοστό περίπου 50%, λεύκων περίπου 40% και ρόζε γύρω στο 10%. Η παραπάνω τάση σίγα σίγα αλλάζει και οι λευκοί οίνοι κερδίζουν συνεχώς έδαφος στην αγορά της Γερμανίας, όσο αφορά τους ρόζε οίνους παρουσιάζουν σταθερή ζήτηση, ενώ μειώνεται η ζήτηση των λεύκων. Σύμφωνα με έρευνα που έκανε η στατιστική υπηρεσία της Γερμανίας αναμένεται στα τέλη του 2012 οι λευκοί οίνοι να κυριαρχήσουν στην αγορά με ποσοστό 50%, οι ρόζε να μείνουν στο 10% και οι ερυθροί να υποχωρήσουν στο 40%. Οι εισαγωγές ανά κατηγορία οίνων παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν

Πίνακας 5.4

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΑΝΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΟΙΝΩΝ(ΧΡΩΜΑ) 2009

ΧΡΩΜΑ	ΑΞΙΑ ΣΕ 1000 euro	ΠΟΣΤΗΤΑ HL
ΛΕΥΚΟΣ	514000	5718000
ΕΡΥΘΡΟΣ	1001000	6948000
ΣΥΝΟΛΟ	1515000	12666000

ΠΗΓΗ Destatis

Πίνακας 5.5

ΠΟΙΟΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡ	ΑΞΙΑ ΣΕ 1000 euro	ΠΟΣΤΗΤΑ HL
ΟΙΝΟΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	714000	3082000
ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟΙ	801000	9584000
ΣΥΝΟΛΟ	1515000	12666000

ΠΗΓΗ Destatis

Η οικιακή κατανάλωση αποτελεί το μεγαλύτερο τμήμα της κατανάλωσης οίνου, το παραπάνω φαινόμενο παρουσιάζεται ακόμα περισσότερο στην οικονομική κρίση γιατί οι γερμανοί καταναλωτές έχουν περιορίσει τις εξόδους τους σε εστιατόρια κτλ. Στη γερμανική αγορά περίπου το 85% επί του συνόλου της πωλούμενης ποσότητας οίνου καταναλώνεται στο σπίτι. Οι πωλήσεις οίνου στη χώρα γίνονται από τα εξής κανάλια διανομής:

A) Εστίαση

B) παραγωγούς

Γ) Κάβες

Δ) Super-Market

E) Discount

Το σημαντικότερο κανάλι διανομής οίνων τόσο σε όρους ποσότητας και σε όρους αξίας είναι το Discount(περίπου 1/3 της ποσότητας και 1/4 της αξίας των πωλήσεων),ακλουθούν τα Super-Market, τα υπόλοιπα είναι περίπου στην ίδια θέση στην επιλογή των καταναλωτών για την απόκτηση κρασιού προκειμένου να καλύψουν τις ανάγκες τους.

Η κατά κεφαλήν κατανάλωση στη Γερμανία είναι δεύτερη στο σύνολο των αλκοολούχων πότων πίσω από την μπίρα. Το μέγεθος της κατανάλωσης στη Γερμανία κρίνεται σημαντικό ιδιαίτερα αν συνυπολογίσουμε και το μέγεθος της χώρας. Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται η κατά κεφάλι κατανάλωση οίνου στη Γερμανία.

Πίνακας 5.6

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

ΕΤΟΣ	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ(lit/year)
1995	22,93
1996	22,87
1997	22,90
1998	23,09
1999	24,02
2000	24,48
2001	24,33
2002	24,58
2003	23,9
2004	24,02
2005	24,01
2006	24,53
2007	25,24
2008	25,22

ΠΗΓΗ :www.stat.oiv

Η κατά κεφαλήν κατανάλωση οίνου της Γερμανίας θεωρείται ως υψηλή και παρουσιάζει μια αύξηση κατά 2,29(lit/year). Τη μικρότερη τιμή την είχε το έτος 1996(22,87 lit/year) ενώ την ψηλότερη το έτος 2007(25,24 lit/year). Ο μέσος όρος της κατανάλωσης οίνου στην αγορά της Γερμανίας ήταν 24,00857 lit/year.

5.2 Η αγορά της Κίνας

Εικόνα 5.2

Η Κίνα συγκαταλέγεται στις αναπτυσσόμενες οικονομίες και διαδραματίζει πρωταγωνιστικό ρόλο στο παγκόσμιο οικονομικά σύστημα. Το μεγάλο μέγεθος της χώρας σε συνδυασμό με την οικονομική ανάπτυξη που γνωρίζει καθιστούν την Κίνα ως ενδιαφέρων αγορά για τους ελληνικούς οίνους. Η μαζική κατανάλωση οίνου στην κίνα ξεκίνησε στα τέλη της δεκαετίας του 1990. Η μεγαλύτερη κατανάλωση παρουσιάζεται στις παραθαλάσσιες και αστικές περιοχές, αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο οι περιοχές του Πεκίνου, Καντόνας και Σαγκάης αριθμούν περίπου 40 εκατ. Κατοίκους. Με την οικονομική ανάπτυξη της χώρας δημιουργήθηκε μια μεσαία τάξη η οποία με την πάροδο του χρόνου υιοθετεί δυτικά καταναλωτικά πρότυπα ζωής πχ κατανάλωση οίνου(ποιότητας-εισαγόμενου). Ο εισαγόμενος οίνος στη χώρα απευθύνεται κυρίως σε καταναλωτές μεσαίας και ανώτερης τάξης, υψηλής μόρφωσης και ηλικίας 20 με 45 χρονών που έχουν ταξιδέψει στο εξωτερικό(πχ σπουδές) ή έχουν έρθει σε επαφή με τον δυτικό τρόπο ζωής μέσω της δουλειάς τους. Το μεγαλύτερο μέρος του καταναλωτικού κοινού προτιμάει τον κόκκινο οίνο με φρουτώδη γεύση.

Παρακάτω παρατίθενται 2 πίνακες που απεικονίζουν τις πωλήσεις εμφιαλωμένου οίνου ανάλογα με το χρώμα και ως % του συνόλου

Πίνακας 5.7

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΟΥ ΟΙΝΟΥ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΧΡΩΜΑ(ΕΚΑΤ. Lt)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΚΟΚΚΙΝΟ	314,8	360,3	409,7	552	692,1	821,4
ΛΕΥΚΟ	131,7	141,6	152,8	188,1	224,8	257,2
ΡΟΖΕ	43,2	45,2	47,1	48,9	50,6	52,3
ΑΦΡΩΔΕΙΣ	0,9	0,9	1,1	1,3	1,6	1,9
ΣΥΝΟΛΟ	489,7	547,1	609,6	789,1	967,5	1131

ΠΗΓΗ Euromonitor International

Πίνακας 5.8

ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΕΜΦΙΑΛΩΜΕΝΟΥ ΟΙΝΟΥ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΟ ΧΡΩΜΑ ΩΣ ΠΟΣΟΣΤΟ % ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΚΟΚΚΙΝΟ	64,3%	65,9%	67,2%	70,0%	71,5%	72,6%
ΛΕΥΚΟ	26,9%	25,9%	25,1%	23,8%	23,2%	22,7%
ΡΟΖΕ	8,8%	8,3%	7,7%	6,2%	5,2%	4,6%
ΑΦΡΩΔΕΙΣ	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ΠΗΓΗ Euromonitor International

Η κατανάλωση κρασιού στην κίνα κυμαίνεται σε σαφώς χαμηλότερα επίπεδα από τον αναπτυγμένων χώρων (πχ Γερμανίας), αλλά παρουσιάζει συνεχώς αυξησει και ενώ η κατά κεφάλι κατανάλωση είναι μικρότερη σε σχέση με άλλες χώρες η συνολική κατανάλωση λόγω του μεγέθους της χώρας σε πληθυσμό είναι μεγαλύτερη. Το εισαγόμενο εμφιαλωμένο κρασί καταναλώνεται τις περισσότερες φορές σε εστιατόρια, μπαρ και ξενοδοχεία. Οι κινέζοι καταναλωτές σπάνια καταναλώνουν κρασί στα γεύματα που κάνουν στο σπίτι(σε αντίθεση με τη Γερμανία). Οι προτιμήσεις των καταναλωτών για την κατανάλωση αλκοολούχων ποτών στην κίνα παρουσιάζονται στους παρακάτω πίνακες:

Πίνακας 5.9

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΙΝΑΣ(ΣΕ ΕΚΑΤ. Lt)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΜΠΥΡΑ	18833,9	20711,4	23484,0	26178,7	27509,0	29049,9
ΚΡΑΣΙ	1031,4	1105,1	1187,8	1333,0	11484,5	1632,7
ΠΑΡΑΔ.ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ	2997,63	2968,47	2928,2	3000,79	3092,7	3188,79
ΣΥΝΟΛΟ	22863	24785,1	27600,1	30512,5	32086,3	33871,4

ΠΗΓΗ Euromonitor International

Πίνακας 5.10

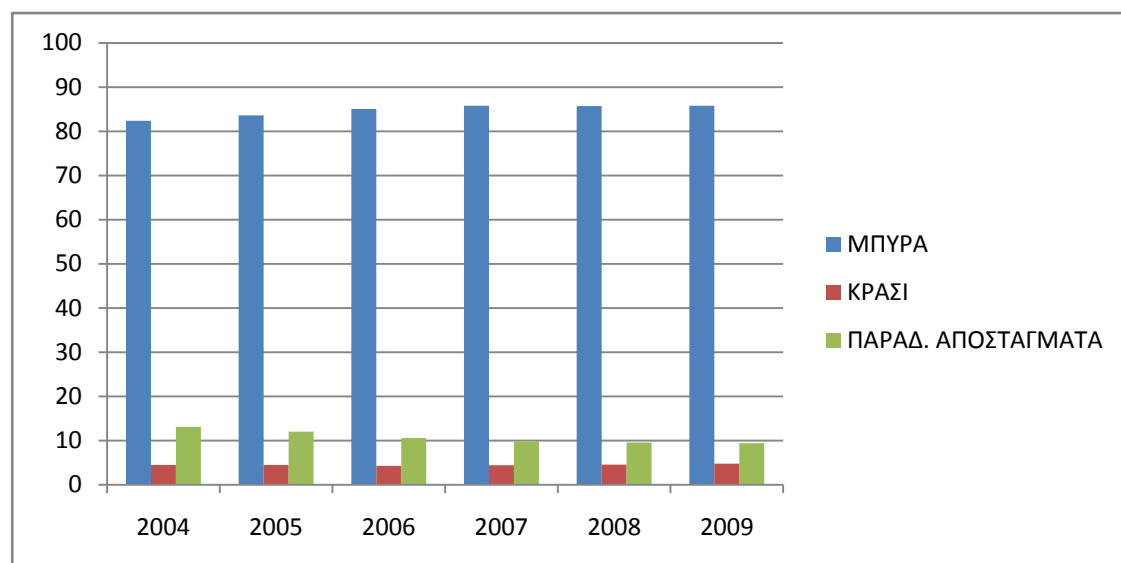
ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΙΝΑΣ(%)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΜΠΥΡΑ	82,4%	83,6%	85,1%	85,8%	85,7%	85,8%
ΚΡΑΣΙ	4,5%	4,5%	4,3%	4,4%	4,6%	4,8%
ΠΑΡΑΔ.ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ	13,1%	12%	10,6%	9,8%	9,6%	9,4%
ΣΥΝΟΛΟ	100%	100%	100%	100%	100%	100%

ΠΗΓΗ Euromonitor International

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται η κατανάλωση αλκοολούχων ποτών της Κίνας % για τα έτη 2004-2009. Στον κάθετο πίνακα έχουμε τα ποσοστά κατανάλωσης και στον οριζόντιο τα έτη, ενώ τα προϊόντα παρουσιάζονται με τα αντίστοιχα χρώματα.

Σχεδιάγραμμα κατανάλωσης αλκοολούχων ποτών Κίνας(%) για τα έτη 2004-2009

Γράφημα 5.2

Πίνακας 5.11

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ ΚΙΝΑΣ(lit/ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΜΠΥΡΑ	14,08	15,48	17,55	19,57	20,56	21,71
ΚΡΑΣΙ	0,77	0,83	0,89	1,00	1,11	1,22
ΠΑΡΑΔ.ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ	2,24	2,22	2,19	2,24	2,31	2,38
ΣΥΝΟΛΟ	17,09	18,52	20,63	22,80	23,98	25,31

ΠΗΓΗ Euromonitor International

Οι εξαγωγές των ελληνικών οίνων στην κίνα έχουν κάποιες θεσμικές διαφορές από τις εξαγωγές της χώρας μας στην Γερμανία που είναι μέλος της Ε.Ε. Τα εισαγόμενα κρασιά στην κίνα επιθεωρούνται προκειμένου να πάρουν το Υγειονομικό Πιστοποιητικό που το εκδίδει η αρμόδια αρχή η AQSIQ, και για να γίνει ο εκτελωνισμός χρειάζεται

Α) Πιστοποιητικό προέλευσης

Β) Κατάλογο περιεχομένων συσκευασίας

Γ) Τιμολόγιο, έγγραφα φορτωτικής

Δ) Ο κινέζος εισαγωγέας πρέπει να έχει πιστοποιητικό διενέργειας εισαγωγών

Η εισαγωγή οίνου επιβαρύνεται με δασμό 14% ή 20% στη περίπτωση του χύμα κρασιού, με ΦΠΑ 17% και 10% φόρο επί της κατανάλωσης. Υπολογίζετε ότι η τιμή του κρασιού φτάνει στον καταναλωτή 3 φορές υψηλότερη από την τιμή του οινοποιού, όταν η φιάλη αγοραστεί στο Super-Market και 8 φορές υψηλότερη όταν αγοραστεί στο εστιατόριο κάποιου ξενοδοχείου. Γενικά η τιμή του κρασιού σε ένα κατάστημα λιανικής πώλησης είναι 2,5 φορές της τιμής CIF(οινοποιός συν μεταφορά), ενώ σε ένα εστιατόριο είναι 5 φορές υψηλότερη (πηγή Official Economical Commercial de la Embajada de Espana en Shanghai)

Η ντόπια παραγωγή αναφέρεται σε οίνους χωρίς ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά και με στόχο την κατανάλωση από τις χαμηλότερες οικονομικά τάξεις. Χρησιμοποιείται γαλλική τεχνογνωσία και γίνονται αναμίξεις των ντόπιων

οίνων με χύμα από την Χιλή για βελτίωση της ποιότητας των κινέζικων οίνων. Στην αγορά του εισαγόμενου οίνου διακρίνουμε τις παραδοσιακές δυνάμεις στην παράγωγη του οίνου Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία(η Ελλάδα έχει μικρή συμμετοχή) αλλά εμφανίζονται και σχετικά νέες δυνάμεις όπως Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, Αυστραλία, Ν Αφρική και άλλες. Παρακάτω αναφέρονται οι πίνακες που δείχνουν τον αριθμό των επιχειρήσεων οινοποιίας που δραστηριοποιούνται στη κινά και τη συνολική τους παράγωγη, τις εισαγωγές οίνου στην κινά σε εκατ. \$(ΗΠΑ) και , τις εισαγωγές οίνου στην κινά σε εκατ. lit

Πίνακας 5.12

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΙΧΗΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΕ ΤΟΝΟΥΣ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΑΡΙΘ.ΕΠΙΧ	96	123	126	131	157	165	207
ΠΑΡΑΓΩΓΗ(ΤΟΝΟ)	343000	367300	434300	495100	665000	752200	960000

ΠΗΓΗ China National Research Institute of food &fermentation Industries

Πίνακας 5.13

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ 2003-2009(εκατ. \$ ΗΠΑ)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ΕΜΦΙΑΛΩΜ	12,89	25,25	39,94	77,26	184,13	276,31	377,12
ΧΥΜΑ	18,95	24,43	30,63	52,54	60,5	84,18	64,52
ΑΦΡΩΔΕΙΣ	1,57	3,1	4,57	8,85	13,52	20,36	15,65
ΣΥΝΟΛΟ	33,41	52,79	75,14	138,65	258,19	380,84	457,6
ΕΜΦΙΑΛΩΜ%	38,6%	47,8%	53,2%	55,7%	71,3%	72,6%	82,5%
ΧΥΜΑ%	56,7%	46,3%	40,8%	37,9%	23,4%	22,1%	14,1%
ΑΦΡΩΔΕΙΣ%	4,7%	5,9%	6,1%	6,4%	5,2%	5,4%	3,4%

ΠΗΓΗ China National Research Institute of food &fermentation Industries

Πίνακας 5.14

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ 2003-2009(εκατ. Lit)

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
--	------	------	------	------	------	------	------

ΕΜΦΙΑΛΩΜ	4606	7083	10338	20229	42338	57617	91024
ΧΥΜΑ	36574	36672	42713	94439	105106	105660	80237
ΑΦΡΩΔΕΙΣ	225	356	477	851	1258	1682	1642
ΣΥΝΟΛΟ	41411	44121	53603	115518	148691	164959	173007
ΕΜΦΙΑΛΩΜ%	11,1%	16,1%	19,3%	17,5%	28,5%	34,9%	52,7%
ΧΥΜΑ%	88,3%	83,1%	79,7%	81,8%	70,7%	64,1%	46,4%
ΑΦΡΩΔΕΙΣ%	0,5%	0,8%	0,9%	0,7%	0,9%	1,0%	1,0%

ΠΗΓΗ China National Research Institute of food & fermentation Industries

Οι εισαγωγές εμφιαλωμένου οίνου στη Κίνα παρουσιάζουν σταθερή αύξηση κατά τη χρονική περίοδο 2003-2009, χαρακτηριστική είναι η αύξηση κατά 86418(εκατ. lit) ανάμεσα στα έτη 2003 και 2009. Το ποσοστό των εμφιαλωμένων οίνων έναντι των χύμα αυξάνεται συνεχώς με αποτέλεσμα το 2009 το μεγαλύτερο μέρος των εισαγωγών οίνου στη χώρα(52,7%) να αφορά εμφιαλωμένους οίνους, αυτό εξηγείται σε μεγάλο βαθμό από την αύξηση του βιοτικού επιπέδου της χώρας που οδηγεί στην αύξηση της κατανάλωση ποιοτικότερων προϊόντων και στη μίμηση του δυτικού τρόπου ζωής από τους κινέζους όπου η κοινωνική θέση καθορίζεται από την κατανάλωση ακριβών προϊόντων. Οι αφρώδεις οίνοι παρουσιάζουν μικρή αύξηση επί του συνόλου γιατί καταναλώνονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές εκδηλώσεις(γάμοι, δεξιώσεις κα)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

6.1 Μεθοδολογία – Προέλευση Δεδομένων

Στο κεφάλαιο που ακολουθεί παρουσιάζεται η μεθοδολογία που πραγματοποιήθηκε προκειμένου να εξαχθούν έγκυρα και χρήσιμα συμπεράσματα για την ανταγωνιστικότητα και τις μελλοντικές δυνατότητες αναπτύξεις των ελληνικών εξαγωγών οίνου. Οι αγορές-στόχοι είναι η Γερμανία και η Κίνα. Οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδος τοποθετήθηκαν σε δύο ομάδες α)τις παραδοσιακές δυνάμεις στην εξαγωγή οίνου(Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία) β)τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην εξαγωγή οίνου(Χιλή, Αυστραλία, Ν Αφρική, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής). Η ανάλυση που θα πραγματοποιηθεί θα γίνει μεμονωμένα με κάθε μια από τις παραπάνω χώρες σε σχέση με τις ελληνικές εξαγωγές οίνου. Οι αγορές στόχοι επιλέχτηκαν λόγω της παρούσας σημασίας για τις ελληνικές εξαγωγές οίνου (περίπτωση Γερμανίας) όσο και για τις μελλοντικές δυνατότητες ανάπτυξης(περίπτωση Κίνας). Οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας τοποθετήθηκαν αρχικά σε δύο ομάδες λόγω των κοινών χαρακτηριστικών που έχουν. Η επιλογή των ανταγωνιστριών χώρων έγινε με κριτήριο την βαρύτητα που έχουν σήμερα στις εξαγωγές οίνου(περίπτωση παραδοσιακών δυνάμεων) και την αυξητική τάση που παρουσιάζουν ως προς τις εξαγωγές οίνου(περίπτωση αναπτυσσόμενων χώρων στις εξαγωγές κρασιού). Για την ανταγωνιστικότητα των χώρων έχουν δοθεί πολλοί ορισμοί. Ο Bela Balassa γράφει το 1964 ότι μια χώρα γίνεται περισσότερο ή λιγότερο ανταγωνιστική αν εξαιτίας εξελίξεων στο κόστος και στις τιμές άλλων συντελεστών, η ικανότητα της να πουλά στις διεθνείς και τις εγχώριες αγορές βελτιωθεί ή

επιδεινωθεί. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση ένας από τους πολλούς ορισμούς που έχουν δοθεί για την ανταγωνιστικότητα την ορίζει ως <<σταθερή βελτίωση των πραγματικών εισοδημάτων και του επίπεδου διαβίωσης με θέσεις εργασίας για όλους εκείνους που επιθυμούν να εργαστούν>>(Έκθεση για την Ευρωπαϊκή ανταγωνιστικότητα 2001). Στις ΗΠΑ ένας ορισμός που έχει δοθεί για την ανταγωνιστικότητα την ορίζει ως << Η ικανότητα αύξησης του πραγματικού εισοδήματος των αμερικάνων πολιτών, παράγοντας υψηλής ποιότητας προϊόντα τα όποια ανταποκρίνονται στη ζήτηση των παγκόσμιων αγορών>>(US Council on Competitiveness, 2001). Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ η ανταγωνιστικότητα μιας χώρας ορίζεται ως << ο βαθμός ικανότητας μιας χώρας να παράγει κάτω από συνθήκες ελεύθερου και χωρίς διακρίσεις ανταγωνισμού αγαθά και υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των διεθνών αγορών, ενώ συγχρόνως διατηρούν και επεκτείνουν το πραγματικό εισόδημα των κατοίκων μακροπρόθεσμα. Επομένως, σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό η ανταγωνιστικότητα αντανάκλαται στην ικανότητα μιας οικονομίας να εξασφαλίζει να διατηρεί και να διευρύνει τα μερίδια της στις διεθνείς αγορές προϊόντων και υπηρεσιών και κυρίως σε αυτές που χαρακτηρίζονται ως αγορές-στόχοι. Κατά τον Forsberg &Hartmann υπάρχουν δυο τύποι ανταγωνιστικότητας α) η ανταγωνιστικότητα στις εγχώριες ή διεθνείς αγορές του προϊόντος και β) η ανταγωνιστικότητα στην αγορά συντελεστών παραγωγής. Το διεθνές εμπόριο διακρίνεται σε διακλαδικό και ενδοκλαδικό. Το διακλαδικό εμπόριο αφορά στην ανταλλαγή προϊόντων που ανήκουν σε διαφορετικό κλάδο παραγωγής(αρκετές φορές αναφέρεται ως καθαρό εμπόριο εξαγωγές – εισαγωγές). Με τον ορό ενδοκλαδικό εμπόριο ορίζουμε τις ταυτόχρονες εισαγωγές και εξαγωγές όμοιων προϊόντων μεταξύ δύο χωρών. Η οικονομική ανάλυση του ενδοκλαδικού εμπορίου έχει διανύσει πολύ μεγάλη απόσταση από τότε που πρώτος ο Farnel (1943) και τριάντα χρόνια αργότερα ο Verdoon (1960)εντόπισαν τη συγκεκριμένη μορφή εμπορίου. Η πρωτοποριακή δουλειά των Grubel και Lloyd υποκίνησε πολλούς ερευνητές να ασχοληθούν με το φαινόμενο του ενδοκλαδικού εμπορίου, ο δείκτης των δυο επιστημόνων θα χρησιμοποιηθεί και στην παρούσα εργασία. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με την βοήθεια ορισμένων δεικτών του διεθνούς εμπορίου από την διεθνή επιστημονική βιβλιογραφία. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από το fao.stat. Η επιλογή των συγκεκριμένων δεικτών έγινε βάση της επιστημονικής τους αξιοπιστίας ως προς την εξαγωγή των αποτελεσμάτων που προκύπτουν από αυτούς, και ως προς

την συσχέτιση των αποτελεσμάτων τους με τον αρχικό σκοπό-στόχο της παρούσας εργασίας. Οι δείκτες διεθνούς εμπορίου που χρησιμοποιήθηκαν ήταν οι έξης

A) Μερίδιο Αγοράς(Export Market Share)

B) Δείκτης Ανταγωνιστικότητας-Εξειδίκευσης(Net Export Index,NX)

Γ) Ο Δείκτης του Grubel-Lloyd

Δ) Ο Δείκτης εμπορικής έντασης(Trade Intensity Index)

E) Ο δείκτης ειδίκευσης(Specialization Index)

ΣΤ) Ο Δείκτης του αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος(Revealed Comparative Advantage Index)

Παρακάτω ακολουθεί μια εκτενέστερη ανάλυση των δεικτών του διεθνούς εμπορίου που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα εργασία.

6.2 Θεωρητική προσέγγιση δεικτών Διεθνούς Εμπορίου που επιλέχθηκαν στην παρούσα εργασία

6.2.1) Μερίδιο αγοράς (export market share)

Ο παραπάνω δείκτης είναι από τους πιο απλούς που χρησιμοποιούμε στην ανάλυση για το διεθνές εμπόριο. Η εκτίμηση του δείκτη μας δίνει την δυνατότητα για μια σύντομη καταγράψει της υφιστάμενης κατάστασης του θέματος που εξετάζουμε. Το μερίδιο αγοράς αποτελεί δείκτη της ανταγωνιστικότητας σε μια αγορά- στόχο σε σχέση με τους ανταγωνιστές .Η ερευνά έχει δείξει ότι η γνώση του μεριδίου αγοράς είναι επιθυμητό στοιχείο μεταξύ ανταγωνιστριών χώρων προκειμένου να ακολουθηθεί η κατάλληλη στρατηγική ανάπτυξης για περαιτέρω ανάπτυξη στην αγορά-στόχο που επιθυμεί η κάθε χώρα. Βασικός σκοπός του δείκτη είναι να διαφανεί η συμμετοχή και η διείδυση των εξαγωγών μιας χώρας σε μια αγορά, ή αντιστρόφως, η εξάρτηση της αγοράς αυτής από τον εξαγωγέα και ο βαθμός κάλυψης των καταναλωτικών δυνατοτήτων της(Trail and Da Silva 1994). Τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από τον παραπάνω δείκτη μπορούν να μας δώσουν ασφαλή συμπεράσματα για τη θέση που καταλαμβάνει η χώρα μας σε μια αγορά-στόχο(ως

προς το μερίδιο αγοράς που καταλαμβάνει) σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες που δραστηριοποιούνται στην ίδια αγορά. Ακόμα είναι χρήσιμο το ότι μπορεί να δώσει αποτελέσματα και για μεγάλες χρονικές περιόδους(πχ δέκα χρόνια) δίνοντας μας τη δυνατότητα να αντιληφτούμε τις διακυμάνσεις που μπορεί να παρουσιάσει η χώρα που εξετάζουμε για χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα του ενός έτους. Ο δείκτης του μεριδίου αγοράς δίνεται από την παρακάτω σχέση

$$XMS=X_i / \Sigma(M_i)$$

Όπου X_i είναι οι εξαγωγές μιας χώρας i προς μια αγορά για ένα προϊόν

Όπου $\Sigma(M_i)$ είναι οι εισαγωγές της αγοράς από το σύνολο του κόσμου για το ίδιο προϊόν

6.2.2) Δείκτης ανταγωνιστικότητας – εξειδίκευσης (net export index, nx)

Ο δείκτης Net Export Index χρησιμοποιείται προκειμένου να αντιληφθούμε την εξειδίκευση που υπάρχει στο εμπόριο μεταξύ δύο κρατών για ένα προϊόν(στην προκειμένη περίπτωση για τον οίνο). Μαθηματικά εκφράζεται από την παρακάτω σχέση

$$NX_{ij}=(X_{ij}-M_{ij})/(X_{ij}+M_{ij}),$$

Όπου X_{ij} είναι η αξία των εξαγωγών ενός προϊόντος i για μια χώρα j προς μια αγορά

Όπου M_{ij} είναι η αξία των εισαγωγών ενός προϊόντος I για μια χώρα j από την ίδια αγορά

Οι τιμές που παίρνει ο δείκτης είναι από το -1 έως και το 1. Όταν η τιμή του δείκτη είναι ίση με τη μονάδα τότε η χώρα j είναι απόλυτα εξειδικευμένη στο εμπόριο του προϊόντος I σε σχέση με την άλλη χώρα. Όταν η τιμή του δείκτη είναι ίση με το μηδέν έχουμε ουδετερότητα. Όταν η τιμή του δείκτη είναι ίση με το -1 σημαίνει ότι η χώρα j δεν είναι καθόλου εξειδικευμένη στο εμπόριο του προϊόντος που μελετάμε σε σχέση με την άλλη χώρα. Η γνώση του δείκτη εκτός από την ύπαρξη ή απουσία της εξειδίκευσης μας βοηθάει και στο να βγάλουμε συμπεράσματα για το εμπορικό ισοζύγιο. Όταν η τιμή του δείκτη ανταγωνιστικότητας- εξειδίκευσης είναι θετική τότε έχουμε θετικό εμπορικό ισοζύγιο του προϊόντος i για τη χώρα j ως προς την άλλη χώρα που μελετάμε, το αντίθετο συμβαίνει όταν η τιμή του δείκτη είναι αρνητική. Το

πιο σημαντικό μειονέκτημα του δείκτη είναι ότι δε λαμβάνει υπόψη το συνολικό εμπόριο (συνολικές εξαγωγές και εισαγωγές) και τα ανταγωνιστικά κράτη.

6.2.3) Δείκτης Grubel-Lloyd

Ο δείκτης που χρησιμοποιείται στο μεγαλύτερο μέρος των εμπειρικών μελετών είναι αυτός που προτάθηκε από τους Grubel-Lloyd. Ο δείκτης των GL, ο B_j μετράει την έκταση του απόλυτου μεγέθους των ταυτόχρονων εξαγωγών και εισαγωγών σε ένα συγκεκριμένο κλάδο (j) ή προϊόντος και εκφράζει ενδοκλαδικό εμπόριο σαν ποσοστό της συνολικής αξίας του εμπορίου του προϊόντος.

$$B_j = \frac{(X_j + M_j) - |X_j - M_j|}{(X_j + M_j)}$$

Και σε συνοπτική μορφή

$$B_j = 1 - \frac{|X_j - M_j|}{(X_j + M_j)}$$

$$B_j = 1 - |NX_{ij}|,$$

Όπου B_j είναι ο δείκτης των Grubel-Lloyd

Όπου $X_j - M_j$ είναι το καθαρό εμπόριο (στην παρούσα εργασία εξαγωγές μείον εισαγωγές κρασιού)

Όπου $X_j + M_j$ είναι εξαγωγές συν εισαγωγές κρασιού

Ο B_j είναι συνδεδεμένος με το επίπεδο του ενδοκλαδικού εμπορίου. Όταν το X_j ή το $M_j = 0$ και δεν υπάρχει επικάλυψη των εισαγωγών και των εξαγωγών στον κλάδο j τότε το $B_j = 0$. Όταν το $X_j = M_j$ υπάρχει πλήρη ταύτιση των εισαγωγών και των εξαγωγών στον κλάδο j τότε το $B_j = 1$. Σε γενικές γραμμές ο δείκτης B_j δείχνει την ένταση των ενδοκλαδικών ανταλλαγών στο σύνολο του εμπορίου ενός κλάδου προϊόντος. Ένας δείκτης που βρίσκεται κοντά στη μονάδα υποδηλώνει τη μεγάλη ένταση ταυτόχρονων ανταλλαγών του ίδιου προϊόντος. Αντίθετα ένας δείκτης κοντά στο μηδέν δείχνει ότι το εμπόριο ανάμεσα στα κράτη χαρακτηρίζεται από ανταλλαγές παραδοσιακού τύπου (αμιγώς διακλαδικό εμπόριο). Στην παρούσα εργασία όταν ο δείκτης έχει την τιμή 0 (ελάχιστη τιμή) σημαίνει ότι η χώρα μόνο εισάγει ή μόνο εξάγει κρασί (λόγω κάποιου συγκριτικού πλεονεκτήματος), ενώ αν οι εισαγωγές και οι εξαγωγές του κρασιού είναι ίσες τότε ο δείκτης παίρνει τη μέγιστη τιμή του το 1 (ή

100%). Ο δείκτης των Grubel-Lloyd μας βοηθάει να εξετάσουμε τη δομή και τον τρόπο λειτουργίας του εμπορίου.

6.2.4) Δείκτης αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (Revealed Comparative Advantage Index)

Ο παραπάνω δείκτης θεωρείται από την παγκόσμια επιστημονική βιβλιογραφία ως ιδιαίτερος σημαντικός για θέματα που ασχολούνται με το διεθνές εμπόριο αγροτικών προϊόντων. Η πρώτη εμπειρική μελέτη του δείκτη έγινε από τον Liesner(1958) προτείνοντας μια απλοϊκή μορφή για τον RCA. Το 1965, ο Ballassa βελτιώνει και εξελίσσει τον παραπάνω δείκτη προτείνοντας μια εξελιγμένη μορφή η οποία γίνεται ευρέως αποδεκτή. Με την εξέλιξη του RCA από τον Balassa ο δείκτης χρησιμοποιείται εκτεταμένα για να προσδιορίσει τους αδύνατους και δυνατούς τομείς εξαγωγών μιας χώρας. Επίσης αξίζει να σημειωθεί ότι ο Vollrath(1991) προσέγγισε το αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα με τρεις διαφορετικούς τρόπους μέτρησης(με το σχετικό εμπορικό πλεονέκτημα RTA, με το λογάριθμο του σχετικού εξαγωγικού πλεονεκτήματος $\ln RXA$ και με την αποκαλυπτόμενη ανταγωνιστικότητα RC) Με τη γνώση του δείκτη μπορούμε να δούμε τη βαρύτητα που έχουν οι εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας στο σύνολο των εξαγωγών της ίδιας χώρας σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες χώρες. Στην παρούσα εργασία ο δείκτης RCA μπορεί να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε τη βαρύτητα που έχουν οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στο σύνολο των εξαγωγών της χώρας μας σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες της (Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Ν Αφρική, Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής). Με την εκτίμηση του δείκτη μπορούμε να δούμε αν η χώρα μας παρουσιάζει αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα ή αποκαλυπτόμενο συγκριτικό μειονέκτημα έναντι των ανταγωνιστριών χώρων. Όταν η τιμή του δείκτη είναι μεγαλύτερη από την μονάδα τότε οι εξαγωγές του ελληνικού οίνου έχουν μεγαλύτερη συμβολή στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών σε σχέση με τις εξαγωγές οίνου από τις ανταγωνίστριες χώρες , σε αυτή την περίπτωση έχουμε αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα. Όταν η τιμή του RCA είναι μικρότερη της μονάδας οι ελληνικές εξαγωγές οίνου έχουν μικρότερη συμβολή στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες που μελετάμε, σε αυτή την περίπτωση έχουμε αποκαλυπτόμενο συγκριτικό μειονέκτημα. Η γνώση του δείκτη για μεγάλες χρονικές περιόδους(πχ δέκα έτη) μπορεί να μας δείξει τον σημαντικό ρόλο που παίζουν οι εξαγωγές ενός προϊόντος για μια χώρα σε σχέση με

μια άλλη(εφόσον $RCA > 1$) και να ασκηθεί η κατάλληλη πολιτική στις εξαγωγές ούτως ώστε η χώρα να διατηρήσει το πλεονέκτημα που έχει και στο μέλλον. Ο δείκτης του αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος(RCA) ορίζεται μαθηματικά από την παρακάτω σχέση

$$R.C.A = (X_{ij}/X_{it}) / (X_{kj}/X_{kt})$$

Όπου X_{ij} = Εξαγωγές μιας χώρας i για ένα προϊόν j

Όπου X_{it} = Συνολικές εξαγωγές της χώρας I

Όπου X_{kj} = Εξαγωγές μιας χώρας k (ανταγωνίστρια χώρα) για το προϊόν j

Όπου X_{kt} = Συνολικές εξαγωγές της χώρας k (ανταγωνίστριας χώρας)

Στη παρούσα μελέτη ως ανταγωνίστριες χώρες έχουν ορισθεί οι Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Ν Αφρική, Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, οι οποίες θα εξεταστούν μεμονωμένα η κάθε μια σε σχέση με την Ελλάδα.

6.2.5) Δείκτης ειδίκευσης (Specialization Index)

Ο δείκτης ειδικεύσεις χρησιμοποιείται προκειμένου να δείξει τη σχέση που έχουν δυο ανταγωνίστριες χώρες σε μια κοινή αγορά. Χρησιμοποιεί ως δεδομένα για περαιτέρω επεξεργασία α) τις εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας σε μια συγκεκριμένη αγορά-χώρα β) τις συνολικές εξαγωγές τις χώρας που εξετάζουμε σε όλο τον κόσμο γ) τις εξαγωγές του ίδιου προϊόντος της ανταγωνίστριας χώρας στην ίδια αγορά-χώρα δ) τις συνολικές εξαγωγές του ίδιου προϊόντος της ανταγωνίστριας χώρας σε όλο τον κόσμο. Με τα παραπάνω δεδομένα μπορούμε εύκολα να διακρίνουμε τον ρολό που παίζει η αγορά- στόχος για τις δυο ανταγωνίστριες χώρες (ως % ποσοστό των συνολικών εξαγωγών του προϊόντος κάθε χώρας) αλλά και τη μεταξύ τους σχέση που αναπτύσσουν οι δυο ανταγωνίστριες χώρες ως προς την συγκεκριμένη αγορά-χώρα. Στην παρούσα εργασία αγορά-χώρα είναι η Γερμανία στην πρώτη περίπτωση και η Κίνα στη δεύτερη. Στην πρώτη περίπτωση θα μελετηθεί ο S.I(αναφορικά με τις εξαγωγές οίνου) για την αγορά της Γερμανίας και ανταγωνίστριες χώρες την Ελλάδα σε σχέση με κάθε μια ξεχωριστά από τις είναι Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Ν Αφρική, Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Στη δεύτερη περίπτωση ο S.I θα μελετηθεί με την διάφορα ότι τη θέση της Γερμανίας ως αγορά- στόχο θα την πάρει η Κίνα. Η μαθηματική σχέση

που εκφράζει τον δείκτη ειδίκευσης που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα εργασία αναφέρεται παρακάτω

$$S.I=(X_{ij} / X_{kj}) / (X_{it} / X_{kt})$$

Όπου X_{ij} = Εξαγωγές κρασιού της Ελλάδος στη χώρα j

Όπου X_{kj} =Εξαγωγές κρασιού της χώρας k (ανταγωνίστριας χώρας) στην χώρα j

Όπου X_{it} = Συνολικές εξαγωγές κρασιού της Ελλάδας σε όλο τον κόσμο

Όπου X_{kt} = Συνολικές εξαγωγές κρασιού της χώρας k (ανταγωνίστριας χώρας)

Με τη βοήθεια του παραπάνω δείκτη μπορούμε να συγκρίνουμε τις εξαγωγές των ανταγωνιστριών χώρων της Ελλάδος σε μια χώρα j, βάσει του συνολικού εμπορίου κρασιού αυτών των χώρων. Στην πράξη ο S.I εκφράζεται ως το ποσοστό των συνολικών εξαγωγών οίνου στη χώρα j επί των συνολικών εξαγωγών οίνου των ανταγωνιστριών χώρων. Στην αντίληψη της σχέσης που παρουσιάζουν οι δυο ανταγωνίστριες χώρες που εξετάζονται σε μια συγκεκριμένη αγορά- χώρα βάσει του S.I είναι η τιμή που παίρνει ο ίδιος ο δείκτης, όταν η τιμή είναι μεγαλύτερη της μονάδας οι ελληνικές εξαγωγές οίνου είναι αυξημένες ως προς τον ανταγωνιστριών χώρων, όταν ο S.I είναι μικρότερος της μονάδας τότε οι ελληνικές εξαγωγές οίνου είναι μειωμένες ως προς τον ανταγωνιστριών χώρων(που εξετάζουμε στην κάθε περίπτωση). Όταν ο δείκτης είναι σταθερά πάνω από την μονάδα για μεγάλο χρονικό διάστημα (πχ δέκα έτη) φανερώνεται η σταθερή προτίμηση των χώρων στον ελληνικό οίνο έναντι των ανταγωνιστριών, η γνώση του παραπάνω στοιχείου κρίνεται ως ιδιαίτερος σημαντική για την χώρα που έχει το παραπάνω πλεονέκτημα και τη βοηθάει στη δημιουργία μιας εξαγωγική πολιτικής η όποια θα προασπίζει τα συμφέροντα της. Από την διεθνή βιβλιογραφία αναφέρονται περίπτωσης όπου ο S.I εμφανίζει πολύ ψηλότερες τιμές από την μονάδα καθιστώντας τη μια από τις δυο ανταγωνίστριες χώρες ως κύριο προμηθευτή της αγοράς-χώρας που εξετάζουμε, αυτό συνήθως οφείλεται στην υπάρξει συγκριτικού πλεονεκτήματος που έχει η μια χώρα έναντι της ανταγωνίστριας της ως προς την συγκεκριμένη αγορά.

6.2.6) Δείκτης εμπορικής έντασης (Trade Intensity Index)

Ο δείκτης εμπορικής έντασης εκτίμα της εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας σε μια άλλη χώρα σε συνδυασμό με το παγκόσμιο εμπόριο του προϊόντος.

Χρησιμοποιείται για να καθορίσει εάν το διμερές εμπόριο μεταξύ δυο χώρων είναι μεγαλύτερο ή μικρότερο από αυτό που αναμενόταν, βάση της δυναμικής που κατέχει η χώρα που εξάγει ως προς το παγκόσμιο εμπόριο του προϊόντος. Ο δείκτης χρησιμοποιεί ως δεδομένα α) τις εξαγωγές ενός προϊόντος μιας χώρας X σε μια χώρα Ψ, β) τις παγκόσμιες εξαγωγές του προϊόντος στη χώρα Ψ, γ) τις συνολικές εξαγωγές του προϊόντος της χώρας X, δ) τις συνολικές παγκόσμιες εξαγωγές του προϊόντος. Η γνώση του δείκτη για διαφορετικές χώρες που κάνουν εξαγωγές σε μια συγκεκριμένη χώρα-αγορά μπορεί να μας οδηγήσει σε ασφαλή συμπεράσματα ως προς το μερίδιο των εξαγωγών για την ίδια χώρα-αγορά δηλ μπορεί να γίνει σύγκριση μεταξύ των ανταγωνιστριών χώρων. Στη παρούσα εργασία χώρες-αγορές παίρνουμε την Γερμανία και την Κίνα και θα μελετηθούν η κάθε μια σε συνδυασμό με την Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Ν Αφρική, Χιλή, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής προκειμένου να δούμε την τιμή του δείκτη T.I.I των παραπάνω χώρων ξεχωριστά στη Γερμανία και την Κίνα. Σημαντικό στοιχείο στη μελέτη του δείκτη εμπορικής έντασης είναι η τιμή που παίρνει ο δείκτης για κάθε χώρα, τιμές του δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας φανερώνουν μια έντονη εμπορική σχέση ανάμεσα στη χώρα που εξάγει και στη χώρα που εισάγει το προϊόν. Ο δείκτης της εμπορικής έντασης για την περίπτωση της χώρας μας σε μια χωρά-αγορά j(Γερμανία ή Κίνα) εκφράζεται μαθηματικά με την παρακάτω σχέση

$$T.I.I=(X_{ij} /X_{it}) / (X_{wj}/X_{wt})$$

Όπου X_{ij} = Εξαγωγές οίνου Ελλάδας στην χώρα j

Όπου X_{it} =Συνολικές εξαγωγές οίνου Ελλάδας

Όπου X_{wj} = Παγκόσμιες εξαγωγές οίνου στη χώρα j

Όπου X_{wt} = Συνολικές παγκόσμιες εξαγωγές οίνου

Η γνώση του δείκτη για μεγάλες χρονικές περιόδους(πχ δέκα έτη) δίνει πληρέστερη εικόνα στη κατάσταση που επικρατεί και μας οδηγεί σε σαφώς πιο ασφαλή συμπεράσματα, αυτό οφείλεται στο ότι από έτος σε έτος μπορεί να έχουμε μεγάλες διαφοροποιήσεις του T.I.I λόγο παραγόντων που δεν έχουν να κάνουν μόνο με τις διμερείς σχέσεις των κρατών(πχ πόλεμο στην περιοχή ή μια φυσική καταστροφή), εξαιτίας αυτού θεωρείται σωστό στην ανάλυση του δείκτη να

λαμβάνουμε υπόψη μας όχι μόνο την τιμή του δείκτη σε μεμονωμένα έτη αλλά και την τάση που παρουσιάζει κατά τα τελευταία χρόνια που μελετάμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΔΕΙΚΤΩΝ, ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΥΤΩΝ

7.1 Εκτίμηση και ερμηνεία των δεικτών

Οι δείκτες που χρησιμοποιήθηκαν είναι οι εξής α) Μερίδιο Αγοράς(Export Market Share) β) Δείκτης Ανταγωνιστικότητας-Εξειδίκευσης(Net Export Index,NX) γ) Ο Δείκτης του Grubel-Lloyd δ) Ο Δείκτης εμπορικής έντασης(Trade Intensity Index) ε) Ο δείκτης ειδίκευσης(Specialization Index) στ) Ο Δείκτης του αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος(Revealed Comparative Advantage Index). Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία των παραπάνω δεικτών έχει αναπτυχτεί στο κεφάλαιο της μεθοδολογίας. Τα δεδομένα αντλήθηκαν από το fao.stat. Η επιλογή της παραπάνω βάσης δεδομένων έγινε βάση της αξιοπιστίας και πληρότητας των δεδομένων που παρέχει σε σχέση με άλλες βάσεις δεδομένων, για την αποφυγή λαθών σε όλη την εκτίμηση των δεικτών χρησιμοποιήθηκε μόνο μία βάση δεδομένων(fao.stat) και όχι περισσότερες. Η χρονολογίες των δεδομένων που χρησιμοποιήθηκαν είναι από το 1998 μέχρι και το 2009. Το 1998 επιλέχτηκε εξαιτίας του ότι από εκείνη τη χρονία αρχίζει η Κίνα να κάνει αισθητή την παρουσία τις, στις εξαγωγές εισαγωγές οίνου. Το 2009 επιλέχθηκε γιατί κατά την περίοδο συγγραφής της παρούσας εργασίας ήταν το τελευταίο έτος που διέθετε στοιχεία ο fao.stat(καθώς και οι υπόλοιπες βάσεις δεδομένων που υπάρχουν). Η χρονική περίοδος που μελετήθηκε(11 χρόνια) θεωρείται επαρκής προκειμένου να μας δώσει χρήσιμα

συμπεράσματα για τις εξαγωγές- εισαγωγές του οίνου. Η επεξεργασία των δεδομένων έγινε με την βοήθεια του προγράμματος excel.

Για το μερίδιο αγοράς χρησιμοποιήθηκε ο τύπος $XMS=X_i / \Sigma(M_i)$,

Όπου X_i είναι οι εξαγωγές της Ελλάδας, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α στην αγορά της Γερμανίας ή της Κίνας για τον οίνο

Όπου $\Sigma(M_i)$ είναι οι εισαγωγές της Γερμανίας ή Κίνας από το σύνολο του κόσμου για τον οίνο. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 1, 7 και 8

Για τον Δείκτη Ανταγωνιστικότητας-Εξειδίκευσης(Net Export Index,NX) χρησιμοποιήθηκε τύπος $NX_{ij}=(X_{ij}-M_{ij})/(X_{ij}+M_{ij})$,

Όπου X_{ij} η αξία των εξαγωγών για μια από τις παρακάτω χώρες Ελλάδα, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α στην αγορά της Γερμανίας ή της Κίνας για τον οίνο

Όπου M_{ij} η αξία των εισαγωγών κρασιού κάθε χώρας από τις παρακάτω Ελλάδα, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α στην αγορά της Γερμανίας ή της Κίνας για τον οίνο. Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 4, 7 και 8

Για τον Δείκτη του Grubel-Lloyd χρησιμοποιήθηκε ο τύπος $GRUBER-LLOYD=1-|NX_{ij}|$, τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 4,7 και 8

Για τον Δείκτη εμπορικής έντασης(Trade Intensity Index) χρησιμοποιήθηκε ο τύπος

$$T.I.I=(X_{ij}/X_{it})/(X_{wj}/X_{wt})$$

Όπου X_{ij} = εξαγωγές κρασιού της Ελλάδας, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α στην αγορά της Γερμανίας ή της Κίνας

Όπου X_{it} = συνολικές εξαγωγές κρασιού της Ελλάδας, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α

Όπου X_{wj} = παγκόσμιες εξαγωγές κρασιού στη Κίνα ή Γερμανία

Όπου X_w = συνολικές παγκόσμιες εξαγωγές κρασιού

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 1, 2, 6, 7 και 8

Για τον δείκτη ειδικεύσης (Specialization Index) χρησιμοποιήθηκε ο τύπος

$$\text{ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ S.I} = (X_{ij} / X_{kj}) / (X_{it} / X_{kt})$$

X_{ij} = εξαγωγές κρασιού Ελλάδας στη Γερμανία ή Κίνα

X_{it} = συνολικές εξαγωγές κρασιού Ελλάδας

X_{kj} = εξαγωγές κρασιού της χώρας K (Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α) στην αγορά της Γερμανίας ή της Κίνας

X_{kt} = συνολικές εξαγωγές κρασιού της χώρας K (Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α)

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 6, 7 και 8

Για τον Δείκτη του αποκαλυπτόμενου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (Revealed Comparative Advantage Index) χρησιμοποιήθηκε ο τύπος $R.C.A = (X_{ij} / X_{it}) / (X_{kj} / X_{kt})$

Όπου X_{ij} = Εξαγωγές κρασιού Ελλάδος

Όπου X_{it} = Συνολικές εξαγωγές Ελλάδος

Όπου X_{kj} = Εξαγωγές κρασιού, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α

Όπου X_{kt} = Συνολικές εξαγωγές, Γαλλίας, Ιταλίας, Πορτογαλίας, Χιλής, Αυστραλίας, Ν. Αφρικής, Η.Π.Α (της κάθε μια χωριστά σε σχέση με την Ελλάδα) Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν βρίσκονται στο παράρτημα 3 και 6

7.2 Μεριδίο αγοράς (για τον οίνο) στην αγορά της Γερμανίας

Στον παρακάτω πίνακα(πίνακας 1) αναφέρεται λεπτομερώς το μερίδιο αγοράς(οίνου) που κατέχουν οι παραδοσιακές και αναπτυσσόμενες δυνάμεις οίνου στην αγορά της Γερμανίας.

Πίνακας 7.1

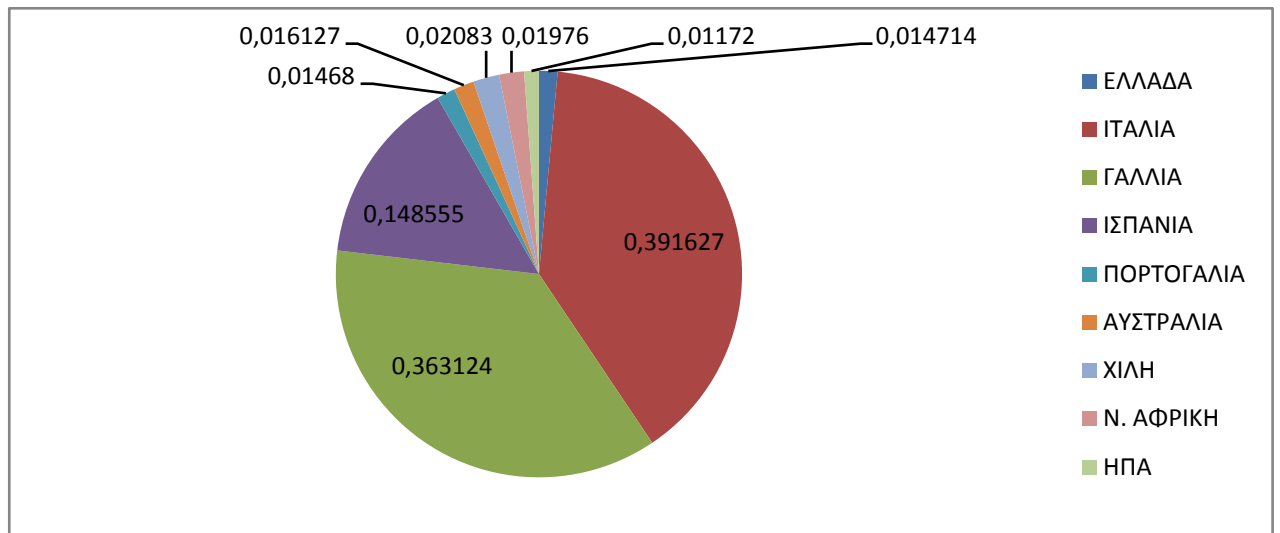
ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ									
	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΗΠΑ
1998	0,018165	0,401601	0,452408	0,141927	0,015288	0,006663	0,01024	0,00799	0,00959
1999	0,017922	0,405109	0,432883	0,142533	0,013962	0,015272	0,01291	0,00854	0,0073
2000	0,016933	0,405326	0,395267	0,133445	0,014282	0,018756	0,01896	0,01292	0,00877
2001	0,011174	0,40428	0,367859	0,144895	0,013918	0,016704	0,022	0,01217	0,00811
2002	0,012336	0,415615	0,3916	0,149891	0,013239	0,016821	*	0,01433	0,00702
2003	0,017612	0,375769	0,370919	0,163433	0,014164	0,018864	0,02021	0,0183	0,00945
2004	0,016725	0,385219	0,338571	0,157496	0,016039	0,023338	0,02494	0,02124	0,01154
2005	0,016035	0,389312	0,340739	0,167164	0,016233	0,02417	0,02909	0,02903	0,01169
2006	0,012473	0,367269	0,312707	0,138694	0,01548	0,016675	0,02204	0,02383	0,01748
2007	0,012015	0,370032	0,317336	0,13891	0,012956	0,015872	0,0448	0,02922	0,01735
2008	0,011788	0,372959	0,324543	0,16047	0,015449	0,010775	0,02134	0,02974	0,01612
2009	0,013386	0,407039	0,312662	0,143799	0,015153	0,009619	0,02346	0,02974	0,01626
M.O	0,014714	0,391627	0,363124	0,148555	0,01468	0,016127	0,02083	0,01976	0,01172

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.γιατην Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται ο M.O. (1998-2009) του μεριδίου αγοράς οίνου των παραπάνω χωρών στην αγορά της Γερμανίας.

Σχεδιάγραμμα μεριδίου αγοράς της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Γερμανίας

Γράφημα 7.1

Για την Ελλάδα βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο μερίδιο το είχε το 1998 που ήταν 1,8% και το μικρότερο το 2001 και 2008 1,1%. Στη χρονική περίοδο που μελετάμε (1998-2009) η Ελλάδα παρουσίασε πτώση του μεριδίου αγοράς από 1,8% (επί του συνόλου της γερμανικής αγοράς) σε 1,3%. Το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς το (1998-2009) το είχε η Γαλλία το 1998 με 45%, παρουσιάζοντας όμως σταδιακή πτώση με αποτέλεσμα το 2009 να έχει 31%. Η Ιταλία φαίνεται ότι έχει αρκετά σταθερή σχέση ως προς την Γερμανική αγορά διατηρώντας το ποσοστό της στο 40%. Οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας που κυριαρχούν στην αγορά της Γερμανίας είναι η Γαλλία, Ιταλία και η Ισπανία, με τις δυο πρώτες να κρατούν αδιαμφισβήτητα τα πρωτεία. Η Πορτογαλία παρουσιάζει παρεμφερείς θέσεις με αυτές τις χώρες μας (ως προς το μερίδιο αγοράς). Από τις αναπτυσσόμενες χώρες το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς το πέτυχε η Χιλή το 2007 με 4,4% ποσοστό που είναι αισθητά αυξημένο ως προς τα ποσοστά που παρουσιάζουν οι άλλες χώρες (Αυστραλία, ΗΠΑ, Ν. Αφρική). Τη μεγαλύτερη αύξηση από τις αναπτυσσόμενες χώρες παρουσίασε η Ν. Αφρική που από 0,79% το 1998 αυξήθηκε σε 2,97% το 2009 δηλ κέρδισε 2,2% του μεριδίου αγοράς οίνου της Γερμανίας. Χαρακτηριστικό είναι ότι στην περίοδο 1998-2009 οι παραδοσιακές δυνάμεις διατήρησαν ή μείωσαν το ποσοστό τους, αντίθετα οι αναπτυσσόμενες χώρες αύξησαν όλες το ποσοστό τους στην αγορά της Γερμανίας. Σε σχέση με την Ελλάδα πρέπει να σημειωθεί ότι ενώ στη αρχή (1998) όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες (στην αγορά οίνου) είχαν μικρότερο μερίδιο αγοράς το 2009 οι τρεις από τις τέσσερεις (2009) παρουσιάζουν υψηλότερο μερίδιο αγοράς (Χιλή, ΗΠΑ, Ν. Αφρική), η τέταρτη χώρα της ομάδας η Αυστραλία παρουσιάζει μικρότερο

μερίδιο από τη χώρα μας αλλά έχει καλύψει σε μεγάλο βαθμό την αρχική διαφορά που είχε το 1998.

7.3 Μεριδίο αγοράς (για τον οίνο) στην αγορά της Κίνας

Στον παρακάτω πίνακα(πίνακας 2) αναφέρεται λεπτομερώς το μερίδιο αγοράς(οίνου) που κατέχουν οι παραδοσιακές και αναπτυσσόμενες δυνάμεις οίνου στην αγορά της Κίνας.

Πίνακας 7.2

ΜΕΡΙΔΙΟ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΟΙΝΟΥ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ									
	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΗΠΑ
1998	0,00051372	0,0731569	0,3513657	0,172339	0,00813242	0,03792806	0,035151	0,0050153	0,064398
1999	0,00027213	0,0666186	0,2327705	0,202876	0,00172806	0,03845264	0,038915	0,0057012	0,083505
2000	0,00030857	0,0860748	0,2610186	0,19627	0,00725147	0,03282876	0,059023	0,0050915	0,122384
2001	0,000426	0,0912999	0,2878028	0,055632	0,00375656	0,0512751	0,160428	0,0049765	0,124915
2002	0,00081197	0,0652991	0,3577564	0,035876	0,01373932	0,07685897	*	0,0070299	0,15688
2003	5,5466E-05	0,0423484	0,3734261	0,025237	0,00357757	0,0979533	0,22963	0,0067114	0,095582
2004	0	0,053174	0,4035533	0,031858	0,00402724	0,11415932	0,200732	0,0081986	0,09769
2005	1,3665E-05	0,0568875	0,3755423	0,09763	0,00880711	0,12477538	0,089663	0,0107407	0,085796
2006	0,00019702	0,0703262	0,391532	0,080168	0,00667517	0,17355919	0,119956	0,0098275	0,072353
2007	7,2236E-05	0,0659518	0,4025679	0,043478	0,00548461	0,14994127	0,168937	0,0104876	0,061307
2008	0,00044604	0,0548142	0,3942997	0,04777	0,00527443	0,14832538	0,118243	0,0134327	0,057692
2009	0,00041472	0,0581726	0,4547483	0,042195	0,00707111	0,20630255	0,111595	0,0136134	0,076441
M.O	0,0002943	0,0653437	0,3571986	0,085944	0,00629376	0,10436333	0,121116	0,0084022	0,091579

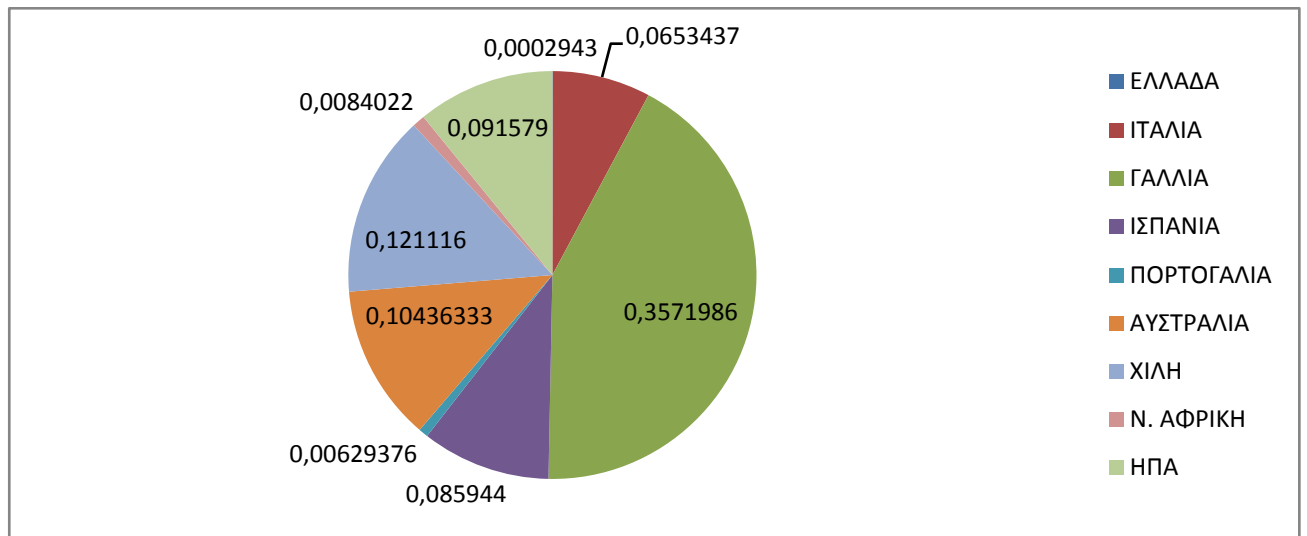
ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα παρουσιάζεται ο Μ.Ο. (1998-2009) του μεριδίου αγοράς οίνου των παραπάνω χωρών στην αγορά της Κίνας.

Σχεδιάγραμμα μεριδίου αγοράς της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Κίνας.

Γράφημα 7.2

Η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ μικρά ποσοστά στο μερίδιο αγοράς οίνου στη Κίνα ,χαρακτηριστικό είναι ότι το μεγαλύτερο ποσοστό το είχε το 1998 και αυτό ήταν μόλις 0,051%. Το 2009 που είναι και η τελευταία χρόνια που έχουμε δεδομένα το ποσοστό της χώρας μας στη Κίνα ήταν 0,041%,και κατά όλη την περίοδο που μελετάμε 1998-2009 το ποσοστό δεν ξεπέρασε το 0,051%. Η χώρα που κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό τις περιόδου που μελετάμε είναι η Γαλλία, το 1998 ήταν 35,1% και το 2009 ήταν 45,4% δηλ παρουσίασε μια αύξηση 10,3%. Η Ισπανία παρουσιάζει τη μεγαλύτερη πτώση από 17,2% που ήταν το 1998 σε 4,2% το 2009 δηλ πτώση 13%. Η Ιταλία με αρχικό ποσοστό 7,3% και μικρές διακυμάνσεις σε όλη την περίοδο το 2009 εμφάνισε πτώση 1,5%(σε σχέση με το 1998) έχοντας το 5,8% του μεριδίου αγοράς οίνου στην Κίνα. Η Πορτογαλία σε όλη τη περίοδο παρουσιάζει μικρά ποσοστά μικρότερα της μονάδας, Από τις αναπτυσσόμενες χώρες στην παραγωγή του οίνου η Ν. Αφρική έχει το μικρότερο μερίδιο αγοράς με μικρές αυξήσεις στη περίοδο 1998-2009. Οι ΗΠΑ κάνουν αισθητή την παρουσία τους με μερίδιο αγοράς 7,6% με μικρά σχετική αύξηση από το 1998 που ήταν 6,4%,απλως αναφέρεται ότι το καλύτερο ποσοστό το είχαν το 2002 που ήταν 15,6%. Τη μεγαλύτερη ανάπτυξη γνωρίζουν η Αυστραλία και η Χιλή. Η πρώτη αύξησε το ποσοστό της 16,8% (τη μεγαλύτερη αύξηση στη αγορά της Κίνας) από 3,8% το 1998 σε 20,6% το 2009. Η Χιλή αύξησε το ποσοστό της κατά 7,5% από 3,5% το 1998 σε 11% το 2009. Το 2009 η Αυστραλία ήταν στην δεύτερη και η Χιλή στη Τρίτη θέση του μεριδίου αγοράς στην αγορά τις Κίνας αυξάνοντας σημαντικά τη δύναμη τους σε σχέση με το 1998. Η

θέση της Γαλλίας στηρίζεται σε ένα βαθμό στους οίνους ποιότητας που διαθέτει και στη παροχή τεχνογνωσίας στη κινέζικη αγορά οίνου. Η άνοδος της Αυστραλίας δικαιολογείται από τις στοχευμένες ενέργειες-προσπάθειες που έκανε το κράτος της Αυστραλίας προκειμένου να αύξηση το μερίδιο αγοράς του(ανάλυση της κατάστασης οίνου στη κίνα, ομάδες προωθήσεις αυστραλιανών κρασιών, ομάδες επιστημόνων στο θέμα του οίνου κα). Η αύξηση του μεριδίου αγοράς της Χιλής οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στις αναμίξεις που γίνονται στα κινέζικα κρασιά με <<δυνατά>> Χιλιανά προκειμένου να υπάρξει αύξηση της ποιότητας των πρώτων.

7.4 Δείκτης ανταγωνιστικότητας στην αγορά της Γερμανίας

Με τον παραπάνω δείκτη θα μετρήσουμε εξειδίκευση και την ανταγωνιστικότητα που παρουσιάζει η Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Χιλή, Ν. Αφρική, ΗΠΑ στην αγορά της Γερμανίας. Ακόμα μπορεί να γίνει σύνδεση του δείκτη με το εμπορικό ισοζύγιο, θετική τιμή του NX αντιστοιχεί σε θετικό ισοζύγιο, ενώ αρνητική τιμή σε αρνητικό ισοζύγιο. Οι τιμές του δείκτη όπως έχει αναφερθεί στη μεθοδολογία είναι 1(απόλυτη)έλλειψη εξειδίκευσης έως +1(απόλυτη εξειδίκευση, η τιμή 0 δείχνει ουδετερότητα. Στον παρακάτω πίνακας (8)παρατίθενται οι δείκτες NX της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χώρων στην αγορά της Γερμανίας

Πίνακας 7.3

Nxij ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ									
ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤ/ΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,77536	0,983179	0,970172	0,99247	0,9945644	0,997042	0,99461129	0,9973542	0,3026747
1999	0,89485	0,98089	0,957995	0,993944	0,9753531	0,997663	0,994753786	0,9934879	0,4449531
2000	0,90849	0,989425	0,954787	0,99417	0,9595237	0,971102	0,993702246	0,9907898	0,4448814
2001	0,9003	0,994571	0,942953	0,98605	0,9277963	0,982939	0,992376615	0,9899164	0,4752314
2002	0,89341	*	0,935549	0,991333	0,8380181	0,91403	0,987082885	0,9915518	0,5977147
2003	0,90106	0,994774	0,932521	0,981737	0,8960477	0,918473	0,992051638	0,9898608	0,5884236
2004	0,92274	0,996359	0,94175	0,989761	0,9325752	0,924423	0,992530882	0,9915925	0,5150234
2005	0,91307	0,998471	0,930848	0,986332	0,8747744	0,881285	0,985006984	0,9879696	-0,588586
2006	0,85835	0,993701	0,936273	0,983025	0,8737081	0,919328	0,986503732	0,9780483	0,5110749
2007	0,84712	0,996497	0,9184	0,982163	0,85639	0,881343	0,978981995	0,9634619	0,5337514
2008	0,75936	0,994913	0,922593	0,97427	0,8406653	0,908578	0,982435183	0,9830751	-0,513392

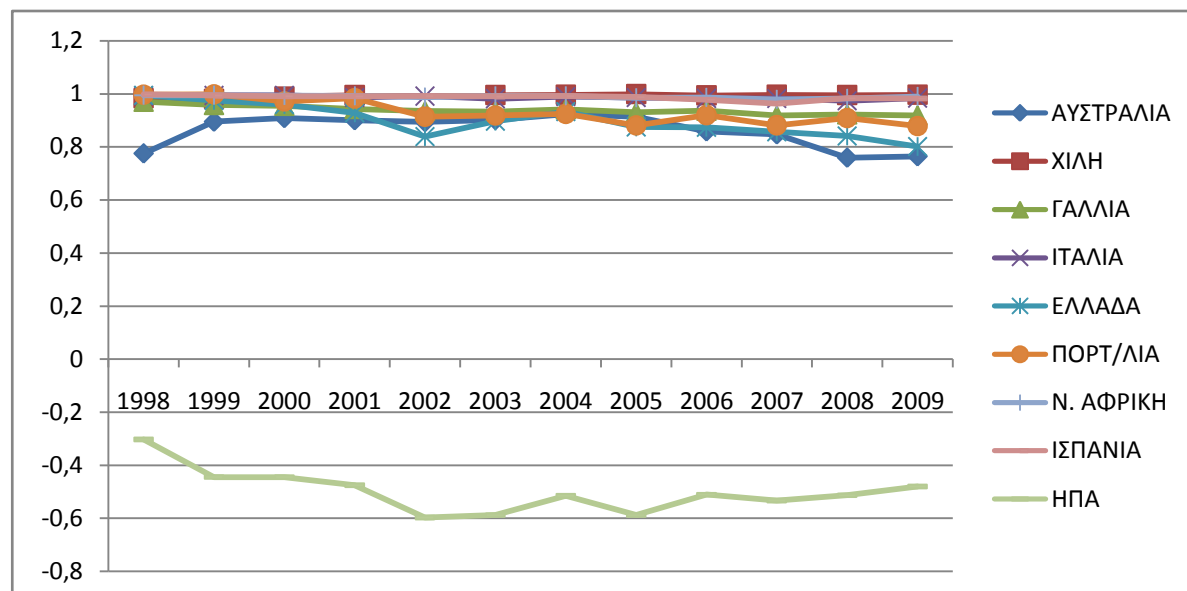
2009	0,76446	0,996483	0,918885	0,984171	0,8008679	0,878766	0,989503539	0,9819326	0,4801897	-
M.O.	0,8615	0,8266	0,9386	0,98662	0,897524	0,93125	0,9891284	0,986587	0,49966	-

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζονται οι τιμές του δείκτη N_{XII} της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην Γερμανία, την χρονική περίοδο 1998-2009.

Χρονόγραμμα του δείκτη N_{XII} της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Γερμανίας.

Γράφημα 7.3

Οι χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Χιλή, Ν. Αφρική έχουν θετική τιμή του δείκτη NX άρα παρουσιάζουν θετικό εμπορικό ισοζύγιο σε σχέση με τη Γερμανία ως προς το μεταξύ τους εμπόριο του οίνου. Η μοναδική χώρα που παρουσιάζει αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο με τη Γερμανία(αρνητικό NX) είναι οι Η.Π.Α. Οι τιμές στο σύνολο των κρατών (εκτός των Η.Π.Α) είναι πολύ κοντά στη μονάδα με αποτέλεσμα να μιλάμε για σχεδόν απόλυτη εξειδίκευση. Η Ελλάδα παρουσιάζει τη μεγαλύτερη τιμή του δείκτη το 1998(0,9945 σχεδόν απόλυτη εξειδίκευση) και τη μικρότερη τιμή το 2009(0,8008) ακολουθώντας μια πτωτική πορεία. Τη μεγαλύτερη τιμή μέσου όρου από τις παραδοσιακές δυνάμεις

την παρουσιάζει η Ιταλία(0,9866) ενώ από τις αναπτυσσόμενες το μεγαλύτερο μέσο όρο τον έχει η Χιλή (0,9926). Στο σύνολο των κρατών τη μεγαλύτερη τιμή ο δείκτης την εμφανίζει η Χιλή το 2005(0,9984). Τη μεγαλύτερη πτώση ο NX ως προς τις χώρες που εμφανίζουν θετικό πρόσημο στην περίοδο 1998-2009 την έχει για η Ελλάδα και είναι 0,19376. Με κριτήριο τους μέσους Όρους των κρατών στην περίοδο που μελετάμε γίνεται και η παρακάτω κατάταξη αρχίζοντας από τη χώρα με το μεγαλύτερο μέσο όρο NX και καταλήγοντας σε αυτή με το μικρότερο, Χιλή(0,9926), Ν. Αφρική(0,9891), Ιταλία(0,9866), Ισπανία(0,9865), Γαλλία(0,9385), Πορτογαλία(0,9312), Ελλάδα(0,8975), Αυστραλία(0,8615) και τέλος οι Η.Π.Α με αρνητικό(-0.4996).

7.5 Δείκτης ανταγωνιστικότητας- εξειδίκευσης (NX) της Ελλάδας στην αγορά της Κίνας

Παρακάτω αναφέρονται τα αποτελέσματα του δείκτη NX που παρουσιάζει η Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Χιλή, Ν. Αφρική, ΗΠΑ στην αγορά της Κίνας. Στην ανάλυση του NX της αγοράς της Κίνας θα χρησιμοποιήσουμε και το μερίδιο αγοράς προκειμένου να βγάλουμε σωστά συμπεράσματα εξαιτίας της ιδιαιτερότητας που παρουσιάζει η Κίνα(διακρίνεται από εισαγωγές οίνου και ελάχιστες εξαγωγές) και το μειονέκτημα του δείκτη α) αγνοεί τις εξαγωγικές(εισαγωγικές) επιδόσεις των υπολοίπων ανταγωνιστών κρατών και μελετά μεμονωμένα τις επιδόσεις ενός κράτους στην αγορά που μελετάμε β) ότι η αυτάρκεια μιας χώρας σε ένα αγαθό με πολύ μικρές εξαγωγές και καθόλου εισαγωγές θα δώσει δείκτη 1(κρίνοντας τη χώρα ως εντελώς ανταγωνιστική, κάτι που δεν ισχύει) δηλ δεν λαμβάνει υπόψη τον όγκο των μεταξύ τους συναλλαγών. Στον παρακάτω πίνακα(πίνακας 9) παρατίθενται τα αποτελέσματα του δείκτη NX της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χώρων της στην αγορά της Κίνας

Πίνακας 7.4

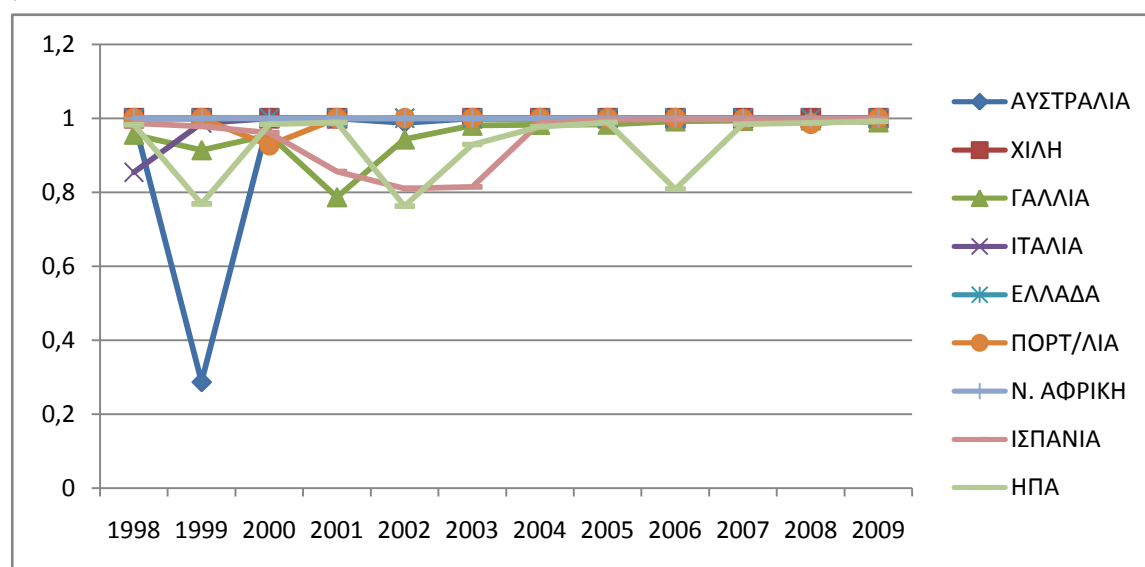
N _{χι} ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ									
ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤ/ΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,995876289	1	0,956036	0,853723	1	1	1	0,987249	0,9817792
1999	0,286592306	1	0,91407	0,987013	1	1	1	0,9786345	0,7680784
2000	1	1	0,954557	1	1	0,92710706	1	0,9609489	0,9838822
2001	1	1	0,786526	0,997458	1	1	1	0,8565428	0,9882879
2002	0,987841945	*	0,943132	1	1	1	1	0,8102426	0,761939
2003	1	1	0,980438	1	1	1	1	0,8145563	0,9286514
2004	1	1	0,982824	1	1	1	1	0,9876335	0,9770262
2005	1	1	0,983329	1	1	1	1	0,9966464	0,9884402
2006	1	1	0,992052	0,997469	1	1	1	0,9974287	0,8078884
2007	0,999571857	1	0,993548	1	1	0,99707745	1	0,9972961	0,9840686
2008	1	1	0,994655	0,999925	1	0,98529981	1	0,9969925	0,9873256
2009	0,999981558	1	0,989422	1	1	1	1	0,9990987	0,9916729
Μ.Ο.	0,93915533	0,9167	0,955883	0,986299	1	0,99245703	1	0,9486058	0,9290867

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπόν στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζονται οι τιμές του δείκτη N_{χι} της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην Κίνα, την χρονική περίοδο 1998-2009.

Χρονόγραμμα του δείκτη N_{χι} της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Κίνας

Γράφημα 7.4

Σε αυτό το σημείο όπως αναφέρθηκε και παραπάνω κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν και τα μερίδια αγοράς(μέσος όρος περιόδου 1998-2009) που παρουσιάζει κάθε χώρα στην Κίνα από το μεγαλύτερο στο μικρότερο. Γαλλία(35,7%), Χιλή (12,1%), Αυστραλία (10,4%), Η.Π.Α (9,15%), Ισπανία (8,59%), Ιταλία (6,5%), Ν Αφρική (0,84%), Πορτογαλία(0,629%) και Ελλάδα(0,029%). Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι όλες οι χώρες εμφανίζουν πολύ υψηλές τιμές του δείκτη NX(αυτό δικαιολογείται σε μεγάλο βαθμό από τις πολύ μικρές εξαγωγές οίνου που κάνει η Κίνα στις παραπάνω χώρες). Ο δείκτης NX για την Ελλάδα, Πορτογαλία, Ν. Αφρική είναι 1, με μια πιο προσεκτική μάτια μπορούμε να αντιληφτούμε ότι αυτό δεν σημαίνει αυξημένη ανταγωνιστικότητα των παραπάνω χωρών, συγκεκριμένα παρουσιάζουν πολύ μικρές εξαγωγές προς την Κίνα αλλά εμφανίζουν πολύ υψηλές τιμές δείκτη λόγω της μη εισαγωγής οίνου από την Κίνα. Η Γαλλία που κατέχει το υψηλότερο μερίδιο αγοράς 35,7(23,8 φορές μεγαλύτερο από το σύνολο των μεριδίων της Ελλάδας, Πορτογαλίας, Ν Αφρικής) παρουσιάζει υψηλή τιμή δείκτη 0,9558 η οποία δείχνει την εξειδίκευση που παρουσιάζει στις εξαγωγές εισαγωγές οίνου με την Κίνα. Η Ιταλία και η Ισπανία παρουσιάζουν δείκτες NX 0,9862 και 0,9486 με μερίδια αγοράς 6,5% και 8,59% αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο δείκτη ανταγωνιστικότητας- εξειδίκευσης στην Κίνα τον έχει η Χιλή 0,9999, η οποία είναι και δεύτερη στο μερίδιο αγοράς με 12,1%. Οι Αυστραλία και οι Η.Π.Α έχουν και αυτές υψηλούς δείκτες 0,939(τιμή μέσου όρου) και κα 0,929(τιμή μέσου όρου), με αξιοσημείωτα μερίδια αγοράς Αυστραλία 10,4 και Η.Π.Α 9,15%. Συγκρίνοντας δυο χώρες από τις δυο ομάδες την Ισπανία από τις παραδοσιακές δυνάμεις και τις Η.Π.Α από τις αναπτυσσόμενες, με σχεδόν ίδια μερίδια αγοράς Ισπανία(8,59%) και Η.Π.Α(9,15%) βλέπουμε ότι έχουν και παρόμοιες τιμές δείκτη NX Ισπανία 0,9486 και Η.Π.Α 0,929. Ακόμα στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί ότι όλες οι χώρες που αναλύονται ανεξαρτήτως με το μερίδιο αγοράς που κατέχουν παρουσιάζουν θετικό εμπορικό ισοζύγιο με την Κίνα ως προς το μεταξύ τους εμπόριο οίνου.

7.6 Δείκτης Grubel-Lloyd της Ελλάδας και των ανταγωνίστριων χωρών στην αγορά της Γερμανίας

Με την εκτίμηση του παραπάνω δείκτη μπορούμε να αναληφθούμε το είδος του εμπορίου στον οίνο (ενδοκλαδικό ή διακλαδικό) που παρουσιάζει η κάθε από τις παραπάνω χώρες με την Γερμανία. Όταν η τιμή του δείκτη είναι 1 έχουμε την περίπτωση του αμιγούς ενδοκλαδικού εμπορίου(η εισαγωγές είναι ίσες με τις εξαγωγές), ενώ όταν ο δείκτης παρουσιάζει τιμή 0 έχουμε αμιγώς διακλαδικό εμπόριο(μόνο εξαγωγές ή μόνο εισαγωγές). Στον παρακάτω πίνακα(πίνακας 10) παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του δείκτη που έχουν οι χώρες Ελλάδα, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία, Χιλή, Ν. Αφρική, ΗΠΑ με την Γερμανία

Πίνακας 7.5

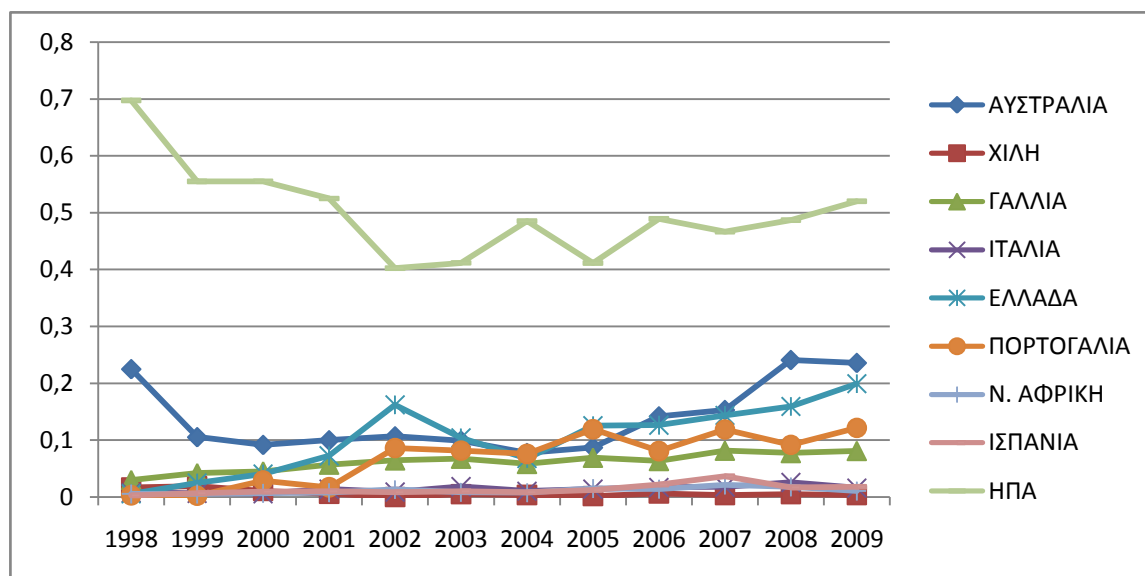
GRUBER-LIOYD ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΓΕΡΜΑΝΙΑ									
ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,2246387	0,01682	0,029828	0,00753	0,00543557	0,0029581	0,0053887	0,0026458	0,69733
1999	0,10515314	0,01911	0,042005	0,00656	0,0246469	0,0023375	0,0052462	0,0065121	0,55505
2000	0,09151404	0,01058	0,045213	0,00583	0,04047627	0,028897905	0,0062978	0,0092102	0,55512
2001	0,09969726	0,00543	0,057047	0,01395	0,07220367	0,0170609	0,0076234	0,0100836	0,52477
2002	0,10658602	*	0,064451	0,00867	0,16198185	0,0859695	0,0129117	0,0084482	0,40229
2003	0,09893801	0,00523	0,067479	0,01826	0,1039523	0,081527	0,0079484	0,0101392	0,41158
2004	0,07726405	0,00364	0,05825	0,01024	0,06742482	0,0755767	0,0074691	0,0084075	0,48498
2005	0,08693465	0,00153	0,069152	0,01367	0,12522561	0,118715	0,014993	0,0120304	0,41141
2006	0,14165498	0,0063	0,063373	0,01698	0,12629191	0,080672	0,0134963	0,0219517	0,48893
2007	0,15287696	0,0035	0,0816	0,01784	0,14361001	0,1186573	0,021018	0,0365381	0,46625
2008	0,24063939	0,00509	0,077407	0,02573	0,15933468	0,0914215	0,0175648	0,0169249	0,48661
2009	0,23554049	0,00352	0,081115	0,01583	0,19913209	0,1212339	0,0104965	0,0180674	0,51981
Μ.Ο	0,13845314	0,00673	0,06141	0,01342	0,10247631	0,1472693	0,0108712	0,0134133	0,50034

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται ο δείκτης GRUBER LIOYD της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην Γερμανία (1998-2009).

Σχεδιάγραμμα δείκτη GRUBER LLOYD της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών στην Γερμανία.

Γράφημα 7.5

Η Ελλάδα την περίοδο 1998-2001 παρουσιάζει πολύ χαμηλές τιμές του δείκτη(μικρότερες από 0,075 εμφανίζοντας σχεδόν αμιγώς διακλαδικό εμπόριο) ενώ από το 2002 και μετά έχουμε αύξηση του δείκτη ώστε το 2009 να έχει τιμή 0,199φανερώνοντας την αλλαγή που προέκυψε μεταξύ των εισαγωγών και εξαγωγών οίνου με τη Γερμανία, δηλ στην αρχή είχαμε σχεδόν μόνο εξαγωγές και πολύ μικρές ποσότητες εισαγωγών(σχεδόν διακλαδικό εμπόριο), ενώ μετά έχουμε μείωση της αρχικής ποσότητας των ελληνικών εξαγωγών οίνου (στη Γερμανία) και αύξηση των εισαγωγών οίνου στην Ελλάδα μετατρέποντας το εμπόριο σε ενδοκλαδικό. Από τις παραδοσιακές δυνάμεις η Ισπανία(τιμές δείκτη μικρότερες από 0,0365 σε όλη τη περίοδο 1998-2009) και η Ιταλία(τιμές δείκτη μικρότερες από 0,0182 σε όλη τη περίοδο 1998-2009) παρουσιάζουν διακλαδικό εμπόριο με τη Γερμανία. Στη Γαλλία η τιμή του δείκτη σε όλη την περίοδο 1998-2009 είναι μικρότερη του 0,1 και παρουσιάζει διακλαδικό εμπόριο αλλά ο δείκτης παρουσιάζει μια μη αμελητέα αύξηση από 0,029 το 1998 σε 0,0815 το 2009. Στη Πορτογαλία έχουμε παρόμοια κατάσταση με την Ελλάδα δηλ έχουμε μεγάλη αύξηση του δείκτη από 0.029 το 1998 σε 0,1212(μεγαλύτερο από 0,1). Από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην παραγωγή οίνου οι Η.Π.Α παρουσιάζουν υψηλές τιμές δείκτη και μπορούμε να θεωρήσουμε το

μεταξύ τους εμπόριο με τη Γερμανία ως ενδοκλαδικό (στον οίνο). Αντίθετα η Χιλή και η Ν. Αφρική παρουσιάζουν μικρές τιμές δείκτη και μπορούμε να θεωρήσουμε το εμπόριο ως διακλαδικό. Η Αυστραλία παρουσιάζει αυξομειώσεις στην τιμή του δείκτη και τιμή μέσου όρου 0,1384 και παρουσιάζει ενδοκλαδικό εμπόριο. Όλες οι παραπάνω χώρες κάνουν περισσότερες εξαγωγές οίνου από ότι εισαγωγές από την Γερμανία, με τον παραπάνω δείκτη μπορούμε να δούμε την αλλαγή στη σχέση εξαγωγών εισαγωγών που παρουσίασαν οι χώρες με τη Γερμανία. Παρακάτω αναφέρεται η χώρα με τη μεγαλύτερη τιμή του δείκτη Grubel-Lloyd προς τη χώρα με τη μικρότερη μέση τιμή που τείνει να παρουσιάσει αμιγώς διακλαδικό εμπόριο αφού η τιμή του δείκτη πλησιάζει το 0, Η.Π.Α (0,50), Πορτογαλία (0,147), Αυστραλία (0,1384), Ελλάδα (0,1024), Γαλλία (0,06141), Ν. Αφρική (0,0108), Ιταλία (0,013423), Ισπανία (0,013413) και Χιλή (0,007339).

7.7 Δείκτης Grubel-Lloyd της Ελλάδας και των ανταγωνίστριων χωρών στην αγορά της Κίνας

Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 11) παρουσιάζονται οι τιμές του δείκτη Grubel-Lloyd των χωρών της Ελλάδας, Ιταλίας, Ισπανίας, Πορτογαλίας, Αυστραλίας, Χιλής, Ν. Αφρικής, ΗΠΑ με την Κίνα

Πίνακας 7.6

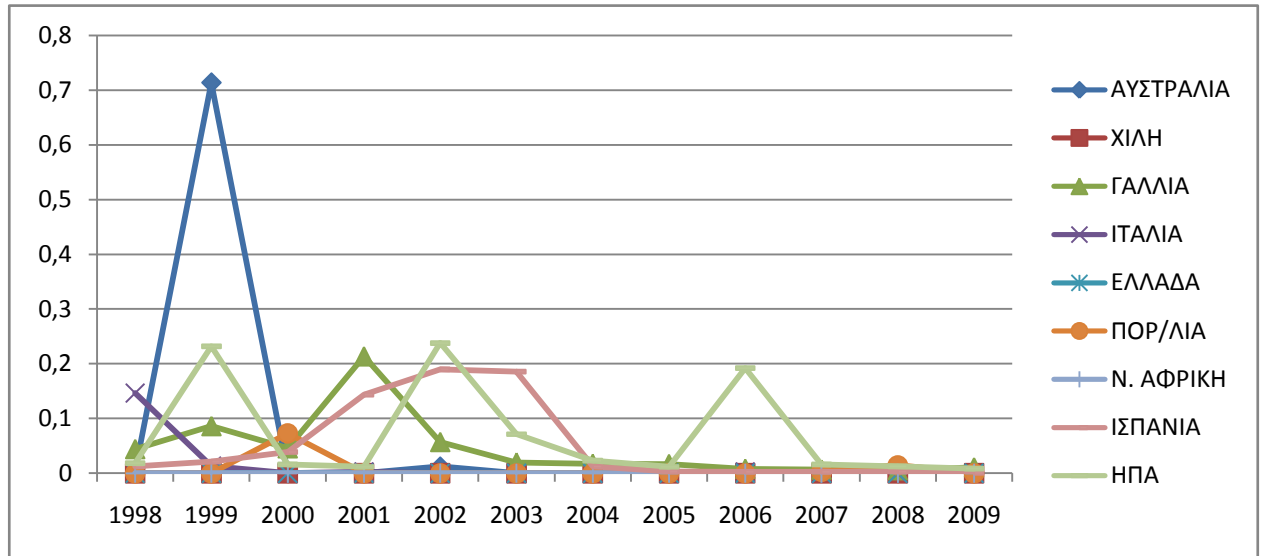
GRUBER-LLOYD ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΚΙΝΑ									
ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΠΟΡ/ΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,00412371	0	0,043964	0,14628	0	0	0	0,012751	0,018221
1999	0,71340769	0	0,08593	0,01299	0	0	0	0,0213655	0,231922
2000	0	0	0,045443	0	0	0,072892938	0	0,0390511	0,016118
2001	0	0	0,213474	0,00254	0	0	0	0,1434572	0,011712
2002	0,01215805	*	0,056868	0	0	0	0	0,1897574	0,238061
2003	0	0	0,019562	0	0	0	0	0,1854437	0,071349
2004	0	0	0,017176	0	0	0	0	0,0123665	0,022974
2005	0	0	0,0166671	0	0	0	0	0,0033536	0,01156
2006	0	0	0,007948	0,00253	0	0	0	0,0025713	0,192112
2007	0,00042814	0	0,006452	0	0	0,002922552	0	0,0027039	0,015931
2008	0	4E-05	0,005345	7,5E-05	0	0,014700193	0	0,0030075	0,012674
2009	1,844E-05	0	0,010578	0	0	0	0	0,0009013	0,008327
M.O.	0,060844669	3E-06	0,04411726	0,0137	0	0,007542974	0	0,05139417	0,0709134

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται ο δείκτης GRUBER LLOYD της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην Κίνα (1998-2009).

Σχεδιάγραμμα δείκτη GRUBER LLOYD της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών στην Κίνα

Γράφημα 7.6

Οι παραπάνω χώρες παρουσιάζουν διακλαδικό εμπόριο (οσο αφορά τον οίνο) με την Κίνα, χαρακτηριστικό είναι ότι ο δείκτης σε καμία χώρα δεν είναι μεγαλύτερος από 0,01 για όλη τη χρονική περίοδο που μελετάμε 1998-2009. Η Ελλάδα παρουσιάζει αμιγώς διακλαδικό εμπόριο με την Κίνα αφού η τιμή του δείκτη είναι 0, δηλ γίνονται μόνο εξαγωγές οίνου από τη χώρα μας και καθόλου εξαγωγές (για την αποφυγή εσφαλμένων συμπερασμάτων είναι χρήσιμο να αναφερθεί ότι η χώρα μας κατέχει μικρό μερίδιο αγοράς και ότι ο όγκος των συνολικών εξαγωγών της Ελλάδας προς την Κίνα είναι μικρός). Η δεύτερη χώρα που παρουσιάζει αμιγώς διακλαδικό εμπόριο με την Κίνα (οίνο) είναι η Ν. Αφρική. ο δείκτης για την Χιλή δεν είναι ακριβώς 0 αλλά είναι τόσο κοντά που μπορούμε να θεωρήσουμε ότι η χώρα έχει αμιγώς ενδοκλαδικό εμπόριο με την Κίνα (οίνο). Τη μεγαλύτερη τιμή του μέσου όρου για τον δείκτη από τις παραδοσιακές δυνάμεις την εμφανίζει η Ισπανία (0,0513) ενώ από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο οίνου την

μεγαλύτερη μέση τιμή εμφανίζουν οι Η.Π.Α (0,0709). Παρακάτω αναφέρονται οι μέσοι όροι των χώρων του δείκτη Grubel-Lloyd από των μεγαλύτερο προς τον μικρότερο Η.Π.Α (0,0709), Αυστραλία (0,0608), Ισπανία (0,0513), Γαλλία (0,0441), Ιταλία (0,0137), Πορτογαλία (0,00754), Χιλή (0,000002916), Ν. Αφρική (0) και Ελλάδα (0).

7.8 Ο Δείκτης R.C.A της Ελλάδας σε σχέση με τις ανταγωνίστριες της χώρες

Με τον δείκτη R.C.A μπορούμε να δούμε τη βαρύτητα που έχουν οι εξαγωγές οίνου στο σύνολο των εξαγωγών της χώρας μας σε σύγκριση με τις ανταγωνίστριες της (Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Χιλή, Η.Π.Α, Αυστραλία, Ν. Αφρική). Στον παρακάτω πίνακα (πίνακας 3) παρουσιάζονται αναλυτικά τα αποτελέσματα του δείκτη R.C.A

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΟΣ RCA

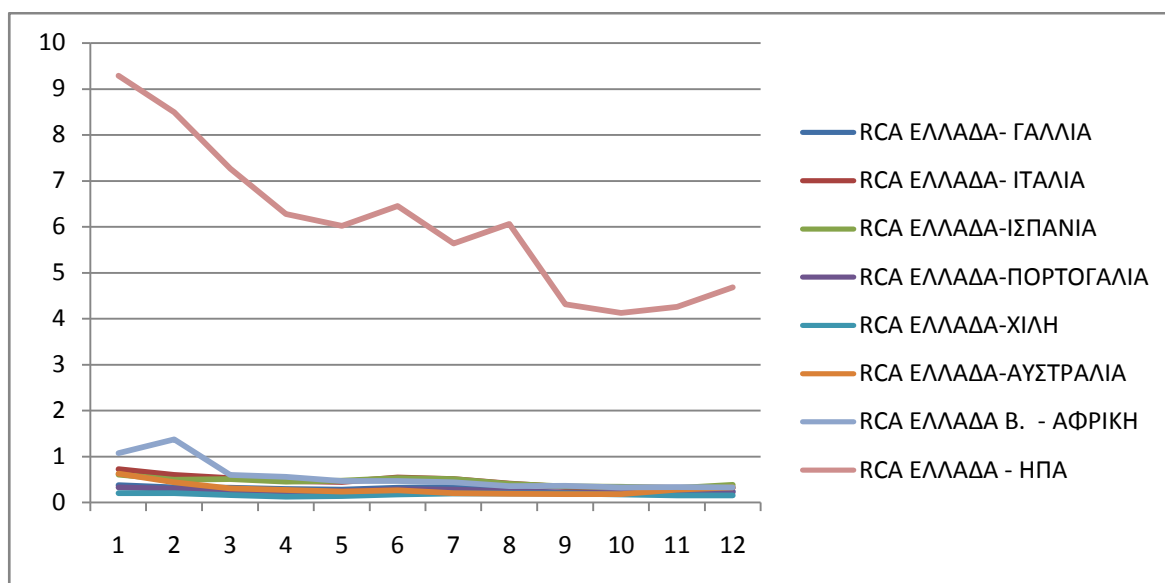
Πίνακας 7.7

ΕΤΟΣ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΓΑΛΛΙΑ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΙΣΠΑΝΙΑ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΧΙΛΗ	RCA ΕΛΛΑΔΑ- ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	RCA ΕΛΛΑΔΑ Β. - ΑΦΡΙΚΗ	RCA ΕΛΛΑΔΑ - ΗΠΑ
1998	0,3795418	0,7242102	0,6067176	0,32725305	0,205991	0,63005	1,0743956	9,2884065
1999	0,3336807	0,6001839	0,4975379	0,29619003	0,205792	0,43884	1,3746447	8,4917241
2000	0,3208905	0,5330003	0,5056686	0,25667677	0,164474	0,30946	0,604997	7,2704745
2001	0,2975662	0,4704761	0,4514305	0,24381062	0,125165	0,27367	0,5629987	6,2820827
2002	0,2812741	0,449572	0,4733159	0,24661373	0,137739	0,23686	0,4755409	6,0223208
2003	0,324949	0,5452081	0,5313607	0,28666059	0,177747	0,26602	0,4737478	6,4531329
2004	0,3354959	0,5116794	0,5108782	0,27813788	0,199968	0,20613	0,4446172	5,6382189
2005	0,2746847	0,4172783	0,4012001	0,24263536	0,196025	0,19048	0,3589484	6,0632137
2006	0,2084704	0,3380299	0,3487124	0,21635273	0,201203	0,1834	0,3710756	4,3164229
2007	0,1913435	0,3328252	0,3391453	0,20185145	0,173394	0,18216	0,3346835	4,1288777
2008	0,1915273	0,3247813	0,3139508	0,20894091	0,156497	0,27798	0,3390757	4,26277
2009	0,2439626	0,3252031	0,3830352	0,22536721	0,151236	0,3279	0,3333865	4,6831988
Μ.Ο.	0,2819489	0,4643707	0,4469128	0,25254086	0,174602	0,29358	0,5623426	6,0750703

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

Στο παρακάτω σχεδιάγραμμα απεικονίζεται ο δείκτης RCA της Ελλάδας με κάθε μια από τις ανταγωνίστριες χώρες.

Σχεδιάγραμμα RCA (1998-2009) Ελλάδας με ανταγωνίστριες χώρες.

Γράφημα 7.7

Όταν ο δείκτης παίρνει τιμές μεγαλύτερες της μονάδας τότε οι εξαγωγές του ελληνικού κρασιού παρουσιάζουν μεγαλύτερη συμβολή στο σύνολο των ελληνικών εξαγωγών σε σχέση με την συμβολή που παρουσιάζουν οι εξαγωγές οίνου των ανταγωνιστριών χώρων (αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα). Όταν οι τιμές του δείκτη είναι μικρότερες της μονάδας η χώρα μας εμφανίζει αποκαλυπτόμενο συγκριτικό μειονέκτημα. Το μεγαλύτερο αποκαλυπτόμενο συγκριτικό μειονέκτημα το παρουσιάζει η Ελλάδα με την Χιλή το 2001 όπου η τιμή του δείκτη R.C.A είναι 0,125 (πολύ μικρότερο της μονάδας). Το μεγαλύτερο αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα το εμφανίζει η Ελλάδα με τις Η.Π.Α το 1998 όπου η τιμή του δείκτη R.C.A είναι 9,28 (τιμή πολύ μεγαλύτερη της μονάδας). Η Ελλάδα έχει αποκαλυπτόμενο ανταγωνιστικό μειονέκτημα με την Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Χιλή, Αυστραλία, Ν. Αφρική. Η Ελλάδα παρουσιάζει αποκαλυπτόμενο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα με τις Η.Π.Α. Το μικρότερο R.C.A στο σύνολο τις περιόδου που μελετάμε 1998-2009 (τιμή μέσου όρου) το παρουσιάζει με την Χιλή 0,174 τιμή που είναι ιδιαίτερος χαμηλή. Οι τιμές του αποκαλυπτόμενου συγκριτικού μειονεκτήματος της Ελλάδας σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες που μελετάμε από τη μικρότερη στη μεγαλύτερη είναι οι ακόλουθες (ως προς τον μέσο όρο 1998-2009) Χιλή(0,174), Πορτογαλία(0,2525), Γαλλία(0,2819), Αυστραλία(0,2935), Ισπανία(0,4469), Ιταλία(0,4643) και Ν Αφρική(0,5623). Η μοναδική χώρα που είχε

αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα στην αρχή και μετά απολυτό συγκριτικό μειονέκτημα ήταν η Ν. Αφρική, που το 1998 και 1999 η τιμή του R.C.A ήταν μεγαλύτερη της μονάδας και μετά ακολούθησε φθίνουσα πορεία για να καταλήξει στο πολύ χαμηλά 0,3333. Η χώρα που παρουσιάζει η Ελλάδα αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα σε όλη την περίοδο 1998-2009 είναι οι Η.Π.Α, όμως και σε αυτή την περίπτωση έχουμε πτώση του δείκτη R.C.A από το πολύ υψηλό 9,288 το 1998 στο 4,6831 το 2009(ποσοστό που εξακολουθεί να θεωρείται υψηλό).

7.9 Δείκτης ειδίκευσης στην αγορά της Γερμανίας (S.I)

Με τον παραπάνω δείκτη γίνεται μια προσπάθεια συγκρίσεις των ελληνικών εξαγωγών οίνου σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες(Ιταλία, Ισπανία ,Πορτογαλία, Χιλή, Η.Π.Α, Αυστραλία, Ν. Αφρική) στην προεπιλεγμένη αγορά στόχο της Γερμανίας , λαμβάνοντας υπόψη και τις συνολικές εξαγωγές κρασιού της χώρας μας και τις συνολικές εξαγωγές κρασιού κάθε μιας ξεχωριστά από τις ανταγωνίστριες χώρες. Στην περίπτωση που ο δείκτης S. I είναι μεγαλύτερος της μονάδας τότε οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στην αγορά της Γερμανίας χαρακτηρίζονται ως αυξημένες έναντι της ανταγωνίστριας χώρας που μελετάτε κατά περίπτωση (λαμβάνοντας πάντα ως κριτήριο και τη θέση που έχουν οι χώρες παγκόσμιο εμπόριο του οίνου). Παρακάτω παρατίθεται λεπτομερής πινάκας(πινάκας 4) ο οποίος απεικονίζει τον δείκτη ειδίκευσης στην αγορά της Γερμανίας

Πίνακας 7.8

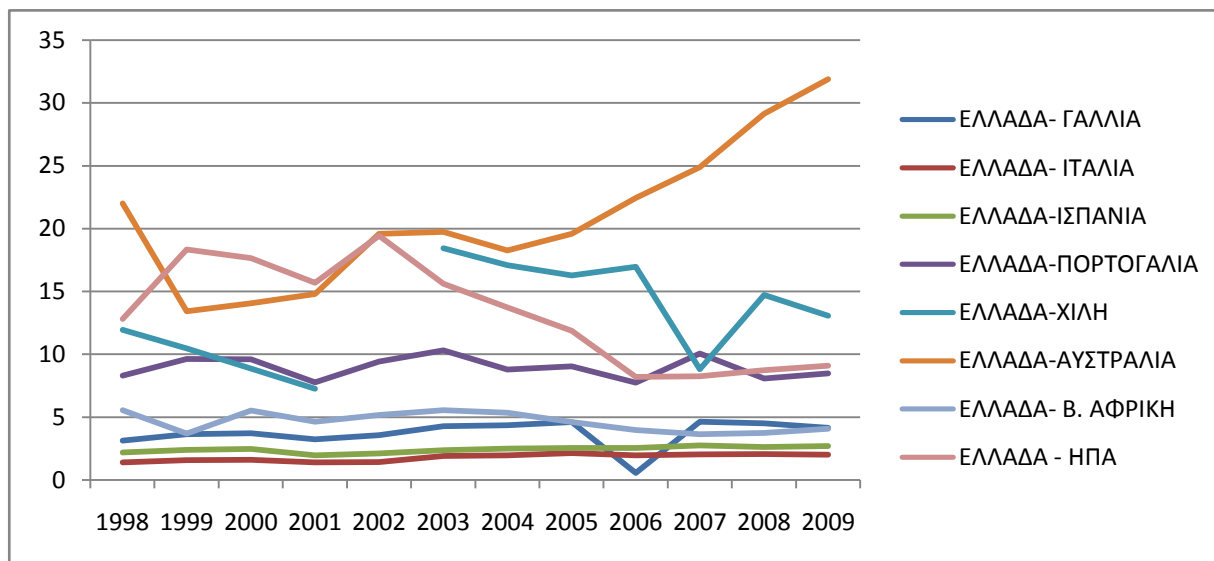
ΔΕΙΚΤΗΣ S.I ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ								
ΕΤΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΧΙΛΗ	ΕΛΛΑΔΑ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-Β. ΑΦΡΙΚΗ	ΕΛΛΑΔΑ - ΗΠΑ
1998	3,12108606	1,41169203	2,173457182	8,282908448	11,942842	21,99466902	5,547617844	12,80029
1999	3,63723706	1,56948203	2,378494651	9,612658698	10,465152	13,41133979	3,685041604	18,332658
2000	3,72218168	1,60436111	2,461293876	9,576840525	8,8724286	14,05163837	5,527146874	17,653894
2001	3,22249244	1,40212483	1,94546249	7,749336028	7,2610921	14,7920237	4,630050355	15,698434
2002	3,56792864	1,425662	2,09861601	9,399877233	*	19,58003035	5,165566255	19,432369
2003	4,28080838	1,92292666	2,366400928	10,29408622	18,429865	19,74002487	5,540377464	15,613484
2004	4,34865304	1,96101858	2,479816325	8,764892781	17,076734	18,25137156	5,342287894	13,741054
2005	4,61307691	2,13996923	2,537432161	9,022575001	16,268775	19,5780304	4,610220115	11,8762
2006	0,55127267	1,97381736	2,535414065	7,720201937	16,962193	22,41868469	3,972577869	8,2036097
2007	4,62852576	2,03380892	2,737517787	10,02665782	8,8151826	24,88464589	3,631910443	8,2573516
2008	4,50813891	2,07020438	2,604195325	8,059000139	14,709837	29,13878833	3,733870962	8,7314185
2009	4,15174061	2,00766053	2,691023547	8,470224547	13,074247	31,88094682	4,06274866	9,0870228
M.O.	3,69609518	1,79356064	2,417427029	8,914938282	13,07985	20,81018282	4,620784695	13,285649

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Παρακάτω παρατίθεται σχεδιάγραμμα του δείκτη S.I της Ελλάδας με της ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Γερμανίας. Στον κάθετο άξονα έχουμε τις τιμές του δείκτη και στον οριζόντιο τα έτη.

Χρονόγραμμα δείκτη S.I Ελλάδας με ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Γερμανίας(1998-2009)

Γράφημα 7.8

Ο δείκτης S.I της Ελλάδας σε σχέση με τις ανταγωνίστριες της χώρες είναι παντού θετικός με μοναδική εξαίρεση τη περίπτωση του S.I Ελλάδας- Γαλλίας το 2006, είναι λοιπόν ξεκάθαρος ο καταλυτικός ρόλος που παίζει η αγορά της Γερμανίας στις ελληνικές εξαγωγές οίνου. Το μικρότερο μέσο όρο του δείκτη σε σχέση με τις παραδοσιακές δυνάμεις τον έχουμε με τη Ιταλία (1,793) ενώ τον μεγαλύτερο με την Πορτογαλία (8,914). Τη μεγαλύτερη τιμή του δείκτη σε σχέση με τις παραδοσιακές χώρες τον έχουμε με την Πορτογαλία το 2003(10,29). Τη μεγαλύτερη αύξηση του δείκτη ως προς τις παραδοσιακές δυνάμεις στη χρονική περίοδο που μελετάμε (1998-2009) την έχουμε με τη Γαλλία όπου το 1998 ήταν 3,12 και το 2009 4,15 δηλ έχουμε μια αύξηση 1,03. Ο δείκτης S.I της Ελλάδας με τις αναπτυσσόμενες χώρες στην αγορά της Γερμανίας παρουσιάζει πολύ μεγάλες τιμές, αισθητά μεγαλύτερες από αυτές που προκύπτουν με τις παραδοσιακές δυνάμεις. Ιδιαίτερος σημαντικό να αναφερθεί είναι ότι ο μέσος όρος του δείκτη με την Αυστραλία παρουσιάζει την τιμή 20,81. Επίσης τη μεγαλύτερη τιμή τη παίρνει ο δείκτης με την Αυστραλία το έτος 2009 (31,88). Το μικρότερο μέσο όρο του δείκτη τον έχουμε με τη Ν. Αφρική(4,62) ο οποίος όμως είναι μεγαλύτερος από το δείκτη που παρουσιάζουμε με τη Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία.

7.10 Δείκτης ειδίκευσης στην αγορά της Κίνας (S.I)

Η ίδια λογική που ακολουθήθηκε για τον δείκτη S.I στην αγορά της Γερμανίας, ακολουθήθηκε και για την αγορά της Κίνας προκειμένου να βγάλουμε πιο σφαιρικά αποτελέσματα για τις ελληνικές εξαγωγές οίνου έναντι των ανταγωνιστριών χώρων. Στον παρακάτω πίνακα(πινάκα 5) γίνεται μια αναλυτική αναφορά του δείκτη S.I στην Κίνα.

Πίνακας 7.9

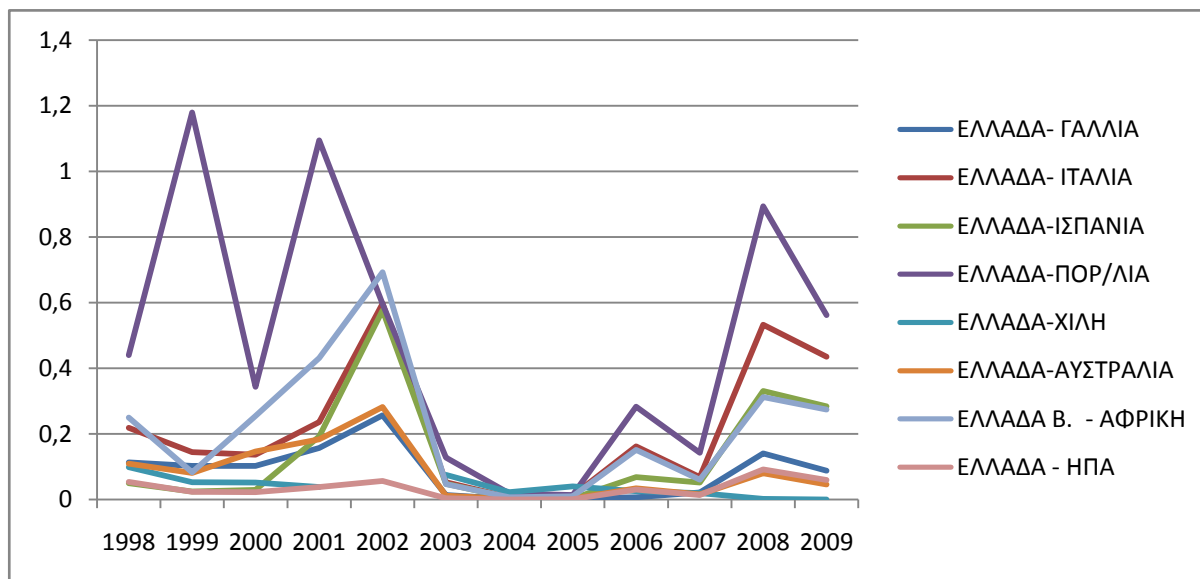
ΔΕΙΚΤΗΣ S.I ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ								
ΕΤΟΣ	ΕΛΛΑΔΑ-ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΤΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΙΣΠΑΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΠΟΡ/ΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ-ΧΙΛΗ	ΕΛΛΑΔΑ-ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ Β. - ΑΦΡΙΚΗ	ΕΛΛΑΔΑ - ΗΠΑ
1998	0,1136496	0,21916497	0,050620042	0,440356148	0,0984366	0,109280862	0,250012898	0,053911
1999	0,1027107	0,14492231	0,025373972	1,179339277	0,0527294	0,080878552	0,08382966	0,0243513
2000	0,102714	0,13767126	0,030494653	0,343719377	0,0519416	0,146290119	0,255494766	0,0230429
2001	0,1570237	0,23669263	0,193169262	1,094588114	0,0379559	0,183709786	0,431699581	0,0388457
2002	0,2570499	0,59723643	0,577098614	0,596163054	*	0,282040616	0,69292672	0,0572364
2003	0,0133912	0,05373602	0,048262157	0,128351058	0,0753307	0,011972633	0,047586285	0,0048626
2004	0,0019653	0,00765287	0,006604058	0,018803644	0,0228615	0,002009922	0,007454535	0,0008744
2005	0,0035668	0,01248007	0,003702413	0,014171374	0,040476	0,003231764	0,010620268	0,0013784
2006	0,0069547	0,16282284	0,069286398	0,282804986	0,0257858	0,034023771	0,152186654	0,0313036
2007	0,0219352	0,06860282	0,052581824	0,142400762	0,0197819	0,015836245	0,060834482	0,0140523
2008	0,1404	0,53297399	0,33100618	0,893184011	0,001852	0,080092892	0,312780503	0,092322
2009	0,0884393	0,43523024	0,284137278	0,562371193	0,0003905	0,046054186	0,275023306	0,059901
Μ.Ο.	0,08415	0,2174322	0,1393614	0,4746877	0,038867	0,0829518	0,2150375	0,033507

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT για την Χιλή

Παρακάτω παρατίθεται σχεδιάγραμμα του δείκτη S.I της Ελλάδας με της ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Κίνα. Στον κάθετο άξονα έχουμε τις τιμές του δείκτη και στον οριζόντιο τα έτη.

Χρονόγραμμα δείκτη S.I Ελλάδας με ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Κίνας(1998-2009)

Γράφημα 7.9

Η εικόνα του δείκτη S.I της Ελλάδος με τις ανταγωνίστριες της χώρες στην αγορά της Κίνας είναι εντελώς διαφορετική από αυτή που παρουσιάζεται στην αγορά της Γερμανίας. Η τιμή του δείκτη είναι πολύ μικρότερη της μονάδας με εξαίρεση την Πορτογαλία για τα έτη 1999 και 2001. Οι πολλοί μικρές τιμές που παίρνει ο δείκτης καθιστούν σαφές την αρνητική θέση που κατέχει η χώρα μας(σε σχέση με τις ανταγωνίστριες της) στην αγορά της Κίνας. Σε σχέση με τις παραδοσιακές δυνάμεις το μικρότερο μέσο όρο τον εμφανίζει με τη Γαλλία(0,08415 τιμή ιδιαίτερος χαμηλή) και ακολουθούν η Ισπανία(0,1393) η Ιταλία(0,2174) και η Πορτογαλία(0,4746). Οι τιμές του δείκτη της χώρας μας σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου είναι ακόμα μικρότερες από αυτές που εμφανίζει η Ελλάδα με τις παραδοσιακές δυνάμεις, τοποθετώντας τη χώρα μας σε ακόμα πιο δυσχερή θέση. Χαρακτηριστικό είναι ότι η καλύτερη επίδοση της Ελλάδος με τις αναπτυσσόμενες χώρες την έχει με τη Ν. Αφρική, όπου ο μέσος όρος του S.I είναι μόλις 0,215. Η Ελλάδα το μικρότερο μέσο όρο του δείκτη στην περίοδο που μελετάμε 1998-2009 τον εμφανίζει με τη Χιλή και αυτός είναι 0,03886. Η μικρότερη τιμή του δείκτη εμφανίζεται με τη Χιλή το 2009 (0,000391).

7.11 Δείκτης εμπορικής έντασης (ΤΠ) της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Γερμανίας

Ο δείκτης ΤΠ χρησιμοποιήθηκε για να εκτιμήσει τις εξαγωγές οίνου α) της Ελλάδας, β) της Γαλλίας) της Ιταλίας, δ) της Ισπανίας, ε) της Πορτογαλίας, στ)Αυστραλίας, Χιλής,)Ν. Αφρικής,) Η.Π.Α στην αγορά της Γερμανίας, βάσει του παγκόσμιου εμπορίου οίνου. Όταν η τιμή του δείκτη ΤΠ είναι μεγαλύτερη της μονάδας(για την χώρα προμηθεύει που εξετάζουμε πχ Ελλάδα), τότε οι εξαγωγές οίνου τις χώρας(πχ Ελλάδα) θεωρούνται μεγαλύτερες από τις αναμενόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει η Γερμανία ως εισαγωγέας στο παγκόσμιο εμπόριο οίνου. Στον παρακάτω πίνακα(πίνακα 6) γίνεται μια λεπτομερή απεικόνιση του δείκτη ΤΠ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χώρων της στην αγορά της Γερμανίας

Πίνακας 7.10

ΤΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

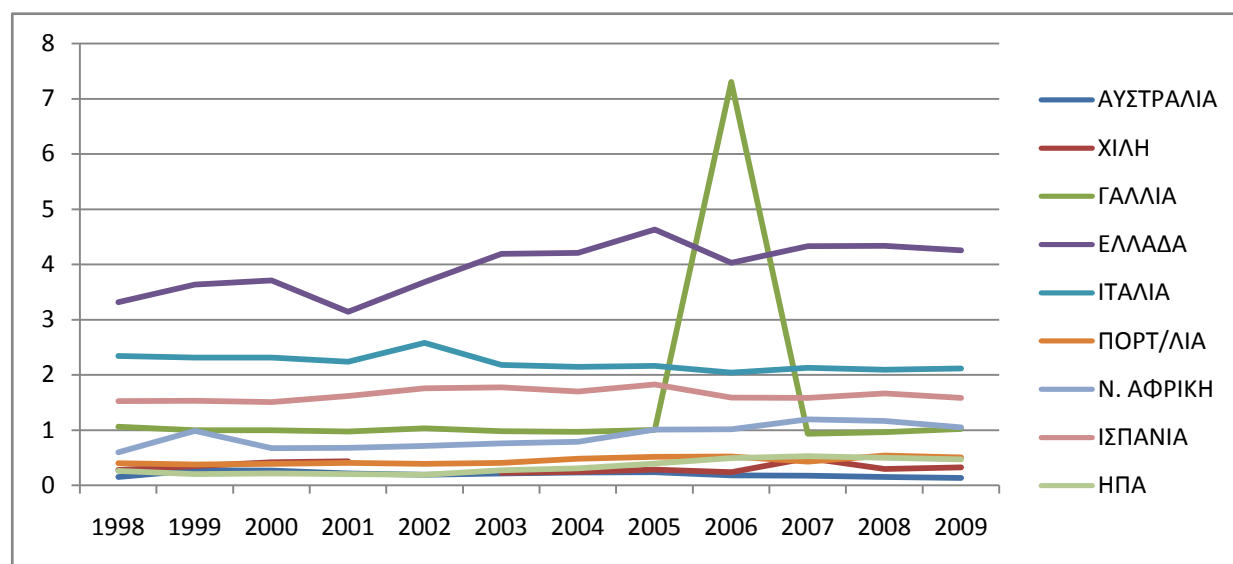
ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤ/ΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,150468742	0,27711	1,0603713	3,30951	2,34436	0,3995589	0,5965642	1,522694	0,25855
1999	0,270886333	0,34715	0,998821	3,632949	2,31474	0,3779338	0,9858637	1,527415	0,198168
2000	0,263708371	0,41765	0,9955276	3,705535	2,30966	0,3869266	0,6704245	1,505523	0,209899
2001	0,212118498	0,43212	0,9736755	3,137662	2,23779	0,4048943	0,6776734	1,61281	0,199871
2002	0,187810557	*	1,0306642	3,677336	2,57939	0,3912111	0,7118942	1,752267	0,189238
2003	0,212260566	0,22735	0,9787938	4,190029	2,17899	0,4070326	0,7562714	1,770634	0,26836
2004	0,230416471	0,24627	0,9670619	4,205417	2,14451	0,4798024	0,7871939	1,695858	0,306048
2005	0,23641013	0,2845	1,0033314	4,628445	2,16286	0,5129849	1,0039531	1,824066	0,389724
2006	0,17958453	0,23735	7,3031898	4,026049	2,03973	0,5214953	1,01346	1,587926	0,490766
2007	0,173798283	0,49062	0,9344031	4,324909	2,12651	0,431341	1,1908082	1,579865	0,523765
2008	0,148731823	0,29462	0,9613424	4,333865	2,09345	0,5377671	1,1606896	1,664186	0,496353
2009	0,133283203	0,325	1,0234731	4,249195	2,11649	0,5016626	1,0458916	1,579025	0,467611

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT.για την Χιλή

Παρακάτω παρουσιάζεται σχεδιάγραμμα του δείκτη ΤΠ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Γερμανίας. Στο κάθετο άξονα έχουμε τις τιμές του δείκτη και στον οριζόντιο τα έτη.

Χρονόγραμμα δείκτη ΤΠ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών στην Γερμανία.

Γράφημα 7.10

Η Ελλάδα παρουσιάζει τιμές μεγαλύτερες της μονάδας του δείκτη ΤΠ σε όλη τη χρονική περίοδο που μελετάμε 1998-2009, τα αποτελέσματα του δείκτη τοποθετούν την αγορά της Γερμανίας ως καίριας σημασίας για τις εξαγωγές του ελληνικού οίνου. Τη μεγαλύτερη τιμή ο δείκτης την παρουσιάζει για την Ελλάδα το 2005(4,628 τιμή ιδιαίτερος υψηλή). Ο μέσος όρος του δείκτη ΤΠ είναι μεγαλύτερος για την Ελλάδα από όλα τα άλλα κράτη που εξετάζονται. Η τιμή του δείκτη για τη χώρα μας παρουσιάζει αύξηση από 3,30 το 1998 σε 3,9517 το 2009(η τιμή του 2009 για την Ελλάδα εξακολουθεί να είναι μεγαλύτερη από τις τιμές των ανταγωνιστριών χωρών. Από τις παραδοσιακές δυνάμεις το μεγαλύτερο μέσο όρο των εμφανίζει η Ιταλία(2,22) και ακολουθεί η Ισπανία(1,6351), η Γαλλία(1,519) και η Πορτογαλία(0,446) που είναι και η μοναδική από την ομάδα των παραδοσιακών δυνάμεων με τιμή μικρότερη της μονάδας. Η κατάσταση που επικρατεί στις αναπτυσσόμενες χώρες είναι εντελώς διαφορετική, χαρακτηριστικό είναι ότι καμία από τις παραπάνω χώρες δεν εμφανίζει τιμή μέσου όρου του δείκτη μεγαλύτερο της

μονάδας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η μοναδική από τις αναπτυσσόμενες χώρες που εμφανίζει καλύτερη τιμή από την Πορτογαλία(που έχει το πιο χαμηλό δείκτη από τις παραδοσιακές δυνάμεις) είναι η Ν. Αφρική. Η χώρα με το μικρότερο μέσο όρο του δείκτη είναι η Αυστραλία(0,1999) που είναι ιδιαίτερος χαμηλό. Η βαρύτητα της Γερμανικής αγοράς για την Ελλάδα όσο και για τις περισσότερες χώρες που αποτελούν την ομάδα των παραδοσιακών δυνάμεων είναι ξεκάθαρη, αντίθετα οι μικρές τιμές των μέσων όρων των αναπτυσσόμενων δυνάμεων καταδεικνύουν την υστέρηση τους στη Γερμανική αγορά οίνου.

7.12 Δείκτης εμπορικής έντασης (TII) της Ελλάδας και των ανταγωνίστριων χωρών της στην αγορά της Κίνας

Η λογική για την εκτίμηση του δείκτη TII στην αγορά της Γερμανίας χρησιμοποιήθηκε και για την εκτίμηση του δείκτη στην αγορά της Κίνας, προκειμένου να δούμε τις ομοιότητες και τις διαφορές που παρουσιάζουν οι ανταγωνίστριες χώρες της Ελλάδας στις δυο παραπάνω αγορές(Γερμανίας-Κίνας). Η λεπτομερής απεικόνιση του δείκτη εμπορικής έντασης της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Κίνας(ως προς τον οίνο) παρουσιάζετε στον παρακάτω πίνακα(πίνακας(7.11))

Πίνακας 7.11

ΤΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΕΤΟΣ	ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ	ΧΙΛΗ	ΓΑΛΛΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΠΟΡΤ/ΛΙΑ	Ν. ΑΦΡΙΚΗ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΗΠΑ
1998	0,856467635	0,95082	0,823545	0,093596	0,42706	0,21254505	0,3743628	1,848982	1,73611
1999	0,682068323	1,04618	0,537088	0,055165	0,38065	0,04677594	0,658057	2,174066	2,265372
2000	0,461581702	1,30001	0,657406	0,067525	0,49048	0,19645341	0,2642905	2,214317	2,930398
2001	0,651118895	3,15147	0,761776	0,119617	0,50537	0,1092803	0,2770837	0,619234	3,079281
2002	0,85815932	*	0,941591	0,242036	0,40526	0,40598924	0,3492949	0,419401	4,228707
2003	1,102166132	2,58379	0,98541	0,013196	0,24557	0,10281045	0,2773032	0,27342	2,713748
2004	1,127105443	1,98184	1,15267	0,002265	0,29602	0,12047632	0,3038947	0,343031	2,590824
2005	1,220462158	0,87702	1,105812	0,003944	0,31604	0,27832485	0,3713885	1,065318	2,861443
2006	1,869124695	1,29185	9,144116	0,063595	0,39058	0,22487111	0,4178728	0,917852	2,031546
2007	1,641888349	1,84989	1,185371	0,026001	0,37901	0,18259275	0,4274113	0,494493	1,850327
2008	2,047414601	1,63217	1,167972	0,163983	0,30768	0,18359415	0,5242761	0,495409	1,77621
2009	2,858571571	1,54628	1,488583	0,131649	0,30248	0,2340966	0,4786837	0,46333	2,197778

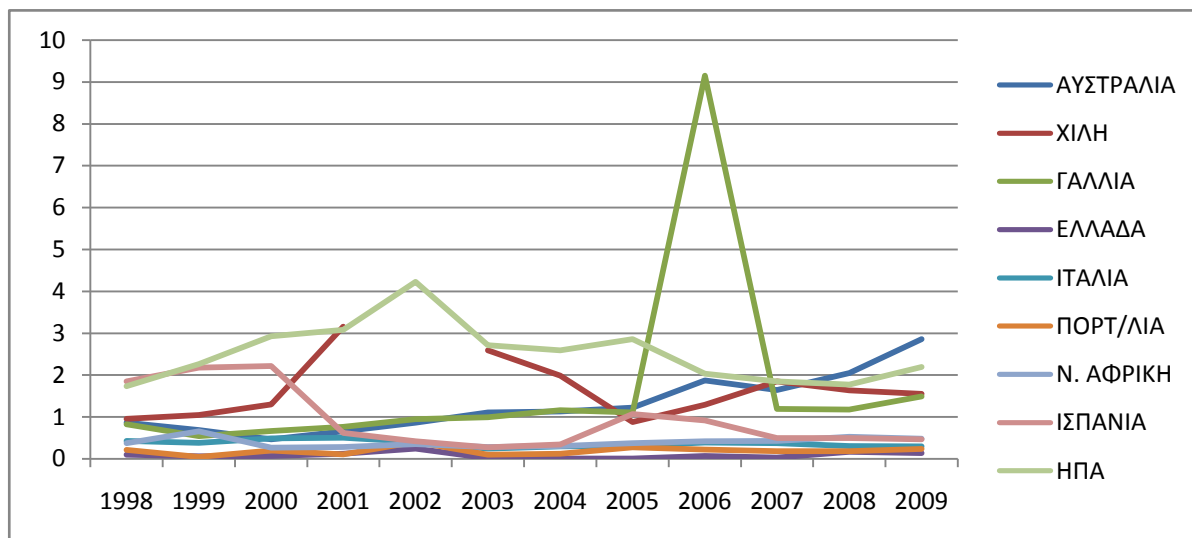
ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

*Λόγω ελλειπών στοιχείων από FAO.STAT για την Χιλή

Παρακάτω παρουσιάζεται σχεδιάγραμμα του δείκτη ΤΠ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών της στην αγορά της Κίνας. Στο κάθετο άξονα έχουμε τις τιμές του δείκτη και στον οριζόντιο τα έτη.

Χρονόγραμμα δείκτη ΤΠ της Ελλάδας και των ανταγωνιστριών χωρών στην Κίνα

Γράφημα 7.11

Οι διαφορές που παρουσιάζει ο δείκτης ΤΠ για την αγορά της Κίνας(σε σχέση με την αγορά της Γερμανίας) διακρίνονται με την πρώτη ανάγνωση του παραπάνω πίνακα. Οι τιμές του δείκτη ΤΠ της χώρας μας είναι οι μικρότερες σε σχέση με όλες τις άλλες ανταγωνίστριες χώρες, το αντίθετο είδαμε ότι συμβαίνει στην αγορά της Γερμανίας. Η χώρα μας παρουσιάζει πολύ μικρές τιμές του δείκτη(μέσος όρος 0,0818), αντιλαμβανόμαστε λοιπόν εύκολα το μικρό μερίδιο των ελληνικών εξαγωγών οίνου προς την Κίνα επί των συνολικών εξαγωγών οίνου ,καταδεικνύοντας σε πρώτο βαθμό τη δυσμενή θέση της Ελλάδος στην αγορά της Κίνας, και σε δεύτερο τις μελλοντικές δυνατότητες που υπάρχουν για περαιτέρω ανάπτυξη με τη βοήθεια μιας ορθής εξαγωγικής πολιτικής της Ελλάδας ως προς τον οίνο. Η μοναδική από τις παραδοσιακές δυνάμεις που παρουσιάζει τιμές δείκτη μεγαλύτερες της μονάδας είναι η Γαλλία τιμή μέσου όρου(1,6626). Η τιμή του δείκτη ΤΠ για τη Γαλλία μέχρι και το 2003 ήταν μικρότερη της μονάδας, ενώ από το 2004 και μετά μεγαλύτερη με καλύτερη τιμή το έτος 2006 με την ιδιαίτερος μεγάλη τιμή 9,1441. Η θέση της Γαλλίας στην αγορά της Κίνας μπορεί να ερμηνευθεί από τους φημισμένους οίνους ποιότητας που διαθέτει η χώρα σε παγκόσμιο επίπεδο, από την τεχνογνωσία που προσέφερε η χώρα στους κινέζους δίνοντας της τη δυνατότητα για σταδιακή

διείσδυση στην αγορά της Κίνας, από την ορθή πολιτική που ακολούθησε η Γαλλία απέναντι στην Κίνα αντιλαμβανόμενη από πολύ νωρίς τον ρόλο που θα παίξει η Κίνα στο παγκόσμιο εμπόριο οίνου λόγω του μεγάλου αριθμού των κατοίκων της και λόγω της συνεχώς αναπτυσσόμενης οικονομίας της. Οι υπόλοιπες από τις παραδοσιακές δυνάμεις παρουσιάζουν μικρά μεγέθη δείκτη(μικρότερα της μονάδας). Από τις αναπτυσσόμενες χώρες στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου η μοναδική που παρουσιάζει τιμές μικρότερες της μονάδας είναι η Ν. Αφρική. Οι υπόλοιπες από την ίδια ομάδα χωρών(Αυστραλία, Χιλή, Η.Π.Α) παρουσιάζουν τιμές μεγαλύτερες της μονάδας, αντιστρέφοντας τη θέση που κατέχουν στην αγορά της Γερμανίας. Το μεγαλύτερο μέσο όρο του δείκτη από όλες τις χώρες που μελετάμε στην περίοδο 1998-2009 τον παρουσιάζουν οι Η.Π.Α με τιμή 2,5218. Χρήσιμο να αναφερθεί είναι ότι ο υψηλός μέσος όρος του δείκτη για τη Χιλή 1,6555 οφείλεται στις εισαγωγές χύμα Χιλιανού οίνου που γίνονται προκειμένου να αναμειχτούν με κινέζικους οίνους για την βελτίωση των ποιοτικών χαρακτηριστικών της δεύτερης(Κίνας).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ – ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

8.1 Συμπεράσματα

Η Ελλάδα ως μεσογειακή χώρα παρουσιάζει κάποια συγκριτικά πλεονεκτήματα (εδαφοκλιματικές συνθήκες, γηγενείς ποικιλίες, παράδοση, κ.α) στην παραγωγή και το εμπόριο οίνου με αποτέλεσμα η χώρα μας κατά το παρελθόν να συγκαταλεγόταν στις παραδοσιακές δυνάμεις(Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία). Με την πάροδο των χρόνων και την μη σωστή λήψη κρίσιμων αποφάσεων (δημιουργία υποδομών, δίκτυα διανομής στο εξωτερικό, βελτίωση της τεχνογνωσίας, έλλειψη συστηματικής προωθήσεις κ.α) η Ελλάδα σταδιακά υποβάθμισε τη θέση που κατείχε παγκοσμίως στην παραγωγή και το εμπόριο του οίνου, παρουσιάζοντας δυσκολία να επεκταθεί σε νέες αγορές(πχ Κίνα) και να διατηρήσει τη θέση της σε υπάρχουσες αγορές(πχ Γερμανία). Στη χειροτέρευση της θέσης της Ελλάδας συνηγόρησε και οι εισοδος νέων ανταγωνιστριών χώρων(με αρχική εμφάνιση τους το 1991) αποκαλούμενες ως αναπτυσσόμενες δυνάμεις (Χιλή, Αυστραλία, Η.Π.Α, Ν. Αφρική) πιέζοντας αρνητικά τις Ελληνικές εξαγωγές οίνου. Χαρακτηριστική είναι η μείωση που παρουσιάζουν οι ελληνικές εξαγωγές οίνου σε ποσότητα και χρηματική αξία μεταξύ του 2000 και 2010,συγκεκριμένα το 2000 είχαμε εξαγωγές οίνου αξίας 68478652 ευρώ και ποσότητα εξαγωγής 454969(HL) ενώ το 2010 είχαμε εξαγωγές αξίας 57874315 ευρώ και ποσότητα εξαγωγής 385668(HL), αντίθετα παρατηρούμε αύξηση των εισαγωγών από 20418832 ευρώ το 2000 σε 24466231 ευρώ το 2010(πηγή ΕΣΥΕ). Ο μέσος όρος της ελληνικής οινοπαραγωγής (1000HL) για την

χρονική περίοδο 1990-2010 είναι : Επιτραπέζιοι (3255,142), ΠΟΠ (305,28), ΠΓΕ (49,28), ΑΛΛΟΙ (80,90), αποτέλεσμα ήταν συντριπτικό μέρος των ελληνικών εξαγωγών να αποτελούνταν από επιτραπέζιους οίνους που στερούνται θεσμοθετημένα ποιοτικά στάνταρ και δεν μπορούν να επιτύχουν υψηλές τιμές στο εξωτερικό λογο μη αναγνώρισης της ποιότητας τους. Αντίθετα ανταγωνίστριες χώρες (πχ Γαλλία) ακολουθούν μια πολιτική που προβάλλει την ποιότητα των οίνων που εμπορεύονται με αποτέλεσμα α)να πετυχαίνουν υψηλές τιμές, β)να απευθύνονται σε συγκεκριμένο καταναλωτικό κοινό στις διεθνείς αγορές το οποίο καταναλώνει τα αντίστοιχα κρασιά. Η Γερμανία που αποτελεί μια από της μεγαλύτερες αγορές εισαγωγής οίνου παγκοσμίως και η μεγαλύτερη στην Ε.Ε αύξησε της ποσότητες εισαγωγής από 8771(1000HL) το 1995 σε 13708(1000HL) το 2008 (πηγή οίν.stat), η Ελλάδα δυστυχώς δεν καρπώθηκε αυτή την αύξηση. Στην περίπτωση της Κίνας που θεωρείται ως μια κρίσιμη αγορά για το μέλλον οι ελληνικές εξαγωγές οίνου είναι αμελητέες.

Τα αποτελέσματα του πρώτου δείκτη (μερίδιο αγοράς) μας βοηθάνε να δούμε τη θέση που κατέχει η χώρα μας στις δυο αγορές. Στην αγορά της Γερμανίας η Ελλάδα παρουσιάζει μικρό Μ.Ο. δείκτη για την περίοδο 1998-2009(0,0147) σε σχέση τους δείκτες που παρουσιάζουν η Ιταλία(0,0391), Γαλλία(0,3631), Ισπανία(0,1485). Χαρακτηριστικό της απώλειας της θέσης της Ελλάδας είναι ότι τρεις από τις αναπτυσσόμενες χώρες(Αυστραλία, Χιλή, Ν. Αφρική) παρουσιάζουν μεγαλύτερη τιμή μέσου όρου από την χώρα μας παρόλο που η Ελλάδα αρχικά είχε μεγαλύτερο μερίδιο και από τις τρεις. Στην αγορά της Κίνας το μερίδιο αγοράς της Ελλάδας είναι αμελητέο Μ.Ο.(0.0002943) σε τέτοιο βαθμό που οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στη χώρα μπορούν να χαρακτηριστούν σχεδόν ανύπαρκτες. Η Γαλλία κυριαρχεί με Μ.Ο. 0,357 ενώ και η Αυστραλία(Μ.Ο. 0,104), Χιλή(Μ.Ο. 0,1211), Η.Π.Α(Μ.Ο. 0,091) παρουσιάζουν αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Η χώρα μας παρουσιάζει καλύτερο μερίδιο αγοράς στη Γερμανία σε σχέση με την Κίνα, αλλά ιδιαίτερος μικρό ως προς τις δυνατότητες που διαθέτει και μένουν αναξιοποίητες

Τα αποτελέσματα του δεύτερου δείκτη(Nxij) είναι υψηλά για την Ελλάδα με τιμή Μ.Ο. 0,8975(1998-2009) που είναι αρκετά κοντά στην απόλυτη εξειδίκευση, υπάρχουν όμως ανταγωνίστριες χώρες που παρουσιάζουν καλύτερα αποτελέσματα από την χώρα μας η Χιλή, Ν. Αφρική, Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Πορτογαλία. Η μοναδική χώρα που παρουσιάζει αρνητικό εμπορικό ισοζύγιο είναι η Η.Π.Α. Στη

Κίνα ο δείκτης παρουσιάζει μεγάλες τιμές για όλες τις χώρες, που φανερώνουν το θετικό εμπορικό ισοζύγιο που έχουν οι παραπάνω χώρες με την Κίνα. Η Ελλάδα παρουσιάζει τιμή 1, για την αποφυγή λανθασμένων εντυπώσεων τονίζεται ότι η Ελλάδα κάνει πολλή μικρές εξαγωγές στη Κίνα και καθόλου εισαγωγές για αυτό και ο δείκτης παρουσιάζει τιμή 1, με βάση το παραπάνω καταλαβαίνουμε ότι η υψηλότερη τιμή του δείκτη από αυτή της Γαλλίας δεν σημαίνει αυτόματα ότι η Ελλάδα είναι σε πλεονεκτικότερη θέση από την Γαλλία στην Κίνα.

Τα αποτελέσματα του τρίτου δείκτη(Grubel-Lloyd) της Ελλάδας στη Γερμανία είναι πολύ μικρά(στην αρχή τουλάχιστον) χαρακτηρίζοντας το μεταξύ τους εμπόριο σχεδόν αμιγώς διακλαδικό, με την πάροδο του χρόνου έχουμε αύξηση του δείκτη μετατρέποντας το εμπόριο σε ενδοκλαδικό. Καλύτερες τιμές Μ.Ο. του δείκτη από την Ελλάδα στη Γερμανία παρουσιάζουν η Χιλή, Γαλλία, Ιταλία, Ν. Αφρική, και η Ισπανία. Με την Κίνα η Ελλάδα παρουσιάζει αμιγώς διακλαδικό εμπόριο (δηλ μόνο εξαγωγές οίνου και καθόλου εισαγωγές), αντίστοιχα και οι υπόλοιπες χώρες παρουσιάζουν πολύ μικρές τομές δείκτη, οι οποίες χαρακτηρίζουν το εμπόριο τους με την Κίνα διακλαδικό(όσο αφορά στον οίνο)

Τα αποτελέσματα του τετάρτου δείκτη (R.C.A) της Ελλάδας με την Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Αυστραλία είναι μικρότερα της μονάδας σε όλη τη χρονική περίοδο 1998-2009 και δείχνουν ότι η χώρα μας έχει αποκαλυπτόμενο συγκριτικό μειονέκτημα, δηλ οι εξαγωγές οίνου των παραπάνω ανταγωνιστριών χώρων παρουσιάζουν μεγαλύτερη συμβολή στο σύνολο των εξαγωγών τους από τις ελληνικές εξαγωγές οίνου(δείχνει τη μικρή βαρύτητα των ελληνικών εξαγωγών οίνου ως προς τις συνολικές εξαγωγές σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες). Στη Ν. Αφρική η χώρα παρουσιάζει R.C.A μεγαλύτερο της μονάδας για τα έτη 1998-1999 ενώ μετά ο δείκτης κινείται σε τιμές πολύ μικρότερες της μονάδας. Η μοναδική χώρα που παρουσιάζει η Ελλάδα αποκαλυπτόμενο συγκριτικό πλεονέκτημα είναι οι Η.Π.Α(τιμή Μ.Ο. περιόδου 1998-2009 6,075). Τα παραπάνω δείχνουν την έλλειψη της βαρύτητας που παρουσιάζουν οι ελληνικές εξαγωγές οίνου στο σύνολο των Ελληνικών Εξαγωγών σε σχέση με όλες τις ανταγωνίστριες χώρες πλην των Η.Π.Α.

Τα αποτελέσματα του πέμπτου δείκτη(S.I) της Ελλάδας σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Γερμανίας είναι μεγαλύτερα της μονάδας σε όλη τη χρονική περίοδο 1998-2009(με εξαίρεση το S.I Ελλάδας-Γαλλίας το 2006).

Τα παραπάνω κάνουν ευδιάκριτη την σημασία που έχει η αγορά της Γερμανίας για τις Ελληνικές εξαγωγές οίνου. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι οι Ελληνικές εξαγωγές οίνου είναι αυξημένες σε σύγκριση με των ανταγωνιστριών χώρων στην αγορά της Γερμανίας. Το παραπάνω συμπέρασμα μπορεί να θεωρηθεί θετικό λόγο της στόχευσης που έχουν οι Ελληνικές εξαγωγές σε μια αγορά με αποτέλεσμα τη δυνατότητα για πιο εύκολη προώθηση τους σε μια αγορά από ότι σε περισσότερες(μικρότερο κόστος διαφήμισης) και αρνητικό διότι δείχνει την τρομακτική εξάρτηση που έχουμε με τη Γερμανία, η οποία σε απρόβλεπτες καταστάσεις (πχ αλλαγή καταναλωτικής συμπεριφοράς Γερμανών, πόλεμος, φυσικές καταστροφές, επιδείνωση των σχέσεων των δυο λαών) μπορεί να οδηγήσει σε μεγάλα προβλήματα των Ελληνικών εξαγωγών οίνου αφού θα χάσουν την αγορά που απορροφά το μεγαλύτερο μέρος του εξαγωγίμου προϊόντος. Η εικόνα που παρουσιάζεται στη Κίνα είναι εντελώς διαφορετική, ο Μ.Ο. των τιμών του δείκτη που παρουσιάζει η Ελλάδα με κάθε μια μεμονωμένα ανταγωνίστρια χώρα είναι μικρότερη της μονάδας(που βασίζεται κατά κύριο λόγο στις ανύπαρκτες εξαγωγές οίνου που κάνουμε στην Κίνα), καταλαβαίνουμε δηλ τη μικρή βαρύτητα που έχει η Κίνα στις Ελληνικές εξαγωγές οίνου. Η μελλοντική ανάπτυξη της Κίνας και η προβλεπόμενη αύξηση στις εισαγωγές οίνου θα ήταν χρήσιμο να προβληματίσει την Ελλάδα προκειμένου να είναι μέλος(με σοβαρό ποσοστό στις εξαγωγές οίνου) στην καινούργια μεγάλη αγορά που δημιουργείται(Κίνα) ώστε να μην είναι τόσο εξαρτημένη από την Γερμανία για τους λόγους που αναφέραμε παραπάνω.

Τα αποτελέσματα του έκτου δείκτη(T.I.D) της Ελλάδας στην αγορά της Γερμανίας είναι αρκετά μεγαλύτερες της μονάδας σε όλη τη χρονική περίοδο που μελετάμε 1998-2009(τιμή Μ.Ο. 4,249) δηλ οι Ελληνικές εξαγωγές οίνου στη Γερμανία θεωρούνται μεγαλύτερες από τις αναμενόμενες, λαμβάνοντας υπόψη τη βαρύτητα που έχει η Γερμανία ως εισαγωγέας στο παγκόσμιο εμπόριο οίνου, τοποθετώντας την Γερμανία ως πολύ σημαντική αγορά για τη χώρα μας(το ίδιο ισχύει όπως είδαμε και παραπάνω από τα αποτελέσματα του δείκτη S.I της Ελλάδας στη Γερμανία). Η Ελλάδα παρουσιάζει μεγαλύτερη μέση τιμή δείκτη μεγαλύτερη από άλλες τις ανταγωνίστριες χώρες και αυτό ενισχύει την παραπάνω άποψη ως προς τη θέση της Γερμανίας στις Ελληνικές Εξαγωγές οίνου. Χρήσιμο να τονιστεί είναι ότι τρεις από τις αναπτυσσόμενες χώρες(Αυστραλία, Χιλή, Η.Π.Α) παρουσιάζουν μέσο όρο τιμών μικρότερο της μονάδας ενώ από τις παραδοσιακές δυνάμεις μόνο η Πορτογαλία. Στην

αγορά της Κίνας η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ χαμηλές τιμές δείκτη που μας δείχνουν τη δυσμενή θέση της Ελλάδος στην αγορά της Κίνας, αλλά τις δυνατότητες που υπάρχουν για περαιτέρω ανάπτυξη με τη βοήθεια μιας ορθής εξαγωγικής πολιτικής της Ελλάδας ως προς τον οίνο. Χρήσιμο να τονιστεί ότι η Αυστραλία, η Χιλή, και οι Η.Π.Α παρουσιάζουν τιμές μέσου όρου μεγαλύτερες της μονάδας(σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στη Γερμανία). Τη χρονική περίοδο 1998-2009 η μοναδική από τις παραδοσιακές δυνάμεις που παρουσιάζει μέση τιμή πάνω από την μονάδα είναι η Γαλλία(η όποια είναι η μοναδική χώρα που παρουσιάζει Μ.Ο. τιμής πάνω από τη μονάδα και στις δυο αγορές φανερώνοντας την ηγετική θέση που κατέχει στο εμπόριο του οίνου).

8.2 Μελλοντικές εκτιμήσεις

Η μελέτη των δεικτών για μεγάλες χρονικές περιόδους(όπως έγινε και στη παρούσα εργασία 1998-2009),επιτρέπει την εξαγωγή συμπερασμάτων για την τάση που αναμένεται να εμφανίσουν οι Ελληνικές εξαγωγές οίνου(εφόσον η κατάσταση που επικρατεί στο διεθνές εμπόριο οίνου παραμείνει αμετάβλητη). Το μερίδιο αγοράς που έχει η χώρα μας στη Γερμανία παρουσιάζει πτωτική τάση(1998-2009). Η Ελλάδα από το έτος 1998 στο 2009 έχασε 19% του αρχικού μεριδίου που κατείχε στην αγορά της Γερμανίας(πηγή προσωπικοί υπολογισμοί από επεξεργασμένα στοιχεία fao.stat), σε αυτό αν συνυπολογίσουμε και την αυξητική τάση που παρουσιάζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες στο μέλλον αναμένεται μεγαλύτερη μείωση των Ελληνικών εξαγωγών οίνου στη Γερμανία, η όποια θα οδηγήσει σε δυσάρεστες καταστάσεις λόγω της βαρύτητας που παρουσιάζει η Γερμανία στις Ελληνικές εξαγωγές οίνου. Το μερίδιο αγοράς της Ελλάδας στην Κίνα είναι πολύ μικρό(σχεδόν ανύπαρκτο) και οι αυξομειώσεις που παρουσιάζει η χώρα μας είναι πολύ μικρού μεγέθους. Η σταθεροποίηση του ποσοστού της Γαλλίας(που είναι και η κυρίαρχη χώρα στις εξαγωγές οίνου) και οι αυξητικές τάσεις που παρουσιάζουν οι αναπτυσσόμενες χώρες, αναμένεται να διατηρήσουν την Ελλάδα σε πολύ χαμηλά ποσοστά(εάν δεν παρθούν τα απαραίτητα μέτρα) και να χαθεί μια κρίσιμη αγορά, η οποία στο μέλλον θα έχει καθοριστικό ρόλο στο εμπόριο του οίνου. Το εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας με την Γερμανία παραμένει υψηλό σε όλη τη χρονική περίοδο 1998-2009 αλλά παρουσιάζει πτωτικές τάσεις η οποίες αναμένεται να συνεχίσουν και στο μέλλον(με

1998-2009	35,7%	55,09%	36,86%	31,13%	26,58%	47,95%	68,96%	49,58%
-----------	-------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------

ΠΗΓΗ: Προσωπικοί υπολογισμοί βάσει επεξεργασμένων στοιχείων fao.stat.

Στην αγορά της Γερμανίας η Ελλάδα παρουσιάζει αυξητικές τιμές του δείκτη T.I.I , συγκεκριμένα ο δείκτης T.I.I για την χώρα μας παρουσιάζει αύξηση 28,3% ως προς την αρχική τιμή(1998). Οι υπόλοιπες χώρες που παρουσιάζουν τιμές Μ.Ο. μεγαλύτερες από την μονάδα(Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία) παρουσιάζουν πολύ μικρότερες αυξομειώσεις. Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι οι τιμές του δείκτη και στο μέλλον θα ακολουθήσουν αυξητική τάση τοποθετώντας την αγορά της Γερμανίας ως καίριας σημασίας, η πολιτική των υπολοίπων κρατών που κρατούν πιο σταθερή στάση από την Ελλάδα, μπορεί να θεωρηθεί ως πιο ορθή, εξαιτίας του ότι προωθούνται και σε άλλες αγορές (χωρίς να παραμερίζουν τη Γερμανική),προκειμένου να έχουν πλεονεκτική θέση έναντι της χώρας μας σε περίπτωση πτώσης της ζήτησης οίνου από την Γερμανία. Στην αγορά της Κίνας η Ελλάδα παρουσιάζει πολύ μικρές τιμές δείκτη σε όλη την περίοδο 1998-2009 με αποτέλεσμα οι Ελληνικές εξαγωγές οίνου στη χώρα να θεωρούνται κατώτερες από τις αναμενόμενες, φαινόμενο που θα εξακολουθήσει να ισχύει και στο μέλλον(έκτος αν η χώρα μας αναπτύξει τις κατάλληλες δράσεις)

Τα αποτελέσματα του δείκτη S.I για την Ελλάδα είναι αυξημένα σε όλη τη χρονική περίοδο που μελετάμε, προσδίδοντας στην αγορά της Γερμανίας αυξημένη βαρύτητα για τις Ελληνικές εξαγωγές οίνου(το παραπάνω συμπέρασμα επαληθεύεται και από τον δείκτη T.I.I για τη περίοδο 1998-2009). Οι αυξομειώσεις του δείκτη της Ελλάδας έχουν αυξητική τάση σε σχέση με το σύνολο των παραδοσιακών δυνάμεων, η οποία αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον. Η διαχρονική εξέλιξη του δείκτη της Ελλάδας παρουσιάζει αυξητικές τάσεις με δυο από τις αναπτυσσόμενες δυνάμεις(Χιλή, Η.Π.Α) και πτωτική τάση με τις άλλες δυο(N. Αφρική, Αυστραλία), διατηρώντας τις τιμές του δείκτη σε αρκετά επίπεδα. Οι διαχρονικές υψηλές τιμές του δείκτη σε συνδυασμό με την αυξητική τάση που παρουσιάζουν(για τις περισσότερες ανταγωνίστριες χώρες) μας προϊδεάζουν και για την μελλοντική κατάσταση των ελληνικών εξαγωγών στη Γερμανία(αυξημένες ως ποσοστό επί των συνολικών εξαγωγών οίνου της χώρας σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες). Το παραπάνω θεωρείται περισσότερο ως αναποτελεσματικότητα της χώρας μας για την εύρεση

άλλων αγορών και όχι εξαιτίας της υψηλής ανταγωνιστικότητας που έχει η Ελλάδα ως προς τις ανταγωνίστριες χώρες στην αγορά της Γερμανίας (για τον οίνο). Στην αγορά τις Κίνας η εξέλιξη του δείκτη παρουσιάζει α)αυξητική τάση ως προς την Ιταλία, Ισπανία, Πορτογαλία, Ν. Αφρική, Η.Π.Α και β)φθίνουσα τάση ως προς την Αυστραλία, Χιλή. Η αυξομειώσεις είναι πολύ μικρού μεγέθους και η τιμή του δείκτη είναι σε άλλες τις περιπτώσεις πολύ μικρότερη της μονάδας δείχνοντας τη σχετική αδυναμία της χώρας μας να επεκταθεί στην παραπάνω αγορά.

Οι εξαγωγές των Ελληνικών οίνων αναμένεται να μειωθούν στο μέλλον λογο των λανθασμένων αποφάσεων από ελληνικής πλευράς και του αυξημένου ανταγωνισμού που δέχονται από το σύνολο των ανταγωνιστριών δυνάμεων. Με τις κατάλληλες αποφάσεις και πολιτικές οι ελληνικοί οίνοι έχουν τη δυνατότητα να ανακτήσουν τη θέση που τους αρμόζει στη διεθνή αγορά οίνου και να βοηθήσουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και της ευημερίας των πολιτών της ,βασισζόμενοι στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα που διαθέτουν.

8.3 Προτάσεις για αύξηση των εξαγωγών των ελληνικών οίνων

Η ανασκόπηση από την διεθνή βιβλιογραφία σε συνδυασμό με την ερμηνεία των δεκτών που χρησιμοποιήθηκαν μας οδήγησαν στην εξαγωγή ορισμένων συμπερασμάτων- προτάσεων, προκειμένου να επιτευχθεί αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών οίνων με αποτέλεσμα την αύξηση των εξαγωγών στην διεθνή αγορά οίνου, με προσανατολισμό στις αγορές της Γερμανίας και της Κίνας. Τα συμπεράσματα-προτάσεις που εξάχθηκαν παρουσιάζονται παρακάτω

8.3.1) Γενικές προτάσεις-πολιτικές για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών οίνου

1) Διαχωρισμός των εξαγωγίμων οίνων της Ελλάδας σε οίνους α)που διαθέτουν ποιοτικά χαρακτηριστικά και β) σε οίνους χωρίς ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά, προκειμένου να ασκηθεί η κατάλληλη εξαγωγική πολιτική. Στην πρώτη περίπτωση πρέπει να γίνει προσπάθεια για ενημερώσει του καταναλωτικού κοινού που απευθυνόμαστε για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που διαθέτουν οι Ελληνικοί οίνοι και στη δεύτερη περίπτωση η προσπάθεια για δημιουργία ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος πρέπει να στηριχτεί στην ανταγωνιστικότητα των

τιμών(χαμηλές σε σχέση με τις ανταγωνίστριες χώρες). Το παράδειγμα της Κίνας μπορεί να μας βοηθήσει να αντιληφθούμε την αναγκαιότητα του παραπάνω διαχωρισμού. Η Κίνα εισάγει α) μεγάλες ποσότητες από τη Χιλή(χύμα κρασί) για την ενισχύσει των τοπικών οίνων που παράγει β) ποιοτικό κρασί(υψηλότερες τιμές) για να καταναλωθεί από την νέο-δημιουργημένη μεσαία τάξη, ο διαχωρισμός των οίνων της Ελλάδας μπορεί να οδηγήσει σε δυο ξεχωριστές πολιτικές(η μία προς την τιμή και η άλλη προς την ποιότητα) που θα έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση του συνόλου των Ελληνικών εξαγωγών οίνου.

2) Ανάπτυξη και προώθηση της Ελληνικής τεχνογνωσίας στην παραγωγή οίνου στις αγορές που ενδιαφερόμαστε(ιδιαίτερος της Κίνας), με απώτερο σκοπό τη διείσδυση των Ελληνικών οίνων στις παραπάνω αγορές. Η Γαλλία(που κυριαρχεί στην αγορά της Κίνας) προσέφερε την τεχνογνωσία που χρειαζόνταν οι κινέζοι για την παρασκευή των τοπικών τους οίνους, το παραπάνω είχε ως αποτέλεσμα τη διείσδυση της Γαλλίας στην αγορά της Κίνας παρουσιάζοντας πολύ θετικά αποτελέσματα στις εξαγωγές των Γαλλικών οίνων(που θεωρούνται από τους κινέζους ως από τους ποιοτικότερους στον κόσμο λογο της προλεγόμενης τεχνογνωσίας που διαθέτουν).

3) Προσπάθεια από τους Ελληνικούς οίνους που προορίζονται για εξαγωγή να πληρούν τα γευστικά χαρακτηριστικά που επιθυμούν οι κάτοικοι των χώρων που απευθύνονται. Πιο αναλυτικά οι κινέζοι προτιμάν κόκκινους οίνους με φρουτώδη γεύση, ενώ στη Γερμανία παρατηρείται αύξηση της κατανάλωσης των λεύκων που αναμένεται να κυριαρχήσουν στην αγορά. Η Ελλάδα επειδή διαθέτει πολλές γηγενείς ποικιλίες μπορεί να κατευθύνει την παραγωγή της σε αντιστοιχία με τις προτιμήσεις των καταναλωτών που απευθύνεται προκειμένου να πετύχει αύξηση της ζήτησης που θα οδηγήσει στην αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών οίνου.

4) Δημιουργία επιστημονικής επιτροπής στελεχωμένης από εξειδικευμένους επιστήμονες, που θα προτείνουν σε τακτά χρονικά διαστήματα προτάσεις-πολιτικές για την αύξηση των εξαγωγών των Ελληνικών οίνων. Η ανάλυση της υφιστάμενης καταστάσεις στο διεθνές εμπόριο οίνου σε συνδυασμό με την γνώση των μελλοντικών τάσεων που δημιουργούνται τη διεθνή αγορά μπορεί να οδηγήσει στις ορθές ενέργειες από ελληνικής πλευράς και στη δημιουργία πλεονεκτημάτων έναντι των ανταγωνιστριών χώρων. Το παραπάνω παράδειγμα ακολούθησε η κυβέρνηση της

Αυστραλίας η οποία δημιούργησε ομάδα επιστημόνων που ασχολήθηκε με την αγορά του οίνου στη Κίνα(υφιστάμενη κατάσταση και μελλοντικές τάσεις), που οδήγησε σε αύξηση των εξαγωγών του οίνου από την Αυστραλία στη Κίνα.

5) Δημιουργία - ενίσχυση συνεταιρισμών για αύξηση της ανταγωνιστικότητας των Ελληνικών οίνων. Η δημιουργία συνεταιρισμών σε ορθή βάση(αποφυγή δυσάρεστων πρακτικών που ασκήθηκαν στο παρελθόν πχ υπεξαυρέσεις, κομματικές πρακτικές, αδιαφορία κα) απευθυνόμενη α) στη παραγωγή οινοποιήσιμων σταφυλιών και β) στη οινοποίηση, μπορεί να αυξήσει την διαπραγματευτική ικανότητα(λογο μεγαλύτερης δικαιούμενης ποσότητας), να βελτίωση τα οικονομικά αποτελέσματα(πχ μείωση κόστους παταγώδης λογο μεγαλύτερης ποσότητας λιπασμάτων-φυτοφαρμάκων από τον συνεταιρισμό) με αποτέλεσμα τη συμπίεση του κόστους παραγωγής και τη δυνατότητα να έχουμε πιο ανταγωνιστικές(χαμηλές) τιμές, εισαγωγή νέας τεχνολογίας(λογο επιμερισμού του κόστους), δυνατότητες προωθήσεις των προϊόντων από τον ίδιο των συνεταιρισμό στο εξωτερικό(έχει τη δυνατότητα για διαφήμιση). Τα παραπάνω είναι τα βασικά στοιχεία που μπορούμε να πετύχουμε από τη σωστή λειτουργία των συνεταιρισμών που μπορούν να οδηγήσουν σε αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών οίνου.

6) Δημιουργία βάσης δεδομένων για θέματα που αφορούν την παραγωγή και το εμπόριο οίνου (που θα ενημερώνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα) στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλοι οι εμπλεκόμενοι με τον οίνο στην Ελλάδα(αγρότες, οινοπαραγωγή, επιχειρηματίες, επιστήμονες, κρατικοί φορείς) προκειμένου να έχουν την καλύτερη δυνατή ενημέρωση. Η σωστή και έγκυρη πληροφόρηση μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας μέσω της βελτίωσης του παραγωγικού συντελεστού ανθρώπινη εργασία.

8.3.2) Προτάσεις για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών οίνου βασιζόμενες στην βελτίωση της ποιότητας

Η βελτίωση της ποιότητας των Ελληνικών οίνων(σε συνδυασμό με τη δημιουργία ταυτότητας στη συνείδηση των καταναλωτών του εξωτερικού) μπορεί να οδηγήσει στην αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών οίνου, με θετικά αποτελέσματα για τους πολίτες που ασχολούνται με τον κλάδο. Οι ποιοτική οίνοι πετυχαίνουν υψηλότερες τιμές πώλησης από τους συμβατικούς, με αποτέλεσμα να έχουν τη δυνατότητα για περεταίρω διαφήμιση, τυποποίηση από τους συμβατικούς

πετυχαίνοντας μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία. Παρακάτω παρουσιάζονται οι προτάσεις που αφορούν στην βελτίωση της ποιότητας των Ελληνικών οίνων.

1) Το μεγαλύτερο μέρος της Ελληνικής οινοπαραγωγής αφορά επιτραπέζιους οίνους που δεν πιστοποιούνται από συγκεκριμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Οι μέσοι όροι της ελληνικής οινοπαραγωγής για τη χρονική περίοδο 1990-2010 σε 1000HL ήταν Επιτραπέζιοι 3255,142 ΠΟΠ 305,28 ΠΓΕ 49,28 ΑΛΛΟΙ 80,9 (πηγή προσωπικοί υπολογισμοί βάση επεξεργασμένων στοιχείων minagreek). Από τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει ανάγκη για μια αναδιάρθρωση της παραγωγής με κατεύθυνση σε οίνους οι οποίοι θα έχουν πιστοποιημένα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Σε αυτό το σημείο κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι οι οίνοι Ο.Π.Α.Π και Ο.Π.Ε πληρούν κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως συγκεκριμένες ποικιλίες, συγκεκριμένες στρεμματικές αποδόσεις, μέθοδος οινοποίησης της περιοχής, καθορισμένη αμπελουργική περιοχή, ελάχιστη περιεκτικότητα σε σάκχαρα gr/lit ανάλογα με την κάθε περίπτωση, αλλά υπόκεινται περισσότερο σε διοικητικό(γραφειοκρατικό έλεγχο) και όχι σε επιτόπιους ελέγχους προκειμένου να διαπιστωθεί η πραγματική τους ποιότητα, το οποίο θα ήταν χρήσιμο να αλλάξει στο μέλλον και να έχουμε έλεγχο για την πραγματική ποιότητα των οίνων

2) Οι σύγχρονες μέθοδοι οινοποιήσεως σε συνδυασμό με την απαιτούμενη υγιεινή των οινοποιιών μπορούν να προσδώσουν ποιοτικά χαρακτηριστικά στους παραγόμενους οίνους. Η χρησιμοποίηση δρύινων βαρελιών και συγκεκριμένου τύπου φελλού έχει δείξει κατά το παρελθόν ότι συντελεί στη βελτίωση της ποιότητας.

3) Η επιλογή των κατάλληλων τύπων σταφυλιών (από τις πολλές γηγενείς ποικιλίες που υπάρχουν στην Ελλάδα) μπορεί να οδηγήσει στη παρασκευή οίνων με υψηλή ποιοτικά χαρακτηριστικά που θα διαθέτουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα ως προς την ποιότητα έναντι των υπολοίπων χώρων που ασχολούνται με το εμπόριο του οίνου.

4) Η ύπαρξη πιστοποιητικών ποιότητας και σωστής υγιεινής όπως του ISO 2200(το οποίο αντικατέστησε παλαιότερους τύπος όπως ISO 9000,ISO9001, ISO 9004) που πιστοποιεί ότι το συγκεκριμένο προϊόν έχει παραχθεί βάση άριστων υγειονομικών συνθηκών και υπήρξε τήρηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του προϊόντος, επομένως ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να αναγνωρίσει τη ποιότητα του προϊόντος.

8.3.3) Προτάσεις για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών οίνου βασιζόμενες στη κατάλληλη προώθηση και διαφήμιση

1) Δημιουργία ταυτότητας-εικόνας των Ελληνικών οίνων που θα συνδέεται με την παράδοση της χώρας στην οινοπαραγωγή και την αρχαία Ελλάδα, προκειμένου να πετύχουμε αύξηση της αξιοπιστίας των Ελληνικών οίνων και τη δημιουργία προσωπικής τους ταυτότητας(διαφοροποίηση από παρεμφερείς οίνους άλλων χωρών)

2) Διαφημιστική καμπάνια βασιζόμενη στην αξία της Μεσογειακής διατροφής και τη θέση που κατέχει ο οίνος

3) Τουριστική καμπάνια που να εμπεριέχει τον οίνο

4) Γνωστοποίηση των τουριστών που έρχονται στην Ελλάδα κάθε χρόνο με τους Ελληνικούς οίνους, προκειμένου να μεταφέρουν την εμπειρία από την κατανάλωση των Ελληνικών οίνων στις ιδιαίτερες πατρίδες τους. Το παραπάνω μπορεί να γίνει με τοποθέτηση των οίνων σε εστιατόριο, ξενοδοχεία, μπαρ και καφέ.

5) Με την αξιοποίηση των Ελλήνων μεταναστών που κατοικούν στις αγορές που ενδιαφερόμαστε(ιδιαίτερα της Γερμανίας που έχει μεγάλο αριθμό Ελλήνων μεταναστών). Η αρχική ζήτηση των οίνων που τους Έλληνες μετανάστες μπορεί να δημιουργήσει μια αυξητική τάση κατανάλωσης για τους ελληνικούς οίνους που θα συμπαρασύρει και τις ελληνικές εξαγωγές οίνων στη χώρα.

6) Στοχευμένη διαφήμιση με γνώμονα τα καταναλωτικά πρότυπα και συμπεριφορές των λαών που απευθυνόμαστε. Πιο αναλυτικά η διαφήμιση στη Κίνα πρέπει να γίνει στα πρότυπα του δυτικού τρόπου ζωής που ασπάζονται οι κινέζοι τα τελευταία χρόνια, ενώ στη Γερμανία πρέπει να δοθεί βαρύτητα στο δεδομένο ότι το 85%περιπου της ποσότητας οίνου καταναλώνεται στο σπίτι(πηγή Destatis) και τα μεγαλύτερα κανάλια διανομής στη χώρα είναι τα Discount και τα Super-Market.

7) Γνωστοποίηση των Ελληνικών οίνων και διενέργεια επαφών με τους κινέζους εισαγωγείς που διαθέτουν πιστοποιητικό διενέργειας εισάγων για την ανάπτυξη των οίνων της χώρας μας στην αγορά της Κίνας. Για τις εισαγωγές στη Κίνα απαιτείτε κινέζος εισαγωγέας(που διαθέτει το αντίστοιχο πιστοποιητικό) άρα η προβολή, διαφήμιση στους συγκεκριμένους εισαγωγείς κρίνεται ως αυξημένης

βαρύτητας και πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή από ελληνικής πλευράς προκειμένου να πετύχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα(αύξηση των εξαγωγών).

8) Αξιοποίηση στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό των δυνατοτήτων που δίνονται από την Ε.Ε όπως επιθετικής εξαγωγικής πολιτικής, μέσω χρηματοδότησης δράσεων προβολής και προώθησης στις αγορές τρίτων χωρών που εμπεριέχεται στην πολιτική συμφωνία των Υπουργών Γεωργίας και Αλιείας της ΕΕ που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλες 17-19 Δεκεμβρίου 2007 και έχει τεθεί σε ισχύ από 1 Αυγούστου του 2008,στο μέλλον αναμένονται παρόμοιες συμφωνίες τις οποίες πρέπει να αξιοποιήσει η Ελλάδα για την ανάπτυξη των Ελληνικών οίνων σε τρίτες χώρες(πχ Κίνα).

8.3.4) Προτάσεις για αύξηση των ελληνικών εξαγωγών οίνου βασιζόμενες στους οίνους που προέρχονται από βιολογικά σταφύλια

Η βιολογική γεωργία απευθύνεται σε συνειδητοποιημένους καταναλωτές(συνήθως υψηλών εισοδημάτων) που είναι διατιθέμενοι να αγοράσουν βιολογικά προϊόντα, εφόσον κινούνται σε λογικές τιμές(υψηλότερες έναντι των συμβατικών). Η διεθνής αγορά βιολογικού οίνου κατά κύριο λόγο είναι στην Ε.Ε και τις Η.Π.Α. Μια μερίδα των καταναλωτών είναι διατεθειμένοι να αποκτήσουν βιολογικούς οίνους εξαιτίας των ποιοτικών χαρακτηριστικών που διαθέτουν, η χώρα μας μπορεί να στοχεύσει σε αυτούς τους καταναλωτές (βασιζόμενοι στα συγκριτικά πλεονεκτήματα που διαθέτει) και να αυξήσει τα οικονομικά της οφέλη (από την αύξηση των εξαγωγών που συνοδεύεται από υψηλές τιμές) και να πρωταγωνιστήσει στο παγκόσμιο εμπόριο βιολογικών οίνων. Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας στη παραγωγή βιολογικών οίνων είναι α) μεγάλος αριθμός σε γηγενείς ποικιλίες που παρουσιάζουν ανθεκτικότητα στις ασθένειες(με αυτό τον τρόπο επιτυγχάνουμε μείωση του κόστους παραγωγής των βιολογικών που είναι και το κύριο πρόβλημα), β)ικανοποιητικές αποδόσεις χωρίς τη χρήση λιπασμάτων(μειωμένες έναντι των συμβατικών αλλά πλεονεκτούν εξαιτίας της μεγαλύτερης τιμής), γ) ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες που ευνοούν σε περιορισμένο αριθμό ασθενειών δ) η μικρές εκμεταλλεύσεις της Ελλάδας σε έκταση έναντι των αντίστοιχων ευρωπαϊκών μπορεί να θεωρηθεί ως πλεονέκτημα της χώρας αντί για μειονέκτημα εξαιτίας της καλύτερης βιολογικής τους διαχείρισης που είναι δύσκολο να επιτευχθεί σε μεγάλες εκτάσεις δεδομένων των αυξημένων απαιτήσεων σε ανθρώπινη εργασία. Στην Ελλάδα η μέση καλλιεργούμενη έκταση για ποικιλίες V.Q.P.R.D είναι 5 στρέμματα

ενώ για χώρες της Ε.Ε είναι από 11 μέχρι 70 στρέμματα. Για τις επιτραπέζιες ποικιλίες στη χώρα μας η μέση έκταση είναι 4 στρέμματα ενώ για χώρες της Ε.Ε είναι από 7 έως 35 στρέμματα (πηγή eurostat), άρα η μετατροπή της καλλιέργειας από συμβατική σε βιολογική γίνεται πιο εύκολα στην Ελλάδα. Η βιολογική οινοπαραγωγή μπορεί να προσφέρει αυξημένο εισόδημα σε ένα μέρος των ελλήνων παραγωγών εάν ληφθούν οι αναγκαίες πολιτικές, που συνοψίζονται παρακάτω:

1) Στηρίζει των Ελλήνων καλλιεργητών βιολογικού σταφυλιού κατά το μεταβατικό στάδιο (από συμβατό σε βιολογικό)

2) Προώθηση του βιολογικού οίνου σε αγορές του εξωτερικού (κυρίως Γερμανία), απευθυνόμενο σε συγκεκριμένη μερίδα καταναλωτών

3) Συνεργασία με λαϊκές αγορές και Super-Market του εξωτερικού που εμπορεύονται βιολογικά προϊόντα (οίνους)

4) Προσπάθεια για τονώσει της εμπιστοσύνης των ελεγκτικών μηχανισμών της Ελλάδας (που αφορούν τη βιολογική παραγωγή) στους καταναλωτές του εξωτερικού

5) Συμμετοχή των Ελληνικών βιολογικών οίνων σε εκθέσεις του εξωτερικού, και προσπάθεια απόκτησης διακρίσεων(προκειμένου να αναγνωριστεί η ποιότητα τους)

6) Τέλος όλες οι προσπάθειες προωθήσεις και διαφημίσεις των συμβατικών οίνων μπορούν να ασκηθούν και για τους βιολογικούς συμπληρωματικά

Η ανάπτυξη εξαγωγών βιολογικού οίνου μπορεί να διαφοροποίηση ένα μέρος της συνολικής οινοπαραγωγής της χώρας, στοχεύοντας σε συγκεκριμένες καταναλωτών και να αυξήσει και τις συνολικές εξαγωγές οίνου.

8.4 Η περίπτωση της ρετσίνας ως μοχλός ανάπτυξης των ελληνικών εξαγωγών οίνου

Η ρετσίνα αποτελεί παραδοσιακό ποτό που παράγεται στην Ελλάδα και έχει αναγνωρισθεί από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως κρασί αποκλειστικά Ελληνικής προέλευσης. Οι αυξημένες ποσότητες που παράγονται στη χώρα σε συνδυασμό με το χαμηλό κόστος παραγωγής και την απόφαση της Ευρωπαϊκή Ένωση μπορεί να λειτουργήσει ως ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της χώρας για διείσδυση σε νέες αγορές που επιθυμούν οίνους χαμηλού κόστους. Στην περίπτωση της Κίνας όπως αναφέρθηκε δημιουργήθηκε μια ομάδα καταναλωτών(υψηλής κοινωνικής τάξης) που επιθυμεί οίνους ποιότητας, υπάρχει όμως και μεγάλο μέρος του πληθυσμού που αποφασίζει την αγορά ενός κρασιού με γνώμονα την τιμή, η ρετσίνα που είναι ανταγωνιστική ως προς την τιμή και διαθέτει αξιοπρεπή ποιοτικά χαρακτηριστικά μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες των παραπάνω καταναλωτών με αποτέλεσμα την αύξηση των Ελληνικών εξαγωγών οίνων προς την Κίνα. Η επαφή των κινέζων με την ρετσίνα θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ανάπτυξης και πιο ποιοτικών ελληνικών οίνων στο μέλλον εξαιτίας του ότι το καταναλωτικό κοινό της χώρας θα έρθει σε επαφή με τους ελληνικούς οίνους(μέσω της ρετσίνας) και ενδεχόμενη ικανοποίηση του θα έχει θετικό αντίκρισμα για το σύνολο των Ελληνικών κρασιών. Στην αγορά της Γερμανίας που αναμένουμε να έχουμε κυριαρχία των λεύκων οίνων έναντι των ερυθρών, η ρετσίνα μπορεί να είναι άκρως ανταγωνιστική ως προς την τιμή δίνοντας τη δυνατότητα σε καταναλωτές που δεν επιθυμούν να δαπανήσουν πολλά χρήματα να καλύψουν τις καταναλωτικές τους ανάγκες με μικρό σχετικά κόστος. Η τεχνογνωσία και η παράδοση που διαθέτει η Ελλάδα στην παραγωγή της ρετσίνας με τη σωστή προώθηση και εμπορία μπορεί να συντελέσει στην ισχυροποίηση της θέσης της στην παγκόσμια αγορά οίνου, βασιζόμενοι πάντα στην ανταγωνιστικότητα του κόστους παραγωγής της που μεταφράζεται και στη χαμηλή τιμή πώλησης.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο οινοποιητικός τομέας της Ελλάδας δέχεται πιέσεις από τις ανταγωνίστριες χώρες με φθίνουσα πορεία των Ελληνικών εξαγωγών οίνου. Τα απαραίτητα μέτρα και πολιτικές κρίνονται απαραίτητες για την επιβίωση και ανάπτυξη του τομέα. Η ύπαρξη φιλότιμων προσπαθειών από μεμονωμένες επιχειρήσεις και οινοποιούς δεν μπορεί να έχει τα επιθυμητά αποτελέσματα που επιζητούνται από το σύνολο των πολιτών που απασχολούνται με τον κλάδο. Η ύπαρξη των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της χώρας πρέπει σήμερα να αξιοποιηθεί περισσότερο από κάθε άλλη φορά στο παρελθόν. Στη δύσκολη οικονομική συγκυρία που περνάει η χώρα, οι προσπάθειες για πρωτογενές πλεόνασμα πρέπει να βασίζονται σε τομείς τους οποίους είμαστε ανταγωνιστικοί ή καλύτερα μπορούμε να γίνουμε(με τη λήψη μέτρων και πρωτοβουλιών) προκειμένου η ανάπτυξη να έχει διάρκεια και να βασίζεται σε υπαρκτά πλεονεκτήματα της χώρας ώστε να οδηγηθούμε στο επιζητούμενο αποτέλεσμα που είναι οι ευημερία των κατοίκων. Ο τομέας του οίνου διαθέτει τα παραπάνω πλεονεκτήματα(τα οποία δεν εκμεταλλευτήκαμε στο μέγιστο βαθμό κατά το παρελθόν) και έχει τη δυνατότητα να δώσει τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης της Ελληνικής οικονομίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Δασκάλου Χ. Γ., (1995), Διεθνές Εμπόριο, Σύγχρονη Εκδοτική, Αθήνα

Δεληβόπουλος Γ. Σ., (1994), Μορφολογία και Ανατομία Φυτών, Εκδόσεις Α. Σιμώνη - Σ. Χατζηπάντου Ο.Ε., Θεσσαλονίκη

Δέρβα Δ. Ε., (2008), Ανάλυση της Παραγωγής και των εξαγωγών του Ελληνικού Ελαιολάδου, Μεταπτυχιακή Διατριβή, Γεωπονικό Τμήμα Α.Π.Θ.

Θ. Τριήμερο Εργασίας, Αδριανή Δράμας, 25-27 Ιουνίου 1999, Τέχνη και Τεχνική στα Αμπέλια και τους Οινεώνες της Βορείου Ελλάδος, Εκδόσεις Πολιτιστικό – Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ 2002.

Κωνσταντινίδου Ε., (2002), Φυσιολογία φυτών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκη

Lambert-Gocs M., (1993), Τα Ελληνικά Κρασιά, Εκδόσεις Τρίαίνα Εκδοτική, Αθήνα

Μάρδας Δ., (2005), Από την Ε.Ο.Κ. στην Ε.Ε., Εκδόσεις Ζυγός, Θεσσαλονίκη

Παπαγεωργίου Κ. & Σπάθης Π., (2000), Αγροτική Πολιτική, Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εκδόσεις Στοχαστής.

Παπαγεωργίου Α. Κ., (2004), Βιώσιμη Συνεταιριστική Οικονομία, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Παπαναγιώτου Ε., (2003), Γεωργική Μακροοικονομία και Συγκριτική Ανάλυση Γεωργίας, Εκδόσεις Γράφημα, Θεσσαλονίκη.

Πετρής Β.,(2004), Ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών Εξαγωγών Οίνου προς την Γερμανική Αγορά, Μεταπτυχιακή Διατριβή, Γεωπονικό Τμήμα Α.Π.Θ.

Πολίτη Γ., (1997), Φτιάχνοντας το Κρασί μας, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα

Πολυράκης Γ., (2003), Περιβαλλοντική Γεωργία, Εκδόσεις Ψυχάλλου, Αθήνα.

Σιάρδος Κ. Γ., (2009), Μεθοδολογία Κοινωνιολογικής Έρευνας, Εκδόσεις Ζήτη, Θεσσαλονίκη.

Σιάρδος Γ.-Κουτσοურής Α., (2004), Αειφορική Γεωργία & Ανάπτυξη, Εκδόσεις Ζυγός, Θεσσαλονίκη.

Γεωργόπουλος Σ., (2000), Ελληνικά Κρασιά, Εκδόσεις AXON, Αθήνα

Σουφλερός Ε., (2000), Οίνος και Αποστάγματα, Εκδόσεις Τυπογραφία Παπαγεωργίου, Θεσσαλονίκη.

Τσέτουρας Λ. Π., (2005), Το Οικολογικό Κρασί, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Τσέτουρας Λ. Π., (2003), Οινotecχνεία (η Επιστήμη του Κρασιού στην Πράξη), Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Φωτόπουλος Χ., (2000), Βιολογική Γεωργία, Κόστος, Αποδοτικότητα, Ανάλυση Αγοράς, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Χολέβας Κ. Γ., (1997), Διεθνές Εμπορικές Σχέσεις – Διεθνές Εμπόριο, Εκδόσεις INTERBOOKS, Αθήνα

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Balassa B., (1966), Tariff reduction and trade in manufactors among industrial countries, American Economic Review, vol. 56, p. 466

Balassa B., (1989), Comparative Advantage, Trade Policy and Economic Development, Harveste W heatsheaf, p. 80-81

Francois F. J and Kenneth A. R., (1997), Applied Methods for Trade Policy Analysis, Cambridge University Press

Ferto, I. and Hubbard, JL., (2003), Revealed Comparative Advantage and Compeririveveness in Hungarian Agri-Food Sectors. The World Economy, Vol. 26(2), p.p. 247-259

Grubel, H. and Lloyd, P. (1975), *Intra – industry Trade: The Theory and Measurement of International Trade in Differentiated Products*, London: Macmillan.

Isemoger, A., (2000), *The estimation of intra-idustry trade in South Africa*, *Development Southern Africa*, 17 (1): 53-63

Jackson S. R., (1994), *Wine science Principles and Applications*, Academic Press

Kellman M. and Schroder, (1983), *The Export Similarity Index: Some Structural Tests*, *Economic Journal*, Vol.93, March 1983, p.p. 193-198

Krugman R. P.,(1994), *Rethinking International Trade*, MIT PRESS Cambridge

Reinstaller A., (2008), *Unterlass Fabian, Sectoral innovation watch: what is thw right strategy for more innovation in Europe?*, Luxemburg: Eur-OP

Ribereau P.-Gayon, G.- Maujean Y.- Dubourdien A.,(2003), *Hanbook of enology volume 2 the chemistry of wine stabilization and Treatmeants*, John Wiley and Sons

Rivera –Batiz A. L. & Oliva M., (2003) , *International Trade Theory, Strategies and Evidence*, Oxford University Press

Root R. F., (1993), *International Trade and Investment Seventh Edition*, College Division South-Western Publishing Co,

Semos A., (2006), *Intra - Industry Trade between Greece and the EU*, *Agr. Med* Vol.xxx, p.p. 3-4.

Swinbank, A. and Ritson, C., (1988), *The Common Agricultural Policy, Customs Unions and the Mediterranean Basin*, *Journal of Common Market Studies*, 27(2): 98-122

Trail B. and Da Silva J. G., (1994), *Trade foreign investment and competitiveness in the European Foods Industries*, theme : *Structural Change in the food Industries*, *Discussions Paper Series No 1*.

Winiecki J., (2009), *Competiveness of New Europe: papers from the second Lancut Economic Forum*, Abingdon Routledge

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

www.fao.stat (15/11/2011)

www.stat.oiv (11/10/2011)

www.statistics.gr (11/11/2011)

www.minagreek.gr (21/12/2011)

www.keosoe.gr (20/12/2011)

www.dionet.gr (27/12/2011)

www.icap.gr (10/11/2011)

www.gpo.gr (27/10/2011)

<http://ec.europa/agriculture/market/wine> (10/11/2011)

www.destatis.de (8/1/2012)

www.euromonitor.com (16/1/2012)

www.agora.mfa.gr/cn89 (24/1/2012)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

ΑΞΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Import Value (1000 \$)

countries	item	element	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
China	Wine	Import Value (1000 \$)	114849	73493	58333	51643	46800	72116	110994	146359	210000
Germany	Wine	Import Value (1000 \$)	1898880	1958730	1666760	1653420	1674950	2040200	2286160	2202430	2380000

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΡΑΣΙΟΥ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Export Value (1000 \$)	countries	item	element	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
	World + (Total)	Wine	Export Value (1000 \$)	13806905	14077668	12704789	12670641	14206489	17317772	19764843	20655507

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Export Value (1000 \$)

countries	item	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Australia	Total Merchandise Trade	55241300	55493400	56620500	61801700	65882800	75268200	80323300	96872500	114000000
Chile	Total Merchandise Trade	15077200	17170100	19210200	18271800	18179800	21664200	32520300	41297100	58000000
France	Total Merchandise Trade	320606000	324374000	327760000	322390000	331896000	392039000	451889000	464044000	490000000
Greece	Total Merchandise Trade	10867000	11065100	11755900	10212900	10418500	13381900	15300500	17234300	20000000
Italy	Total Merchandise Trade	245627000	235606000	240627000	243742000	254535000	299333000	353612000	373631000	410000000
Portugal	Total Merchandise Trade	24790900	24543600	24373300	24034300	25918800	31757400	35769700	38192900	43000000

South Africa	Total Merchandise Trade	28497500	26713300	29983000	28996700	29723000	36503300	46148100	51639700	58
Spain	Total Merchandise Trade	111964000	104140000	115303000	116303000	125740000	156144000	182535000	182899000	205
USA	Total Merchandise Trade	682140000	702100000	781125000	730803000	693860000	723609000	817905000	904339000	1037

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 4

ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

reporter	element	years	items	Australia	Chile	France	Italy	Greece	Portugal	S. Af
China	Export	1998	Wine	9		907	663			
China	Export	1999	Wine	1567		768	32			
China	Export	2000	Wine			354			16	
China	Export	2001	Wine			1776	6			
China	Export	2002	Wine	22		490				
China	Export	2003	Wine			266				
China	Export	2004	Wine			388				
China	Export	2005	Wine			462				
China	Export	2006	Wine			333	19			
China	Export	2007	Wine	12		487			3	
China	Export	2008	Wine		1	514	1		19	
China	Export	2009	Wine	1		1271				
Germany	Export	1998	Wine	1601	165	13006	2882	94	43	
Germany	Export	1999	Wine	1660	244	18190	2410	438	32	
Germany	Export	2000	Wine	1499	168	15238	1975	583	349	
Germany	Export	2001	Wine	1449	99	17858	4695	692	198	
Germany	Export	2002	Wine	1586	52	21841	3030	1821	996	
Germany	Export	2003	Wine	2003	108	26424	7065	1970	1228	
Germany	Export	2004	Wine	2144	104	23220	4532	1334	1440	
Germany	Export	2005	Wine	2419	49	26877	5900	2359	2256	
Germany	Export	2006	Wine	3030	166	24533	7494	2004	1551	
Germany	Export	2007	Wine	3543	212	36406	8981	2507	2204	
Germany	Export	2008	Wine	4441	164	39375	14647	3075	2230	
Germany	Export	2009	Wine	3543	114	36468	8960	4084	2698	

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΚΡΑΣΙΟΥ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ ΚΙΝΑΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (EXPORT VALUE 1000\$)

countries	item	element	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
China	Wine	Export Value (1000 \$)	5548	8287	5559	5401	4975	4865	3504	4298
Germany	Wine	Export Value (1000 \$)	435238	436314	352331	355307	394831	539640	592425	671319

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΑΚΑΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Export Value (1000 \$)

countries	item	element	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Australia	Wine	Export Value (1000 \$)	611429	793650	903594	997803	1272370	1539090	2001890	2111740	2081140
Chile	Wine	Export Value (1000 \$)	510422	523652	576822	645010	603772	662990	835486	874775	961140
France	Wine	Export Value (1000 \$)	5890720	6101170	5044350	4787030	5397740	6562660	6919730	7014770	7821140
Greece	Wine	Export Value (1000 \$)	75782	69447	58058	45125	47659	72792	78605	71562	611140
Italy	Wine	Export Value (1000 \$)	2365200	2463770	2229580	2289080	2589930	2986470	3550370	3717970	4031140
Portugal	Wine	Export Value (1000 \$)	528281	520075	468958	435559	480770	602619	660693	653608	661140
South Africa	Wine	Export Value (1000 \$)	184969	121965	244753	227567	285920	419132	533227	597366	521140
Spain	Wine	Export Value (1000 \$)	1286910	1313680	1126110	1138330	1215240	1598460	1835580	1892950	1931140
USA	Wine	Export Value (1000 \$)	512140	518921	530596	514002	527045	609957	745256	619323	791140

ΠΗΓΗ FAO.STAT

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ ΣΕ ΓΕΡΜΑΝΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (EXPORT VALUE)

reporter	items	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Australia	Wine	12653	29913	31261	27619	28174	38487	53354	53232	39750	428
Chile	Wine	19453	25293	31605	36371	*	41223	57024	64060	52537	120
South Africa	Wine	15176	16730	21527	20124	23998	37343	48552	63947	56815	788
USA	Wine	18211	14308	14611	13406	11759	19284	26382	25736	41664	4
France	Wine	859068	847900	658816	608226	655910	756749	774028	750454	745413	8
Greece	Wine	34493	35104	28224	18476	20663	35932	38236	35317	29732	3
Italy	Wine	762593	793500	675581	668444	696134	766643	880672	857432	875473	9
Spain	Wine	269502	279184	222420	239572	251060	333435	360061	368168	330610	3
Portugal	Wine	29030	27348	23805	23013	22175	28897	36667	35751	36901	3

ΠΙΝΑΚΑΣ 8
ΑΞΙΑ ΕΞΑΓΩΓΩΝ ΚΡΑΣΙΟΥ ΣΕ ΚΙΝΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ ΑΝΑ ΕΤΟΣ (EXPORT VALUE)

reporter	items	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Australia	Wine	4356	2826	1915	2648	3597	7064	12671	18262	36999	
Chile	Wine	4037	2860	3443	8285	*	16560	22280	13123	25572	
South Africa	Wine	576	419	297	257	329	484	910	1572	2095	
USA	Wine	7396	6137	7139	6451	7342	6893	10843	12557	15424	
France	Wine	40354	17107	15226	14863	16743	26930	44792	54964	83466	1
Greece	Wine	59	20	18	22	38	4	0	2	42	
Italy	Wine	8402	4896	5021	4715	3056	3054	5902	8326	14992	
Spain	Wine	19793	14910	11449	2873	1679	1820	3536	14289	17090	
Portugal	Wine	934	127	423	194	643	258	447	1289	1423	

